SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Institut tvůrčí fotografie

Pro Photo

Teoretická diplomová práce

BcA. Lenka Bláhová

Opava 2017

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Studijní program: Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Studijní obor: Tvůrčí fotografie

Pro Photo

Pro Photo

Diplomová práce

Autor práce:

BcA. Lenka Bláhová

Vedoucí práce:

Doc. Mgr. Václav Podestát

Oponent:

Doc. Mgr. Jiří Siostrzonek

Ph.D.

Opava 2017

ABSTRACT

Diplomová práce Pro Photo se zabývá shrnutím 14letého působení Občanského sdružení Pro Photo a působení této instituce od jejího vzniku. Diplomová práce se zaměří i na život a dílo fotografa, kurátora a pedagoga Radovana Koderu.

Klíčová slova:

Pro Photo, Radovan Kodera, Plzeňská synagoga, výstava, kurátor.

ABSTRACT

Thesis Pro Photo deals with the analysis of 14 years of function of this Citizens Association Pro Photo, its activities and influence from its foundation. The diploma thesis will also focus on the life and work of photographer, curator and pedagogue Radovan Kodera.

Keywords:

Pro Photo, Radovan Kodera, Pilsen Synagogue, exhibition, curator.

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: **2016/2017**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Lenka BLÁHOVÁ**
Osobní číslo:	**F130957**
Studijní program:	**N8204 Filmové, televizní a fotografické umění a nová média**
Studijní obory:	**Tvůrčí fotografie**
	Tvůrčí fotografie
Název tématu:	**T: Pro Photo**
Téma anglicky:	**T: Pro Photo**
Zadávající ústav:	**Institut tvůrčí fotografie**

Zásady pro vypracování:

Historie občanského sdružení Pro Photo.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Katalogy z výstav
Rozhovory s kurátory
webové stránky (recenze, rozhovory)

Vedoucí diplomové práce: **doc. Mgr. Václav PODESTÁT**
Institut tvůrčí fotografie

Datum zadání diplomové práce: **11. června 2017**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. června 2017**

prof. PhDr. Vladimír BIRGUS
vedoucí ústavu

V Opavě 12. června 2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem použila jen ty zdroje, které uvádím v seznamu literatury. U všech formulací, které nejsou mé vlastní, uvádím jejich zdroj, taktéž u převzatých myšlenek.

Souhlasím se zveřejněním práce formou zařazení do Univerzitní knihovny SU v Opavě, knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě. Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a na základě uvedených pramenů a literatury.

V Opavě …… …….....

podpis diplomanta

Poděkování

Mé poděkování patří doc. Mgr. Václavovi Podestátovi za ochotu a trpělivost při vedení mé diplomové práce. Velmi děkuji MgA. Radkovi Koderovi za spolupráci a vstřícnost při poskytování nezbytných údajů a materiálů pro vypracování práce. V neposlední řadě bych ráda poděkovala MgA. Romanovi Mrázkovi za pomoc při dokončování této práce. Děkuji i svému muži Lukášovi a dětem za porozumění, trpělivost a podporu při vzniku této práce.

OBSAH

ÚVOD ... 3
1 Radovan Kodera ... 5
2 Přemysl Řepa ... 50
3 Občanské sdružení Pro Photo ... 55
4 Výstavy ve Velké synagoze před vznikem O.s. Pro Photo ... 60
4.1 Radovan Kodera – Světlo v tmách ... 60
4.2 Radovan Kodera – Podkarpatsko – země Ivana Olbrachta ... 60
4.3 Zuzana Mináčová – Zastavenia na ceste ... 61
4.4 Kresby dětí z Terezínského ghetta ... 62
4.5 Ladislav Sitenský – Fotografie ... 62
4.6 Eva Davidová – Romano drom/Cesty romů ... 63
4.7 Pavel Dias – Hlubiny paměti ... 64
4.8 Hanzelka a Zikmund – Fotografie ... 65
5 Výstavy ve Staré synagoze před vznikem O. s. Pro Photo ... 70
6 O. s. Pro Photo - Výstavy ve Velké synagoze ... 73
6.1 Martin Martinček – Môj Liptov ... 73
6.2 Včera byla válka – Evropa po II. světové válce ve fotografii ... 78
6.3 Společnost člověk v tísni - Fotografie ... 84
6.4 Eduard Ingriš – Fotografie ... 87
6.5 Josef Vaniš a Vladimír Sís – Vzpomínky na Tibet 1954-1955 ... 89
6.6 Izrael objektivy tří generací fotografů - Beno Rothenberg, Magdaléna Robinsonová, Karel Cudlín ... 94
6.7 Ladislav Michálek – Periférie ... 100
6.8 La Strada – Cesty v současném umění ... 105
6.9 Radovan Kodera – Situace ... 106
6.10 Fotografický klan rodiny Šechtlů ... 109
6.11 Ladislav Sitenský – Lidé ... 111
6.12 Karel Steiner – Horizonty ... 115
6.13 Miloslav Kubeš – Člověče, kdo jsi? ... 118
6.14 Osvobození 1945 ve fotografiích. Z válečného deníku Ladislava Sitenského / Osvobození Plzně americkou armádou ... 120
6.15 Farm Security Administration 1935-1943 ... 125
6.16 The Best of Czech Press Photo 1995-2016 ... 131
7 Výstavy ve Staré synagoze po vzniku O. s. Pro Photo ... 133
7.1 Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve

fotografii. 133
7.2 Pod britským praporem 136
7.3 Ľubo Stacho: Návrat stratených. Plátna spomienok a zabúdania 139
7.4 Spolužáci 141
7.5 Radovan Kodera: Stopy holocaustu 141
7.6 (Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie 141
7.7 Andrew Jan Hauner: New York – 11. září 2001 144
7.8 Zachor (Pamatuj). Dva domy jedného pána 145
7.9 Michal Adamovský: Manuál 146
7.10 Svět očima Ruth Hálové 147
8 Galerie Mansarda 148
9 Ostatní 151
Závěr 166
Seznam příloh 169
Jmenný rejstřík 246

ÚVOD

Dlouho jsem přemýšlela nad tématem své magisterské práce. Chtěla jsem téma nosné, nechtěla jsem ztrácet svůj čas psaním o něčem, nebo někom, kdo si to nezaslouží, nebo jen proto, že práci „musím“ napsat. Pro svou magisterskou práci jsem si vybrala psát o žijícím autorovi Radovanu Koderovi, ale po pár dnech přemýšlení jsem došla k závěru, že nejde psát jen o Radkovi, nýbrž že musím do práce zahrnout všechny aktivity občanského sdružení Pro Photo, které vzniklo v roce 2003, ale zároveň obsáhnout i aktivity, které vzniku Pro Phota předcházely. Radek bude v celé práci propojující červenou linkou hned od začátku, soustředím se jak na něj, tak na Přemysla Řepu. Do dnešního dne zůstali aktivně činní jako aktivní členové Pro Phota především oni dva, organizátoři, kurátoři, rámaři, instalátoři výstav a všeho, co k tomu patří.

Radkovy i Přemkovy historky za těch téměř dvacet let, které v práci zmiňuji, jsou občas neuvěřitelné, do práce se všechny nevejdou a je mi to líto, zůstanou ale živé v mých nahrávkách a paměti. Nedovedu pochopit, jak mohli vše za svůj čas existence stihnout, velice si vážím jejich úsilí a houževnatosti. I například jejich bláznivý nápad, přivézt na oslavu osvobození Plzně kapelu Alexandrovci, kdy vše již bylo v Moskvě (při výstavě fotografií Zikmunda a Hanzelky) domluvené, mi připadá úchvatné a zároveň úsměvné. Oba dva mají v sobě beatnickou duši, houževnatost, zodpovědnost a smysl pro humor.

O Radkovi jsem věděla, že jako já studuje Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, ale neznali jsme se. O prázdninách v roce 2010 jsme se potkali na výstavě v Praze v Domě u kamenného zvonu a pozdravili se. Ptal se mne, jestli bydlím v Praze a během hovoru jsme zjistili, že na opravdu malé vesnici ve východních Čechách, kde bydlím, má chalupu jeho bratr, a tak nějak začalo naše přátelství, které se poté už jen prohlubovalo společnými akcemi, jako byl například festival Off Station v Plzni, návštěvy jeho ateliéru v Plzni, fotografování velkoformátových portrétů, společná návštěva workshopu ve Slavonicích a další.

Přemysla Řepu jsem poznala až díky psaní této práce, a jsem za to moc ráda. On je studnicí kulturní historie. Byla jsem ho navštívit v dílně v zahradě pod benediktýnským klášterem v Praze, kde rámoval všechny obrazy a fotografie. Dílnu už

ale musí rozprodat a zrušit. Měla jsem to štěstí si aspoň ještě naposledy přivonět k prostředí, kde pod jeho rukama vznikala úžasná díla.

Přemek a Radek se seznámili v roce 1999. Radek instaloval ve Velké synagoze v Plzni v přízemí výstavu Zuzany Mináčové – *Zastavenia na ceste* a Přemek v prvním patře výstavu *Kresby dětí terezínského ghetta*.

O. s. Pro Photo, Radek a Přemek za dobu, o které píši, vytvořili mnoho nádherných výstav, které opravdu stojí za ohlédnutí, připomenutí a zaznamenání. Všechna ta práce a úsilí má můj obdiv a doufám, že se mi podaří zachytit aspoň její podstatnou část.

1 RADOVAN KODERA

Narodil se 9. 6. 1960 v Chebu. Otec Josef pocházející z rodiny horníka na Kladensku, důstojník ČSLA (Československá lidová armáda), v 70. letech vystudoval vojenskou akademii v Brně, matka Adéla pracovala jako poštovní úřednice, později jako civilní pracovnice u stejného vojenského útvaru v Chebu. S rodiči a o 3 roky starším bratrem Petrem a o 5 let mladší sestrou Martinou žili v panelovém domě na sídlišti Spáleniště na chebském jižním předměstí. Z oken bytu viděli na horizontu les, v němž byla státní hranice se Spolkovou republikou Německo. V dětství měl Radovan pocit, že v „zakázaném“ lese končí svět, že za hranicí už vůbec nic není. Rodiče patřili k reformním komunistům a oba bratři po obnovení skautingu v druhé polovině 60. let vstoupili do chebského junáckého oddílu Kamzíci, Radovan byl nejmladší člen – vlče. Během invaze tzv. spojeneckých vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 se aktivně zapojili do organizované „záškodnické“ činnosti – strhávali názvy ulic a čísla domů i jmenovky ze zvonků obyvatel sídliště. Traumaticky prožívali pozdější zrušení oddílu, zapečetění a demolici klubovny. Do pionýra nikdy nevstoupili.

Radovan si od dětství rád kreslil, ale neabsolvoval žádnou výtvarnou průpravu. Od 5. třídy byl členem školní loutkoherecké skupiny – hráli převážně maňáskové divadlo pro mladší děti ve škole a v okolních mateřských školkách. Otec, přestože vystudoval akademii s červeným diplomem, měl problémy kvůli aktivitám během Pražského jara i během invaze, navíc sestra jeho ženy Adély emigrovala s rodinou v r. 1969 do SRN, a byl „uklizen“ k útvaru záložních vojenských opraven v areálu bývalého plzeňského pivovaru Světovar. Rodina jej následovala na začátku r. 1974 přistěhovali se do nově postaveného panelového věžáku v Plzni na Borech. Nejstarší syn Petr v té době studoval Střední zemědělskou školu v Chebu a zůstal tam u prarodičů, pokračoval ve studiu zemědělské vysoké školy v Českých Budějovicích, během studia se oženil, založil rodinu a po škole se usadil na Pardubicku. Radovan částečně pod vlivem bratra studoval po ZDŠ také Střední zemědělskou technickou školu, ale na rozdíl od něj, obor mechanizace zemědělské výroby v Plzni-Křimicích. Vždy jeden den v týdnu měli výuku praktických předmětů – kovářství, zámečnictví, soustružení, svařování, opravy strojů atd. Součástí výuky bylo i řízení motorových

vozidel se známkou na vysvědčení. Maturoval v r. 1979 a během studia získal řidičský průkaz nejen na motocykl, traktor a automobil, ale i na „náklaďák“. Rodiče se v té době věnovali nejmladší dceři Martině – stala se od žákovské kategorie členkou prvoligového mužstva tenisového oddílu Slavia VŠ Plzeň, jehož areál je na kraji Borského parku hned za domem, kde bydleli (později se věnovala tenisu i jako profesionální trenérka žactva). Otec Josef, od mládí tíhnoucí ke sportu, se v oddíle angažoval postupně jako člen výboru a mnoho let pak vykonával funkci předsedy. Díky tomu si Radovan užíval v teenagerovském věku značné nevázané volnosti. Potuloval se po hospodách, hudebních zábavách, „čundrech“ a mejdanech.

Kodera ve škole, 1977, archiv Radovana Kodery

V 17 letech se jako neorganizovaný návštěvník tzv. Setkání mládeže na Šumavě ve Vimperku stal svědkem brutálního zásahu speciálních jednotek SNB proti spícím návštěvníkům po skončení rockového koncertu na zimním stadionu ve Vimperku. Sám byl během onoho víkendu několikrát zadržen příslušníky VB a dvakrát odvezen policejním vozem a vysazen na neznámém místě v šumavských lesích. I když se o politiku nezajímal a tehdy nevěděl nic např. o Chartě 77, zážitek jej výrazně poznamenal. Ovlivněn touto událostí, ale také třeba četbou Bohumila Hrabala nabyl dojmu, že i negativní zkušenost je důležitá a zkušenosti je třeba získávat odspoda.

Odmítl pokračovat po maturitě ve studiu na VŠ a po posledních prázdninách začal pracovat v opravně zemědělských strojů. 1. října 1979 nastoupil na dvouletou základní vojenskou službu do malého útvaru ve Vtelně u Mostu, kde nejbližším sídelním okrskem bylo romské sídliště Chánov. Stal se řidičem motorových vozidel. Útvaru velel nevzdělaný vyšinutý maniak („ve Vtelně nás dusil podplukovník Musil“), který se vyžíval v teatrálním a neomezeném uplatňování moci a šikaně a zároveň ve vytváření dekorativně idylického vnějšího obrazu svého malého království. Radovan toto panoptikum začal silně vnímat jako alegorii celé společnosti. Organizace útvaru se vyznačovala značnou škodolibostí (20. narozeniny prožil Radovan ve 24 hodinové strážní službě se samopalem vz. 58 a dvěma zásobníky ostrých nábojů a zároveň logistickou nedokonalostí. Měl v jednu dobu přiděleno 5 různých vozidel (nákladní Tatru 148, hasičskou stříkačku, sanitu, poštovní dodávku a velitelský Vaz 1500) a stalo se, že dostal rozkaz vyjet na služební cestu s dvěma vozidly najednou. Na vojně přečetl několikrát Kerouackův román *Na cestě* a Keseyho *Přelet přes kukaččí hnízdo*, přes Loukotkové *Navzdory básník zpívá* se dostal se k poezii (byl hořce fascinován veršem Roberta Creeleyho: „Neuděláš-li nikdy nic pro nikoho, ušetříš si tragédii lidských vzájemností…“) a dokonce ji sám začal psát. Vojna ho traumaticky poznamenala. Když po dvou letech odcházel do civilu, necítil se jako člověk, který vykonal „nejčestnější vlasteneckou povinnost“, ale jako propuštěný trestanec. S hlavou ostříhanou dohola a s nápisem Eureka vlastnoručně vytetovaným na levém předloktí ho za trestance považovalo i jeho okolí. Vytvořil si vlastní parafrázi často používaného hesla: „Těžko na smetišti, lehko v hnoji!“. Návrat do „normálního“ života nebyl jednoduchý. Jediným kladem dvou „ukradených let“, jak tomu období sám říkal, byla řidičská praxe a získání oprávnění skupiny „D“, tedy přeprava osob, autobus. Rozhodl se, že v řízení vozidel bude pokračovat i po vojně a nastoupil jako řidič nákladního automobilu k podniku ČSAD Plzeň. Po měsíci práce kvůli nesnesitelným pracovním podmínkám (každé ráno si musel k jinému přidělenému vozu sehnat klíč k zapalování, stěrače, žárovky atd., auta nebyla v dobrém technickém stavu) doslova uprchl. Na dva roky pak zakotvil v mechanizačním středisku Povodí Vltavy, závod Berounka v Plzni-Božkově jako řidič a druhý bagrista posádky autobagru. Kočovný život, kdy s partou řidičů, bagristů, kompresoristů a beraničů vykonávali údržbové práce na vodních tocích po kraji, se mu líbil. Cítil se po dvou letech izolace a manipulace zase svobodný.

Jeho kolega, řidič Pragy V3S Karel Tarantík, přezdívaný Pilot, měl na palubní desce vylepeny fotografie amerických vojáků osvobozujících Plzeň. Bylo to poprvé, co se s takovými fotografiemi setkal.[1]

Část zimy v r. 1982/83 prožil jako lodník na říčním bagru v Lahovicích na soutoku Berounky a Vltavy; bydlel ve stavební buňce na břehu řeky. Večer po práci jezdil do Prahy do divadel a na koncerty. V Plzni se s kamarádem z vojny Václavem Václavíkem a partou přátel každý pátek scházeli ve výčepu sokolovny v Plzni-Bukovci. Poslouchali rockovou, jazzovou i klasickou hudbu, četli oficiální i samizdatovou literaturu, chodili do filmového klubu, jezdili na výstavy, na výlety. Jedním z party byl pozdější hudební, literární i fotografický publicista Jiří Zahradnický. Někdy v r. 1985 viděl Kodera ve filmovém klubu slovenský „trezorový" dokument Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta* s fotografiemi Martina Martinčeka. Další „klubový" film, který se mu hluboce vryl do podvědomí, byla *Barva granátového jablka* Sergeje Paradžanova (oba filmy dodnes promítá svým studentům). Kodera zkoušel psát. Navštěvoval kurzy kreslení pro dospělé na ZUŠ, které vedl plzeňský malíř Lumír Topinka. V r. 1983 si podal přihlášku na Fakultu žurnalistiky UK Praha. Zároveň se musel rozhodnout, jestli u Povodí zůstane (musel by vykonat státní zkoušky nutné k samostatné obsluze bagru) nebo odejde. Ještě před přijímacími zkouškami slíbil, že odejde. Prostředí fakulty i samotné přijímací řízení ho vyděsilo. Hlavní slovo u pohovoru měli svazáci. Cítil jejich povýšený údiv, když na otázku, zda se zúčastní prázdninové brigády, odpověděl, že nemá tolik dovolené (v té době to bylo 10, slovy deset dní za rok a že ho asi z bagru nepustí. Byl rád, že ho nepřijali. V létě z Povodí odešel a v září nastoupil do centrální plzeňské výtopny jako dělník vykládky paliva a zauhlování, tzv. zauhlovač. To už měl známost se svou budoucí ženou Lenkou. Pracoval v trojsměnném desetidenním turnusovém provozu. Byla to jedna z nejhorších prací, která se ve městě dala dělat. Vlak přivezl do vykládkové haly vagóny s uhlím, to se vysypalo do prostoru pod vagóny a odtud ho pásové dopravníky přemístily do násypek u kotlů. Uhlí padalo okolo

[1] Karel Tarantík je dnes majitel největšího soukromého Muzea vojenské techniky a Air parku v Čechách na poli ve Zruči u Plzně. V době, kdy s ním Kodera pracoval, si jako amatérský konstruktér stavěl letadla, se kterými – obvykle jen jednou – vzlétl. Následoval zásah státních orgánů - letadlo bylo zničeno. Na svém domku ve Zruči vždy 6. května vyvěšoval pravidelně americkou vlajku. Do prvomájového průvodu ve Zruči v r. 1982 šel s transparentem „Ať žije Margaret Thatcherová", jeho 10 letý syn nesl transparent: „V roce 1972 stál litr benzinu 4,-Kčs, v r. 1982 stojí 8,- Kčs. Kolik bude stát, až budu jezdit já?" Z průvodu už se domů nevrátil, skončil ve vazbě.

a muselo se ručně lopatami vrátit na pás. Nebo se dopravník zasekl a než se stroje zastavily, udělala se hromada. V zimě jezdily vagóny se zamrzlým uhlím. To se muselo ručně vykopat. Směny nebyly plně obsazené, nikdo tu práci nechtěl dělat. Ve všech třech směnách byl nejmladší a taky jediný, kdo neměl kriminální minulost. Výtopna sousedí s areálem Plzeňského Prazdroje. Po čase zjistil, že se při nočních směnách, když nepřijede vlak nebo se stihne vyložit dřív, pořádají výpravy do pivovaru. Zauhlovači měli vytvořené tajné průchody i vazby na lidi ve stáčírně. Měli speciálně upravené vatované kabáty, kam se vešlo do podšívky až 30 „lahváčů“. Chodilo se výhradně na dvanáctku. Před vánocemi byl svědkem velké akce. Kolegové z noční směny nanosili do šatny hromadu krabic exportního Prazdroje přímo z naložených vagónů. Byli tam i chlapi z dalších směn. Sám se akce nezúčastnil, ale věděl, že by mu to nepomohlo. I když práce byla dobře placená, na konci roku raději z výtopny odešel. V lednu 1984 nastoupil jako vychovatel na internátě (tzv. domov mládeže) Stavebního středního odborného učiliště Pozemních staveb v Plzni a zůstal tam až do r. 1992. Dostal vlastní výchovnou skupinu na 5. podlaží, tesaře, zedníky, truhláře. Po čase se dověděl, že jeho předchůdce byl Marek Bečka, pozdější slavný loutkoherec a režisér, zakladatel divadelního souboru Buchty a Loutky. Kodera se s Markem Bečkou několikrát setkal. Bečka musel z učiliště odejít z kádrových důvodů kvůli svému otci.

Kodera se po příchodu spřátelil se svým starším kolegou vychovatelem Václavem Touchou, básníkem a znalcem české literatury a filmu. Toucha Koderovi věnoval některé knihy a publikace, např. *Protokoly* Václava Havla, dva ročníky časopisu *Divoké víno* (1969-70). Kodera Touchovi půjčoval některé kolující samizdaty zapůjčené přáteli. Se svěřenými učni neměl Kodera velké problémy. Generačně si byli blízcí a Kodera se snažil jednat s nimi jako se sobě rovnými. Problémy měl spíš s vedením učiliště kvůli svému zevnějšku – často mu byla vytýkána přílišná délka vlasů, nevhodné oblečení a nedostatečná společenské angažovanost. Pro učně připravoval hudební pořady, hrál s nimi fotbal, udělal si kurz promítačů 16 mm filmů. V blízkém kulturním středisku Luna byl promítací sál s dvěma projektory, kde každý týden promítal film pro učně internátu v rámci interního filmového klubu učiliště. Určitou dobu s externími lektory, později výběr filmů, úvodní přednášku i projekci prováděl Kodera sám. Po zrušení kinosálu v Luně promítal filmy v jídelně internátu. V dubnu

1984 se Kodera oženil, v říjnu se narodila dcera Tereza. Rodina nejprve bydlela u rodičů ženy Lenky, od léta upravovali byt v Plzni blízko zimního stadionu a před vánoci se do něho nastěhovali. V létě 1985 využil Kodera nabídky zúčastnit se s tenisovým oddílem, jehož předsedou byl otec Josef a kde hrála závodně tenis sestra Martina, výměnného sportovního zájezdu do Dánska. Na zájezdu poprvé fotografoval – vypůjčenými kompaktními kinofilmovými aparáty – na černobílý negativ a barevný inverzní film (diapozitiv). Ze zájezdu pochází vůbec nejstarší fotografie, kterou Kodera později prezentoval na výstavě. Před zámkem Fredensborg vyfotografoval vojáka královské gardy na obchůzce po vyšlapané pěšince kolem letního sídla královny.

Radovan Kodera: Fredensborg, 1985

Během zájezdu ilegálně (bez vstupního víza a povolení čs. úřadů) přejel trajektem z dánského Helsingøru do švédského Helsingborgu, strávil zde asi 2 hodiny a vrátil se zpátky do Dánska. Zájezd pro něj znamenal šok. Pocítil ohromný rozdíl nejen materiální (v obchodech bylo všechno a bez front), ale hlavně mentální – v chování lidí vůči okolí, vůči sobě, v chování policie, úředníků, obchodníků. Po návratu do ČSSR se nějaký čas vzpamatovával. V témže roce obeslal na popud kolegy Touchy soutěž Literární Františkovy Lázně a v nepřítomnosti získal 1. místo za poezii. Seznámil se s dalšími mladými básníky, Plzeňany Ivo Huclem, Robertem Jandou, Svatavou Heinlovou, karlovarskou Sabrinou Karasovou, chebskou básnířkou, výtvarnicí a fotografkou Viktorií Rybákovou, s kterou je dodnes v trvalém kontaktu. Do Chebu často jezdil (pořád tam žila jeho babička Anna Hofrajtrová), navštěvoval galerii G4 a seznámil se se Zbyňkem Illkem.

Další kolega vychovatel z internátu Zdeněk Fiala vedl sportovní a turistické kroužky včetně kroužku vodáckého a fotografického. Učiliště mělo v areálu v Českém údolí na řece Radbuze loděnici a v budově internátu fotokomoru. Kodera se začal

zúčastňovat akcí vodáckého kroužku jako řidič doprovodného vozidla a nutný pedagogický dozor. Při té příležitosti začal fotografovat školní kinofilmovou zrcadlovkou Praktica. Ve fotokomoře vyvolával filmy a propadl kouzlu fotografie. Postupně si pořídil vlastní fotografickou výbavu. Novou Prakticu MTL5B si přivezl z vodáckého zájezdu do NDR ukrytou v kajaku. Doma si na nevytápěné verandě zařídil provizorní fotokomoru. Fotky dělal v noci kvůli nedokonalému zatemnění, v zimě používal nepříliš účinný horkovzdušný ventilátor. Fotografoval svoje okolí – rodinu, malou dceru Terezku, některé události, Začátkem r. 1988 Kodera vyfotografoval sérii snímků v domě č. 24 v ulici Na hrázi v Praze-Libni, kde dlouhá léta žil a tvořil Bohumil Hrabal. Návštěva „Hráze věčnosti“ Koderu inspirovala k napsání automatického textu. Ten pak rozčlenil a doplnil fotografiemi. Vytvořil několik exemplářů útlého samizdatu s názvem *Tatanka Yotanka* s osmi krátkými texty a devíti vlepenými fotografiemi. Ty pak rozdal přátelům, jeden i Bohumilu Hrabalovi.

Příloha: Tatanka Yotanka – ukázka, 1988, Radovan Kodera

Na jaře 1988 byla celá jižní fronta domů v ulici Na hrázi, včetně domu č. 24 zbořena. V té době Kodera navštívil výstavu fotografií *Mizející Libeň* Ladislava Michálka, jednoho z „něžných barbarů“ Bohumila Hrabala, v kulturním domě Krakov na sídlišti Bohnice v Praze. Fotografie ho okouzlily a mnohem později si uvědomil, jak ho Michálkova tvorba ovlivnila. Čtvrť, kde v Plzni bydleli, měla charakter periferie, postupně se vylidňovala. Fotografoval různá zákoutí v okolí, zdi ohrady, ulice, řeku Radbuzu, odstavené trolejbusy. Postupně vznikající soubor nazval *Smrt města*. Často fotografoval také sakrální i funerální tématiku.

Na internátě vedl fotografický a výtvarný kroužek, za monotypy získali jeho učni 1. cenu v celostátní výtvarné soutěži ve Zlíně. Při vedení fotokroužku se sám učil a získával fotografické zkušenosti spolu se svými svěřenci. V r. 1988 se konala výstava tří mladých plzeňských výtvarníků ve výstavní síni kulturního střediska Luna. Jedním z vystavujících byl fotograf Ivan Vala. Vystavoval nekonformní portréty lidí z okraje tehdejší společnosti, na výstavě bylo i několik ženských i mužských aktů. Kodera byl na vernisáži a byl nadšený. Výstava byla v Plzni zjevením. Druhý den chtěl Kodera výstavu navštívit i se svými učni, ale byla zrušená. Navíc se v místním tisku objevily

rozhořčené články o výstavě a studentkám plzeňské pedagogické fakulty, které figurovaly ve Valových aktech jako modelky, hrozil „vyhazov“ ze školy. Kodera na články polemicky reagoval, polemika otištěna nebyla, ale byla nabídnuta diskuze, ke které nakonec nedošlo.

V září 1988 se s manželkou zúčastnili dalšího tenisového výměnného zájezdu, tentokrát do Itálie, do městečka Marina di Ravenna. Součástí zájezdu byly výlety do Ravenny, Florencie, Benátek. Všechna tři místa, zejména Ravenna, Koderu fascinovala. Během zájezdu fotografoval tentokrát už kinofilmovou zrcadlovkou, ale k prezentaci později vybral jen několik jednotlivých snímků. Šok z návštěvy „západního světa“ už nebyl tak velký. V r. 1988 a 1989 se Kodera podílel na vydání dvou čísel plzeňské samizdatové literární revue *Mladá garda* vedené mladým plzeňským básníkem Ivo Huclem. Přepisoval některé texty na cyklostylové blány, se ženou Lenkou jednotlivá čísla doma v kuchyni „snášeli“ – z hromad nakopírovaných stránek sestavovali každý jednotlivý výtisk daného vydání. V čísle 2 měl otištěn fragmentální soubor *Smrt města,* ale jen texty bez fotografií. Byly to jeho poslední texty – od poezie se na konci 80. let zcela přiklonil k fotografii.

I.

Do nových sídlišť

odešli s ostatními i žháři

A ve městě nezůstal nikdo

aby ho zapálil…

Radovan Kodera: Smrt města, 1988

V lednu 1989 byl v Praze během tzv. Palachova týdne zatčen Václav Havel a ve vykonstruovaném procesu odsouzen na 9 měsíců nepodmíněně. Brzy začala kolovat petice za jeho propuštění a Kodera ji také podepsal. Havel byl propuštěn v květnu, po polovině vykonaného trestu. 6. května 1989 se v Plzni na náměstí Míru uskutečnilo nepovolené shromáždění připomínající osvobození Plzně Americkou armádou. Kodera byl na shromáždění se ženou i s tehdy čtyřletou Terezkou. Měl s sebou i fotoaparát, ale náměstí bylo obklíčeno těžkooděnci a milicionáři a mezi přítomnými byla řada příslušníků STB v civilu, ani to neskrývali, účastníky natáčeli a fotografoval, takže Kodera sám foťák ani nevytáhl z brašny. Tlampače VB vyzývaly přítomné k rozchodu a vyhrožovaly ozbrojeným zásahem, zadržením a vysokou pokutou. Kodera se ženou a dcerkou odešli do protějšího domu, do bytu sestry Martiny ve třetím patře. Odtud se – skrytý za záclonou – pokusil situaci vyfotografovat. Ze série pořízených snímků je ale použitelná jen jedna celková fotografie, zřejmě Koderova dosud nejpublikovanější vůbec. Jde o vcelku banální snímek skrumáže lidí mezi stromy kolem tramvajové zastávky focený z nadhledu. Připomíná pohledy z okna Jiřího Hankeho.

Příloha: Speciál Plzeňského deníku, Květen 1989: Zakázaná pocta Američanům, 06. 05. 2005, Jindřich Rosendorf

Na začátku prázdnin Kodera podepsal petici *Několik vět* a distribuoval ji ve svém okolí. Otec zaslechl jeho jméno mezi signatáři čtenými na Svobodné Evropě a ostře synovi vyčinil – čekali druhé dítě a nebylo jasné, jak se bude situace vyvíjet. V srpnu 1989 se Kodera účastnil jako řidič a fotograf vodácké výpravy do Rumunska organizované kolegou Fialou. Cestovali upravenou skříňovou Avií s vlekem naloženým loděmi. Kromě záběrů spojených s vodáckou činností fotografoval pro sebe na místech, kde na ostatní čekal. Zajímavou sérii i s místními obyvateli, zejména dětmi, nafotografoval ve vesnici Caineni, jižně od Sibiu.

Radovan Kodera: Caineni, 1989

Při přejezdu horskou oblastí západně od města Petrosani u jezera Vidra, zastavili na zcela pusté cestě přímo na půlkilometrové hrázi a dívali se do údolí pod hrází. Kodera přinesl z kabiny foťák a údolí vyfotografoval. V tu chvíli z domku na začátku hráze začali vybíhat vojáci rumunské armády, v běhu si zapínali opasky a nabíjeli samopaly. Situace vypadala dramaticky. Vojáci obklopili účastníky výpravy, Koderovi sebrali fotoaparát, v kabině vytáhli z brašny druhý a odnesli je do budovy. Několik jich zůstalo a účastníky hlídali. Vojáci neuměli anglicky, někteří jen trochu rusky, nedalo se s nimi domluvit a nikdo nevěděl, co se vlastně děje. Občas nějaký voják běžel do budovy na druhém konci hráze, pak zase zpátky. Bylo zřejmé, že v druhé budově je někdo důležitý, ale budovy nemají telefonické spojení. Po dvou hodinách přivezlo auto nějakého důstojníka. Koderu odvedli do druhé budovy, tam rukou sepsali protokol, ten Kodera podepsal, aniž věděl, co v něm stojí. Nechali ho vytáhnout rozfotografované filmy z obou fotoaparátů, filmy si nechali a aparáty mu vrátili. Poté byla výprava propuštěna. Kodera si pak dával větší pozor na to, co a jak fotografuje. Z výpravy do Rumunska později nazvětšoval sérii fotografií a vystavil ji ve Staré synagoze v Plzni.

V říjnu 1989 dostal Kodera povolávací rozkaz k nástupu na vojenské cvičení do kasáren Světovar v Plzni. Během nočních dozorčích služeb přepisoval na cyklostylové blány židovské pohádky Leo Pavláta pro chystané třetí číslo revue *Mladá garda*. Z vojenského cvičení byli „záložáci“ propuštěni o den dřív, než bylo ohlášeno, v pondělí 13. listopadu. Kodera měl už dlouho v plánu fotografovat Starý židovský hřbitov v Praze a chtěl tam jet v pátek 17. listopadu. Takhle využil získaný volný den, mohl jet už v úterý 14. 11. a hřbitov skutečně vyfotografoval. Byl tam skoro sám, do Prahy tehdy moc turistů nejezdilo.

Příloha: Plzeňský deník, Jak jsem fotil revoluci, 12. 11. 2009

Kdyby jel do Prahy až v pátek 17. listopadu, mohl vyfotografovat něco docela jiného… V Praze brutálním zásahem bezpečnostních složek proti průvodu studentů začaly události, brzy označené jako Sametová revoluce. Do Plzně se informace o událostech v Praze dostávali až s velkým zpožděním. Kodera vycítil, že se děje něco mimořádného, a fotografoval dění v ulicích města hned od počátku. Filmy nevyvolával, nosil je u sebe, aby je případně mohl zničit a neohrozil vyfotografované účastníky demonstrací. Po zkušenostech z prvních shromáždění, kdy ze země nic neviděl a nemohl fotografovat, si v den generální stávky na náměstí Republiky přinesl štafle, aby mohl fotografovat z nadhledu. Za chvíli se na štaflích pod ním tísnilo několik dalších lidí a Kodera trnul, aby štafle nápor vydržely. Fotografie z listopadových a následujících událostí v Plzni později několikrát vystavoval, některé byly publikovány při různých příležitostech.

Radovan Kodera: Stávka, 1989

rumunské děti

V Rumunsku jsem byl letos v srpnu s vodáckou výpravou. Takže jsem pouze nepřijížděl k moři jako většina našich turistů, ale pohyboval se ve vnitrozemí. Z měst, o nichž se dnes hovoří, jsem viděl např. Arad, Sibiu. Několikrát jsem se setkal s projevy neomezené moci a arogance státních orgánů od celníků přes vojáky až po policii. Příslušníky ozbrojených složek bylo možno vidět u každého důležitějšího objektu mosty, tunely, nádraží, přehradní nádrže, továrny, sídla orgánů komunistické strany apod. Takže mě poslední události v Rumunsku sice rozhořčily, ale nepřekvapily.

Pomozme tedy rumunskému lidu každý podle svých možností. Oni naši pomoc potřebují!

Radek Kodera
Plzeň

zimní noc

Sklo okna
Imaginární hranice

Časopis Student, 23. 12. 1989, archiv Radovana Kodery

Příloha: Plzeňský deník, Radovan Kodera fotil v před pětadvaceti lety ze štaflí, 17. 11. 2014

V únoru 1990 se jeho ženě Lence narodila dcera Sára. Radost z narození druhé dcery souzněla s euforií z nabyté svobody. Kodera se zapojil do probíhajících změn na učilišti hned od počátku, veřejně se ale příliš neangažoval, věnoval se rodině, práci na internátě a fotografování. V květnu 1990 probíhaly v Plzni první oficiální oslavy výročí osvobození americkou armádou a Plzeň se na několik dní stala hlavním městem republiky. Přijel Václav Havel a další politici a státní činitelé, herci, hudebníci, přijela Shirley Temple Black, bývalá slavná dětská filmová hvězda a tehdejší americká velvyslankyně v ČSSR, resp. ČSFR, v ulicích města se objevila historická vojenská

technika i uniformy, náměstí i ulice města byly plné jásajících lidí. Kodera získal oficiální akreditaci Občanského fóra a události fotografoval.

Radovan Kodera: Oslavy osvobození. Václav Havel a Shirely Temple Black, 6. 5. 1990

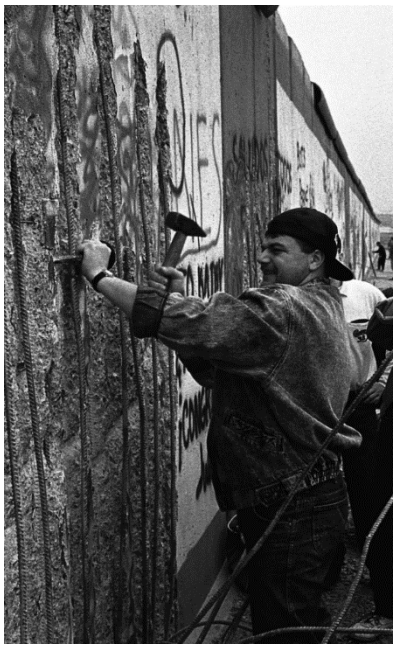

Radovan Kodera: Oslavy osvobození. Fotoreportér Mladého světa Jan Šibík, 6. 5. 1990

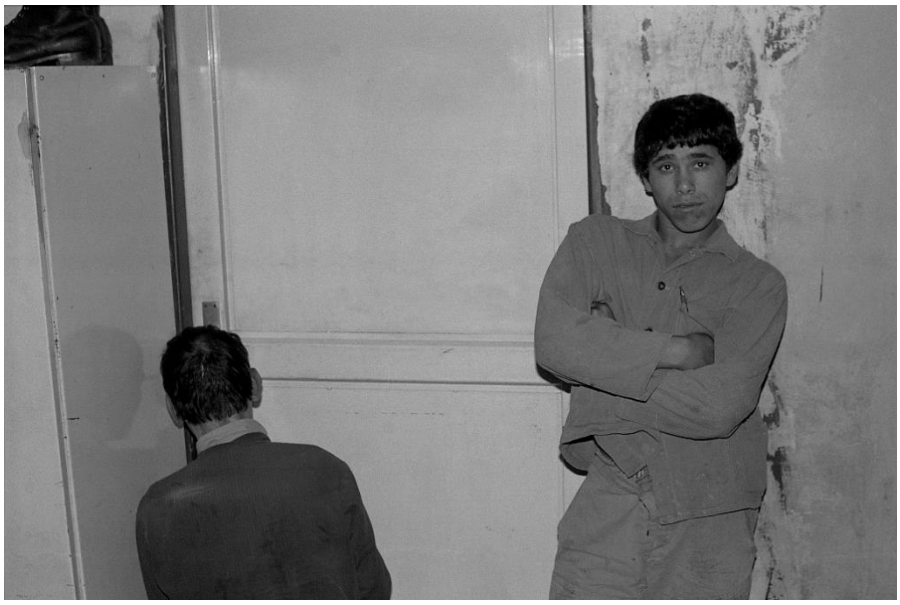
Radovan Kodera: Oslavy osvobození. Fotoreportér Mladého světa Karel Cudlín, 6. 5. 1990

V červnu, v den Koderových třicátých narozenin, se konaly první svobodné volby. V létě odjel jako řidič s partou cyklistů do Nizozemí, na první výpravu po pádu „železné opony“ – se stejnou Avií a stejným přívěsem jako do Rumunska; místo lodí tentokrát vezli kola. Cestou zpátky se vraceli přes tehdy ještě rozdělené Německo, byť bez uzavřené a hlídané hranice. V Berlíně u Braniborské brány Kodera vyfotografoval několik snímků s lidmi rozebírajícími berlínskou zeď. Přinesenou paličkou a majzlíkem si vlastnoručně malý kousek zdi odsekl a odvezl domů.

Radovan Kodera: Berlinská zeď, srpen 1990

V létě 1991 se v Plzni připravovaly Dny duševního zdraví. Měly připomenout zanedbávanou situaci psychiatrické péče v komunistickém Československu a nutnost změny. Kodera byl přizván Ivanem Jáchimem, který dny organizoval, a mladými psychiatry z léčebny v Dobřanech, aby vyfotografoval místního pacienta a malíře Jiřího Kohouta. Kodera při té příležitosti fotografoval na všech odděleních v léčebně. Výběr fotografií byl v září 1991 vystaven jako součást výstavy obrazů Jiřího Kohouta na plzeňské radnici, v r. 2006 je Kodera – ve větším formátu a adjustované – vystavil pod názvem *Jiný svět* v rondelu plaského kláštera.

Radovan Kodera: Dobřany, 1991

Radovan Kodera: Festival SF, 1991

Kromě výstavy Jiřího Kohouta se do Dnů duševního zdraví 1991 (předchůdce dnešního festivalu Mezi ploty) zapojila skupina performerů ze San Franciska. Některá přestavení Kodera rovněž dokumentoval.

V té době fotografoval devastovaný hřbitov kolem kostela Všech svatých na kopci nad plzeňskou čtvrtí Roudná a seznámil se s místními aktivisty, kteří hřbitov a kostel opravovali. Z fotografií později sestavil soubor *Křížová cesta u Všech svatých*, kdy každému ze 14 zastavení přiřadil konkrétní odpovídající symbolickou fotografii.

Radovan Kodera: Křížová cesta, 1991

Fotografoval i probíhající opravu fasády kostela. Díky tomu se dověděl, že plzeňský památkový ústav[2] shání fotografa a kameramana a o místo se ucházel. Ačkoli při reorganizaci učiliště nový ředitel nabídl Koderovi pozici vedoucího internátu, 1. června 1992 nastoupil do památkového ústavu v Dominikánské ulici v Plzni. Jako amatér ale dostal podmínku – musí co nejdříve získat nějaké fotografické vzdělání. V té době se jako nejschůdnější cesta ukázalo absolvování učebního oboru fotograf v Děčíně. Tam se domluvil na individuálním studiu a během roku udělal ročníkové zkoušky za všechny tři ročníky (odevzdával praktické ročníkové práce a dílčí úkoly a

[2] od 1958 - Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody Plzeň
od 1991 - Státní ústav památkové péče v Plzni
od 2001 - Státní památkový ústav v Plzni
od 2003 - Národní památkový ústav v Plzni
od 2013 - Národní památkový ústav v Plzni, územní odborné pracoviště pro Plzeňský kraj v Plzni

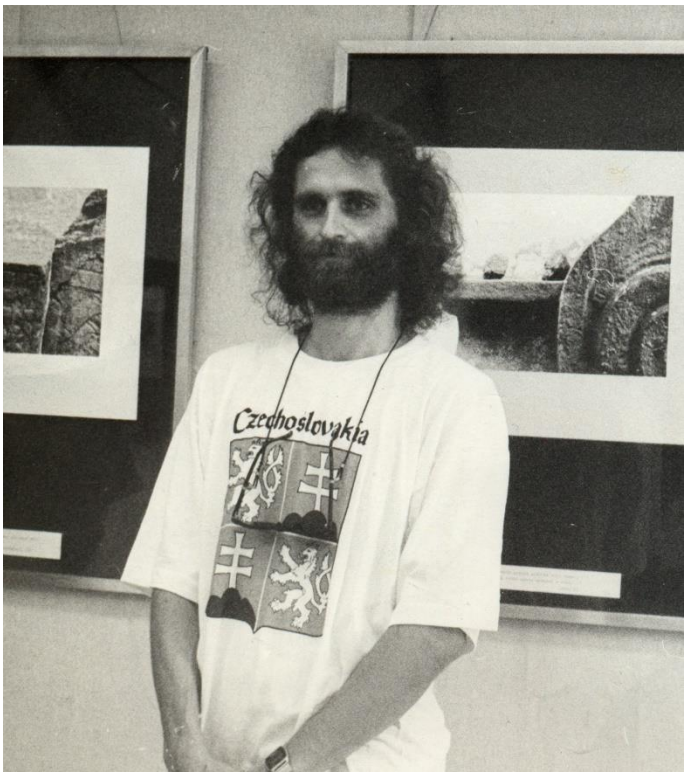
byl přezkušován z odborných předmětů; všeobecné předměty mu uznali z předchozího studia) a na konci školního roku 1993 vykonal učňovské zkoušky. Do památkového ústavu nastupoval v době boomu oprav historických památek. Jeho kolegou a vedoucím byl dlouholetý fotograf a památkář Jan Gryc, kolegyní fotografkou a laborantkou Ludmila Lohrová. Gryc i Kodera téměř denně vyjížděli do terénu Západočeského, tehdejšího největšího československého kraje a z každé cesty pořídil desítky fotografií. Fotografovalo se na svitkové, většinou černobílé filmy středoformátovými aparáty Pentacon-six, později Asahi Pentax 6x7a Zenza Bronica 6x7. Barevně se fotografovalo na inverzní filmy, diapozitivy. K nutné výbavě patřil stativ a silný externí blesk. Negativy se hned vyvolaly, každý snímek dostal evidenční číslo a byl zařazen do archivu. Pozitivní kopie 13x18 každého snímku s popisem je uložena v archivu fotografií podle lokality. Kodera byl prací nadšený, ale často se vracel z cesty až v noci. Rodina trpěla. Práce nebyla moc placená a Kodera měl další vlastní fotografické ambice. Ještě během léta 1992 připravil výstavní soubor z kolekce snímků nafocených v listopadu 1989 na Starém židovském hřbitově v Praze. Nazvětšoval sérii 30 vybraných fotografií a částečně do nich zasahoval bělením. Říkal tomu „preparování“. K jednotlivým fotografiím vybíral útržky textů *Starého zákona*. Výsledný soubor vystavil v srpnu 1992 v galerii Esprit v Plzni pod názvem *Starý zákon – fragmenty*.

Radovan Kodera: Stary zákon – fragmenty, 1989

Radovan Kodera: Starý zákon – fragmenty, 1989

Výstava Starý zákon – fragmenty, vernisáž, 1992, archiv RK

Na vernisáži se seznámil s Rudolfem Löwym, členem výboru plzeňské židovské obce. Spřátelili se a Löwy vzal Koderu do tehdy uzavřené Velké synagogy a dal mu seznam všech západočeských židovských hřbitovů.[3]

Od podzimu 1992 začal Kodera intenzivně fotografovat jak stav nejprve Velké, pak i Staré a Pomocné synagogy, tak i židovských hřbitovů v kraji pro archiv památkového ústavu, ale i pro sebe. Postupně zjistil, jak bylo téma židovského osídlení a židovské historie komunistickým režimem tabuizováno a jak málo se o této tématice vědělo i mezi odbornou veřejností. Spřátelil se s Jiřím Fiedlerem, badatelem a znalcem židovských památek a historie a autorem encyklopedického průvodce *Židovské památky*

[3] Rudolf Löwy pocházel z významné plzeňské podnikatelské rodiny, uprchl s bratrem v r. 1939 na Západ. Od r. 1940 sloužil v čs. zahraničních jednotkách a jako příslušník Čs. obrněné brigády bojoval proti nacismu. Byl vyznamenán čs. válečným křížem a řádem Za statečnost. Většina jeho příbuzných zahynula během holocaustu. Komunistický režim ho po r. 1948 zbavil majetku a až do odchodu do důchodu pracoval manuálně. Po listopadu 1989 restituoval zdevastovaný statek v Kunějovicích u Plzně, kde dnes hospodaří jeho syn Jiří. Rudolf Löwy zemřel v r. 1994 na anginu pectoris. Po jeho smrti vznikla v Plzni nadace na záchranu plzeňských synagog pojmenovaná jeho jménem. Kodera byl nominován do její správní rady. V roce 1994 odvezla neteř Rudolfa Löwyho, žijící v USA Koderův soubor Starý zákon – fragmenty do Clevelandu, kdy byl v následujícím roce vystaven v místním Templu - synagoze. Fotografie už se zpátky nevrátily, byly zničeny při povodni o pár let později.

v Čechách a na Moravě. Absolvovali spolu několik průzkumně dokumentačních cest. Až do tragické Fiedlerovi smrti (v lednu 2014 byl i s manželkou zavražděn ve svém bytě v Praze) byli v trvalém kontaktu. Na podzim 1993 nastoupila do památkového ústavu Koderova manželka Lenka. Od plzeňského fotografa Igora Měšťana koupil kinofilmovou zrcadlovku Asahi Pentax K-1000 a ta se stala jeho oblíbeným a nerozlučným nástrojem.

Radovan Kodera: Autoportét Asahi pentax K1000, 1993

V roce 1993 Kodera pro zaměstnance ústavu připravil s kolegou Petrem Bukovským, který měl jako technik na starosti kláštery Kladruby a Plasy spojené s architektem Janem Blažejem Santinim-Aichlem, k 270. výročí jeho úmrtí, třídenní výlet po památkách spojených s tímto architektem mimo region. Další akcí měla být výstava o klášteru Kladruby, jehož některé části zůstávaly natolik devastované, že hrozilo jejich zřícení. Kodera fotografoval ve svém volném čase v areálu kláštera místa opravená a veřejně přístupná v kontrastu s těmi devastovanými a veřejnosti nepřístupnými. Výstava *Líc a rub kláštera Kladrub* byla instalována v říjnu 1993 v mázhauzu plzeňské radnice a místo toho, aby byla využita vedením památkového ústavu ve prospěch kláštera, jak Kodera s Bukovským zamýšleli, vyvolala značnou nevoli a snahu výstavě zabránit i s využitím vyžádaného posudku policie ČR, že vystavení fotografií může ohrozit bezpečnost objektu. „*S Petrem Bukovským jsme*

připravovali výstavu od léta. Domluvili jsme výstavu v mázhausu plzeňské radnice na konkrétní termín. Jezdil jsem do Kladrub o sobotách a nedělích a fotil svým foťákem na moje vlastní filmy, fotky jsem zvětšoval doma na verandě. Chtěl jsem, aby výstava byla autorská. Nicméně jsem asi tři týdny před instalací předložil hotové zvětšeniny řediteli s tím, že bych chtěl, aby ústav výstavu využil ve prospěch kláštera. Fotky si nechal s tím, že se poradí s širším vedením. Dlouho se nic nedělo, až když jsem pár dní před plánovaným zahájením výstavy (o výstavě věděl magistrát, média) chtěl fotky kvůli adjustaci na výstavu, bylo mi řečeno, že je má policie a že výstava se konat nebude. Řekl jsem, že fotky jsou moje a že výstava už se zastavit nedá, bylo by to pro ústav fiasko. Fotky mi nakonec dali, ale přinesli papír od policie, že některé fotografie ukazují, kudy se dá dostat do kláštera a že tím ohrožuji bezpečnost kláštera. Mjr. Říha, který posudek psal, se mi pak omlouval, že posudek musel napsat, že si to vedení ústavu takhle vyžádalo. V závěrečné fázi se to točilo na leteckém snímku, který prý ukazoval přístupové cesty ke klášteru (pro potřeby ústavu jsem během jednoho letu fotografoval letecké snímky Plas a Kladrub na barevné diapozitivy; letěl jsem kvůli nízkému slunci mimo mou pracovní dobu a pro sebe jsem udělal 5 snímků na černobílý kinofilm). V té době už se v trafice daly koupit pohlednice s leteckými snímky. Nakonec jsem letecký snímek v instalaci nahradil kresbou půdorysu kláštera a výstavu jsme uskutečnili bez účasti vedení ústavu. Nicméně úvodní řeč o klášteru přednesl PhDr. Vratislav Ryšavý, historik umění a specialista památkového ústavu." Rozhovor s Radkem Koderou

Přílohy: Dopis Šárce Siegertové, vedoucí SPO klášter Kladruby, 1993
Správa Západočeského kraje Policie České republiky, 1993
Dopis Radovanovi Koderovi, Kladruby, 1993

Kodera v té době prováděl s dalšími kolegy foto a video dokumentaci mobiliářů kostelů v kraji kvůli nárůstu krádeží v církevních objektech a hrozilo, že může být kvůli výstavě propuštěn. Dikce a totalitární obsah výhružných dopisů, které od právního oddělení dostal, Koderu konsternovaly, ale v ústavu zůstal. Situace se nakonec částečně urovnala, byť její následky pociťoval, zejména na vyplácených odměnách a finančním postupu několik let.

Kodera pokračoval ve vlastní tvorbě ve vyhledávání motivů, jež se daly využít k „preparování". Na jaře r. 1994 měl Kodera společnou výstavu s Viktorií Rybákovou v galerii X-centrum v Plzni pod názvem *„…a nesměli však ani minutu váhati"* vypůjčeným z *Krvavého románu* Josefa Váchala. Na výstavě spojili fotografie (Rybáková abstraktní kolorované, Kodera preparované) s vlastními texty – chtěli determinovat umělecký směr fragmentismus, k němuž se měli výstavou hlásit. Záměr zůstal v rovině snahy a postupně se rozmělnil, fragmentismus nevznikl… Kodera brzy „preparování" opustil a s odstupem je vnímá jako krok stranou. V letních měsících r. 1994 a 1995 se v klášteře Plasích konal mezinárodní festival alternativního umění Hermit, organizovaný Milošem Vojtěchovským. Kodera se festivalu zúčastnil opakovaně jako fotograf (Hermit několik let a soustavně dokumentoval také Daniel Šperl) a akce a instalace fotograficky dokumentoval. V roce 1998 vyšel výběr Koderových fotografií z Plas spolu s rozhovorem v plzeňské literární a výtvarné revui *Pěší zóna*.

Přílihy: Navíc jsem tak trochu zvědavý člověk, 06. 06. 1998

Navíc jsem tak trochu zvědavý člověk, 06. 06. 1998

Od první poloviny 90. let začali s rodinou jezdit na chalupu do Velešic u Pačejova. Z nedalekých Olšan pocházela manželka Josefa Váchala Máša – Marie Pešulová. Brzy zemřela, ale Váchal sem od r. 1912 do r. 1926 jezdil a putoval po kraji, na Šumavu, kreslil a maloval, vytvářel si základy pro pozdější dřevoryty. Kodera postupně fotografoval blízké i vzdálenější okolí, les Slavník, proslavený Vachalovým cyklem dřevorytů *Neprochovy*, vesnice Velešice, Pačejov, Třebomyslice, Březany, Malý Bor… V r. 2015 sestavil z fotografií soubor *Krajinou Josefa Váchala* pro výstavu v zámecké galerii v blízkých Chanovicích.

Radovan Kodera: Třebomyslice, 1992

V r. 1995 se začala opravovat Velká synagoga v Plzni. Kodera fotografoval stav před rekonstrukcí a její průběh, ale zaměřil se i na Starou synagogu stojící ve vnitřním bloku domů mezi Smetanovými sady a Americkou třídou. Na jaře ji židovská obec nechala vyklidit (sloužila mnoho let jako smetiště a odkladiště pro obyvatele okolních domů) a Kodera zde v červnu instaloval výstavu *Židovské hřbitovy západních Čech*. V prázdném prostoru budovy s cihlovou dlažbou, dvoupatrovými dřevěnými ženskými galeriemi a kazetovým stropem, vytlučenými okny a opadanými omítkami měla výstava

svou působivost. Synagoga byla poprvé představena veřejnosti a vzbuzovala zaslouženou pozornost. Většina návštěvníků do té doby neměla o její existenci tušení.[4]

Radovan Kodera: Stará a Pomocná synagoga, 2002

Soubor fotografií 80 západočeských židovských hřbitovů Kodera postupně vystavil v klášteře v Plasích, v Královské mincovně v Jáchymově, Muzeu ghetta v Terezíně, v Městském muzeu v Mariánských Lázních. V sezóně r. 1996 byl Kodera Židovskou obcí požádán o uspořádání další výstavy. Připravil opět soubor vlastních fotografií, tentokrát z Rumunska z r. 1989 a vystavil jej pod názvem *Návrat do Caineni – Rumunsko ´89* (použil název vesnice, v níž pořídil nejvíce fotografií).

Na sklonku léta 1996 se Kodera účastnil s několika přáteli cyklistické výpravy na bývalou Podkarpatskou Rus. Na kole si vezl kinofilmový i středoformátový aparát. I tady fotografoval krom jiného několik židovských hřbitovů, ale také synagogu v Chustu, jedinou zachovalou a funkční synagogu v oblasti. Za rok výpravu zopakoval, tentokrát jel autem a s celou rodinou. V té době si obě dcery oblíbily film *Balada pro banditu*. V Koločavě navštívili na hřbitově hrob bratří Šuhajů a našli i Eržiku. Když se ubytovávali v místní škole, první člověk, kterého potkali, byl Miroslav Donutil – ve

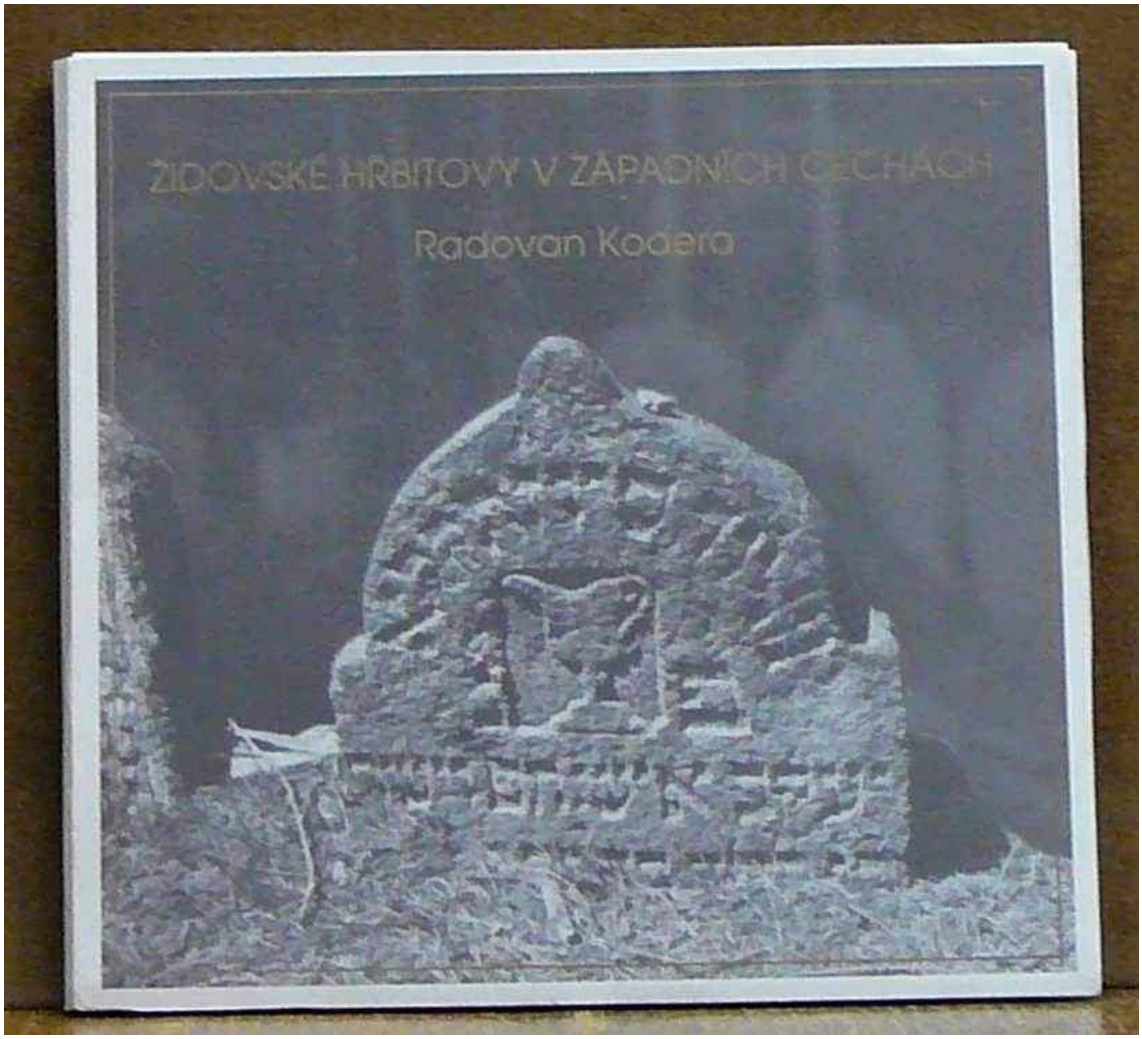
[4] V České republice existovala již fotografická skupina Signum, její formování spadá do začátku roku 1990. Jeden z jejich společných projektů bylo fotografování Židovských hřbitovů v Čechách a na Moravě. Mezi její členy patřili například Vojtěch Jasanský, Dana Kyndrová, Jaroslav Kučera a Josef Ptáček.

zmíněném filmu hrál právě Nikolu Šuhaje. Ukázalo se, že brněnské Divadlo na Provázku uspořádalo v Koločavě festival k 100. výročí narození a 75. výročí smrti Nikoly Šuhaje a někteří herci do Koločavy přijeli osobně. Výběr fotografií z obou cest pak Kodera spojil s úryvky textů Ivana Olbrachta z jeho *Karpatské trilogie* (*Nikola Šuhaj – loupežník, Hory a staletí, Golet v údolí*) a postupně jej pod názvem *Podkarpatsko – země Ivana Olbrachta* vystavil na několika místech (Velká synagoga v Plzni, Klášter Plasy, Galerie Franze Kafky v Praze, Křížovnická komenda v Dobřichovicích, Týnská literární kavárna v Praze, Muzeum v Tachově).

Radovan Kodera: Ukrajina s Terezou a Sárou, Andrijevka, 1997

V r. 1997 vydal Kodera na podnět Ivana Jáchima publikaci *Židovské hřbitovy západních Čech*. Ve čtvercové obálce bylo vloženo 18 volných listů s fotografiemi židovských hřbitovů v regionu a doprovodný text v češtině, němčině a angličtině.

Publikace židovské hřbitovy západních Čech, 1997, archív RK

Od r. 1995 fotografoval Kodera probíhající tzv. rekonstrukci ulice U trati, v jejíž blízkosti bydlel. Rekonstrukce spočívala v demolici všech 24 domů a výstavbou čtyřproudového silničního průtahu. Kodera sestavil soubor zvětšenin snímků před „rekonstrukcí“, z průběhu demolic a po „rekonstrukci“ a soubor v r. 1998 vystavil ve sklepní galerii kulturního centra Dominik v Plzni pod názvem *Mizející město – memento ulice U trati.* Zároveň vystavil fotografie z ulic, kde obdobná „rekonstrukce“ byla zastupitelstvem města výhledově schválena.

Radovan Kodera: Mizející město, rekonstrukce ulice U trati v Plzni, 1995

Na podzim 1997 byl přizván do italského Torína na festival *Identitá è differenza*. V kulturním centru DOBA v podkrovních prostorách monumentálního kostela San Fillippe Neri vystavil několik fotografií židovských hřbitovů a snímky interiéru Velké synagogy pořízených v létě během probíhající rekonstrukce. Fotografie z průběhu rekonstrukce vystavil v únoru 1998 při slavnostním znovuotevření Velké synagogy v Plzni po dokončené částečné rekonstrukci. V té době byl přítelem, plzeňským archeologem a členem výboru židovské obce a předsedou Nadace Rudolfa Löwyho, Petrem Braunem požádán, aby připravil do Velké synagogy na letní sezónu fotografickou výstavu. Kodera zde vystavil soubor *Světlo v tmách*, fotografie vytvořené v průběhu rekonstrukce s využitím efektu dopadajícího světla a dalších detailů, v druhé části sezóny soubor *Podkarpatsko – země Ivana Olbrachta*. Od r. 1998 pracoval na přípravě rozsáhlé výstavy o stavu židovských památek regionu. Při pořizování aktuální dokumentace a přípravě výstavy objevil zachovalou rituální lázeň – mikve – ve zchátralém židovském lázeňském domě „New York“ v městečku Lázně Kynžvart na Chebsku, v Hartmanicích na Klatovsku nalezl druhotně použité kamenné desatero

z devastované synagogy, na hřbitově v Horažďovicích nalezl unikátní dřevěný náhrobek… Výstava *Tady žili židé – historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii* měla premiéru ve Vlastivědném muzeu dr. Hostaše v Klatovech na podzim 1999. Kodera shromáždil archivní fotografie a dokumenty, zvětšoval z historických originálních (i skleněných) negativů z různých zdrojů (Židovské muzeum v Praze, regionální muzea a archivy, soukromé sbírky) a pořizoval současné snímky. Jako memento umístil na závěr výstavy reprodukce fotografií z deportace plzeňských židů do Terezína v lednu 1942, jejichž originály nalezl v Národopisném muzeu v Plzni. Na jedné fotografii díky zvětšení přečetl čísla na kabátech členů rodiny stojící v první řadě a podle transportních listin se mu podařilo rodinu identifikovat a dohledat jejich osudy. Fotografie se tak stala přímým impulzem k jeho dalšímu několikaletému bádání a fotografické práci na téma holocaustu plzeňských židů.

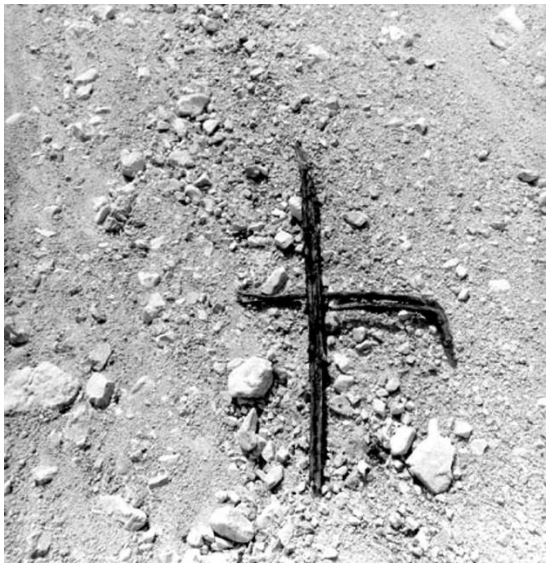

Deportace do Terezína. 17. ledna 1942. Před sokolovnou v dnešních Štruncových sadech v Plzni. V první řadě Rosenbaumovi – Erna (46 let), Ota (44), Helena (14) a Charlota (5). Archiv Národopisného oddělení Západočeského muzea v Plzni.

Přílohy: Karlovarský deník, Dokument i umělecké dílo zároveň, 31. 07. 1999, Jiří Martínek

MFD, Historické a novodobé fotografie seznamují s židovskými památkami, 23. 09. 1999

Koderův bývalý kolega z učiliště Zdeněk Fiala si brzy po listopadu 1989 založil cestovní a dopravní kancelář a Kodera si u něho příležitostně přivydělával jako řidič malého autobusu Ford Transit. V srpnu 1998 jel s partou vysokohorských turistů na několikadenní zájezd do Julských Alp. Čekal na tábořišti na účastníky výpravy a ve vyschlých korytech ledovcových řek vyfotografoval vyplavené objekty. Během jednoho dvoudenního výletu účastníků na hřebenovou túru zůstal přes noc sám na horském tábořišti, a když se na chvíli vzdálil od vozidla, lupiči vytloukli boční okno u kabiny vozidla a sebrali mu brašnu s fotoaparáty (oblíbenou Asahi Pentax K-1000, středoformátový Pentacon-six, objektivy), s doklady a penězi. Kodera ještě večer odjel na nejbližší policejní stanici do Tarvizia a krádež ohlásil. Do Česka se vracel s okýnkem zakrytým igelitem, bez fotoaparátů a dokladů. Fiala Koderovi nezaplatil, a ještě požadoval úhradu způsobené škody. Kodera jako námezdní řidič spolupráci s Fialou ukončil. Postupně si koupil jiné fotoaparáty, včetně další K1000, ale už s ní nebyl tak spokojený, jako s tou první. Na jaře 1999 mu přišel dopis z českého konzulátu v Miláně, že si má v Praze na Ministerstvu zahraničních věcí vyzvednout poštovní zásilku. Netušil, o co může jít. Byla to ukradená brašna – sice bez peněz a dokladů, ale s oběma fotoaparáty, objektivy i nafotografované filmy. Kodera je vyvolal a některé fotografie později vystavil jako soubor *Post aquae*.

Radovan Kodera: Post aquae, 1989

Radovan Kodera: Post aquae, 1989

V r. 1999 instaloval Kodera na žádost židovské obce v přízemí Velké synagogy výstavu slovenské fotografky Zuzany Mináčové. V patře na galeriích synagogy v té době rozmisťoval výběr kreseb dětí terezínského ghetta Přemysl Řepa. Řepa byl v blízkém kontaktu s Ladislavem Sitenským; adjustoval jeho fotografie a spravoval jeho archiv zvětšenin. Na Braunovu žádost začal na rok 2000 připravovat rozsáhlou výstavu Sitenského fotografií – část tvořily válečné fotografie, část fotografie staré Prahy. V Plzni se Řepa seznámil s Koderou a navázali spolupráci. Na následujících výstavách uvedených Přemyslem Řepou ve Velké synagoze *Cesty Romů* Evy Davidové (2001) a *Hlubiny paměti* Pavla Diase (2002) se Kodera podílel jen částečně – organizační pomocí a při instalaci a deinstalaci. V r. 2000 proběhlo stěhování plzeňského památkové ústavu z domu v Dominikánské ulici do nově rekonstruovaného domu U zlatého slunce v ulici Prešovské.

Radovan Kodera: NPU, Prešovská 7, Plzeň, 2000

Fotolaboratoř získala větší prostory, lepší vybavení a rozmístění. V přízemí dvorního traktu budovy byly zřízeny tři odvětrávané samostatné fotokomory spojené chodbou a dvě další místnosti pro reprodukování a úpravy zvětšenin a pro počítače pro zpracování digitálních fotografií. V té době se začínalo už s digitální dokumentací, byť zpočátku jen některých specifických témat. Ústav nakoupil nejen nové zvětšovací přístroje pro papíry s proměnnou gradací Durst na formát 6x7 a Jobo pro formát 9x12cm, ale i digitální kompaktní fotoaparát Olympus Camedia s předsádkovými objektivy. V únoru 2001 onemocněl leukemií Koderův kolega a vedoucí fotograf Jan Gryc a po marném ročním boji v únoru 2002 zemřel. V památkovém ústavu působil od 60. let a podílel se nejen na vytvoření rozsáhlého regionálního fotoarchivu, ale i na mnoha obrazových uměleckých publikacích jak reprodukcemi výtvarných děl či uměleckých předmětů, tak vlastními autorskými fotografiemi. Na pozici druhého fotografa se v památkovém ústavu vystřídali nejprve Milan Váchal, po něm Daniel Stach. V r. 2005 odešla Ludmila Lohrová do důchodu a nebyla nahrazena, další tabulka fotografa byla zrušena při rozdělení plzeňského památkového ústavu na dva a vzniku samostatného pracoviště

pro Karlovarský kraj v r. 2008. Kodera zůstal jako fotograf v plzeňském památkovém ústavu sám.

Na rok 2002 připravoval Kodera projekt *Rok vzpomínek*, jehož záměrem bylo připomenutí židovských obyvatel Plzeňska a jejich tragických osudů během holocaustu. V lednu 2002 uplynulo 70 let od jejich deportace z Plzně do Terezína. Kodera začal sestavovat seznam obětí a shromažďoval materiály pro připravovanou výstavu. Od poloviny r. 2000 jezdil do Terezína do archivu, ale také fotografovat terezínské reálie. Na jaře 2001 jel s mladým kolegou z ústavu Michaelem Baštou do východního Polska, do míst kam směřovaly transporty vypravené v r. 1942 z Terezína. Získávali informace přímo v terénu a v místních archivech či muzeích, vyhledávali pamětníky. Fotografoval bývalá ghetta z doby okupace, vyhlazovací tábory, místa exekucí a další perzekuce. Při fotografování v Zamošči ve čtvrti Nové město, na náměstí, které bylo za války centrem nacisty zřízeného ghetta, byl fyzicky napaden polskými stánkaři. Zřejmě si mysleli, že fotografuje jejich stánky a nenechali si to vysvětlit. Povalili ho na kapotu auta, sebrali mu foťák a vytáhli film a utržil i několik ran do hlavy. Prázdný foťák mu vrátili, a protože si pamatoval, jaké snímky měl naexponované na zničeném filmu, šel je hned vyfotografovat znova. Do Polska jel pak ještě několikrát, byl i v Estonsku, Lotyšsku, Rakousku, Německu. Fotografoval na černobílé negativy a na barevné kinofilmové diapozitivy. Diapozitivy později používal při přednáškách k projekci. Fotografoval bývalá ghetta v Lublinu, Zamošči, Izbici, Piaskách, Lodži, koncentrační a vyhlazovací tábory v Trawnikách, Belžeci, Sobiboru, Treblince, Majdanku, Ravensbrücku, Sachsenhausenu, Mauthausenu, ale také např. odvodňovací kanál vybudovaný ve východním Polsku sobiborskými vězni u vesnice Luta u běloruských hranic či místo hromadných poprav na písečné planině Kalevi Liiva u Finského zálivu v Estonsku. Několikrát byl v Osvětimi a z pořízených fotografií později vytvořil soubor *Stopy holocaustu*, který vystavil postupně na několika místech.

Radovan Kodera: Osvětim, 2002

Příloha: Plzeňský deník, Projekt připomene oběti holocaustu, 10. 01. 2002, Tereza Maixnerová

Už v r. 2001 se spojil s filmovým dokumentaristou Milanem Maryškou, který v té době připravoval pro Českou televizi seriál *Český holocaust*. Milan Maryška byl spoluzakladatelem společnosti *Člověk v tísni* a významný český dokumentarista. S Koderou si vyměňovali informace a Maryška do dokumentu zahrnul i Koderův projekt *Rok vzpomínek*. Jedním z částí projektu byla výstava *Osudy zmizelých,* kterou chtěl Kodera instalovat v částečně opravené Staré synagoze. Devastaci vedlejší, tzv. Pomocné synagogy už nešlo zabránit. V r. 1997 se zřítil krov a střecha. Po vyklizení zůstalo jen obvodové zdivo. Kodera vymyslel, že na prázdné ploše uvnitř by mohl vzniknout památník obětem holocaustu vytvořený z větších oblázků, na nichž by byla napsána jména konkrétních obětí. Památník by vytvořili lidé, kteří by postupně přicházeli, a každý by napsal jedno jméno na jeden oblázek. Kodera akci připravoval od podzimu 2001. V říjnu jel s dvacítkou studentů z plzeňských gymnázií a pedagožkou Monikou Stehlíkovou do Manětína, městečka ležícího 30 km severně od Plzně a zde na vytipovaném, zoraném a zvláčeném poli posbírali dva valníky kamenů.

Radovan Kodera: Sběr kamenů, 2001

Přes zimu byly kameny uloženy na hospodářském dvoře místního zámku a v únoru 2002 se kameny převezly na dvůr Staré synagogy. Samotná akce *Napiš jedno jméno* se uskutečnila od 16. do 19. dubna 2002. Během čtyř dní dobrovolníci, většinou studenti a žáci středních a základních škol, postupně popsali na 2 600 kamenů. Kameny se rovnou ukládaly do předem připravených obrazců na ploše bývalé Pomocné synagogy. Tvar a rozmístění obrazců podle Koderova zadání navrhl plzeňský výtvarník Petr Novák. Spontánně vznikl název památníku – *Zahrada vzpomínek*. Kodera vše řídil a organizoval. Sestavil seznam obětí, editoval a vytiskl kartičky se jménem a datem narození, sehnal speciální akrylátové fixy, sestavil časový itinerář, řídil samotné psaní. Celou akci natáčel kameraman Ladislav Moulis pro dokument Milana Maryšky. Poslední den přijel do Plzně i Milan Maryška. Akce *Napiš jedno jméno* byla následně uspořádána dobrovolníky v Jičíně a v Táboře.

Příloha: Hospodářské noviny, Unikátní památník v plzeňské synagoze, 19. 04. 2002, Svatava Hernandezová

V rámci doprovodného programu filmového festivalu českých filmů *Finále Plzeň* instaloval Kodera v dubnu 2002 výstavu svých fotografií pořízených na místech spojených s nacistickou perzekucí židů *Stopy holocaustu* v prostorách nevyužité budovy nádraží Plzeň-jižní předměstí. Postupně doplňovaný soubor Kodera později vystavil na dalších místech (nádraží v Jičíně, Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze, galerie Infocentrum v Táboře, Malá výstavní síň v Liberci, Stará synagoga v Plzni).

Příloha: Pozvánka Stopy holocaustu, 13. 01. 2005

V dubnu 2002 Kodera instaloval výstavu vlastních fotografií *Ejhle, člověk!* v plzeňské galerii Esprit. Byl to výběr živých fotografií pořízených na různých místech, kde hlavním objektem byli lidé v různých všedních i nevšedních situacích. V květnu instaloval Kodera ve dvou podlažích Staré synagogy rozsáhlou dokumentární výstavu *Osudy zmizelých* o holocaustu plzeňských židů, na níž použil různé archivní materiály, reprodukce fotografií i současné vlastní fotografie. Z diapozitivů Kodera sestavil soubor, který postupně uvedl při přednáškách o holocaustu na mnoha školách v regionu. Výstava byla založena na příbězích konkrétních osob a jejich fotografiích a doplňovala právě vytvořený památník *Zahrada vzpomínek* v sousední Pomocné synagoze. Na výstavu Kodera použil i fotografie, které věnoval Oddělení holocaustu Židovského muzea v Praze plzeňský rodák, cestovatel Miroslav Zikmund, žijící ve Zlíně. Zikmund maturoval na plzeňském reálném gymnáziu v r. 1938 a pět jeho bývalých spolužáků zahynulo během války kvůli svému židovskému původu. Zikmund fotografoval už v době studií a měl jejich tehdejší fotografie.

Přílohy: Plzeňský deník, Kodera chystá expozici, 05. 04. 2002, Tereza Maixnerová
Skládačka k výstavě Zahrada vzpomínek, 19. 04. 2002
MFD, Výstava připomíná deportace Židů z kraje, 26. 06. 2002, Petra Kosová

Koncem srpna 2002 Kodera Miroslava Zikmunda osobně navštívil ve Zlíně. Přivezl mu oblázek k napsání jména jeho spolužačky Hany Beckové (byla deportována z Prahy už na podzim 1941 do ghetta v Lodži) a krom jiného s ním domluvil možnost vystavit fotografie jeho a jeho kolegy Jiřího Hanzelky v r. 2003 ve Velké synagoze.

Zjistil ale, že negativy byly předány do Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Kodera vyjednal uzavření smlouvy mezi muzeem ve Zlíně a památkovým ústavem v Plzni o postupném zapůjčení vybraných negativů i to, že osobně bude fotografie přímo z negativů zvětšovat ve fotolaboratoři památkového ústavu v Plzni.

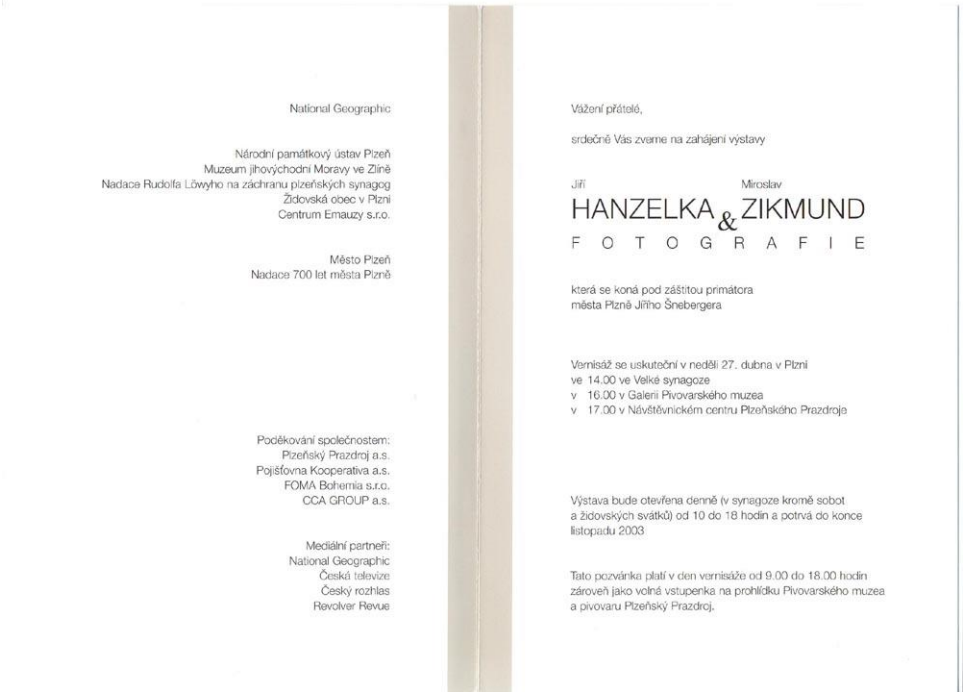
V listopadu 2002 jel Milan Maryška s kameramanem a zvukařem natáčet do Osvětimi a jako odborného poradce a fotografa přizval Koderu. Byl v Osvětimi několikrát (naposled v září 2002) a znal specifika i místní reálie spojené s osudy českých židů. Natáčelo se v obou táborech, kmenovém Osvětim I. i v Březince, ale třeba také u poslední koleje nákladového nádraží, kde byla původní příjezdová rampa před přivedením vlečky až do tábora v Březince. Kodera fotografoval jak tábory, tak i samotné natáčení. Týden po návratu z Osvětimi odjel Maryška do Izraele a tam po několika dnech natáčení 4. prosince zemřel na srdeční selhání. Koderovy fotografie už neviděl. Třídílný dokument dokončil Maryškův přítel a kolega Petr Jančárek a v prvním dílu má Kodera roli jakéhosi průvodce; objevují se tam i jeho fotografie a projekt *Napiš jedno jméno*.

Radovan Kodera: Osvětim, Milan Maryška, 2002

Příloha: MFD, Dokument zachytil plzeňskou akci, 03. 04. 2003, Petra Kosová

Na podzim 2002 začali jezdit Kodera a Přemysl Řepa do Zlína a vybírali z kontaktních kopií v archivu muzea a z negativů u Miroslava Zikmunda doma snímky pro výstavu. Snažili se vybírat ne úplně známé fotografie, důraz kladli na ty dosud nepublikované, zejména z druhé expedice. Celkem vybrali a Kodera postupně nazvětšoval téměř 300 fotografií výstavního formátu. Jezdil z Plzně do Zlína a z bezpečnostních důvodů si odvážel vždy 30-40 negativů. Po nazvětšování negativy vezl zpátky do Zlína a převzal další várku. V únoru 2003 zemřel Jiří Hanzelka. V té době vážně onemocněl i Miroslav Zikmund. S dvojitým zápalem plic byl nejprve na „Áru“ ve Zlíně, později byl převezen na „Jipku“ do Olomouce. Tady ho koncem února navštívil Kodera s ukázkou prvních 50 výstavních zvětšenin. Zikmund byl nadšený a později vyprávěl, že mnohé fotografie ještě nikdy neviděl a že na něj působily jako dokonalý lék a doslova ho postavily na nohy. Ještě v nemocnici k fotografiím doplňoval popisky. Kodera hotové zvětšeniny vozil do Prahy Přemyslu Řepovi do jeho dílny v emauzském klášteře, kde je Řepa galerijně adjustoval. Výstava byla v Plzni zahájena v neděli 27. dubna 2003 za účasti Miroslava Zikmunda...

National Geographic

Národní památkový ústav Plzeň
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog
Židovská obec v Plzni
Centrum Emauzy s.r.o.

Město Plzeň
Nadace 700 let města Plzně

Poděkování společnostem:
Plzeňský Prazdroj a.s.
Pojišťovna Kooperativa a.s.
FOMA Bohemia s.r.o.
CCA GROUP a.s.

Mediální partneři:
National Geographic
Česká televize
Český rozhlas
Revolver Revue

Vážení přátelé,

srdečně Vás zveme na zahájení výstavy

Jiří HANZELKA & Miroslav ZIKMUND
F O T O G R A F I E

která se koná pod záštitou primátora
města Plzně Jiřího Šnebergera

Vernisáž se uskuteční v neděli 27. dubna v Plzni
ve 14.00 ve Velké synagoze
v 16.00 v Galerii Pivovarského muzea
v 17.00 v Návštěvnickém centru Plzeňského Prazdroje

Výstava bude otevřena denně (v synagoze kromě sobot
a židovských svátků) od 10 do 18 hodin a potrvá do konce
listopadu 2003

Tato pozvánka platí v den vernisáže od 9.00 do 18.00 hodin
zároveň jako volná vstupenka na prohlídku Pivovarského muzea
a pivovaru Plzeňský Prazdroj.

HZ, pozvánka, 2003, archiv RK

V květnu 2003 instaloval Kodera ve dvou podlažích Staré synagogy doplněný soubor *Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii* a výstava tam zůstala i na další sezónu r. 2004. V červnu 2003 instaloval Kodera výstavu vlastních autorských fotografií s názvem *Tichá místa* v nově zpřístupněném podzemí hradního kostela v Rabí na Sušicku. V unikátním gotickém sklepení umístil symbolické fotografie tematicky zaměřené na otázky náboženství a víry a do závěru kostela umístil soubor *Křížová cesty u Všech svatých*. Podobně řešil později i instalaci v neopravené části zámku v Nebílovech u Plzně (2007), kde navíc v prázdné zámecké kapli umístil i soubor symbolických fotografií z alpských ledovcových řek *Post aquae* (po vodě, po povodni). Paradoxní bylo, že během výstavy přišel přívalový déšť a kapli částečně zaplavil.

Příloha: MFD, Symbolická fota lze vidět v kryptě, 02. 07. 2003, Václava Šusová

Na podzim 2003 se Kodera domlouval s Přemyslem Řepou, že by chtěl na sezónu r. 2004 uspořádat výstavu fotografií Martina Martinčeka. Řepa přes známé v Praze a na Slovensku získal kontakt přímo na tehdy 90letého Martinčeka a ten s výstavou souhlasil. Řepa s Koderou ale zjistili, že část fotografií je ve Slovenské národní galerii v Bratislavě a část v Galerii P. M. Bohúňa v Liptovském Mikuláši. Začali zjišťovat možnosti a vyjednávat podmínky a shánět finance na zajištění výstavy. Došli k závěru, že je nutné výstavní činnost institucionalizovat a rozhodli se založit občanské sdružení. Ustavující schůze Občanského sdružení Pro Photo se uskutečnila 13. 11. 2003, Kodera se stal předsedou, místopředsedy Přemysl Řepa a Vratislav Svoboda. Přípravy výstavy Martina Martinčeka, organizační, technické i finanční zajištění už probíhaly pod hlavičkou O. s. Pro Photo a výstava byla v sezóně r. 2004 skutečně realizována. Následovaly další výstavní projekty ve Velké i ve Staré synagoze a reprízy na dalších místech včetně zmíněného Pražského hradu, Slovenského národního muzea v Bratislavě, Domu umění v Bratislavě, Domu pánů z Kunštátu v Brně aj. Při přípravě výstav se Kodera seznámil a často i spřátelil s osobnostmi, s nimiž při přípravě výstav spolupracovali: Evou Davidovou, Pavlem Diasem, Ladislavem Sitenským, Miroslavem Zikmundem, Šimonem Pánkem, Ivou Zímovou, Lubošem Kotkem, Pavlem Hrochem, Karlem Strachotou, Ľubo Stachem, Ninou Ingrišovou, Josefem Vanišem, Galinou Fleischmannovou Egerovou, Karlem Cudlínem, Luďkem Peškem Pachlem, Ladislavem

Michálkem, Karlem Steinerem, Danem Šperlem, Jeanem-Marcem Caraccim, Ruth Hálovou. Až do nástupu Ing.arch. Jana Kaigla , Ph.D. do funkce ředitele územního pracoviště památkového ústavu v Plzni v r. 2010 se Kodera zasazoval, aby výstavy pořádané v obou plzeňských synagogách a jejich případné reprízy byly uváděny i pod hlavičkou Národního památkového ústavu v Plzni. Přestože tato spolupráce přinášela památkovému ústavu i finanční prospěch (Kodera objednával zhotovení zvětšenin pro výstavy v laboratoři památkového ústavu, fotografie tam sám zvětšoval a za zvětšování ústavu platil), ředitel Kaigl tuto několikaletou spolupráci ukončil.

Příloha: Objednávka zhotovení fotografií, 12. 12. 2005

V r. 2004 Kodera instaloval k 15. výročí *Sametové revoluce* výstavu vlastních fotografií, dokumentů, novinových článků a citací pouličních hesel v mázhauzu plzeňské radnice. Podobné výstavy instaloval v r. 2009 v Křižíkových a v r. 2014 ve Smetanových sadech. V r. 2005 se svými fotografiemi podílel na vydání obrazové publikace *Plzeň v době secese* Petra Domanického a Jaroslavy Jedličkové, v r. 2008 na publikaci a výstavě *Sochařství v architektuře v 1. pol. 20. století na Plzeňsku*, pro knihu *Slavné vily Plzeňského kraje* vydané nakladatelstvím Foibos v r. 2009 vyfotografoval většinu objektů. V r. 2006 instaloval Kodera v jednom z rondelů kláštera v Plasích nově nazvětšovaný soubor fotografií z r. 1991 z psychiatrické léčebny v Dobřanech pod názvem *Jiný svět*. V r. 2007 jel Kodera s několika přáteli do Albánie. Fotografie z cesty pod názvem *Nenápadný půvab Albánie* vystavil v prostorách bývalého kláštera v Chotěšově v létě 2010 a v r. 2015 v galerii Stará pošta v Nepomuku. V lednu 2008 byl požádán pracovníky univerzitní galerie v Plzni o kurátorské zajištění a instalaci výstavy fotografií na téma stáří Jindřicha Štreita. Kodera fotografie viděl v předchozím roce vystavené v rámci Letní filmové školy v Uherském Hradišti a setkal se tam i se Štreitem. V Plzni výstavu nainstaloval a uvedl. Štreit přijel na vernisáž do Plzně. Koderu přesvědčil, aby si podal přihlášku na Institut tvůrčí fotografie v Opavě a ten zde v září skutečně zahájil bakalářské studium. V té době už byl v památkovém ústavu jako fotograf sám. Pociťoval nutnost zvýšení kvalifikace i s ohledem ke své výstavní a kurátorské činnosti.

Radovan Kodera: Jindřich Štreit v Plzni, 2008

Rok 2008 byl provázen zvýšenou aktivitou neonacistů. Na jaře se konal jejich pochod přímo kolem Velké synagogy v Plzni. Kodera se intenzivně zapojil do aktivit, které měly pochodu zabránit. Marně. Neonacisté pochodovali kolem synagogy chráněni policejními kordony. Pro Koderu to byl jeden z nejhorších a těžko pochopitelných zážitků v polistopadové éře. Další rok se situace opakovala. Kodera se tentokrát zaměřil na dokumentování neonacistických aktivit. Objížděl neonacistická shromáždění a kvůli fotografování „z vnitřku" se stával jejich účastníkem. Byl slovně napadán neonacisty, ale také perlustrován policií. Ve Staré synagoze v Plzni instaloval v r. 2009 výstavu *(Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie*, na níž použil aktuální i historické dokumenty a současné fotografie, jak vlastní, tak spolužáků z ITF Zuzany Zbořilové a Petra Kišky.

Příloha: Sedmička Plzeň, Výstava připomíná dění v roce 1989, 12. 11. 2009

S překotným nástupem digitální fotografie i v památkovém ústavu těžce vnímal degradaci kvality fotografické dokumentace jako takové – dříve ji pořizoval fotograf specialista profesionální technikou, teď stále častěji fotografoval každý čímkoliv. Mnoho let nebyla v ústavu řešena archivace digitálních snímků. Marně upozorňoval na problémy, které tato situace přinese. Změny nastaly i v jeho osobním životě. Navázal vztah se spolužačkou, studentkou magisterského studia ITF Zuzanou Zbořilovou a rozešel se se svou ženou Lenkou.

V roce 2010 byla ve Velké synagoze v Plzni k jeho životnímu jubileu pod názvem *Situace* uvedena velká retrospektivní výstava. V synagoze bylo nainstalováno 230 Koderových fotografií z mnoha souborů. Při vernisáži Kodera přednesl slovní performanci k souboru *Invaze* (náhlé přemnožení trolejbusů na konci 80. let v okolí Zimního stadionu v Plzni). V témže roce začal vyučovat na částečný úvazek fotografii – předměty technologie a praktická cvičení – na Soukromé střední umělecko-průmyslové škole Zámeček v Plzni-Radčicích, kde jeho kolegy byli Jan Schýbal a Ivan Vala. V dubnu 2011 se během festivalu českých filmů Finále v Plzni sešel s dokumentaristou Oliverem Malinou (měl v soutěži film *Konopné pašije*) a Ivanem Martinem Jirousem. Spolu ho pak navštívili v památkovém ústavu a Kodera si postavil na dvorku před fotolaboratoří pozadí a Jirouse i Malinu pořídil. Byly to jedny z prvních portrétů do souboru „…do očí“ na němž začal Kodera v r. 2011 pracovat. Oliver Malina na oplátku vyfotografoval společně Koderu s Jirousem. V květnu 2011 uspořádali se Zuzanou Zbořilovou v neužívané budově nádraží Plzeň-Jižní předměstí první ročník otevřeného fotofestivalu *Off Station*; do rekonstrukce nádraží se uskutečnily celkem 4 ročníky a festivalu se zúčastnila řada jejich spolužáků z ITF; i někteří pedagogové. Kodera začal spolupracovat se Západočeskou galerií v Plzni a podílel se svými fotografiemi na několika výstavách spojených zejména s architektonickou tématikou. Fotografoval budovy a stavby pro obsáhlou publikaci *Plzeň – průvodce architekturou města od počátku 19. stol. do současnosti* vydanou nakladatelstvím NAVA v r. 2013.

V r. 2011 přemluvil spolužáka z ITF Andrew Jana Haunera, aby spolu připravili výstavu Haunerových fotografií z New Yorku z 11. září 2001, které Hauner pořídil jako 14 letý. Výstavu instalovali v září k 10. výročí útoku na World Trade Center ve Staré synagoze v Plzni.

Pod vlivem workshopů, které pořádal pro studenty ITF prof. Petr Velkoborský ve Slavonicích, začal Kodera od r. 2011 intenzivněji pracovat s velkoformátovým přístrojem. V památkovém ústavu měl ve výbavě služební Sinar 9x12 – ten už se mnoho let nepoužíval. Kodera začal využívat možnosti naklápění a natáčení standard a na tzv. anti-Scheimpflugově principu začal vytvářet portréty s lokálním zaostřením do očí portrétovaných. Tak i vznikající soubor pojmenoval. Už v září 2011 vystavil soubor portrétů v prostoru prázdné Libeňské synagogy pod názvem *Muži a ženy*. Neadjustované zvětšeniny 40x50 cm zavěsil na lanka do čtyř řad do prostoru synagogy. Oddělil zvlášť portréty mužů a žen tak, jak by to bylo v synagoze, kdyby tam chodili lidé na bohoslužby.

Od r. 2011 se se Zuzanou Zbořilovou účastnili letního setkávání fotografů organizovaných spolužačkou z ITF Alicí Šmídovou v hraniční obci Palič na Chebsku. Vzniklo zde neformální sdružení fotografů Paličatí; společně se opakovaně účastnili *Chebských dvorků* a v r. 2014 měli společnou výstavu v Galerii G4 v Chebu. Při první účasti v Paliči si Kodera vypůjčil starou židli a s pomocí Zuzany se fotografoval Sinarem na vybraných místech při pozorování krajiny. Soubor později nazval *Návštěva v Sudetech* a opakovaně v něm pokračoval. Zpočátku pracoval se svým služebním nevyužívaným Sinarem 9x12 z památkového ústavu, později Linhofkou zakoupenou od Karla Steinera z Paříže. Části souboru *„… do očí“* instaloval později v YAFA galerii v Liberci, v galerii Vednevnoci v Hodoníně v rámci festivalu Fotokošt a na dalších místech. Fotografie ze souboru *Návštěva v Sudetech* vystavil i s některými portréty v r. 2014 na zámku Valeč na společné výstavě *Rozhovory* s malířkou Galinou Fleischmannovou a sochaři Helenou Sequensovou a Adamem Stankem.

V lednu 2012 mu byla udělena primátorem města Plzně Martinem Baxou *Historická pečeť města Plzně* za zmapování novodobé historie plzeňských židů, za aktivity v kultuře i za angažovaný postoj proti neonacismu. Při té příležitosti instaloval Kodera v prostorách plzeňské radnice dokumentární výstavu *Šoa – holocaust plzeňských židů*. Základ tvořily materiály shromážděné pro výstavu Osudy zmizelých. Podklady zpracovala graficky a panely k tisku připravila Zuzana Zbořilová. Na jaře 2012 získal Kodera do nájmu ateliér na náměstí Republiky v Plzni po plzeňském fotografovi a restaurátorovi fotografií Vladislavu Vítkovi. Ateliér s fotokomorou

a zázemím postupně se Zuzanou Zbořilovou vybavili pro ateliérovou fotografii a zpracování analogové fotografie. Od léta 2012 působil Kodera jako lektor kurzů fotografie v rámci Art Campu organizovaného Ústavem umění a designu Západočeské univerzity v Plzni a v září tam nastoupil jako externí pedagog. Krátce před tím dokončil bakalářské studium na ITF v Opavě a byl přijat k navazujícímu magisterskému studiu. Tématem jeho teoretické bakalářské práce byla osobnost fotografa Ladislava Michálka, praktické soubor portrétů z cyklu *„…do očí“*.

V r. 2013 Kodera inicioval s Monikou Stehlíkovou a Romanem Černíkem pojmenování silničního mostu přes železnici u nádraží Plzeň-Jižní předměstí na most *Ivana Martina Jirouse*. Zastupitelstvo obvodu pojmenování po téměř roce a několika urgencích schválilo. V březnu 2014 připravili Kodera a Řepa pro magistrát města Plzně k 95. narozeninám plzeňského rodáka Miroslava Zikmunda venkovní dokumentární výstavu a následně i publikaci. Od jara 2014 začal Kodera fotografovat sérii symbolických autoportrétů. Části vlastního dožilého ošacení lepil v ateliéru na zeď a fotografoval je velkoformátovou kamerou portrétním způsobem včetně nasvětlení. Podobně začal fotografovat aranžovaná zátiší vytvořených kovovými skládacími židlemi a dalšími rekvizitami, přičemž židle aranžoval tak, aby navozovaly atmosféru probíhajícího či skončeného rozhovoru.

Přílohy: Plzeňský deník, Kodera: Málokdo se postaví proti davu, 19. 01. 2012, Evžen Zavadil
Plzeňský deník, Plzeňský holocaust na radnici, 19. 01. 2012
Pozvánka na výstavu „Šoa – holocaust plzeňských Židů“, 18. 01. 2012
MFD, Muž, který mapuje plzeňské temno. Válečné osudy Židů, 19. 02. 2012, Jaroslav Nedvěd
Pozvánka ArtCamp, 10. 07. 2016

V červnu 2014 se narodila partnerce Zuzaně dcera Anna. Kodera byl u porodu a fotografoval. Byl to pro něho emotivně velmi silný zážitek; v době, kdy se narodily Tereza i Sára, mohli tatínkové jen pod okna porodnice. V září 2014 Kodera dokončil magisterské studium na ITF v Opavě. Tématem jeho teoretické diplomové práce bylo

fotografické dílo Eduarda Ingriše, praktické soubor symbolických autoportrétů dedikovaný Janu Hudečkovi. Stal se kmenovým pedagogem Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara ZČU transformované z bývalého Ústavu umění a designu. Z časových důvodů ukončil výuku na „Zámečku“. V památkovém ústavu mu byl zkrácen pracovní úvazek na 40 %, čili dva dny v týdnu. V prosinci instaloval s bývalými kolegy ze „Zámečku“ Janem Schýbalem, Ivanem Valou a Pavlem Hauerem společnou výstavu *Čtyři po škole* v chebské Galerii G4.

Na jaře 2015 byli Radovan Kodera a Zuzana Zbořilová přizváni k účasti na festivalu *Arabfest* v Plzni. Postupně pořídil portréty několika osobností arabského původu žijících dlouhodobě v Česku, mezi jinými režiséra Morise Issu, spisovatele, překladatele a nakladatele Charifa Bahbouha… Kodera portréty vyfotografoval stejným způsobem jako soubor *„… do očí“* velkoformátovou kamerou s využitím anti-Scheimpflugova principu. Zuzana fotografovala barevně digitální technikou. Koderovy portréty byly tentokrát naskenovány a vytištěny na velké venkovní panely spolu s osobními příběhy portrétovaných osob. Výstava byla instalována ve Smetanových sadech v Plzni.

Radovan Kodera: Arabfest v Plzni, instalace, 2015

V roce 2015 se Plzeň stala Evropským hlavním městem kultury a Kodera i Pro Photo se zapojili do některých projektů, např. organizační a kurátorské zajištění výstavy francouzského fotografa Jeana-Marca Caracciho v novém divadle a výstavou *Osvobození 1945 ve fotografiích* ve Velké synagoze. Pro letní sezónu instaloval Kodera v zámecké galerii v Chanovicích na Horažďovicku výstavu fotografií *Krajinou Josefa Váchala*. Výběr svých fotografií krajin, venkovské a přírodní tématiky z této oblasti z 90. let zaměřil na volnou inspiraci Váchalovými opakovanými pobyty u rodiny jeho ženy Marie Pešulové v blízkých Olšanech, kam Váchal jezdil ještě po Mášině smrti v r. 1922.

Příloha: Text k výstavě Krajinou Josefa Váchala, 07. 07. 2015

V květnu 2016 instalovali společně se Zuzanou výstavu fotografií v prostorách rekonstruované železniční stanice Plzeň-Jižní předměstí na *Mostě Ivana Magora Jirouse*. Zuzana vystavila části souborů *Máma* a *Defocus,* Kodera část souboru portrétů *„… do očí“* včetně Jirousova portrétu a výběr svých symbolických autoportrétů. Od podzimu 2015 začal Kodera připravovat do Velké synagogy výstavu výběru fotografií ze souboru *Farm Security Admninistration*, jehož vlastníkem je Knihovna kongresu ve Washingtonu. Výstava se ve Velké synagoze v Plzni uskutečnila v sezóně r. 2016, reprízy jejích částí pak v Bratislavě, v Žilině a v Brně. K výstavě Kodera připravil jak komentovanou prohlídku, tak přednášku s projekcí. Přednášku uvedl v listopadu 2016 na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě, v únoru 2017 v Rosenfeldově paláci v Žilině a v červnu v areálu bývalé textilky Mosilana v rámci Festivalu. Koderovy „archivní“ fotografie byly uvedeny v roce 2017 v kulturních magazínech v květnu v *Revolver Revue* (soubor *Invaze* z let 1988-1989) a v červnu v magazínu *Listy* (psychiatrická léčebna v Dobřanech, 1991).

Radovan Kodera se podílel jako fotograf či jako kurátor a organizátor i na řadě výstav přímo v památkovém ústavu nebo objektech v jeho správě i na ústavem vydaných publikacích. Neuvádím jejich výčet, protože měly převážně dokumentární charakter, nesouvisely s O. s. Pro Photo a nejsou předmětem této práce. Radovan Kodera žije se Zuzanou Zbořilovu a dcerou Aničkou v Plzni, oba učí fotografii na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni. Kodera vede semináře

digitální, i analogové fotografie, pro studenty prvních ročníků všech oborů přednáší základy fotografie. Stále pracuje jako fotograf v územním odborném pracovišti Národního památkového ústavu v Plzni, byť jen na zkrácený úvazek. V dubnu 2016 se jeho nejstarší dceři Tereze narodil syn Kilián. Ateliér na náměstí Republiky se Zuzanou využívají pro tvorbu a další fotografickou práci, často i při výuce svých studentů a dalších aktivitách.

Příloha: Plzeňský deník, Moje místa, 15. 07. 2016

2 PŘEMYSL ŘEPA

Narodil se 17. 10. 1953 v Praze Podolí, vyrůstal v Kolodějích a v 60. roce se s rodiči přestěhovali do Libně. Nyní žije v Lahovicích u Libčevsi. Po absolvování základní školy nastoupil na Učňovskou školu obchodní (nyní Obchodní akademie), kde v roce 1974 maturoval. Měl štěstí, na této škole figurovali vyhození (uklizení) vysokoškolští profesoři, tak se mu dle jeho slov, dostalo vyššího vzdělání než na jiných středních školách. Po maturitě nastoupil na Vysokou školu ekonomickou v Praze, ze které ho ale v roce 1977 vyloučili, ale ne pro to, že by podepsal Chartu 77, nýbrž že nepodepsal „anti-chartu". Jeho švagr, akademický malíř a vynikající grafik Jan Holoubek mu poradil poptat se - místo na nákladovém nádraží – na Svazu českých výtvarných umělců, na „pozici věšeče" obrazů, kde se Řepa poznal se všemi těmi zametenými lidmi. Znal z konce 70. let všechny ty umělce, chartisty a „androše" jako byl třeba Jan Šafránek, Eugen Brikcius, Otakar Slavík (jeden z našich nejuznávanějších současných malířů), Ruda Němec, básníci Robert Witmann, Ivan Wernish, Petr Placák a mezitím i ten nár. um. Josef Brož, Jan Bauch, Karel Svolinský… *„Člověk dostal s těmito lidmi prostě takový ten jiný pohled na tento /tenkrát tamten/ svět."* Úryvek z rozhovoru s P.Ř.

Když pak přešel do knihařského podniku Tomos, kde ho vzali jako skladníka, vyučil se, jen tak pro zajímavost, knihařem. Knihařský podnik Tomos se skládal z malých provozoven, v nichž pracovali skvělí řemeslníci, většinou původní majitelé dílniček jakými byli např. pan Jelínek, pan Palla a jiní, od nich se naučil Řepa všechno, co se ve škole neučí. V té době již začal paspartovat grafické listy pro svého švagra a jeho spolužáky - Marii Blabolilovou, Zuzanu Nováčkovou, pro Miroslava Fišáka. To se ještě lemovalo. Řepa se to naučil a když v roce 1988 začal Národní výbor povolat drobnou soukromou činnost, tak si na základě výučního listu společně s Vratislavem Svobodou založili malou živnost. *„Takže jsem byl od ledna 89 na volné noze - předrevoluční živnostníček. Manželka 14 dní doma plakala, kdo nás uživí, ale už tenkrát jsme začali realizovat úžasné akce. Pravda, k uživení jen některé, ale přežili jsme."* Úryvek z rozhovoru s P. Ř.

První úspěšná a zaznamenáníhodná akce byla výstava v paláci Rapid, kde vystavovalo 5 za „bolševika“ zakázaných výtvarníků. To bylo v roce 1990, těsně před volbami, kdy se agitovalo - volte OF. Pronajali si palác za neuvěřitelné peníze (cca 1.200,- Kčs za den). Vystavovali tam Vlastu Třešňáka, Přemysla Šmída, Stanislav Langra, Zbyška Benýška, Alpina a Bedřicha Glázra. Výstava se jmenovala *Kde je lev, tam štěkají psi*. Na plakátech bylo uvedeno, že na výstavě jsou obrazy ze sbírky Václava Havla. Návštěvnost byla opravdu veliká. Ale zahájení bylo velkolepé – úvodní slovo Olga Havlová, hudba Vlasta Třešňák - *Madam Praha*… vernisáž natáčelo 8 televizních společností - z Dánska, Británie, Francie, Německa, Rakouska…

První velkou výstavou, kterou kompletně Přemysl Řepa připravoval ve spolupráci s architektem Oldřichem Hozmanem, byl 1. salón českých architektů v paláci U Hybernů, kde se v roce 1993 prezentovalo více než 700 českých architektů. Byl to první Řepův výdělek, který vzápětí investoval do vybavení opravdu své dílny v Modřanech a k nákupu svého prvního automobilu značky Wartburg. Je podepsán také pod výzdobou Senátu, kde je stálá instalace, která má připomínat České země a různé grafické techniky. Mezi exponáty je například Müllerova rytina mapy Čech skládaná z čtyřiadvaceti dílů, rámovaná přímo na místě určení. V roce 1999 se v dílně Přemysla Řepy připravovala velká výstava z díla Jana Šafránka. V únoru 2000 byla v jeden den otevřena na čtyřech místech ve Vídni, v květnu se přesunula do Prahy. Řepa adjustoval celkem 200 Šafránkových obrazů a kreseb. Výstavu podobného rozsahu připravoval Přemysl Řepa pro Ladislava Sitenského, jemuž adjustoval 230 fotografií pro výstavu na Pražském hradě. Pravidelně spolupracoval s pražskými antikváři, například s antikvariáty U Karlova mostu a Ztichlá klika, s Malostranskou besedou a se Židovským muzeem. *"Židovské muzeum mi dávalo krásnou práci. Má ojedinělou sbírku dětských kreseb z Terezína na různých materiálech, a na různá témata. Tyhle věci chtějí vidět lidé po celém světě. Všechno jsou to nesmírně cenné originály, s nimiž se musí pracovat opatrně.“* Citace P. Ř.

Centrum Emauzy s. r. o. (služby pro výtvarníky všeho druhu) vzniklo ve spolupráci s Petrem Meissnerem a Jaroslavem Obermannem, když do Senátu rámovali velké obrazy. Získali v Emauzském klášteře prostory, nejdříve přímo v klášteře, v suterénu pod nemocnicí. Řepa zahajoval svou činnost v Emauzích vlastní výstavou

instalovanou v refektáři kláštera. Výstava trvala jen půl dne. Na výstavě představil díla, která sám rámoval – grafiky, obrazy, fotografie, byly tam i rámy ručně zlacené, vystavil i vzácný kus – vlastní rukou rámovanou grafiku Václava Hollara. Na vernisáž přišlo 400 návštěvníků. Pod Centrem Emauzy například realizoval Řepa společně s Jaroslavem Kořánem i výstavu Zdeňka Buriana v Jízdárně Pražského hradu. Protože šlo o obrazy zapůjčené, rámoval je přímo na místě.

Přemysl Řepa pomáhal zakládat několik galerií, například spolu s Kořánem výstavní síň Pražské plynárenské – Galerii ve Smečkách. Byl při vzniku Galerie Modrý hrozen v Litvínově a také Galerie ve Valticích. Do realizace galerie ve Valticích ho přemluvila malířka Galina (Galina rozená Kadlecová, pak Švecová, pak Svobodová, pak Egerová, nyní Fleischmannová).

„A jednou mne zavlekla do Valtic, v informačním centru, je to proti zámku na náměstí, takový skoro barokní palác s krásnými výstavními prostorami, ta slečna tam nosila rypák nahoru a já jsem to tam tak rozhazoval, a říkal jsem jí, já bych potřeboval prostor, nemohli bychom ty květiny dát jinam, a ona na mne vyjela, že to není vůbec možné, já říkám, má tu být výstava a ona, ať si tam teda děláme, co chceme. Nakonec jsme se skamarádili.“ Rozhovor s P. Ř.

Se starostou se nakonec domluvili na drobných investicích a vytvořili tak navštěvovanou galerii. Proběhli tam výstavy, jako například fotografie Jiřího Stacha, fotografie z Ladakhu Petra Wegnera, obrazy Jana Holoubka, Ivana Sobotky. Každých 6 neděl tam probíhala nějaká výstava. Řepa dělal kurátora téměř rok a půl. Poté se ve Valticích vyměnil starosta a jejich ekonomka oznámila, že je pro ně Řepa moc drahý a začali si vše organizovat sami.

„Jednou jsem pak tudy projížděl a šel jsem se do té galerie podívat, už tam viseli ti místní „matlálci“ a listoval jsem tou návštěvní knihou a těsně po tom, co jsem skončil, tak tam byla věta: „Kde jsou ty krásný výstavy, co tady byly?“, což pro mne byla taková pochvala.“ Rozhovor s P. Ř.

V roce 1999 Přemka oslovila kurátorka Židovského muzea v Praze Michaela Hájková, jestli by neudělal výstavu *Kresby dětí terezínského ghetta* ve Velké synagoze.

Při této výstavě se seznámil jak se zakládajícím členem Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog Petrem Braunem, tak i s Radovanem Koderou, který instaloval ve stejné době v přízemí synagogy výstavu fotografií Zuzany Mináčové. Poté v roce 2000 Řepa i s pomocí Kodery instaloval ve Velké synagoze výstavu fotografií Ladislava Sitenského. Řepa již v roce 1999 rámoval fotografie Ladislava Sitenského na výstavu k osmdesátinám na Pražském hradě. V roce 2001 realizoval ve Velké synagoze výstavu fotografií Evy Davidové, v roce 2002 Pavla Diase, v r. 2003 fotografie Hanzelky a Zikmunda. V r. 2002 navrhl konstrukci a zavěšení výstavních panelů do Staré synagogy v Plzni a spolu s Radovanem Koderou už do nových panelů instalovali výstavu Osudy zmizelých. V roce 2003 spoluzaložil O. s. Pro Photo a následovaly další výstavy ve Velké i ve Staré synagoze. V letech 2006 a 2007 se podílel na realizaci výstav v Galerii Mansarda.

Přemysl Řepa odborně adjustoval většinu výstav pořádaných O. s. Pro Photo. Fotografie „ukládá“ do hlubokých ručně kašírovaných a vyřezaných paspart s fazetkou a do zasklených rámů s tenkým dřevěným rámem. Rozměry paspart i rámů vždy přizpůsobuje formátu fotografie. Mnoho let na adjustaci obrazů i fotografií pracovala s Řepou jako rámařka Anna Procházková.

V r. 2015 oficiálně ukončil ze zdravotních důvodů svou živnost. Nadále ale mohu obdivovat jeho píli, například když jsem v červnu 2017 viděla, jak spolu s Radkem Koderou instalují více než 170 fotografií ze souboru FSA na Festivalu v Brně.

Za zmínku snad také stojí, že v r. 2015 byly v prostorách Národního památkového ústavu, ÚOP v Plzni instalovány Koderovy bromostříbrné zvětšeniny památkových objektů z fondu fotoarchivu ústavu; fotografie galerijně adjustoval Přemysl Řepa.

V letošním roce spolupracuje např. na výstavě Krajinou Baroka pro výtvarně architektonický projekt Hravý architekt 2017.

Radovan Kodera: Včera byla válka, instalace Přemysl Řepa a Peter Braun, 2005

3 OBČANSKÉ SDRUŽENÍ PRO PHOTO

Vzniklo na podzim 2003 z organizačních důvodů a z nutnosti zaštítit dosavadní činnost členů spojených s výstavami ve Velké a Staré synagoze v Plzni vytvořením vlastního subjektu. Důvody byly i finanční. Žádala-li o grantový příspěvek rozpočtová organizace, kterou byl i památkový ústav, v němž Kodera pracoval, a pod jehož jménem organizoval výstavu fotografií Hanzelky a Zikmunda a výstavu Osudy zmizelých, musela do projektu vložit stejnou částku, o kterou žádala. To bylo pro vedení památkového ústavu pochopitelně nereálné. Občanská sdružení tuto povinnost neměla. Činnost sdružení Pro Photo byla vyjádřena ve stanovách: vyhledávání a vytváření výstavních, převážně fotografických souborů z prostředí menšin, etnik, nekomerční a nekonformní kultury a veřejné prezentace těchto souborů v netradičních prostorách, zejména v obou plzeňských synagogách. Založením O. s. Pro Photo byly institucionalizovány dřívější aktivity zakládajících členů sdružení.

Členové instalovali ve Velké a Staré synagoze ještě před založením O. s. Pro Photo několik výstav. Ale jelikož zjistili, že dochází k organizačním problémům ve vztahu k dalším subjektům (na rok 2004 byla domluvena výstava fotografií Martina Martinčeka, ale vzhledem k tomu, že fotografie bylo potřeba zapůjčit ze Slovenské národní galerie a z Galerie P. M. Bohúňa, dospěli Kodera a Řepa k nutnosti založit občanské sdružení, které by mohlo být smluvním partnerem a zároveň by dosáhlo na finanční prostředky z grantů státních institucí a nadací). Dřívější smlouvy se realizovali například přes Národní památkový ústav v Plzni a vznikaly zbytečné komplikace a obstrukce.

Název Pro Photo vymyslel a stanovy sepsal Radovan Kodera; stal i předsedou sdružení a je jím dodnes.

V Článku III,Cíl činnosti sdružení, Stanov Pro Phota, ze dne 29. 10. 2003 (v Příloze):
1. Sdružení není založeno za účelem výdělečné činnosti či podnikání.
2. Cílem sdružení je: a, konceptuální a ideová příprava výstav převážně fotografických souborů z prostředí menšin, etnik, nekonformní a nekomerční kultury
b, organizování těchto výstav v netradičních, převážně negalerijních prostorech,

zejména v památkových či ohrožených objektech (např. Velká a Stará synagoga v Plzni, nevyužitá budova nádraží Jižní předměstí v Plzni apod.)
3. Za tímto účelem bude sdružení zajišťovat vyhledávání, tématické a obsahové zpracování, zapůjčování výstavních souborů a podporu pořadatelů z neziskového sektoru (např. Židovská obec v Plzni).

Kvůli možnému střetu zájmů Kodera rezignoval na členství ve správní radě Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagoga, kam byl nominován v době jejího vzniku v r. 1994. Nadace se stala významným přispěvatelem na projekty pořádané O. s. Pro Photo.

V posledních letech programovou náplň a činnost zajišťuje prakticky dvojice Radovan Kodera a Přemysl Řepa.

V r. 2017 došlo k zákonné transformaci Občanského sdružení Pro Photo na spolek; ten byl znovu zaregistrován jako *Občanské sdružení Pro Photo, zapsaný spolek*. Účel zůstal stejný, z organizačních důvodů bylo upuštěno od funkcí místopředsedů, ve funkci předsedy byl potvrzen Radovan Kodera.

Členové O. s. Pro Photo, resp. O. s. Pro Photo, z. s.

Radovan Kodera

viz. Kapitola Radovan Kodera

Přemysl Řepa, Praha

Kurátor výstav, rámař. Ve své rámařské dílně areálu Emauzského kláštera adjustoval všechny fotografické výstavy instalované ve Velké synagoze. Zakládající člen Pro Phota a jedním ze dvou místopředsedů. Podílí se na přípravě výstav jak po obsahové stránce, tak zejména při instalaci.

Spolu s Danielem Rexou a Vratislavem Svobodou řídil obsahovou náplň Galerie Mansarda v Purkyňově ulici v Praze (bývalé nakl. Aventinum). Více viz. Přemysl Řepa.

Vratislav Svoboda, Praha

Grafik a tiskař. Zakládající člen O. s. Pro Photo, druhý ze dvou místopředsedů. Spolu s Danielem Rexou a Přemyslem Řepou řídil obsahovou náplň Galerie Mansarda. Významně se zapojil zejména do příprav a doprovodného programu výstavy fotografií Hanzelky a Zikmunda na Pražském hradě v r. 2005. Formálně byl členem až do transformace v r. 2017.

Petr Wegner, Praha

Grafik, fotograf, bubeník, bývalý člen skupiny Extase sv. Terezy. Člen Pro Phota od r. 2004. Graficky zpracoval, upravil a připravil pro tisk naprostou většinu všech materiálů Pro Phota včetně katalogů k výstavám. Pro O. s. Pro Photo pracuje stále. Členem i po transformaci.

Petr Kurka†, Litvínov

Čelenem O. s. Pro Photo od r. 2004 do své tragické smrti (autonehoda) na jaře 2006. Historik umění, kurátor, nakladatel (založil nakl. Orpheus). Výrazně se podílel na reprízách výstavy Evy Davidové, na přípravě výstavy Martina Martinčeka a zejména na výstavě Včera byla válka v r. 2005.

Daniel Rexa, Praha

Historik umění, kurátor. Členem O. s. Pro Photo od r. 2006 do r. 2009. Výrazně se podílel na výstavách v Galerii Masarda a na výstavě Izrael objektivy 3 generací fotografů ve Velké synagoze v Plzni v r. 2008.

Zuzana Zbořilová, Plzeň

Architektka a fotografka, podílela se autorsky na výstavě *(Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie*, organizačně připravovala čtyři ročníky festivalu *OFF STATION* v Plzni a podílela se na přípravě výstavy *Můj nový život* na Staroměstské radnici v Praze v r. 2012 a na přípravě katalogu k této výstavě. Spolupracuje stále. Studuje doktorandské studium na Fakultě architektury ČVUT, vede

vlastní architektonické edukativní projekty pro děti. Členkou O. s. Pro Photo i po transformaci.

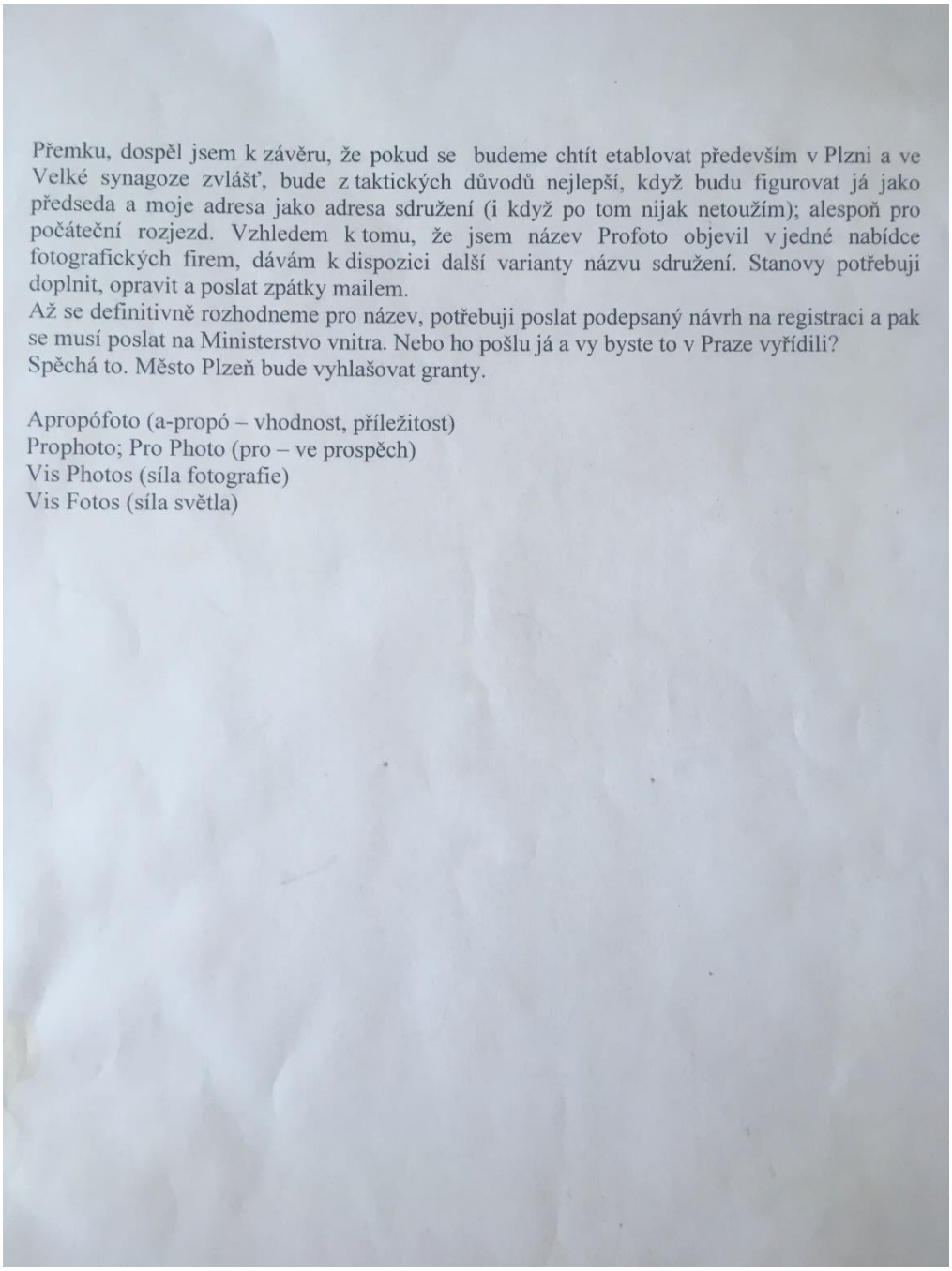
Bohuslav Doležal

Malíř, grafik. Podílí se na instalaci výstav ve Velké i Staré synagoze a na dalších místech při reprízách včetně instalace na Pražském hradě. Členem i po transformaci.

Petr Malinský

Jaderný fyzik. Spolupracuje se sdružením od r. 2004 od projektů spojených s galerií Mansarda. PO transformaci řádným členem.

Přílohy: Dohoda s ŽO v Plzni
Pro Photo zápis z ustavující schůze
Pro Photo stanovy

Přemku, dospěl jsem k závěru, že pokud se budeme chtít etablovat především v Plzni a ve Velké synagoze zvlášť, bude z taktických důvodů nejlepší, když budu figurovat já jako předseda a moje adresa jako adresa sdružení (i když po tom nijak netoužím); alespoň pro počáteční rozjezd. Vzhledem k tomu, že jsem název Profoto objevil v jedné nabídce fotografických firem, dávám k dispozici další varianty názvu sdružení. Stanovy potřebuji doplnit, opravit a poslat zpátky mailem.
Až se definitivně rozhodneme pro název, potřebuji poslat podepsaný návrh na registraci a pak se musí poslat na Ministerstvo vnitra. Nebo ho pošlu já a vy byste to v Praze vyřídili?
Spěchá to. Město Plzeň bude vyhlašovat granty.

Apropófoto (a-propó – vhodnost, příležitost)
Prophoto; Pro Photo (pro – ve prospěch)
Vis Photos (síla fotografie)
Vis Fotos (síla světla)

Návrh jména sdružení, dopis Radovana Kodery pro Přemysla Řepu, 2002, archív Radovana Kodery

HZ Plzeň, instalace, 2003, Radovan KoderaNávrh jména sdružení, dopis Radovana Kodery pro Přemysla Řepu, 2002, archív Radovana Kodery

4 VÝSTAVY VE VELKÉ SYNAGOZE PŘED VZNIKEM O.S. PRO PHOTO

„Jsou tací, co přijdou k moři, ale vodu v něm nevidí.“ židovské přísloví.

4.1 Radovan Kodera – Světlo v tmách

Velká synagoga v Plzni. Únor 1998; duben - srpen 1998.
Znovuotevření synagogy s vnášením tóry 8. 2. 1998. Výstava v zimní modlitebně Velké synagogy. Na letní sezónu přemístěna do bočních chodeb.

V přízemních prostorách synagogy instaloval Radovan Kodera fotografie, které pořídil v průběhu rekonstrukce Velké synagogy, kdy se pohyboval jak v interiéru od kotelny až po krovy věží, v exteriéru pak na lešení i nad hroty věží synagogy. V lodi instaloval soubor *Světlo v tmách* zahrnující výtvarně pojaté fotografie pořízené v interiéru synagogy v době, kdy byly vyjmuty okenní vitráže a sluneční paprsky dopadaly hluboko do nitra synagogy. Soubor obsahuje jak celkové snímky prostor synagogy, tak i detaily a zákoutí. V únoru 1998 u příležitosti slavnostního znovuotevření synagogy instaloval Kodera v prostoru tzv. Zimní modlitebny (původně vstupní předsíně pro rabíny) v západní části synagogy na provizorních panelech fotografie zachycující stav synagogy před rekonstrukcí, přípravy a průběh rekonstrukce. Tyto fotografie adjustované v samostatných rámech v dubnu přemístil do bočních chodeb synagogy.

4.2 Radovan Kodera – Podkarpatsko – země Ivana Olbrachta

Velká synagoga v Plzni, přízemí. 11. 8. – 30. 9. 1998.
Vernisáž v pondělí 10. 8. v 17 hodin.

Kodera na žádost Petra Brauna ze židovské obce a Nadace Rudolfa Löwyho připravil do přízemních prostor synagogy soubor vlastních černobílých fotografií ze dvou cest na zakarpatskou Ukrajinu v r. 1996 a 1997. K fotografiím řadil tematicky odpovídající úryvky textů z tzv. *Karpatské trilogie* Ivana Olbrachta. Fotografie Kodera adjustoval do clip-rámů a instaloval v prostorách hlavní lodě a bočních chodeb.

Na vernisáži promluvil dr. Peter Braun a zazpívala ukrajinská pěvkyně Olga Bojčuk, kterou Kodera přivezl na vernisáž z léčebny v Letinech, kde pracovala jako uklízečka.

4.3 ZuzanaInáčová – Zastavenia na ceste

Koncepce a výběr ZuzanaInáčová, Radovan Kodera. Velká synagoga v Plzni, přízemí. 1. 4. – 31. 10. 1999.
Vernisáž ve středu 31. 3. V 17 hodin.

„Jaké vlastně bylo mé dětství? Zjistila jsem, že z dětství mi vlastně nezůstalo vůbec nic, protože i mé dětské album se mi ztratilo během války i s většinou příbuzných v něm. Zůstaly mi jenom vzpomínky. Řekla jsem si, že ta moje velká předválečná rodina byla skvělá. A protože jsem fotografka, tak proč bych jim nevzdala hold, všem těm báječným strýčkům, tetičkám, krásným sestřenicím, mým rodičům; jejich vitalitě i humoru? Připadalo mi nespravedlivé, že by po nich nezůstalo vůbec nic. A tak jsem se rozhodla, když jsem fotografka, že si to své dětské ztracené album znova vytvořím.“ Text ke knize ZuzanaInáčová – Rekonstrukce rodinného alba.

Podstatnou část výstavy fotografií významné slovenské fotografky představovala Rekonstrukce rodinného alba. Jelikož autorka přišla během holocaustu nejen o téměř všechny příbuzné, ale i o jejich fotografie, vytvořila po mnoha letech barevné rekonstrukce těchto fotografií. Na projektu tzv. „nového rodinného alba“ začala pracovat v roce 1994. Na snímcích jsou osoby vyfotografované v ateliéru, například dítě na houpacím koníčku, dítě s autíčkem apod. Díky své bohaté zkušenosti s fotografováním na filmových festivalech (v Karlových Varech, v Trenčianských Teplicích) mělaInáčová možnost požádat profesionální herce, aby jí v ateliéru pózovali a pomohli tak její album znovu vytvořit. Na fotografiích se objevují známé tváře, například Josef Abrahám nebo Jiří Bartoška. SynInáčové MatějInáč natočil v roce 1999 hraný film Všichni moji blízcí, inspirovaný právě Zuzaniným „Rodinným albem“ i jejími životními zkušenostmi. Někteří herci, kteří byliInáčovou fotografováni do alba, hráli poté v Matějově filmu.

Instalaci výstavy v přízemních prostorách synagogy prováděl Kodera přímo se ZuzanouInáčovou. Fotografie byly přivezeny adjustované v rámech či na pevné podložce.

„Rodinné album“ bylo umístěno do hlavní lodi, v bočních chodbách pak ukázky z některých dalších starších i novějších souborů. Výstavu uvedl dr. Peter Braun a Radovan Kodera. Několik slovenských lidových písní zahrála na zobcovou flétnu Koderova devítiletá dcera Sára.

4.4 Kresby dětí z Terezínského ghetta

Koncepce a výběr Michaela Hájková. Instalace Přemysl Řepa. Velká synagoga v Plzni, severní a jižní galerie. květen–srpen 1999. Výstava byla uvedena bez vernisáže.

Výběr reprodukcí ze souboru obrázků nakreslených dětmi v Terezínském ghettu v letech 1942-1944 poskytnutý Židovským muzeem v Praze na žádost Petra Brauna. Kresby adjustoval a výstavu instaloval Přemysl Řepa v květnu 1999. Při pobytu v Plzni se domluvil s dr. Braunem, že se pokusí zajistit na sezónu r. 2000 výstavu fotografií Ladislava Sítenského.

4.5 Ladislav Sitenský – Fotografie

Koncepce výstavy: Ladislav Sitenský a Přemysl Řepa. Velká synagoga v Plzni, hlavní loď, boční chodby, severozápadní a jihozápadní schodiště, všechny tři galerie. Duben–říjen 2000.

„Sitenského talent, houževnatost s pracovitostí a systematičností obstály ve válečné zkoušce. Smysl pro realitu, obohacený citem pro krásu a radost ze života jsou pramenem jeho fotografické řeči. Přes veškerou ukrutnost války, ztráty spolubojujících, kamarádů, jednoduchost fotografického vybavení, napjatost a dramatičnost situací si jeho fotografie uchovávají vysokou uměleckou kvalitu “. Pavel Dias: Hlídej slunce, unikej od slunce, útoč ze slunce. Text předmluvy katalogu, Ladislav Sitenský – Fotografie, 2000

Část výstavy Ladislava Sitenského s názvem *Fotografie* byla koncepčně zaměřena na jeho tvorbu v letech 1940-1945, kdy se stal členem 312. československé stíhací perutě. Na fotografiích divák mohl vidět výtvarně zachycená letadla ve vzduchu, při přistávání, piloty před letadly, v kabině, poeticky výtvarné stopy letadel na obloze, stopy po haváriích, romantické snímky (Duo, 1944), několika fotografiemi byly

zastoupeny i boje u Dunkerque. Významnou část výstavy tvořil poprvé v tomto rozsahu uvedený soubor portrétů čs. pilotů v řadách RAF. Fotografie v sobě nesou velkou vypovídací hodnotu. Přestože se jedná se o snímky z války, má divák pocit, že se dívá na obraz. Výpověď fotografa není tak krutá a krvavá, přesto nese známky nesmyslného rozhodnutí bojovat, zabíjet a umírat. Uznání a děkovná slova prezidenta Dr. Edwarda Beneše jsou oceněním nemalého významu této práce: *„Na fotografiích je dobře vidět, co dovedli za této války podniknout a provést naši stateční letci: Děkuji Vám, pane Sitenský, za fotografické album srdečně. Bude mně také pěknou vzpomínkou na velikou práci, kterou naše letectvo v Anglii vykonalo.“*

Sitenského válečné fotografie byly umístěny na schodištích a galeriích synagogy. Další podstatnou část výstavy tvořil rozsáhlý výběr fotografií staré, většinou předválečné Prahy umístěný v přízemních prostorách synagogy (boční chodby, hlavní loď). Vstaveny byly vlastní Sitenského zvětšeniny, fotografie adjustoval Přemysl Řepa. Instalaci prováděli Přemysl Řepa, Radovan Kodera a Jiří Valenta.

Vernisáž výstavy byla zahrnuta do plzeňských Slavností svobody konaných u příležitosti výročí konce 2. světové války a osvobození Plzně Americkou armádou. Vernisáže se zúčastnil jak Ladislav Sitenský, tek někteří další váleční veteráni.

4.6 Eva Davidová – Romano drom/Cesty romů

Koncepce výstavy: Přemysl Řepa. Velká synagoga v Plzni, 2001

„Troufám si říct, že jsem Romy postupně pochopila a skrze ně i vlastní pohled na život a na svět, na lidi. Dali mi člověčí lásku, lidský vztah člověka k člověku, protože Romové – a to teď říkám naprosto bez patosu – když mezi ně někdo přijde, vycítí, co je zač. A bez jakýchkoli řečí, aniž jsem se někdy musela nějak uvádět – nikdy se mě nikdo neptal, kdo jsem, co jsem, co tam chci nebo od nich, pro ně jsem byla prostě Eva.“ Eva Davidová: Pro Romy jsem byla vždycky prostě Eva

Výstava fotografií české etnografky a přední romistky PhDr. Evy Davidové *Romano drom (Cesty Romů)* představila výbor dosud neznámých fotografií z autorčina obsáhlého archivu negativů. Do roku 2001 se Eva Davidová jako fotografka neprezentovala, fotografie používala jen jako ilustraci pro svou etnografickou práci.

Vystavené fotografie autorka pořizovala od počátku 50.let. Ve fotografiích je zachycena historie romského kočovného života i následného násilného usazování.

Na sociložku a kunsthistoričku Evu Davidovou upozornil Přemysla Řepu Peter Braun.

Eva Davidová se od útlého mládí zabývala romskou problematikou. Chodila po vsích a sbírala povídky a písničky. Tehdy vážila asi 40 kg a měřila 150 cm. Na svých cestách s sebou na rameni nosila velký bateriový magnetofon a na druhém rameni středoformátový fotoaparát Pentacon-six. Filmy, které vyfotografovala, nechala vyvolat, negativy nastříhala a ukládala do krabic od bot. To byla pro Přemysla Řepu výzva. Díky Nadaci Rudolfa Löwyho, která výstavu zaštiťovala, připravil obsáhlou výpověď o romské kultuře.

Pracovníci Ministerstva kultury byli koncepcí a obsahem připravované výstavy nadšeni a přislíbili Řepovi grant k pokrytí nákladů na zvětšování, adjustaci a tisk katalogu. Na vernisáži v Plzni Řepovi s radostí oznámili, že na projekt dají místo slíbených 300 tis. jen 30 tisíc. Kč. Řepa většinu nákladů hradil ze svého a z této „akce“ se finančně vzpamatovával několik let.

Klasické zvětšeniny z originálních negativů zhotovili Petr Třešňák a Jiří Valenta, adjustaci provedl Přemysl Řepa, instalovali Přemysl Řepa, Jiří Valenta a Radovan Kodera.

Na vernisáž do Plzně přijeli Anna Fárová a Viktor Stoilov. Na základě výstavy vydal Stoilov v malé řadě monografii Evy Davidové s textem Anny Fárové.

4.7 Pavel Dias – Hlubiny paměti

Koncepce výstavy: Pavel Dias a Přemysl Řepa. Velká synagoga v Plzni, 2002

„Diasovo dílo není snadné jednoznačně charakterizovat. Je třeba to vnímat a přistupovat k němu z několika stran: z pozice různých témat, několika metod a jeho určení – buď volné nebo objednávkové tvorby “. Anna Fárová: Hlubiny paměti. Text předmluvy katalogu, Pavel Dias – Hlubiny paměti, 2002

Expozice s názvem Hlubiny paměti představila divákům v plzeňské Velké synagoze průřez tvorbou Pavla Diase, i když to nebyl přesně úmysl kurátora Přemka Řepy (vysvětlím později). Návštěvník mohl vidět fotografie z bourání berlínské zdi, okupace Prahy v roce 1968, pohřeb Jana Palacha 1969, portrétní momentky ze Zlína, z Brna, z Prahy a Osvětimi z let 1956 - 1958, ale i nově pořízené fotografie Pavla Diase z jeho návštěvy Izraele v letech 1999-2001. Kurátor výstavy Přemek Řepa měl vizi vystavit pouze 100 fotografií z padesátých a šedesátých let, ale Pavel Dias tři roky před výstavou hodně cestoval do Izraele a lpěl na vystavení i těchto fotografií. *„Já jsem mu řekl: Pavle, s tímhle nechci nic mít, já jsem chtěl výstavu tvých fotografií a ne takovýto kraviny. Já si udělám z těchto 100 fotek, co jsme vybrali s Petrem Braunem, výstavu a tobě pomůžu to nainstalovat…“* Rozhovor s P. Ř.

Vystaveny byly autorské zvětšeniny Pavla Diase adjustované Přemyslem Řepou v dílně v Emauzích. Na instalaci se kromě Řepy podíleli Jiří Valenta, Radovan Kodera, Bohuslav Doležal.

Příloha: MFD, Přední autor vystavuje, 28. 04. 2002

4.8 Hanzelka a Zikmund – Fotografie

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera a Přemysl Řepa, spolupráce Miroslav Zikmund, Magdalena Preiningerová, Blanka Cekotová. Jako pořadatelé uvedeni Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog, Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Národní památkový ústav Plzeň, Židovská obec v Plzni. Místa expozice: Velká synagoga v Plzni, Galerie Pivovarského muzea, Návštěvnické centrum Plzeňského Prazdroje. Duben–listopad 2003.

„Teorie tvrdí, že fotografie je definována okamžikem expozice snímku. To je však jen polovina pravdy. Rozhodující fází je výběr fotografií, a ten je, samozřejmě, určován formou a způsobem autorovy prezentace. U Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda to zatím byla především publicistická potřeba fotografických ilustrací. Na současné výstavě, uváděné v plzeňské Velké synagoze je upřednostněno hledisko výběru ryze „fotografické“, ve smyslu vnímání fotografie jako samostatné umělecké kategorie.“

Pavel Dias: Sny a skutečnost, text předmluvy katalogu, Hanzelka a Zikmund – Fotografie, 2003

Výstava nebyla ještě organizována Občanským sdružením Pro Photo. Zástupci zlínského muzea měli představu, že by se fotografie zvětšovaly přímo ve Zlíně, ale to se ukázalo jako nemožné. Kodera přivezl do Zlína na ukázku několik svých barytových zvětšenin a s dr. Preiningerovou obcházeli komerční fotolaboratoře ve městě – nikde nebyli schopni takové fotografie zhotovit. Kodera tehdy vyjednal dohodu mezi Národním památkovým ústavem v Plzni, kde pracoval, a Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně o spolupráci, na jejímž základě by Kodera nazvětšoval fotografie na výstavu ve fotolaboratoři NPÚ v Plzni. Kodera s Řepou pak jezdili do Zlína, kde vybírali z téměř 120 tisíc kontaktních kopií a negativů. Ve výběru fotografií měli od Miroslava Zikmunda volnou ruku, byl vždy příjemně překvapený, jaké fotografie vybrali. Od prosince r. 2002 jezdil Kodera do Zlína pro negativy. Muzeum ve Zlíně mu na revers zapůjčilo z bezpečnostních důvodů vždy jen 30-40 negativů. Finančně projekt zaštítila Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog a v počáteční fázi i Dominik centrum Ivana Jáchima. Zvětšovat začal Kodera v prosinci 2002 na polomatné papíry Fomatone MG Classic objednávané přímo ve firmě FOMA v Hradci Králové a stalo se, že papíry došly. Kodera napsal dopis řediteli FOMY a zde papíry ještě před Vánoci vyrobili a věnovali pro výstavu zdarma, byť z časových důvodů nerozřezané, v rolích. Kodera si je pak řezal v laboratoři sám přímo podle zvětšovaných formátů.

V průběhu přípravy výstavy zemřel 14. února 2003 Jiří Hanzelka, ale ten se již na celé přípravě aktivně nepodílel. V té době vážně onemocněl Miroslav Zikmund, dostal dvojitý zápal plic. Kodera ho navštívil v březnu v nemocnici v Olomouci. *„Když byl převezený na standardní pokoj, tak jsem jej navštívil a přivezl mu na ukázku 50ks prvních vyretušovaných zvětšenin. Ukazoval mi díry, jak byl zašitý, a že ho den před mou návštěvou pustili z „jipky“ na samostatný pokoj. Když jsem vyndal ty fotografie a podával mu je, tak… začal s nimi běhat po pokoji a skákal radostí. Poté říkal, že to pro něj byl největší lék a že ho to nastartovalo. Že to bylo lepší než nějaké medikamenty. Poté, co se dal dohromady nám psal ještě k fotografiím popisky a doplňoval dataci.“* Rozhovor s Radovanem Koderou, 2016

Na této velice obsáhlé výstavě bylo prezentováno téměř 300 fotografických snímků z obou proslulých expedic Hanzelky a Zikmunda. Z první expedice s osobní Tatrou 87, která se konala v letech 1947-1950 bylo možné na výstavě vidět fotografie z Afriky, na nichž je zaznamenán život domorodců, jejich práce, oslavy, přírodní reálie, přejezdy pouště, a fotografie z Jižní a Střední Ameriky až po Mexiko. Hanzelka a Zikmund na snímcích dokázali zaznamenat svůj sociální zájem o domorodce, se kterými se setkali. Do vystaveného souboru nebyly zařazeny některé věhlasně známé snímky z cestopisů, například Madona z Batumi. Z druhé expedice, která se konala v letech 1959-1964 a vozidly byly dva speciálně upravené mikrobusy na podvozku Tatry 805, bylo na výstavu vybráno nejvíce snímků. Fotografie zaznamenávají cestu nitrem asijského světadílu ze zemí Blízkého východu. Cesta pak pokračovala přes Turecko, Kurdistán a Sýrii do Indie, Kašmíru, Nepálu až k himálajskému horskému masivu, poté na Cejlon, do Indonésie a do Japonska. Jejich poslední destinací byla asijská část někdejšího Sovětského svazu (z té byli ale odvoláni z politických důvodů).

Zahájení výstavy bylo velkolepé. Přijel pan Zikmund osobně, byť po těžké nemoci. Koderovi a Řepovi se podařilo sehnat kopii automobilu Tatra 87 z první expedice od sběratele Karla Valenty z Červeného Hrádku u Plzně. Tatru vyzdobil replikami vlaječek i SPZ a dělal panu Zikmundovi osobního řidiče. Karel Loprais přivezl Tatru 805 z druhé expedice. Do poslední chvíle to bylo pro Miroslava Zikmunda překvapení. Uskutečnila se „spanilá jízda“ Plzní a Miroslav Zikmund byl opravdu dojatý. Ráno v den vernisáže proběhla v prostorách Plzeňského Prazdroje tisková konference a odpoledne zahájení na třech místech postupně.

Vernisáž v neděli 27. 4. začínala ve 14 hodin v synagoze a pokračovala postupně na obou dalších místech – v 16 h v Pivovarském muzeu, v 17 h v Návštěvnickém centru Plzeňského Prazdroje. Zúčastnily se stovky návštěvníků.

Hlavní část výstavy, přes 200 fotografií, bylo umístěno ve Velké synagoze, jedna menší kolekce 30 fotografií v galerii Pivovarského muzea a třetí část, 40 fotografií, v Návštěvnickém centru Plzeňského Prazdoje. Na instalaci se podíleli Kodera, Řepa, Jiří Valenta, Bohuslav Doležal.

Na zahájení v synagoze byly uvedeny skladby Varhana Orchestroviče Bauera komponované a prezentované přímo pro tuto příležitost.

Výstava trvající do konce října 2003 se stala významnou událostí sezóny. Měla ale jednu nepříjemnou dohru. Organizátoři se dostali do sporu s vydavatelem české verze časopisu National Geographic. S finančním zajištěním výstavy v počátcích přípravy a s propagací pomáhal Ivan Jáchim, ředitel festivalu českých filmů Finále Plzeň (výběr adjustovaných fotografií pro výstavu byl instalován v dubnu 2003 v Kině Elektra v rámci probíhajícího festivalu Finále jako upoutávka na výstavu v synagoze). Jáchim se spojil se zástupci vydavatele NG a ti oznámili záměr stát se hlavním partnerem výstavy a nabízeli lukrativní reklamní a propagační plnění. Aniž to dali organizátorům vědět, v době, kdy všechny propagační materiály včetně katalogu byly vytištěny, z dodnes neobjasněných příčin nakladatelství od záměru ustoupilo a situaci řešilo s právníky jako svou újmu. Kodera musel na situaci reagovat a písemně ji uvést na pravou míru.

Vytvořená kolekce fotografií nebo její části měly reprízu na několika dalších místech v Česku i dalších zemích. Zřejmě nejvýznamnější a programově nejobsáhlejší byla výstava na Pražském hradě v březnu a dubnu 2005. Podrobněji bude popsáno v kapitole 10. ostatní…

Příloha: Plzeňský deník, Finále naladí na další projekty, 02. 04. 2003

Radovan Kodera: HZ Plzeň, Tatra 805, 2003

Radovan Kodera: HZ Plzeň, instalace, 2003

Radovan Kodera: HZ Plzeň, instalace, 2003

Radovan Kodera: HZ Plzeň, instalace, 2003

5 VÝSTAVY VE STARÉ SYNAGOZE PŘED VZNIKEM O. S. PRO PHOTO

Stará synagoga (postavena 1858) byla mnoho let využívána jako odkladiště či smetiště obyvatelům domů, v jejichž vnitrobloku stojí. Od provizorního znovu zprovoznění v r. 1995 byla využívána příležitostně k sezónním výstavám a koncertům. V létě 1995 zde instaloval Radovan Kodera výstavu svých fotografií židovských hřbitovů západních Čech, v r. 1996 fotografie z rumunského venkova *Návrat do Caineni – Rumunsko ´89*. Zároveň se zde konaly koncerty pořádané Ivanem Jáchimem. Jáchim organizoval koncerty neoficiálních hudebníků a kapel ještě v předlistopadové éře v Divadle pod lampou v Plzni. Později se stal ředitelem festivalu českých filmů Finále Plzeň. S Koderou jsou dávní přátelé. Ve Staré synagoze v l. 1995-1998 uspořádal koncerty např. Patrika Evena, Ivy Bittové a Václava Václavka, Jany Lewitové a Vladimíra Merty, Jaroslava Hutky, Dáši Voňkové a Radima Hladíka… (Kodera pro Jáchima fotografoval i některá představení včetně divadla bratří Formanů – Bouda a Nachové plachty). Od r. 1997 probíhala částečná oprava Staré synagogy, při níž byly podepřeny trámové konstrukce, strop a galerie a vyměněna střešní krytina. Synagoga ale byla kvůli podpěrné trámové konstrukci pro jakékoli akce až do r. 2002 nepoužitelná. Na rok 2002 připravoval Kodera projekt *Rok vzpomínek* a některé akce se měly odehrát přímo ve Staré synagoze. Kodera už v r. 2001 přesvědčil zastupitele, aby město přispělo na částečnou opravu synagogy tak, aby mohla být opět zpřístupněna veřejnosti. Skutečně k částečné opravě došlo – byla zpevněny nosné trámové konstrukce galerií a krovu, opraveny dveře a okna, do synagogy byla zavedena elektřina a instalováno osvětlení. Mezitím došlo ke zřícení střechy a stropu sousední Pomocné synagogy, tzv. Židovské školy a po vyklizení zůstalo jen obvodové zdivo. Toho Kodera využil k vybudování památníku obětem holocaustu. Stará synagoga byla v dubnu 2002 znovu otevřena a první zde konanou akcí byl projekt *Napiš jedno jméno*. Jména obětí holocaustu z Plzeňska psali dobrovolníci ve Staré synagoze a každý „svůj“ oblázek s napsaným jménem odnesl a uložil na určené místo v sousední bývalé Pomocné synagoze. V květnu Kodera instaloval v přízemí a prvním patře rozsáhlou dokumentární výstavu *Osudy zmizelých*. Přemysl Řepa před tím pro výstavu navrhl univerzální rozebíratelné výstavní panely a nechal je pro Starou synagogu vyrobit. Řepa pomáhal

i s adjustací a instalací výstavy. Zahájení výstavy se zúčastnili i někteří pamětníci a přímí účastníci dokumentovaných událostí. Výstavu s Koderou zahájil ředitel Židovského muzea v Praze Leo Pavlát. Projekty realizované ve Staré synagoze se konaly většinou díky finančním příspěvkům Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog a Nadačního fondu obětem holocaustu. Vznikem O. s. Pro Photo na podzim 2003 mohli organizátoři žádat o finanční podporu i další instituce (město, kraj, ministerstvo kultury aj).

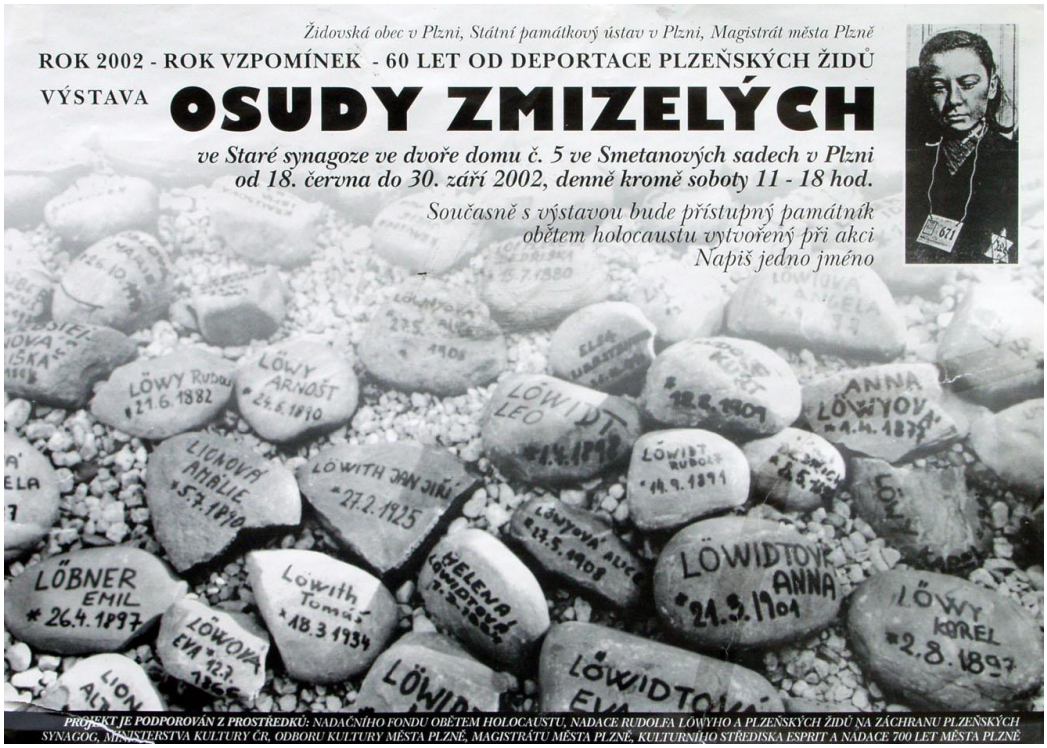
Příloha: MFD, Pamětníci se zvolna ozývají, 12. 01. 2002, Petra Kosová
MFD, Unikátní památník v plzeňské synagoze, 20. 04. 2002, Svatava Hernandezová
MFD, Vzpomínka na deportace Židů, 02. 01. 2003

Radovan Kodera: Napiš jedno jméno, zahrada, 2002

Radovan Kodera: Osudy zmizelých, instalace, 2002

Osudy zmizelých, plakát, 2002, archiv Radovana Kodery

6 O. S. PRO PHOTO - VÝSTAVY VE VELKÉ SYNAGOZE

6.1 Martin Martinček – Môj Liptov

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera, Přemysl Řepa, Aurel Hrabušický. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Slovenská národní galéria Bratislava, Galéria P. M. Bohúňa Liptovský Mikuláš, Židovská obec Plzeň, Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog, Národní památkový ústav Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Duben–listopad 2004.

„Tvorba se tak rodila z bolestné potřeby kontaktu a souvislosti se základním údělem lidského přebývání. Autor se do krajiny nořil nejprve v geomorfním detailu dřeva, aby naopak v kameni hledal křivky života organického. Světlo zahlédl na zvlněném povrchu bystřiny, aby pak tentýž paprsek naděje zachytil v slzách a pohledech starců. Lidé horských končin Liptova, ti, kterým podle Martinčeka jediným „náleží úcta“ vycítili, že k nim nepřichází velkoměstský povýšenec, nýbrž »přítel v utrpení« a otevřeli mu své skromné příbytky a srdce.“ Petr Kurka: Monumentální vrcholy života a smrt ve fotografii Martina Martinčeka, text předmluvy katalogu, Martin Martinček – Môj Liptov, 2004

Výstava instalovaná v roce 2004 ve Velké synagoze v Plzni u příležitosti vstupu České a Slovenské republiky do Evropské unie představila plzeňské veřejnosti a návštěvníkům autora Martina Martinčeka v jeho nejvýraznějších tematických okruzích a byla v té době nejrozsáhlejší uváděnou Martinčekovou kolekcí v České republice (200 fotografií). Instalace vycházela ze souborů věnovaných Dr. Martinem Martinčekem v roce 2000 Slovenské národní galerii v Bratislavě a byla doplněna fotografiemi, které na plzeňskou výstavu zapůjčila Galerie P. M. Bohúňa v Liptovském Mikuláši. Na výstavě bylo možné shlédnout jak samostatné fotografie, které nejsou zařazeny do souborů, například: *Sušenie lanu*, *Na starom cmiteri*, *Pokoj po robote*, *Pred žatvou*, *Ján Jamnický* a mnoho dalších krásných samostatných snímků. Taktéž ale do výstavy byly zařazeny například snímky ze souborů: *Na stavbe priehrady Liptovská Mara*, cyklus *Sedem dní strachu – Týždeň ťažký jako cent*, *Česť odvážnym, ktorí umierajú v sedle*, a další.

Radovana Koderu vedlo k záměru uspořádat výstavu Martinčekových fotografií shlédnutí film Dušana Hanáka – *Obrazy starého světa* v polovině 80. let. Po natočení v roce 1972 film nebyl promítán a rovnou skončil v trezoru. Jen občas byl k vidění v zapadlém filmovém klubu. Koderu film fascinoval krom jiného i fotografiemi Martina Martinčeka; hrají ve filmu významnou roli, a postavy z fotografií se objevují i ve filmu, např. horal Adam Kura… Když v roce 2003 Kodera s Řepou zjistili, že Martin Martinček ještě žije, podařilo se jim na něj sehnat kontakt a napsali mu dopis. Přišla kladná odpověď. Koderova představa byla, že by – podobně jako u Hanzelky a Zikmunda – zapůjčil negativy a fotografie sám nazvětšoval. To ale nebylo možné. Devadesátiletý Martinček byl již tou dobou v nemocnici a nebylo možné s ním komunikovat. Zastupoval ho Karol Maliňák, tehdejší ředitel galerie P. M. Bohúňa v Liptovském Mikuláši; galerie vlastnila některá Matinčekova díla. Dalším partnerem v jednání byla Slovenská národní galerie v Bratislavě, kde byla v roce 2000 velká výstava Martina Martinčeka, a ten po této výstavě velkou část svých fotografií galerii věnoval.

„Když jsme přijeli do Bratislavy, že se podíváme na Martinčekovy fotografie, tak nám přinesli velkou lepenkovou krabici, kde byly naskládané originální zvětšeniny, které ještě sám Martinček dělal, vintage printy. Bylo to tam bez úcty naházené v krabici, a to mi teda bylo hodně líto“. Rozhovor s R.K.

Nutnost jednat s galeriemi jako institucionální partner přivedla Koderu a Řepu k myšlence založit občanské sdružení, což se v listopadu 2003 stalo. Fotografie si tedy v předjaří r. 2004 zapůjčili a odváželi do Prahy k zarámování už jako nezisková organizace, tedy svéprávná instituce. Ale nebylo to tak jednoduché. Obě naše republiky ještě nebyly v EU a na hranicích platil mezistátní celní režim. Při převozu fotografií ze Slovenské republiky nastal celní problém se složením voucheru – finanční jistiny (zálohy) za zapůjčené fotografie ve výši jejich hodnoty, což představovalo částku větší než 2 mil. korun, kterou O. s. Pro Photo nedisponovalo. Přemysl Řepa se obrátil na známé v Bratislavě a ti pomohli. Kodera a Řepa nejprve vyzvedli fotografie v Liptovském Mikuláši, v Bratislavě přibrali další ve Slovenské národní galerii, odjeli na dvůr slovenského ministerstva zahraničí, tady zakryly okna nákladního prostoru dodávky, zalepili dveře a úředníci ministerstva je zapečetili. Dostali písemný

orazítkovaný průvodní doklad, že vezou zásilku na příkaz vlády Slovenské republiky. Hranici projeli bez kontroly. 1. května 2004 vstoupili obě republiky do Evropské unie a cesta na podzim s fotografiemi zpět byla bez problémů.

Všechny fotografie zapůjčené SNG v Bratislavě a část fotografií z Liptovského Mikuláše nově rámoval Přemysl Řepa v dílně v Emauzích. Opět v hlubokých ručně kašírovaných a vyřezávaných paspartách, zasklených rámech s tenkou lištou. K výstavě byl vydán reprezentativní katalog s úvodními texty Petra Kurky a Radovana Kodery a grafickou úpravou Petra Wegnera. Kodera nechal katalog tisknout v PB tisku v Příbrami a do původní tiskárny ještě v Březových Horách jel na náhledy tisků.

Výstavu instalovali Přemysl Řepa, Bohuslav Doležal, Radovan Kodera. Záštitu nad ní převzali velvyslanec SR v Praze a primátor města Plzně. Byla zahájena v neděli 25. dubna 2004 v 15 hodin, přítomni byli Jiří Šneberger, plzeňský primátor, Aurel Hrabušický, kurátor fotografických sbírek SNG v Bratislavě, Miroslava Putišová, ředitelka Galerie P. M. Bohúňa v Liptovském Mikuláši i Karol Maliňák, bývalý ředitel této galerie. Martin Martinček přítomen nebyl – v té době ležel v nemocnici v Liptovském Mikuláši, kde necelý týden po vernisáži, o půlnoci z 1. na 2. května zemřel.

Při jednáních v Bratislavě se Kodera sešel s Václavem Mackem, ředitelem festivalu Měsíc fotografie a vydavatelství Fotofo, a přivezli na výstavu do Plzně řadu fotografických monografií z produkce tohoto nakladatelství.

O. s. Pro Photo nabídlo po skončení výstavy, že vrátí SNG Martinčekovy fotografie adjustované v rámech. SNG tuto nabídku odmítla (údajně z prostorových důvodů), Marinčekovy fotografie se z rámů vrátily zpátky do lepenkové krabice.

Příloha: HN, Rozpačitá retrospektiva fotografa Martinčeka, 09. 08. 2004, Vladimír Birgus

Výstava měla nepříjemnou dohru. V r. 2010 provedl finanční úřad kontrolu vyúčtování projektu. Několik účetních dokladů nebylo zapsáno v pokladní knize. Přestože doklady byly doloženy a akce se s úspěchem uskutečnila, rozhodl finanční úřad o finanční sankci. Ta byla ve výši celé částky tehdejšího grantového příspěvku od

Ministerstva kultury 135.800,- Kč, k tomu bylo přičteno penále vypočtené za 5 let na částku 132.800,-Kč, celkem tedy 268.600,- Kč. O. s. Pro Photo touto částkou nedisponovalo, Kodera tedy požádal o prominutí. Po půlroční zákonné lhůtě byla částka snížena na celkových 4.800,- Kč.

Příloha: Žádost o prominutí odvodu a penále FU Plzeň, 11. 10. 2010

Radovan Kodera: Martinček instalace, 2004

Martinček vernisáž, Přemysl Řepa, Petr Wegner, Radovan Kodera, Aurel Hrabušický, 2004, archiv Radovana Kodery

Martinček vernisáž, Karol Maliňák a Radovan Kodera, 2004, archiv Radovana Kodery

Plakát k výstavě, 2004, archiv Radovana Kodery

6.2 Včera byla válka – Evropa po II. světové válce ve fotografii

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera, Přemysl Řepa, Petr Kurka. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Židovská obec Plzeň, Národní památkový ústav Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Duben – srpen 2005.

„Dramaturgie výběru fotografií se zaměřila na období od bezprostřední porážky nacismu až do roku 1948 se snahou zachytit každodenní život na pozadí bizarní nesmyslnosti a masivní absurdity zděděné válečné reality. A to na území celé dnešní Evropy. Výstava nechtěla dokumentovat boje, násilí či přítomnost smrti a zla. Chtěla naopak hledat ve snímcích na hlavu postavené válečné reality nenápadný návrat rozměru prosté lidské existence a její nepatetické snahy o nápravu lidství jako jednotky onoho jedině možného“. Petr Kurka: Včera byla válka – Evropa po II. světové válce ve fotografii, text předmluvy katalogu, Včera byla válka – Evropa po II. světové válce ve fotografii, 2005

Výstava Včera byla válka – Evropa po II. světové válce ve fotografii byla uspořádána k 60. výročí konce II. světové války. Záměr uspořádat k tomuto výročí výstavu nikoli válečných, ale těsně po-válečných fotografií pochází od Radovana Kodery, stejně jako název výstavy. Expozice obsahovala více než 200 fotografií z let 1945–1948 dokumentující následky největšího konfliktu v dějinách lidstva. Přes polovinu kolekce, 120 fotografií tvořily snímky z Německa, kterou se organizátorům podařilo získat z Obrazového archivu Nadace pruského kulturního dědictví v Berlíně. 50 fotografií organizátoři zapůjčili z pozůstalosti českého fotoreportéra Jindřicha Marca, 30 fotografií bylo od slovenského fotografa Viliama Malíka a výstavu doplnilo 12 fotografií z osvobozené Plzně z archivu plzeňského fotografa a sběratele Vladislava Vítka.

V berlínském Obrazovém archivu Nadace pruského kulturního dědictví Kodera, Kurka a Řepa vybrali fotografie 22 německých válečných a poválečných fotografů, např. Hermanna Claasena, Ruth Hallenslebena, Herberta Henskyho, Waltra Frentze, Jochena Molla, Hillmara Pabela, Gerda Mingrama. Vystavit německé autory nebylo od organizátorů prvoplánově kontraverzní pojetí. Jedná se o fotografie často výtvarně pojaté, jako je například fotografie Hermanna Classena – Kolín, kde může divák vidět

výtvarně zachycenou fotografii reality rozbombardovaného Kolína s dominantou nepoškozené kolínské katedrály (kam tehdy bomba sice také dopadla, ale nevybuchla). Divák na fotografii může vidět obraz víry v její celkové podstatě. Na fotografiích Hanse Hubmanna může člověk zase reflektovat život v Mnichově, jak lidé chodí v ruinách na „nedělní procházku“. Z technických i finančních důvodů byl tento soubor prezentován formou reprodukcí. V Berlíně zapůjčili organizátorům kvalitní zvětšeniny 18x24cm. Kodera je v Plzni přefototografoval na černobílý svitkový negativ a z negativů zhotovil klasické zvětšeniny od formátu 24x30 až po 50x60 cm.

Patro Velké synagogy bylo věnováno českému poválečnému fotoreportérovi Jindřichu Marcovi, jednomu z největších českých válečných foto dokumentaristů, jehož umělecké dílo vrcholilo právě ve snímcích z konce druhé světové války. Marcovi fotografie zachycují jak architektonické destrukce, tak i návrat společnosti do běžného života. Jeho fotografie Berlína, Drážďan, Budapešti, Varšavy a Londýna tak divákovi zprostředkovávají lidskou hodnotu, nesmyslnost války, i otázky o nejasné perspektivě. Originální fotografie na výstavu zapůjčili vdova po Jindřichu Marcovi Jindřiška Marcová a syn Filip.

Expozice byla doplněna fotografiemi Viliama Malíka, na nichž byly zachyceny následky válečných událostí v Bratislavě. Působivá byla kolekce fotografií věnovaná válečným uprchlíkům. Kodera tehdy 92letého Malíka navštívil doma v Trenčianských Teplicích a snímky na výstavu vybírali přímo z jeho negativů. Malík Koderovi negativy zapůjčil a ten z nich zhotovil v Plzni klasické zvětšeniny. Stejně zvětšoval Kodera i fotografie z negativů z archivu Vladislava Vítka.

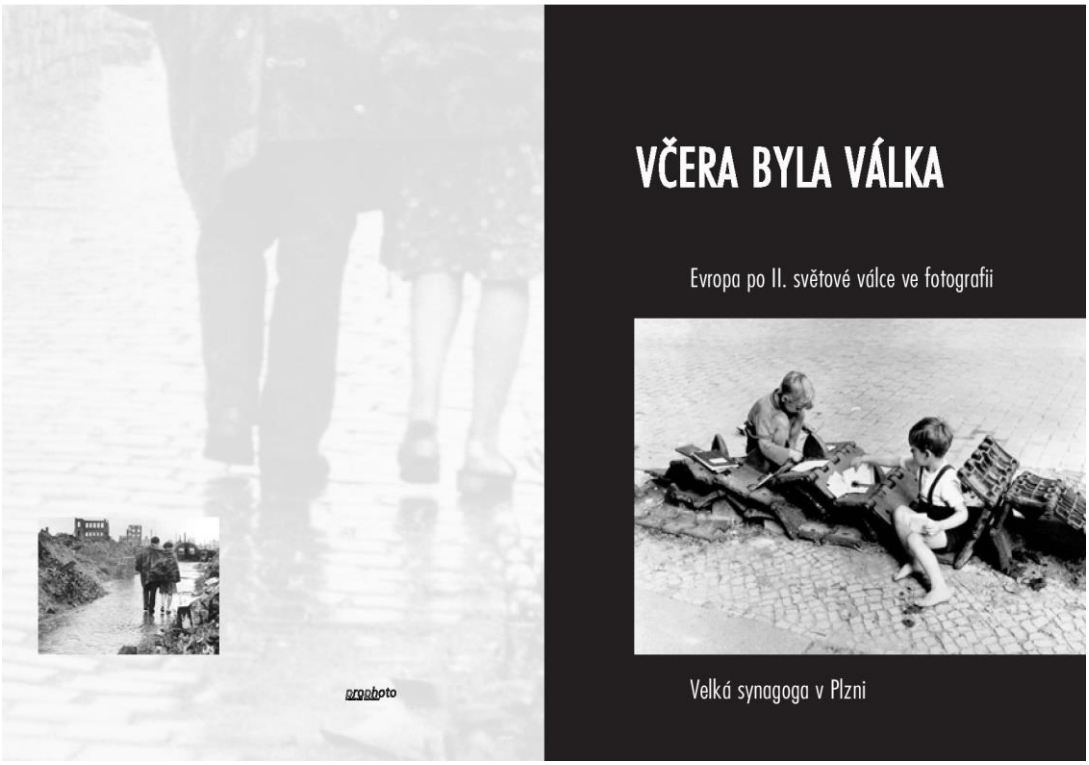
Všechny fotografie adjustoval Přemysl Řepa, instalovali Řepa, Kodera, Bohuslav Doležal. Výstava byla zahájena ve čtvrtek 28. dubna a trvala do konce srpna 2005. Na zahájení promluvil plzeňský primátor Miroslav Kalous, Petr Kurka a Radovan Kodera, zazpíval sbor dětského domova Domino za klavírního doprovodu Miroslava Bartoše, který tímto domovem nedávno také prošel.

K výstavě byl vydán 64 stránkový kvalitní reprezentativní katalog s úvodním textem Petra Kurky v grafické úpravě Petra Wegnera.

Přílohy: MFD, Příběhy válka zachycují fotografii, 16. 05. 2005, Markéta Čekanová

MFD, Začínalo se téměř z ničeho, 25. 06. 2005

Kulturní rozhledy, Včera byla válka, duben 2005, Petr Kurka

Pozvánka Včera byla válka, 2005, archiv Radovana Kodery

Vernisáž Včera byla válka, Radovan Kodera a Petr Kurka, 2005, archiv Radovana Kodery

Vernisáž Včera byla válka, Radovan Kodera a Vladimír Bako, 2005, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Vernisáž Včera byla válka, Peter Braun, 2005

Radovan Kodera: Vernisáž Včera byla válka, Petr Kurka, 2005

Radovan Kodera: Vernisáž Včera byla válka, veteráni, 2005

Plakát k výstavě Včera byla válka, archiv Radovana Kodery

Vernisáž Včera byla válka, Radovan Kodera, Vladimír Líbal, Martin Baxa, 2005, archiv Radovana Kodery

6.3 Společnost člověk v tísni - Fotografie

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Člověk v tísni spol. při ČT o. s. p., Židovská obec Plzeň, Národní památkový ústav Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Září – listopad 2005.

„Zobrazovat a pomáhat – to jsou dvě strany jedné mince. Je to spojení životaschopné a životodárné. Spojení dvou zodpovědností k našemu dosud nemocnému světu“. Jaromír Štětina, senátor a spoluzakladatel společnosti Člověk v tísni: Dvě strany jedné mince – zobrazovat a pomáhat, text předmluvy katalogu, Společnost člověk v tísni – Fotografie, 2005

Vystavit fotografie autorů spolupracujících se společností Člověk v tísni napadla Radovana Koderu na základě spolupráce s jejím spoluzakladatelem Milanem Maryškou. Kodera na přípravě výstavy pracoval už od začátku roku 2005, aniž věděl, jestli se podaří získat prostředky na dvě rozsáhlé výstavy v sezóně. Úspěšná repríza výstavy fotografií Hanzelky a Zikmunda na jaře 2005 na Pražském hradě, která přinesla i finanční zisk tomu výrazně pomohla.

Už v únoru se Koderovi podařilo „odchytit“ v Česku málo pobývající Ivu Zímovou, přemluvit ji k zapůjčení negativů a během jednoho týdne nazvětšovat přes 50 jejích fotografií. Podobně postupoval s dalšími autory, s některými se ani nesetkal osobně, negativy a data získával od zprostředkovatelů. Zvětšoval soubory fotografií Martina Šimáčka, Jana Mrkvičky, Tomáše Vlacha, hotové zvětšeniny získal od Luboše Kotka a Pavla Hrocha (vystavoval pod jménem Peter Kowalski), tisky od Karla Strachoty. Od ostatních autorů měl data nebo skeny a snímky se tiskly. Chtěl, aby koncepce výstavy byla zaměřena na zobrazení aspektů života obyčejných lidí, tedy těch, kterým je pomoc společnosti Člověk v tísni především určena, zároveň vybíral takové snímky, jejichž obrazová a estetická kvalita násobila emocionální účinek.

Na výstavě bylo představeno více než 300 snímků od jedenácti autorů – z toho tří profesionálních fotografů Kotka, Zímové a Hrocha, dále – kromě výše jmenovaných - snímky od Jaroslava Müllera, Markéty Kutilové, Jiřího Škvora a Ivo Dokoupila. Diváci mohli na výstavě vidět následky válečných událostí v bývalé Jugoslávii, válkou postižené lokality Středního východu – čečenský konflikt či ženskou tvář islámu,

snímky z romských osad východního Slovenska, snímky z Etiopie, ale i dokument o životě české menšiny žijící v oblasti rumunského Banátu.

„Jde o dosud největší výstavu o práci Člověka v tísni. Do postižených oblastí vozíme pomoc a zpět přinášíme svědectví. To svědectví má přitom pro nápravu krizí možná větší cenu než kamiony potravin či léků“. Šimon Pánek, ředitel humanitární organizace, LN 14. 09. 2005

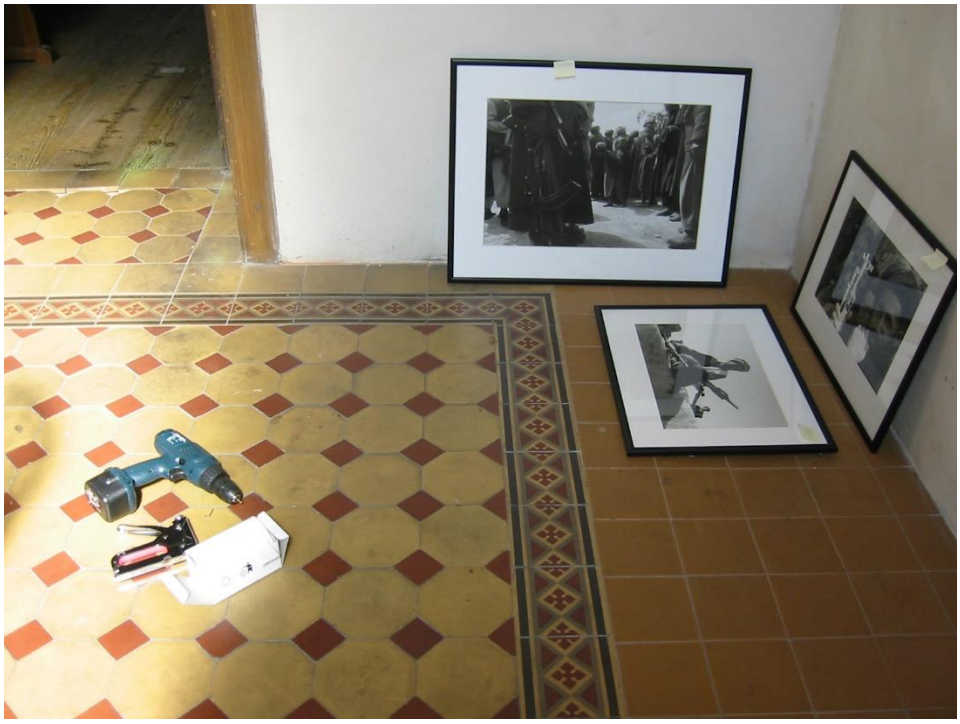
Na přípravě výstavy se za Pro Photo podíleli Řepa a Vratislav Svoboda, za Společnost Člověk v tísni Zoran Bonuš a Jan Pavelka. Fotografie adjustoval Přemysl Řepa, instalovali Řepa, Kodera, Doležal.

Výstava byla zahájena v neděli 11. září 2005 za účasti několik autorů a zástupců Společnosti Člověk v tísni včetně Šimona Pánka a Jaromíra Štětiny. Trvala do konce listopadu 2005

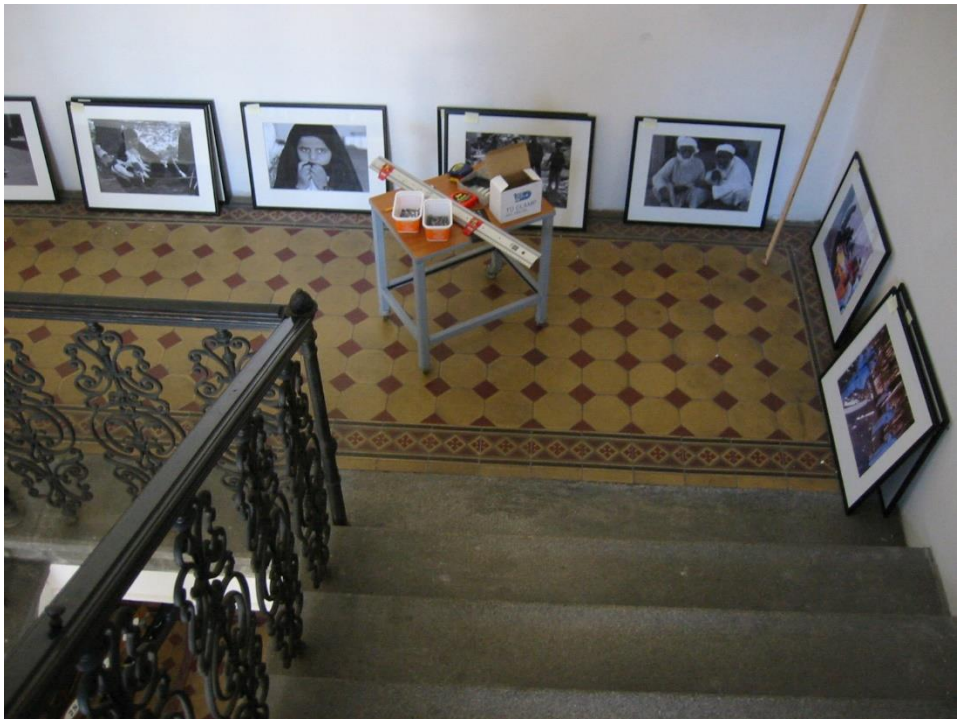
K výstavě byl vydán 64 stránkový katalog s texty Jaromíra Štětiny a Radovana Kodery s fotografií Luboše Kotka na přední a Ivy Zímové na zadní straně obálky v grafické úpravě Jana Gregara.

Přílohy: MFD, Synagogu zaplnilo tři sta snímků lidí v nelehké situaci, 12. 09. 2005, Markéta Čekanová

LN, Svědectví je nejcennější, 14. 09. 2005, Jindřich Rosendorf

Radovan Kodera: Člověk v tísni, instalace, 2005

Radovan Kodera: Člověk v tísni, instalace, 2005

Katalog k výstavě Člověk v tísni, 2005, archiv Radovana Kodery

6.4 Eduard Ingriš – Fotografie

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera, Přemysl Řepa. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Židovská obec Plzeň, Národní památkový ústav Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Duben – říjen 2006.

„Zanechal však po sobě jedinečnou žeň fotografického vidění světa, jímž jako by prostupoval jeho muzikantský smysl pro harmonii a rytmus, kompozicí počínaje a neobvyklostí záběru konče. Dynamičnost jeho fotografie dává tušit, že autorem byl zkušený filmař, který si od amatérské osmičky vyzkoušel i neobvyklý francouzský formát „devět a půl“ a přes profesionální šestnácku i klasickou pětatřicítku. Ostatně to byla právě Ingrišova výstava fotografií v peruánské Limě, která upoutala pozornost Thora Heyerdahla a přehodila tak další výhybku Ingrišova života“. Miroslav Zikmund: Eduard Ingriš?, text předmluvy katalogu, Eduard Ingriš - Fotografie, 2006

Eduard Ingriš byl původně muzikant, hudební skladatel, dirigent známý v předválečném Československu. V r. 1947 odjel do Jižní Ameriky, kde se po mnoha peripetiích usadil v Limě v Peru a živil se jako fotograf a filmař. Později opět jako

hudebník. Proslavil se dvěma plavbami balzovými vory Kantuta a Kantuta II do Francouzské Polynésie v l. 1955, resp. 1959. Od 60. let žil v USA, kde se oženil a založil rodinu, zde také v Renu ve státě Nevada v r. 1991. Jeho pozůstalost včetně 40 tisíc negativů přivezl do Česka v r. 2000 Miroslav Zikmund a převzalo ji zlínské muzeum.

Záměr uspořádat výstavu fotografií Eduarda Ingriše pojali Kodera a Řepa už při přípravě výstavy fotografií Hanzelky a Zikmund. Vybírali tehdy fotografie pro výstavu v depozitáři muzea, kde byly uloženy i materiály z pozůstalosti Eduarda Ingriše včetně negativů. Postup byl podobný jako předchozí výstav H+Z – vybrané negativy vozil Kodera na revers do Plzně, kde z nich zvětšoval výstavní fotografie, ty pak vozil do Prahy do Emauz Řepovi k rámování. S přípravou, zejména textových částí a popisek, pomáhaly dr. Magdaléna Preiningerová a Blanka Ceklotová z Archivu H+Z Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, kam Ingrišův archiv také spadá.

Expozice ve Velké synagoze představila více než 200 fotografií v několika tematických okruzích. Na výstavě bylo možné vidět fotografie pořízené Ingrišem v peruánském pralese, kde zachytil život domorodých indiánů, fotografie dokumentující jeho plavby po jihoamerických řekách, ale i přes Tichý oceán. Další okruh fotografií představil záznam prostředí a zákulisí práce profesionálních hollywoodských filmových štábů, pro něž pracoval, výraznou kapitolu pak na výstavě zastupovaly portréty lidí, s nimiž se setkal během cestování.

K výstavě byl vydán 64 stránkový katalog s texty Miroslava Zikmunda a Radovana Kodery v grafické úpravě Petra Wegnera. Výstavu instalovali Řepa, Kodera, Doležal. Výstava byla zahájena v neděli 23. dubna a trvala do 31. října 2006. Výstava byla uvedena v době, kdy česká veřejnost teprve začínala Ingriše objevovat a organizátoři touto výstavou jistě přispěli ke zvýšení povědomí o jeho osobnosti a díle.

Radovan Kodera na Institutu tvůrčí fotografie v r. 2014 obhájil diplomovou práci *Eduard Ingriš – fotografické dílo.*

Výstava měla reprízu v r. 2007 v Domě pánů z Kunštátu v Brně a v r. 2008 na Novoměstské radnici v Praze (zde pod novým názvem *Světy Eduarda Ingriše*). K pražské repríze byl vydán dotisk katalogu s upravenou obálkou a názvem.

Pozvánka na výstavu Eduard Ingriš – Fotografie, 2006, archiv Radovana Kodery

6.5 Josef Vaniš a Vladimír Sís – Vzpomínky na Tibet 1954-1955

Koncepce a výběr fotografií Josef Vaniš, Radovan Kodera, Přemysl Řepa. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Národní památkový ústav Plzeň, Židovská obec Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Duben – říjen 2007.

„Vanišovy a Sísovy fotografie mají vysokou obrazovou i estetickou hodnotu. Zároveň je na nich dobře patrný filmařský rukopis, kdy často pořizovali série snímků vzájemně propojených a spolu souvisejících a kdy postupovali od velkého celku k detailu či portrétu a naopak. Jejich největší přínos však tkví v tom, že vytvořili trvalé a nesmírně cenné obrazové svědectví o zemi, kultuře, náboženství, architektuře, umění a lidech, o reáliích, které byly několik let poté zlikvidovány či zcela změněny“. Radovan Kodera: Vzpomínky na Tibet – Josef Vaniš a Vladimír Sís 1954-1955, text předmluvy katalogu, Josef Vaniš a Vladimír Sís – Vzpomínky na Tibet 1954-1955, 2007

Vladimír Sís, režisér a scénárista dokumentárních i hraných filmů a Josef Vaniš, kameraman hraných filmů, byli jako mladí filmaři Čs. armádního filmu posláni

v r. 1954 do Číny, kde měli natočit spolu s čínskými filmaři stavbu velehorské silnice vedoucí z provincie S´čchuan do Lhasy, hlavního města tehdy už anektovaného Tibetu. Přes mnoho překážek a zákazů se filmařům podařilo během jejich 1760 km dlouhé cesty zaznamenat pro dnešní dobu velmi cenné snímky. Film *Cesta vede do Tibetu* získal ocenění na festivalech, ale po rozchodu sovětského bloku s Čínou skončil v trezoru. Zůstali alespoň nafocené negativy.

S nápadem uspořádat výstavu Vanišových a Sísových fotografií z Tibetu přišel Přemysl Řepa na podzim 2006. Seznámil se s Josefem Vanišem a přivedl ho do dílny v Emauzích, kde se sešli i s Radovanem Koderou a domluvili podrobnosti. Vadimír Sís byl v té době už více než 5 let po smrti a všechny negativy z Tibetu měl Josef Vaniš. Kodera jezdil za Vanišem do Prahy a u něj doma vybírali negativy. Z černobílých nazvětšoval Kodera 190 fotografií, barevné skenovali a nechali vytisknout dalších 30. Fotografie rámoval Řepa v dílně v Emauzích. Instalovali Řepa, Kodera a Jiří Valenta.

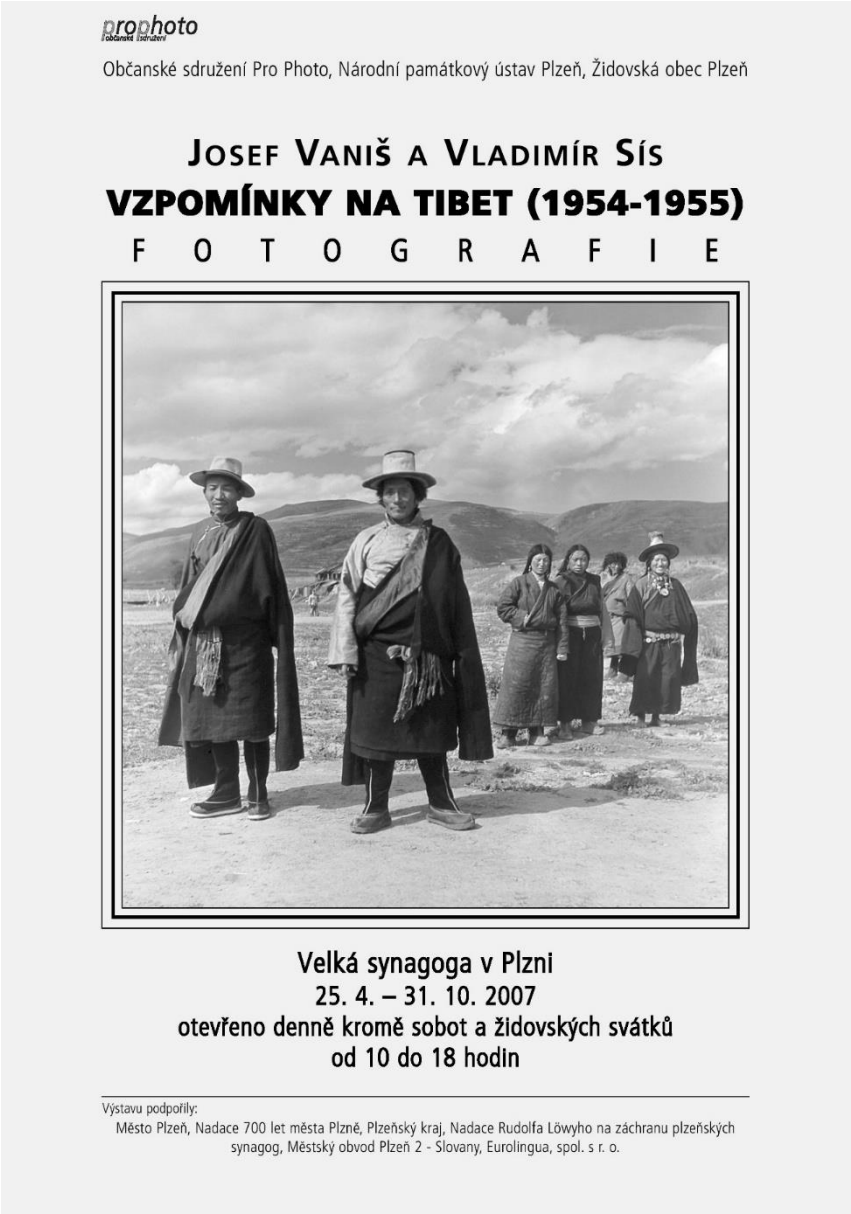
Výstava představila fotografie horských krajin, údolí řek a horských vrcholů, portréty domorodců zachycené autory v jejich přirozeném – pro nás v exotickém – prostředí. Vznikly portréty vůdců karavan, nosičů vody, záběry na obyvatele při žních, portréty lidí z ulic horských městeček a osad, snímky slavností a oslav. Sís s Vanišem fotografovali cestou do Lhasy i přímo ve Lhase, setkali se s obyčejnými lidmi i s duchovními vůdci a úředníky, fotografovali i tehdy devatenáctiletého dalajlamu Tändzina Gjamccha.

K výstavě byl vydán 64 stránkový katalog s textem Radovana Kodery v úpravě Petra Wegnera. Do obálky vkomponoval fragment tibetské vlajky. Výstava byla zahájena v úterý 24. dubna za účasti Josefa Vaniše a trvala do 31. října 2007

Výběr fotografií instalovali Kodera a Řepa v rámci projektu Tibet mysli v únoru 2009 na Novoměstské radnici v Praze. Necelé dva týdny před vernisáží Josef Vaniš zemřel na srdeční selhání. Červenci a srpnu 2010 byla kolekce instalována v Galerii Klenová u Klatov.

Přílohy: Plzeňský deník, 25. 04. 2007

LN, Zaniklé obrazy ze země dalajlamy, 26. 04. 2007, Jindřich Rosendorf

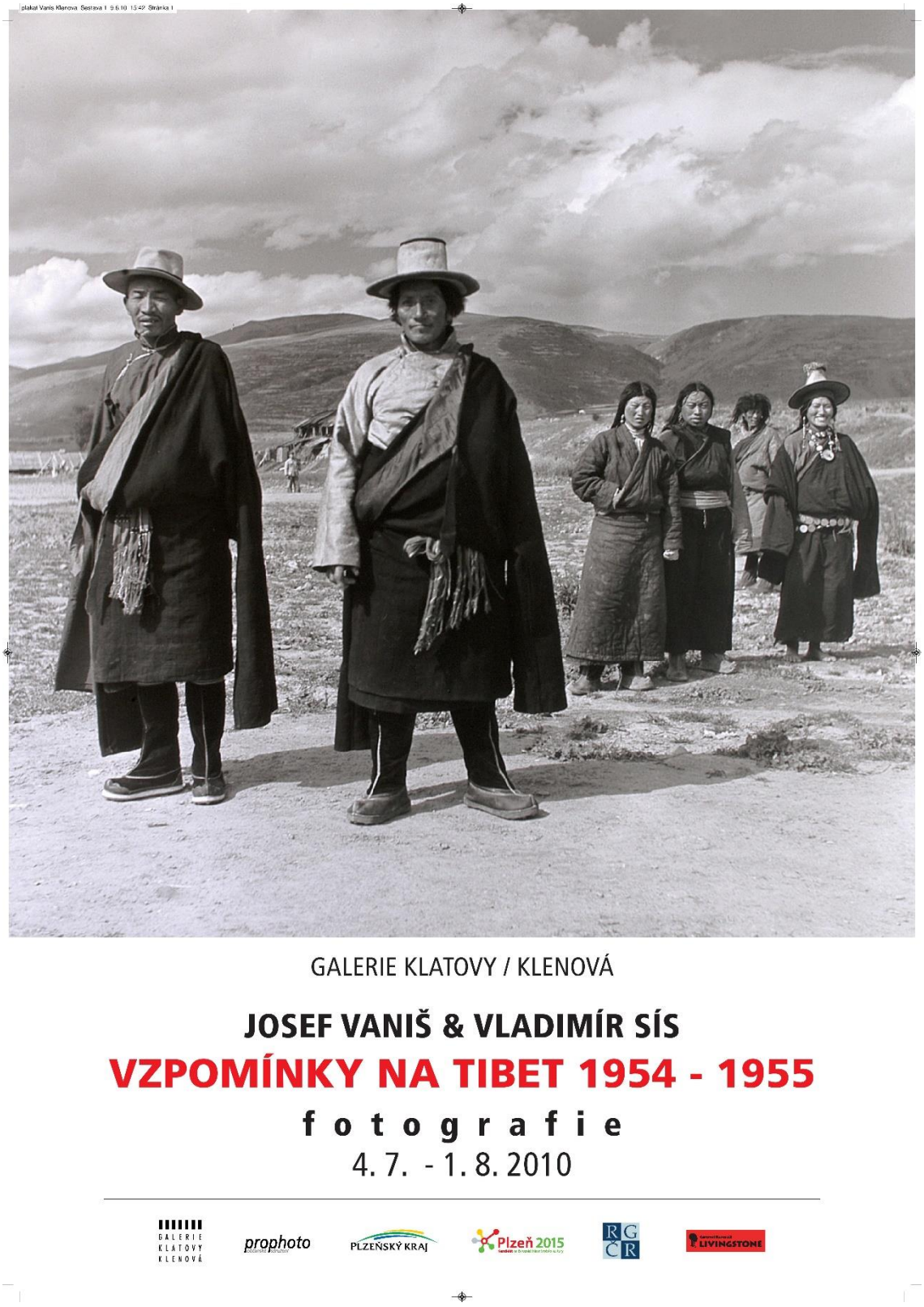
Plakát k výstavě Vzpomínky na Tibet 1954-1955, 2007, archiv Radovana Kodery

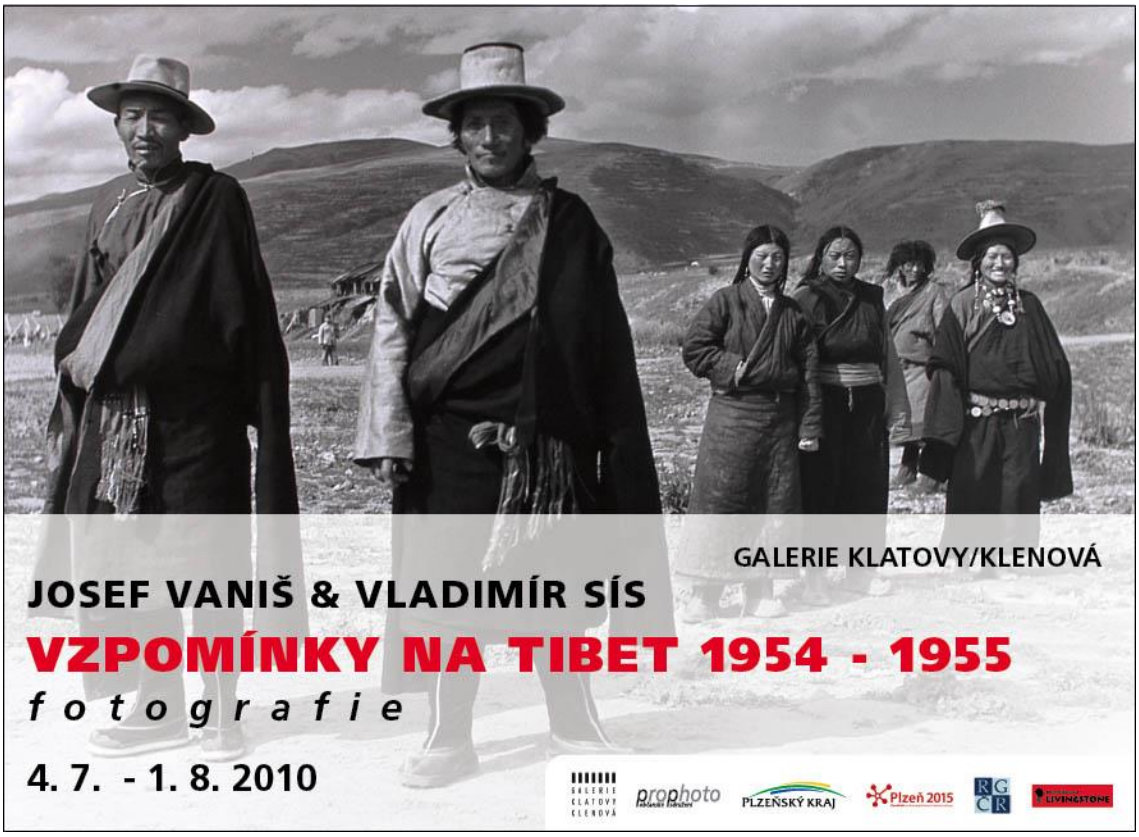
Vernisáž Vzpomínky na Tibet, Petr Wegner, Radovan Kodera a Jan Vaniš (synovec), 2010, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Vzpomínky na Tibet 1954-1955 v Kladně, 2009, archiv Radovana Kodery

Plakát k výstavě Vzpomínky na Tibet 1954-1955 v Klenové u Klatov, 2010, archiv Radovana Kodery

Banner k výstavě Vzpomínky na Tibet 1954-1955 v Klenové u Klatov, 2010, archiv Radovana Kodery

6.6 Izrael objektivy tří generací fotografů - Beno Rothenberg, Magdaléna Robinsonová, Karel Cudlín

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera, Daniel Rexa, Přemysl Řepa, Vratislav Svoboda, Galla Gur Zeev, Eva Červeňanská. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Národní památkový ústav Plzeň, Židovská Plzeň, Společnost Meitar Collection v Ramat Ganu, Slovenské národní muzeum - Muzeum židovské kultury v Bratislavě. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Duben – říjen 2008.

„Založení izraelského státu se těšilo také živému zájmu českých a slovenských žurnalistů a dokumentaristů, referujících o dramatickém dění přímo z Izraele. Ludvík Aškenázy, Ladislav Mňačko, Arnošt Lustig a fotografové Viktor Radnický a Jindřich Marco patřili k těm nejznámějším. Díky nim se zachovala cenná autentická literární a obrazová svědectví z prvních měsíců izraelského státu“. Daniel Rexa: Před šedesáti

lety, text předmluvy katalogu, Beno Rothenberg – Magdaléna Robinsonová – Karel Cudlín: Izrael objektivy tří generací fotografů, 2008

O koncepci výstavy přemýšlel Radovan Kodera dva roky. První myšlenka byla vystavit jako základ fotografie Jindřicha Marca z r. 1948, ale tentokrát se s dědici jeho pozůstalosti nedohodl. Organizátoři hledali jiné řešení, a nakonec dospěli k formě výstavy vytvořené prezentací tří generačně rozdílných autorů.

Výstava měla připomenout 60. výročí vzniku Státu Izrael a jeho novodobé dějiny pomocí fotografií tří generací fotografů. Nejstarší soubor tvořili snímky z doby, kdy Izrael vznikal. Pořídil je fotograf – vystudovaný matematik a filozof, později významný izraelský archeolog – Beno Rothenberg, který do Jeruzaléma utekl s rodiči z německého Frankfurtu po nástupu Hitlera k moci v roce 1933. Fotografie vytvořil ve čtyřicátých letech, kdy zaznamenával na svých snímcích vznik státu Izrael a dokumentoval i válečné události. Na výstavě byla i fotografie zachycující přílet prvního letadla na nové letiště v Tel Avivu - bylo vypraveno z Československa.

Autorkou druhého souboru byla přední slovenská umělecká fotografka Magdaléna Robinsonová, která patřila k zakladatelské generaci poválečné slovenské fotografie. V synagoze bylo vystaveno 50 jejích fotografií zachycujících všední život v Izraeli v roce 1968, především portréty tamních obyvatel a některá nalezená zátiší. Šlo o fotografie z tzv. *Zazděné knihy* (*Zamurovanej knihy*). Robinsonová v r. 1968 připravila maketu knihy se svými fotografiemi z Izreale a s texty Arnošta Lustiga. Po okupaci vojsky Varšavské smlouvy a následné Lustigově emigraci maketu zazdil na své chatě bratr spisovatele Oty Pavla a zde vydržela až do pádu komunismu a návratu Lustiga z emigrace. Kniha vyšla v r. 1997 na Slovensku pod názvem *Zamurová kniha* a získala cenu Nejkrásnější kniha roku.

Současný život a reálie židovského státu pak představovali výtvarně pojaté fotografie pořízené v letech 1995 až 2007 současným předním českým fotoreportérem a dokumentaristou Karlem Cudlínem. Cudlínovy fotografie na výstavě zobrazovaly pouliční život, snímky vyzařovali autenticitou a bylo vidět, že fotograf si počkal na „rozhodující okamžik“ (např. snímek Betlém z roku 2000).

Organizátoři přizvali ke spolupráci Arnošta Lustiga. Své dávné texty k fotografiím Magdalény Robinsonové doplnil texty i k fotografiím Beno Rothenberga a Karla Cudlína.

80 fotografií Beno Rothenberga ve formátech od 30x30cm až po 100x150 cm adjustované na hliníkových podložkách zapůjčila společnost Meitar Collection Ltd. z Ramat Ganu, 50 fotografií Magdalény Robinsonové v zasklených černých rámech zapůjčilo Muzeum židovské kultury v Bratislavě. 90 fotografií Karla Cudlína vybíral u něj doma přímo z negativů Radovan Kodera a zvětšoval v Plzni, adjustoval Přemysl Řepa v dílně v Emauzích. Instalovali Řepa, Kodera, Vratislav Svoboda. K výstavě byl vydán obsáhlý katalog s texty Daniela Rexy. Výstava se konala pod záštitou ministra kultury ČR, velvyslance Izraele v ČR, velvyslance Slovenska v ČR, primátora města Plzně. Na zahájení kromě Kodery a Rexy promluvili Beno Rothenberg a Arnošt Lustig, zazpívali Vladimír Merta a Jana Lewitová. Dále byli přítomni Karel Cudlín, izraelský velvyslanec Jaakov Levy, primátor města Plzně Pavel Rödl, náměstek ministra kultury ČR Daniel Herman, ředitel Muzea židovské kultury v Bratislavě Pavol Mešťan.

Po skončení se výstava stěhovala do Nostického paláce na ministerstvo Kultury (instalovali Řepa, Kodera, Svoboda), kde ji zahajoval 4. listopadu 2008 ministr kultury Václav Jedlička a výstava trvala do 30. ledna 2009.

Banner k výstavě Izrael objektivy tří generací fotografů, 2008, archiv Radovana Kodery

vernisáž výstavy Izrael objektivy tří generací fotografů, Beno Rothenber a primátor Pavel Rödl, 2008, archiv Radovana Kodery

vernisáž výstavy Izrael objektivy tří generací fotografů, Beno Rothenber, 2008, Radovan Kodera

vernisáž výstavy Izrael objektivy tří generací fotografů, Radovan Kodera a izraelský velvyslanec, 2008, archiv Radovana Kodery

vernisáž výstavy Izrael objektivy tří generací fotografů, v druhé řadě Arnošt Lustig a Dan Rexa a Daniel Herman, 2008, Radovan Kodera

Společnost Meitar Collection v Ramat Ganu
Občanské sdružení Pro Photo
Národní památkový ústav, ÚOP v Plzni
Židovská obec Plzeň
Slovenské národné múzeum – Múzeum židovskej kultúry v Bratislavě

Meitar Collection Ltd.in Ramat Gan
Pro Photo Civic Association
National Institute of Cultural Heritage in Pilsen
Jewish Community in Pilsen
Slovak National Museum – Museum of Jewish Culture in Bratislava

Ministr kultury České republiky si Vás dovoluje pozvat na slavnostní zahájení výstavy

Minister of Culture of the Czech Republic requests the pleasure of your company at the ceremonial opening of the exhibition.

BENO ROTHENBERG • MAGDALÉNA ROBINSONOVÁ • KAREL CUDLÍN

Izrael objektivy tří generací fotografů • Israel in the Lens of Three Generations of Photographers

která se koná u příležitosti 60. výročí založení Státu Izrael.

Vernisáž výstavy se koná v úterý 4. 11. 2008 v 18.00 hodin v Nostickém paláci (Maltézské náměstí 1, Praha 1).

Židovské písně zazpívá Věra Nerušilová.

Záštitu nad výstavou převzali ministr kultury ČR Václav Jehlička, velvyslanec Státu Izrael Jaakov Levy, velvyslanec Slovenské republiky Peter Brňo a primátor hlavního města Prahy Pavel Bém.

marking the 60th anniversary of the founding of the State of Israel.

The opening will take place on Tuesday, November 4, 2008, at 6:00 P.M. in the Nostic Palace (Maltézské Sq., Prague 1).

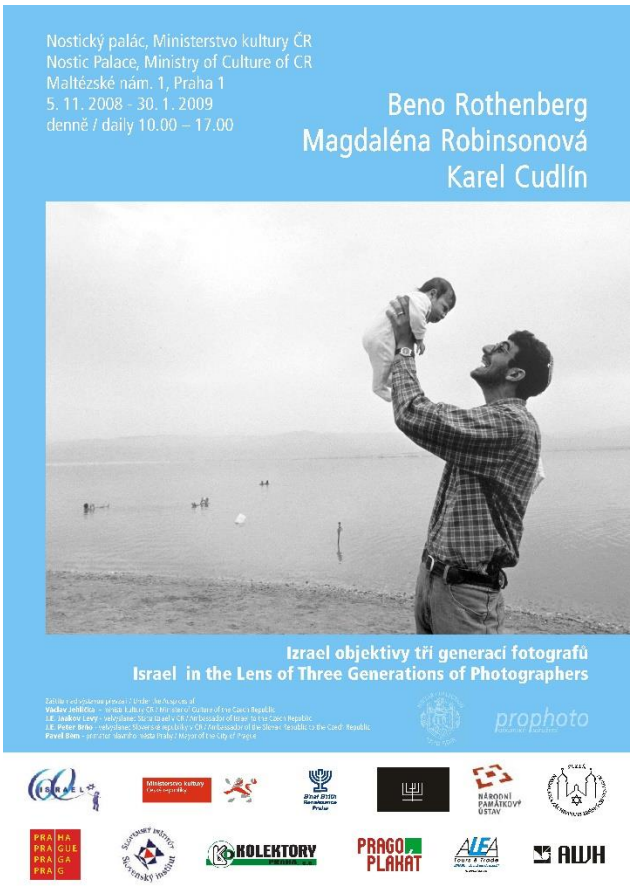
The event will include the performance of Jewish songs by Věra Nerušilová.

The exhibition is held under the auspices of Minister of Culture Václav Jehlička, Ambassador of Israel Yaakov Levy, Ambassador of the Slovak Republic Peter Brňo and Mayor of the City of Prague Pavel Bém.

Karel Cudlín. Tel Aviv. 1998

Pozvánka na výstavu Izrael objektivy tří generací fotografů, 2008, archiv Radovana Kodery

Plakát k výstavě Izrael objektivy tří generací fotografů, 2008, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Instalace výstavy Izrael objektivy tří generací fotografů, Karel Cudlín, 2008

Radovan Kodera: Instalace výstavy Izrael objektivy tří generací fotografů, Magdaléna Robinsonová, 2008

Radovan Kodera: vernisáž výstavy Izrael objektivy
tří generací fotografů, Karel Cudlín, 2008

6.7 Ladislav Michálek – Periférie

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera, Ladislav Michálek, Přemysl Řepa. Jako pořadatelé uváděni Občanské sdružení Pro Photo, Židovská obec Plzeň, Národní památkový ústav Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Duben–listopad 2009.

„Michálek dobře chápe, že základním tvůrčím nástrojem fotografa je světlo a fotoaparát mu často slouží jen jako technický prostředek. Se světlem pracuje brilantně, fotí-li v terénu, na správné světlo si počká, nebo za ním chodí a pronásleduje ho. Fotografuje-li v interiéru, užívá světlo úsporně, o to však účelněji. To vyniká zejména u portrétů Vladimíra Boudníka, tvořícího často do noci. Zdrojem světla se pak Michálkovi stává Boudníkova pracovní lampa (ale někdy i třeba jen zapálená sirka) a zdá se, že Michálek s aparátem při hledání nejlepších úhlů pohledu a průsečíků světla a stínů postupně obtančí jak lampu, tak Vladimíra Boudníka a dosahuje tím vysoce esteticky a výtvarně a někdy až bizarně pojatých fotografických obrazů“. Radovan

Kodera: Fotografické periférie Ladislava Michálka, text předmluvy katalogu, Ladislav Michálek – Periférie, 2009

Záměr uspořádat výstavu fotografií Ladislava Michálka nosil Kodera v hlavě několik let. V r. 2008 získal kontakt na Michálka od plzeňského malíře Stanislava Bukovského. Michálek byl zpočátku k záměru skeptický, ale když se sešli v létě 2008 ve sklepení jedné hospůdky na Karlově náměstí v Praze, kam Kodera přinesl ukázat katalogy v synagoze již proběhlých výstav, Michálek nakonec s výstavou souhlasil se slovy: *„Já jsem sem šel teda s tím, že žádnou výstavu dělat nebudu a nechci, ale vy jste mne přesvědčil“.* Rozhovor s Radovanem Koderou. Začali spolu vybírat fotografie pro výstavu. Problém byl v tom, že Michálek část negativů spolu s písemnostmi předal po r. 2000 Památníku národního písemnictví. Naštěstí měl v předávací smlouvě klauzuli, že bude-li třeba, mohou mu být vybrané materiály zapůjčeny na omezenou dobu zpátky. Kodera dostal od Michálka plnou moc a požádal o zapůjčení negativů. V badatelně památníku pak vybíral negativy. K zapůjčení muselo dát souhlas Ministerstvo kultury ČR. Nakonec se Koderovi podařilo vybrat a postupně nazvětšovat přes 200 fotografií. Adjustoval je Přemysl Řepa, výstavu instalovali Řepa, Kodera, Doležal.

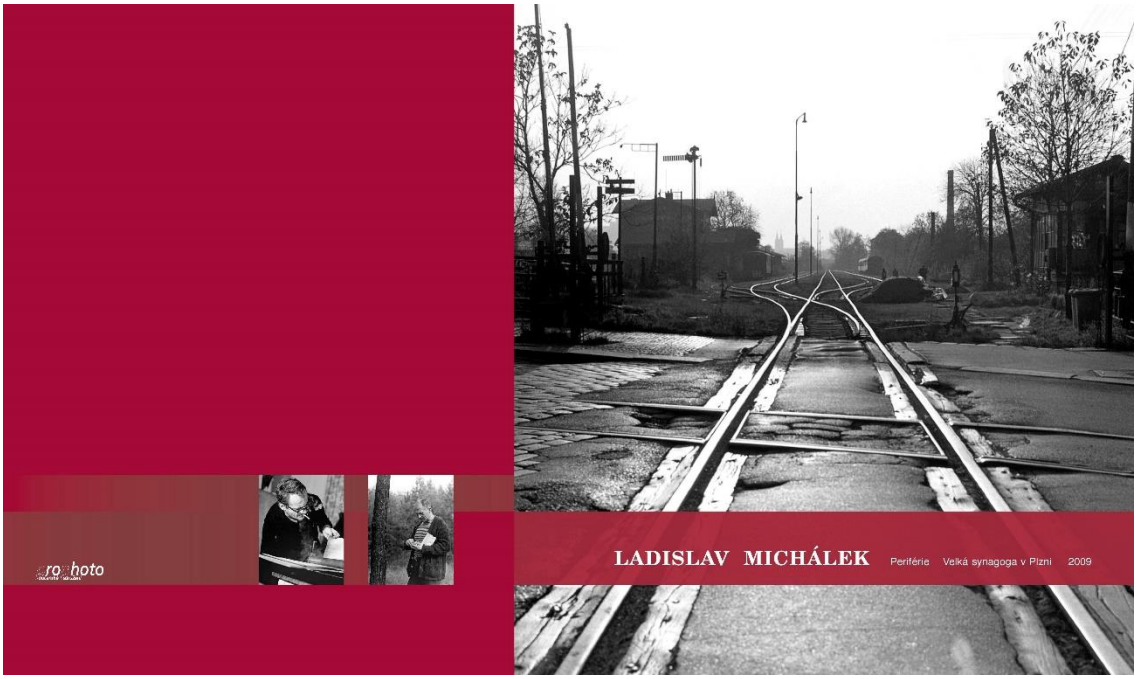
Výstava představila plzeňské veřejnosti a návštěvníkům práce z nejvýznamnějších autorových tematických okruhů – soubor fotografií staré Libně (jak různá zákoutí, tak např. Hrabalovu Hráz věčnosti stojící i demolovanou), portréty výtvarníků Vladimíra Boudníka, Zdeňka Boušeho, Oldřicha Hamery, Josefa Hampla, spisovatele Bohumila Hrabala a ukázky částí dalších Michálkových souborů – židovské hřbitovy, invaze z r. 1968, zeď Johna Lennona, i soubor, kterému se Michálek věnoval mnoho posledních let, památníky a hřbitovy vojáků padlých v prusko-rakouské válce v r. 1866… Výstava se stala poctou hrdinům Hrabalových knih, ale i fotografovi a člověku Ladislavu Michálkovi. Byla zahájena v neděli 21. června za účasti autora a trvala do konce října 2009. Na vernisáž přijeli Michálkovi přátelé Oldřich Hamera a Vladislav Merhaut, přijela i žena Vladimíra Boudníka Věra Boudníková-Špánová. K výstavě byl vydán 64 stránkový katalog s texty Vladimíra Merhauta a Radovana Kodery v grafické úpravě Petra Wegnera.

Části z kolekce Michálkových fotografií byly postupně představeny na dalších místech, např. soubor fotografií židovských hřbitovů v listopadu 2012 v Českém centru

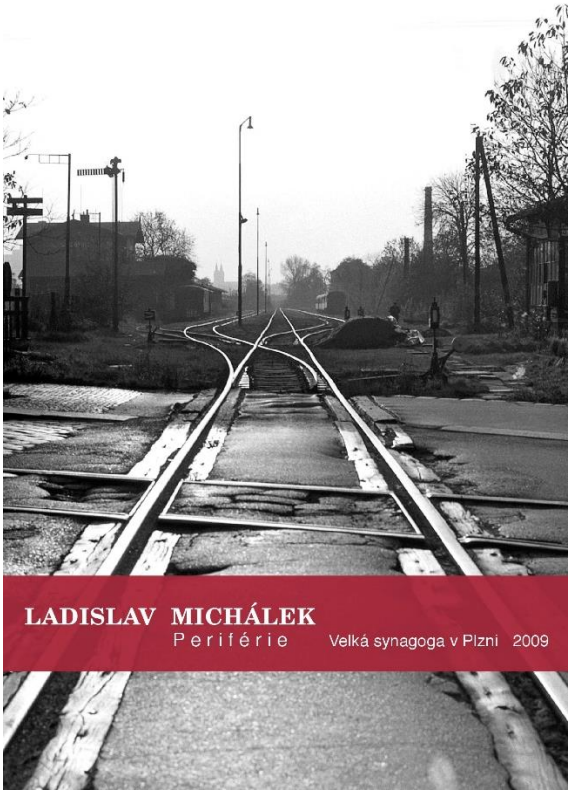
v Mnichově a pak zejména v roce 2014 ke 100. výročí narození spisovatele Bohumila Hrabala výstavy v Košicích, v Salzburku, ve Vídni, ve Varšavě. Ladislav Michálek byl osobně v Mnichově a na podzim 2013 v Košicích. Poté vážně onemocněl a 12. dubna 2014 zemřel v léčebně v klášteře v Praze-Řepích.

Přílohy: Právo, Periférie Ladislava Michálka, 16. 07. 2009, Zdenko Pavelka

LN, Boudník své nápady rozhazoval, 31. 07. 2009, Jindřich Rosendorf

Obálka katalogu k výstavě Ladislav Michálek – Periférie, 2009, archiv Radovana Kodery

Občanské sdružení Pro Photo
Národní památkový ústav, ÚOP v Plzni
Židovská obec Plzeň

si Vás a Vaše přátele dovolují pozvat
na zahájení výstavy fotografií

LADISLAV MICHÁLEK
Periférie

v neděli 21. června 2009 v 16^{00}
ve Velké synagoze v Plzni za účasti autora

Výstava bude otevřena do 31. 10. 2009
denně kromě sobot a židovských svátků od 10^{00} do 18^{00} hodin

Výstavu podpořily:
Město Plzeň
Plzeňský kraj
Nadace 700 let města Plzně
Nadační fond pro kulturní aktivity občanů města Plzně
AB Interier Plzeň

Pozvánka na výstavu Ladislav Michálek – Periférie, 2009, archiv Radovana Kodery

LADISLAV
MICHÁLEK

Periferie

Výstava fotografií
Exhibition of Photographs

Velká synagoga
Great Synagogue

Červen – říjen 2009
June – September 2009

Banner k výstavě Ladislav Michálek – Periférie, 2009, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: OInstalace Ladislav Michálek – Periférie, 2009

Radovan Kodera: Vernisáž Ladislav Michálek – Periférie, Věra Špánová - Boudníková a Ladislav Michálek, 2009

6.8 La Strada – Cesty v současném umění

Koncepce Helena Fenclová, Kirsimarii E. Törönen Ripatti. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Židovská obec Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Duben – červen 2010

„Není důležitý cíl, ale cesta k němu. Zážitek z hledání, ze ztrát a zoufání, z radosti objevování a prozřívání, z tajemnosti dějů a náhod, minulých připomínek návratů, nečekaná potkávání, kompilace, asimilace, analýza i syntéza myšlenek a pojmů, vroucnost a touha po sdělitelnosti a sdělnosti díla, to je ta cesta. Je vždy důležitá, i když nevede vždy přesně k cíli.“. Helena Fenclová, text předmluvy katalogu, La Strada – Cesty v současném umění, 2010

Projekt LA STRADA 2010 byl volným pokračováním prvního mezinárodního projektu na toto téma, který se poprvé představil veřejnosti v Galerii umění v Karlových Varech pod kurátorským vedením finské kurátorky a umělkyně Kirsimarii E. Törönen Ripatti v roce 2008.

Na výstavě bylo představeno celkem 10 autorů, jejichž společným pojítkem byla „cesta“ v současném umění. Byly představeny fotografie, videa, malby, kombinované techniky, skulptury, prostorové instalace těchto autorů: Erla S. Haraldsdóttir (IS), Aleš Hnízdil (CZ), Janne Laine (FIN), Pavel Hokynek (CZ), Monique Mess (CAN), Jan Pohribný (CZ), Míla Preslová (CZ), Kirsimaria E. Törönen – Ripatti (FIN), Christoph Runne (CAN) a Jan Samec (CZ).

O. s. Pro Photo výstavu organizačně zaštítilo a poskytlo prostory výstavních prostor svých vlastních projektů s ohledem na spolupráci s plzeňskou kurátorkou Helenou Fenclovou a na to, že mezi vystavujícími byli jako autoři i fotografové. Vystavena byla hotová a adjustovaná díla. Instalaci spolu s některými autory prováděli Přemysl Řepa a Radovan Kodera. Výstava byla zahájena za účasti několika autorů v neděli 18. dubna a trvala do 4. června 2010. Úvodní slovo přednesla kurátorka Helena Fenclová. Výstava jako putovní pokračovala v Galerii Klenová/Klatovy a Sladovna v Písku.

Pozvánka na výstavu La Strada, 2010, archiv Radovana Kodery

6.9 Radovan Kodera – Situace

Koncepce a výběr fotografií Přemysl Řepa, Radovan Kodera. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Národní památkový ústav Plzeň, Židovská obec Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. červen–říjen 2010.

„Tvrdí o sobě, že je dokumentarista. Svědčí o tom podstatná část jeho prací. Není však dokumentaristou, který jen sleduje dění kolem sebe a nezaujatě mačká spoušť. Nezaujatost mu chybí. Vše, do čeho se pouští, je podloženo jeho absolutním

soustředěním na danou věc, na danou situaci. Vždy se snaží vyčerpat všechny možnosti, které mu jeho práce umožňuje". Přemysl Řepa: Fotograf Radovan Kodera, text předmluvy katalogu, Radovan Kodera – Situace, 2010

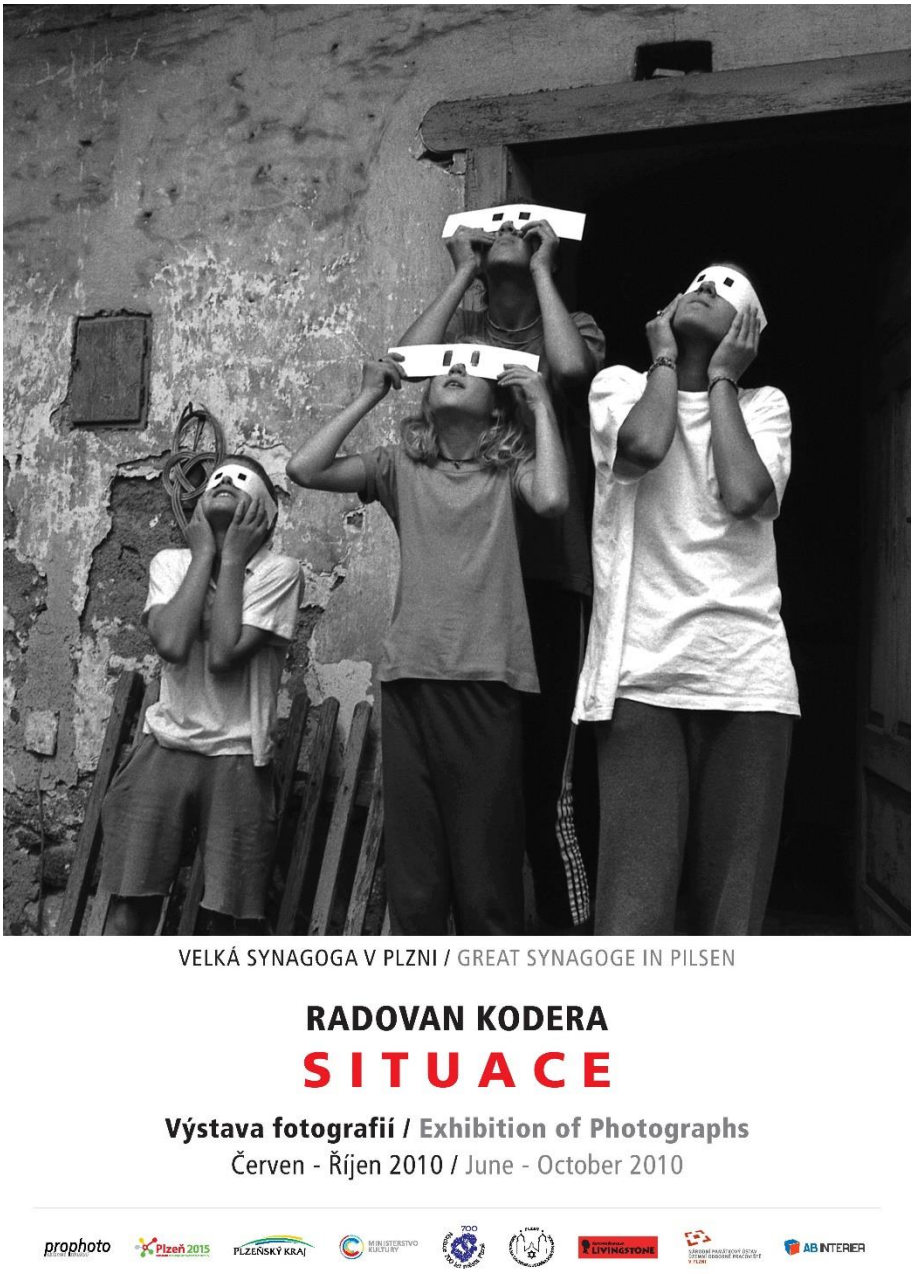
Výstava byla uspořádána k 50. narozeninám autora, s myšlenkou přišli Přemysl Řepa a Peter Braun. Expozice představila ukázky z mnoha Koderových fotografických souborů, část výstavy byla zaměřena na fotografie Plzně a plzeňského regionu, část na židovskou tematiku i s ohledem na umístění v plzeňské Velké synagoze.

Kodera pro výstavu připravil (často i nově nazvětšoval) 230 fotografií. Výběr a koncepci prováděl s Přemyslem Řepou, který také všechny fotografie adjustoval, spolu výstavu i instalovali. Na výstavě byly představeny fotografie z některých dříve prezentovaných souborů (Jiný svět, Stopy holocaustu, Židovské hřbitovy západních Čech), i z některých Koderových cest (Dánsko, Rumunsko, Itálie, Nizozemí, Ukrajina, Polsko, Litva, Albánie; Berlín, Moskva), řada fotografií byla vystavena poprvé (cykly Zámostí v Třebíči, Struktury a objekty, Plzeň – město mých snů, Zahrada duchů, Invaze)

Radovan Kodera fotí stále černobíle, a jak sám říká*: "Černobílá fotografie lépe vystihuje nejen architekturu, ale také děj, myšlenku či ústřední motiv zobrazované situace, kompozice, v níž barvy rozptylují, odvádějí pozornost."* Rozhovor s R. K. Na výstavě bylo možné vidět snímky, na nichž divák nalézá pod šedými tóny objevená a světelně kouzelná zátiší, fotografie z židovských čtvrtí a ghett, až satirické záběry odstavených trolejbusů (soubor *Invaze*), výtvarně pojaté divadelní snímky, civilní portréty Pavla Tigrida či Václava Havla, detaily architektury a záběry někdy triviální, ale výtvarně okouzlující. Snímky pochází z let 1988 až 2009. Výstava plzeňským, ale i mimoplzeňským návštěvníkům ukázala tvorbu Radovana Kodery, fotografa, který pro Velkou synagogu připravuje obsáhlé výstavy jiných autorů. Divák se mohl prostřednictvím fotografií k autorovi více přiblížit a lépe pochopit jeho pohled na svět.

K výstavě byl vydán 64 stránkový katalog s úvodním textem Přemysla Řepy v grafické úpravě Petra Wegnera.

Výstava byla zahájena v neděli 13. června, konala se pod záštitou generální ředitelky Národního památkového ústavu Naděždy Goryczkové a za její osobní účasti a trvala do 15. října 2010.

Plakát k výstavě Situace, 2010, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Situace, 2010, archiv Radovana Kodery

6.10 Fotografický klan rodiny Šechtlů

Koncepce, výběr fotografií Radovan Kodera, Přemysl Řepa, Marie Michaela Šechtlová, Eva Hubičková, Jan Hubička. Jako pořadatelé uváděni Občanské sdružení Pro Photo, Muzeum fotografie Šechtl & Voseček v Táboře, Národní památkový ústav, ÚOP v Plzni, Židovská obec Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni, červen–říjen 2011.

V rámci Fotofestivalu byla v Městském muzeu v Blatné v září 2010 instalována výstava *Marie & Josef Šechtlovi Život s fotografií.* Součástí festivalu byla přednáška Marie Michaely Šechtlové a Evy Hubičkové *Ateliér Šechtl & Voseček.* Výstavu i přednášku navštívili Kodera a Zuzana Zbořilová a po přednášce se Kodera domluvil na uspořádání výstavy ve Velké synagoze v sezóně r. 2011. M. M. Šechtlová a její rodina vlastní negativy z rodinného archivu, jehož základy byly vytvořeny ve druhé polovině 19. století v Táboře. Kodera s Řepou a Zbořilovou poté vybírali z náhledových snímků a společně se Šechtlovými provedli konečný výběr pro výstavu. Část fotografií byly dřívější tisky, podstatnou část však tvořily tisky nové. Skeny ze skleněných negativů, kolodiových desek i autochromů i tisky byly prováděny sourozenci Hubičkovými (děti M. M. Šechtlové) v jejich rodinném studiu přímo v Táboře. Adjustaci všech fotografií provedl Přemysl Řepa se svou pomocnicí Annou Procházkovou v dílně v Emauzích v Praze, instalaci v synagoze v Plzni provedli Řepa, Kodera, Doležal.

Výstava představila tvorbu autorů a majitelů ateliéru rodiny Šechtlů - zakladatele Ignáce Šechtla (1840-1911), který získal v r. 1865 fotografickou koncesi v Kladně a v r. 1876 se usadil v Táboře, jeho syna Josefa Jindřicha (1877-1954), který přebral ateliér po jeho smrti v r. 1911, vnuka Josefa (1925-1992) a jeho manželky Marie (1928-2008), jimž byl ateliér v r. 1953 znárodněn, resp. „združstevněn“… Vybrány byly ateliérové, vesměs portrétní fotografie, ale i snímky zachycující reálie a všední i nevšední události většinou z Tábora, z jižních Čech, ale i z blízké či daleké ciziny (synagoga v Táboře, provazochodci v Táboře od Ignáce Šechtla, návštěva T. G. Masaryka v Táboře, olympijské hry v Berlíně od Josefa Jindřicha Šechtla, portréty Josefa Šímy z Paříže a Jiřího Voskovce z New Yorku od Marie Šechtlové…).

Z finančních důvodů nebyl k této výstavě vydán katalog.

Výstava byla zahájena v úterý 21. června 2011. Konala se pod záštitou plzeňského primátora Martina Baxy a trvala do 31. října 2011. Od 17. 4. do 20. 5. 2012 se konala repríza části výstavy ve výstavních prostorách Sladovna v Písku. Instalaci provedli Řepa a Kodera.

Pozvánka na výstavu Fotografický klan rodiny Šechtlů, 2011, archiv Radovana Kodery

6.11 Ladislav Sitenský – Lidé

Koncepce a výběr fotografií Přemysl Řepa, Radovan Kodera, Adéla Kándlová. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Židovská obec v Plzni, Národní památkový ústav, ÚOP v Plzni, Adéla Kándlová, vnučka L. Sitenského. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. červen–říjen 2012

„Myslím si, že takovou kolekci, jakou nashromáždil Sitenský, nemůže mít vůbec nikdo.“ Rozhovor s Přemyslem Řepou.

Po dvanácti letech, od výstavy Ladislav Sitenský – Fotografie, byl v plzeňské Velké synagoze představen navazující výstavní projekt *Ladislav Sitenský – Lidé*. Při jeho přípravě a výběru snímků spolupracovali Kodera a Řepa s vnučkou L. Sitenského a správkyní fotografické pozůstalosti Adélou Kándlovou. Výběr představil průřez tvorby autora zaměřený na fotografii, jejímž obsahem je život člověka se vším, co přináší. Zároveň ukázal autorův přístup k zobrazení člověka v rozmanité

škále žánrové i tematické. Kolekce obsahovala 210 fotografií vybraných z několika souborů (např. *Vltava 1937-1960*, *Praha*, sociální fotografie ze 30. let, portréty významných osobností). S ohledem na 100. výročí založení českého skautingu byly vybrány a nově nazvětšovány i Sitenského fotografie s touto tématikou. Převážná většina fotografií z expozice již byla publikována, ale kurátoři výstavy zařadili i fotografie dosud nepublikované, a to celou sekci fotografií právě o českém skautingu a kolekci výtvarných fotografií Sitenského nejbližších, tedy fotografie rodičů, manželky, dětí, k vidění bylo i několik autoportrétů. Expozice obsahovala fotografie od třicátých let (nejstarší z roku 1934) až po léta osmdesátá, tedy padesátiletý průřez lidským životem. Sitenský fotografoval již jako student, na fotografiích bylo možné vidět jak jeho spolužáky, tak i kantory, lidi v různých polohách, při práci i při odpočinku. Vystaveny byly zapůjčené autorské fotografie doplněné některými nově zhotovenými zvětšeninami dosud nepublikovaných snímků. Nové zvětšeniny zhotovil Kodera, všechny fotografie adjustoval Řepa. Instalovali Řepa, Doležal, Kodera a Martin Kosa. Úvodní text k výstavě Přemysl Řepa.

Z finančních důvodů nebyl k této výstavě vydán katalog.

Výstava byla zahájena v neděli 10. června a trvala do 31. října 2012

Přílohy: LN, Sitenského „rodinné“ album, 11. 06. 2012, Jindřich Rosendorf
Synagogu zaplnily po dvanácti letech Sitenského fotky, 11. 06. 2012, Barbora Němcová

Plakát k výstavě Ladislav Sitenský – Lidé, 2012, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Ladislav Sitenský – Lidé, 2012, archiv Radovana Kodery

Vernisáž výstavy Ladislav Sitenský – Lidé, Zuzana Zbořilová a Radovan Kodera, 2012, archiv Radovana Kodery

6.12 Karel Steiner – Horizonty

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera, Helena Fenclová. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Židovská obec Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. květen–říjen 2013.

„Češi nejsou jako Číňani, nedržíme spolu, jsme roztroušeni a řekl bych, dobře integrovaní“. Karel Steiner, rozhovor k výstavě Karel Steiner: Češi ve Francii – fotografické portréty, 2007

Karel Steiner se narodil v Praze, kořeny z otcovy strany má v Plzni, trávil zde část svého dětství a stále se rád do Plzně vrací. V r. 1968 emigroval nejprve do USA, od 80. let žije v Paříži, kde působí jako volný fotograf, ale také jako učitel fotografie v Parsons School of Design.

Rozsáhlá výstava byla připravena k autorovým 60. narozeninám a byla částečnou retrospektivou představující Karla Steinera v plzeňské Velké synagoze výběrem z několika jeho nejvýznamnějších souborů. Kromě fotografií, jež byly již prezentovány na mnoha místech v Evropě i v Americe, byla tato výstavní kolekce doplněna fotografiemi vybranými kurátory této kolekce přímo v jeho ateliéru v Puteaux tak, aby naplnily ucelenou koncepci určenou pro prostor Velké synagogy v Plzni.

Nejvýznamnější částí výstavy bylo představení jeho rozsáhlého souboru portrétů Čechů žijících dlouhodobě nebo trvale ve Francii, které tam potkal nebo vyhledal. Jedná se například o fotografické portréty básníka Petra Krále, sochařů Vladimíra Škody a Ivana Thiemera, politologa Jacquese Rupnika, spisovatele, básníka a překladatele Prokopa Voskovce, malířů Romana Kameše, Miloše Síkory, Filomeny Borecké, módní návrhářky Kateřiny Geislerové nebo architekta Jana Švába a mnoha dalších. Další soubory, které na výstavě byly představeny vytvořil Steiner například pomocí camery obscury či přenosem sejmuté emulze z polaroidových snímků. I fotografické portréty *Češi ve Francii* ozvláštnil nazvětšováním na akvarelový papír s nanesenou emulzí. Emulzi nejdříve nanese štětcem na papír a počká až zaschne, vznikne tak fotografický papír. Tam, kde se štětec papíru dotkne, vznikne fotografický obrázek, tam kde ne – zůstane bílá plocha. Na výstavě byly zastoupeny také Steinerovy abstraktní fotografie i jeho živé fotografie z Izraele, Prahy a Paříže.

Vystaveny byly jak originální zvětšeniny, tak tisky. Fotografie adjustoval Přemysl Řepa v dílně v Praze v Emauzích, instalovali Řepa, Doležal, Kodera

Texty k výstavě Helena Fenclová, Radovan Kodera.

Z finančních důvodů nebyl k této výstavě vydán katalog.

Výstava byla zahájena v neděli 5. května za účasti autora a trvala do 31. října 2013

Příloha: LN, Hravé horizonty Karla Steinera, 12.2007, Jindřich Rosendorf

Banner k výstavě Karel Steiner – Horizonty, 2013, archiv Radovana Kodery

Vernisáž výstavy Karel Steiner – Horizonty, 2013, archiv Radovana Kodery

Vernisáž výstavy Karel Steiner – Horizonty, 2013, archiv Radovana Kodery

6.13 Miloslav Kubeš – Člověče, kdo jsi?

Koncepce a výběr fotografií Daniel Šperl, Radovan Kodera, Přemysl Řepa. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo a Židovská obec Plzeň. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Červen – říjen 2014.

„Soubor, který dneska vlastně vidím poprvé je pro mne velkým objevem. A je to jenom potvrzení, že se stále ještě může dotvářet historie české fotografie, že pořád se tady objevují autoři, kteří byli téměř neznámí, kteří publikovali před mnoha desetiletími a téměř byli zapomenuti.“ Vladimír Birgus, komentář v dokumentárním filmu, Miroslav Kubeš – Člověče, kdo jsi? Daniel Šperl, 2008

Výstava fotografií doktora filosofie a vysokoškolského pedagoga Miloslava Kubeš e (1927-2008), který se po r. 1968 musel živit manuálně jako stavební dělník. Jeho polozapomenuté dílo objevil a představil veřejnosti fotograf a kameraman Daniel Šperl poté, co se s Kubešem seznámil a spřátelil. Natočil o něm dokumentární film a uspořádal několik výstav Kubeš ových fotografií, které sám vybral a nazvětšoval. Osobité fotografie zaměřené na všední život obyčejných lidí, často outsiderů, ovšem často výtvarně komponované, se ve svém tematickém, společenském i žánrovém pojetí staly sociologickou studií. Jeho tvorba kulminovala v období od 60. let do poloviny let 80. Kubeš fotografoval ve svém volném čase a převažujícím motivem jeho snímků, pořizovaných převážně středoformátovou dvouokou zrcadlovkou se čtvercovým formátem snímku, jsou volnočasové aktivity – někdy spíš „pasivity“ – jeho spoluobčanů. Kubeš ovy snímky mají často ironický až groteskní podtext. Tomu byl podřízen i výběr pro plzeňskou výstavu provedený Danielem Šperlem ve spolupráci s Radovanem Koderou; k již hotovým souborům bylo nově vybráno několik desítek dosud nevystavovaných fotografií.

Na výstavě byly použity zvětšeniny zhotovené Danielem Šperlem, část fotografií zvětšoval pro výstavu Radovan Kodera. Fotografie adjustoval v dílně v Emauzích v Praze Přemysl Řepa. Instalovali Řepa, Doležal, Kodera, Šperl. Úvodní text k výstavě napsal Daniel Šperl.

Z finančních důvodů nebyl k výstavě vydán katalog.

Výstava byla zahájena v neděli 8. června a trvala do 31. října 2014.

MILOSLAV KUBEŠ

fotografie / photographs

ČLOVĚČE, KDO JSI?

MAN, WHO ARE YOU?

Banner k výstavě Miloslav Kubeš – Člověče, kdo jsi?, 2014, archiv Radovana Kodery

MILOSLAV KUBEŠ

FOTOGRAFIE

Velká synagoga v Plzni
2014

Občanské sdružení Pro Photo
Židovská obec Plzeň

si Vás a Vaše přátele dovoluje pozvat
na zahájení výstavy

Miloslav Kubeš
Fotografie

do Velké synagogy v Plzni
v neděli **8. června 2014 v 16,30** hodin

Výstava bude otevřena denně kromě sobot a židovských svátků
od **10 do 18** hodin a potrvá **do 31. října 2014**

Výstava se koná díky finanční podpoře
Statutárního města Plzeň
Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog
Plzeňského kraje
ÚMO Plzeň 3

Pozvánka na výstavu Miloslav Kubeš – Člověče, kdo jsi?, 2014, archiv Radovana Kodery

6.14 Osvobození 1945 ve fotografiích. Z válečného deníku Ladislava Sitenského / Osvobození Plzně americkou armádou

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera, Přemysl Řepa, Adéla Kándlová, Vladislav Vítek. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Židovská obec v Plzni, Statutární město Plzeň, Plzeň 2015 o.p.s. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Květen – říjen 2015.

„Ačkoli se může zdát, že od listopadu 1989, kdy kromě jiných totalitních excesů se do normálního stavu dostala i historiografie, uplynulo již mnoho času, stále jsme ještě zcela nesmazali dluh, který jako společnost vůči lidem bojujícím za osvobození naší země v letech 1939-1945 máme. Příspěvkem k umoření tohoto dluhu, jakož i vyjádření úcty a vděčnosti chce přispět i tato výstava“. Radovan Kodera: Osvobození 1945 ve fotografiích – Z válečného deníku Ladislava Sitenského a Osvobození Plzně americkou armádou, text předmluvy katalogu, Osvobození 1945 ve fotografiích, 2015

Výstava Osvobození 1945 ve fotografiích se skládala ze dvou samostatných částí. První část byla výběrem válečných fotografií nazvaná podle dříve vydané knihy *Z válečného deníku Ladislava Sitenského.* Ladislav Sitenský byl významný český válečný fotograf, který vstoupil v roce 1939 do čs. zahraniční armády a účastnil se bojů o Francii, Velkou Británii, obléhání oblasti Dunkerque. Sitenský po celou dobu vše fotografoval a vytvořil tak soubor, ze kterého organizátoři výstavy společně s jeho vnučkou Adélou Kándlouvou, správkyní jeho fotografické pozůstalosti, vybrali snímky méně známé, nebo ještě nepublikované. Většina snímků, které byly na výstavě představeny, pochází z obléhání a bojů v oblasti severofrancouzského města Dunkerque, jež čs. armáda osvobodila 9. května 1945. Do souboru byly ale zařazeny i snímky z formování čs. zahraniční armády ve Francii a bombardování Londýna v r. 1940, počátky čs. perutí v rámci RAF v r. 1941.

Druhá část výstavy byla věnována fotografiím spojeným s osvobozením jihozápadních Čech a zejména města Plzně pod názvem *Osvobození Plzně Americkou armádou*. Na výstavě byly vystaveny fotografie jak profesionálních, tak amatérských fotografů, např. Josefa Hořejše, Zbyňka Jetleba, Josefa Pechy, Bohumila Vítka, ale i autorů, jejichž jména dnes již nejsou známá a zůstávají tak v anonymitě. Tato část

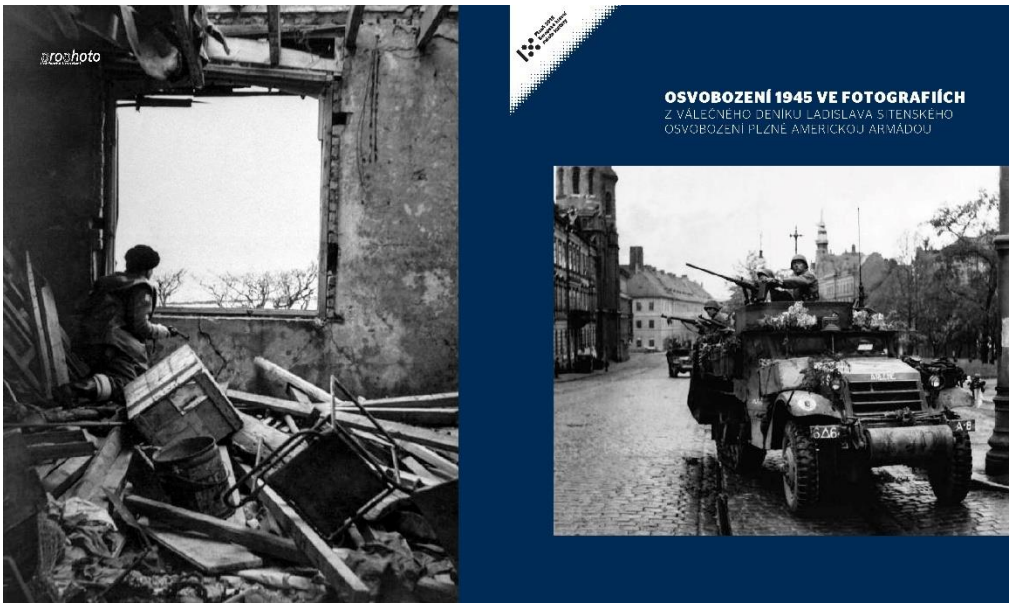
expozice byla vytvořena ve spolupráci s Vladislavem Vítkem, vlastníkem sbírky obsahující více než 6 a půl tisíc starých fotografií a negativů s tématikou II. světové války, zejména pak osvobození v roce 1945. Do souboru byly Koderou a Vítkem vybrány fotografie z doby okupace (např. slavnost u příležitosti přejmenování Klatovské třídy na Reinhard Heydrich Strasse), spojeneckých náletů na plzeňskou Škodovku, fotografie osvobozovacích akcí a událostí na osvobození navazujících. Fotografie z Vítkovy sbírky doplnilo několik fotografií z Plzně a Rokycan od Miroslava Zikmunda.

Fotografie Ladislava Sitenského byly umístěny v přízemí synagogy (severní boční chodba, hlavní loď, severozápadní schodiště). Původní Sitenského autorské zvětšeniny doplnilo 40 nově zhotovených klasických zvětšenin zhotovených Koderou. Snímky z Vítkovy sbírky byly umístěny na galeriích, jihozápadním schodišti a v jižní boční chodbě a byly pro výstavu nově vytištěny. Všechny fotografie byly jednotně adjustovány Přemyslem Řepou, výstavu instalovali Řepa, Doležal, Kodera.

K výstavě byl vydán 64 stránkový katalog s texty Ivana Martinovského a Radovana Kodery v grafické úpravě Petra Wegnera.

Výstava byla zahájena ve čtvrtek 30. dubna a byla součástí projektu Evropské hlavní město kultury 2015 a květnových Slavností svobody. Trvala do 31. října 2015.

Přílohy: Plzeňský deník, Osvobození 1945 ve fotografiích, 30. 04. 2015
LN, Sitenský, Zikmund a jiní v Plzni, 30. 04. 2015, Jindřich Rosendorf

Obálka katalogu k výstavě Osvobození 1945 ve fotografiích. Z válečného deníku Ladislava Sitenského / Osvobození Plzně americkou armádou, 2015, archiv Radovana Kodery

Plakát k výstavě Osvobození 1945 ve fotografiích. Z válečného deníku Ladislava Sitenského / Osvobození Plzně americkou armádou, 2015, archiv Radovana Kodery

Banner k výstavě Osvobození 1945 ve fotografiích. Z válečného deníku Ladislava Sitenského / Osvobození Plzně americkou armádou, 2015, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Instalace výstavy Osvobození 1945 ve fotografiích. Z válečného deníku Ladislava Sitenského / Osvobození Plzně americkou armádou, Vladislav Vítek, 2015

Instalace výstavy Osvobození 1945 ve fotografiích. Z válečného deníku Ladislava Sitenského / Osvobození Plzně americkou armádou, Radovan Kodera a Zuzana Zbořilová a Anička, 2015, archiv Radovana Kodery

Instalace výstavy Osvobození 1945 ve fotografiích. Z válečného deníku Ladislava Sitenského / Osvobození Plzně americkou armádou, Radovan Kodera, 2015, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Vladislav Vítek v ateliéru, příprava na výstavu Instalace výstavy Osvobození 1945 ve fotografiích, 2015

6.15 Farm Security Administration 1935-1943

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Židovská obec v Plzni, Americké centrum v Praze, Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Květen–říjen 2016.

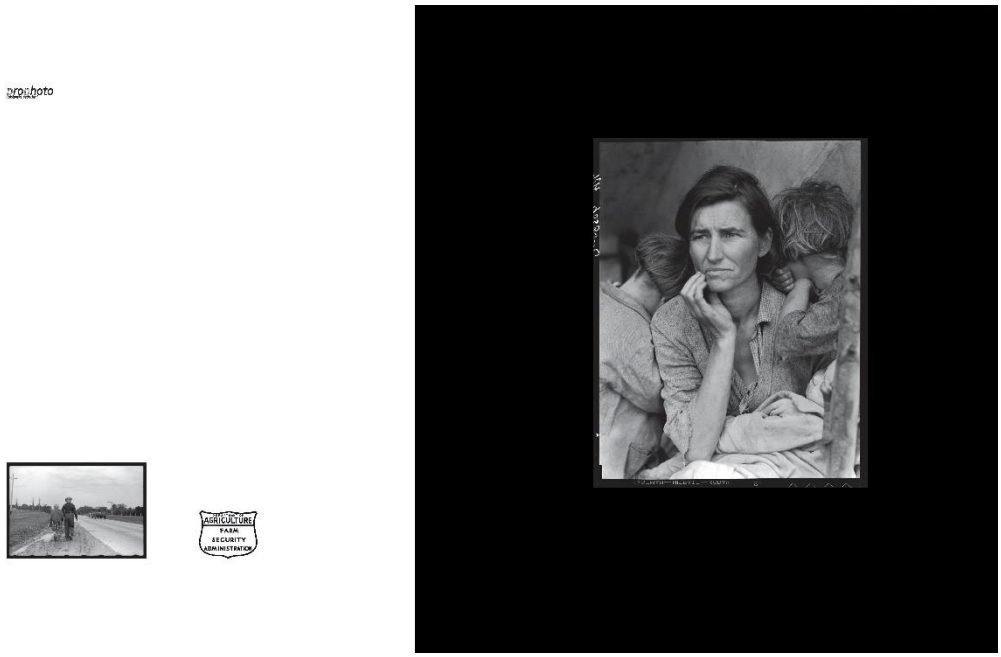
Ve Velké synagoze v Plzni byl poprvé v Evropě vystaven takto rozsáhlý výběr fotografií legendárního dokumentárního souboru Farm Security Administration. Projekt na podporu zemědělství v době hospodářské krize byl založen v r. 1935 vládou USA. V jeho informační sekci, kterou vedl ekonom Roy Stryker, byly zaměstnány desítky fotografů a po dobu osmi let pořizovaly obrazovou dokumentaci amerického venkova. Celkem bylo vytvořeno na 270 tisíc fotografií. Většina negativů (175 tisíc) je dnes součástí archivního fondu Knihovny kongresu ve Washingtonu. Po r. 2000 byl archiv včetně negativů ze souboru FSA postupně digitalizován. Pro výstavu v plzeňské Velké synagoze vybral Kodera z digitálního archivu Knihovny kongresu 250 snímků, administrativně zajistil možnost vytvoření a vystavení vybraných fotografií, poskytnuté skeny negativů upravil pro tisk. Výsledný výběr ukázal všechny aspekty života farmářů a lidí spojených se zemědělstvím a přidruženým průmyslem: rodinný život, bydlení, práci, migraci, dopravu, volný čas, životní styl, život v uprchlických táborech… Na výstavě bylo různým počtem fotografií zastoupeno celkem 18 autorů: Dorothea Lang 52, Russel Lee 25, Marion Post Wolcott 23, Jack Delano 21, Arthur Rothstein 20, John Vachon 19, Walker Evans 18, Ben Shahn 17, Edwin Rosskam 9, Theodor Jung 9, Carl Mydans 8, John Collier 8, Marjory Collins 7, Gordon Parks 4, Edwin Locke 4, Roy Stryker 2, Louise Rosskam 2, Arthur Siegel 2. Fotografie od formátu 29x42 cm až po 48x60 cm byly vytištěny u Šechtlů-Hubičků v Táboře. Fotografie adjustovali Řepa a Doležal v dílně v Emauzích v Praze, výstavu v synagoze instalovali Řepa, Doležal, Kodera.

K výstavě byl vydán 80 stránkový katalog s textem Radovana Kodery v grafické úpravě Petra Wegnera.

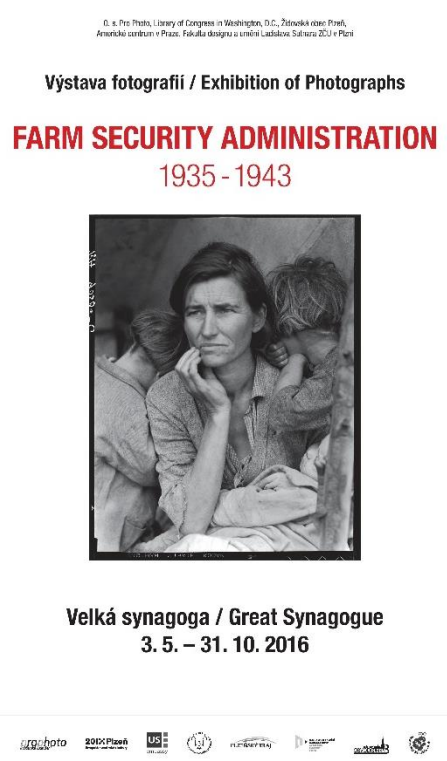
Výstava byla zahájena v pondělí 2. května a konala se pod záštitou Amerického velvyslanectví v Praze. Trvala do 30. října 2016. Hned po skončení byla část kolekce

převezena do Bratislavy a instalována v Domě umění/Kunsthalle v rámci festivalu Měsíc fotografie 2016, kde byla zahájena 2. listopadu a trvala do 18. prosince 2016. Další repríza se konala od 20. března do 31. května v Rosenfeldově paláci v Žilině a od 17. do 25. června v rámci F!Festivalu v bývalé textilní továrně Mosilana v Brně. Všechny výstavy instalovali Řepa a Kodera. V Bratislavě, v Žilině i v Brně měl k výstavě Radovan Kodera přednášku spojenou s projekcí.

Přílohy: LN, Tisíce portrétů amerického venkova, 21. 05. 2016, Jindřich Rosendorf
Věštník 7/2016, Američané v synagoze, 01. 07. 2016
Věštník 7/2016, Američané v synagoze, 01. 07. 2016
Právo, Fotky z doby, kde se USA stávaly velmocí, 20. 10. 2016, Jan Šida
Respekt 22/16, Pravý způsob, jak oslovit lidi, Pavel Turek
Respekt 22/16, Pravý způsob, jak oslovit lidi, Pavel Turek
Respekt 22/16, Pravý způsob, jak oslovit lidi, Pavel Turek

Obálka k výstavě Farm Security Administration 1935-1943, 2016, archiv Radovana Kodery

Plakát k výstavě Farm Security Administration 1935-1943, 2016, archiv Radovana Kodery

Banner k výstavě Farm Security Administration 1935-1943, 2016, archiv Radovana Kodery

Pozvánka k výstavě Farm Security Administration 1935-1943, 2016, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Instalace výstavy Farm Security Administration 1935-1943, 2016

Radovan Kodera: Instalace výstavy Farm Security Administration 1935-1943, hlavní loď, 2016

Radovan Kodera: Instalace výstavy Farm Security Administration 1935-1943, schodiště, 2016

3.11.
4.12.

6 Dom umenia /
Kunsthalle Bratislava,
Námestie SNP 12,
Bratislava

Kolekce byla vytvořena
díky finanční podpoře
Statutárního města
Plzeň, Velvyslanectví USA
v Praze, Nadace Rudolfa
Löwyho, Židovské obce
Plzeň.

Dorothea Lange: Migrujúca matka
/ Migrant Mother, 1936

USA

FARM SECURITY ADMINISTRATION 1935 – 1943

Kurátor / Curator
Radovan Kodera

Organizátori
/ Coorganizers
Občanské sdružení
Pro Photo

Spoluorganizátor
/ Coorganizer
Knihovňa kongresu
vo Washingtone /
Library of Congress,
Washington D.C.,

Americké centrum
v Prahe, Slovenská
národná galéria /
Kunsthalle

Otvorené / Open
denne / daily
11:00 – 19:00

Vstupenky / Tickets
5 €
Platí pre všetky výstavy
v Dome umenia/
Kunsthalle Bratislava /
valid for all exhibitions
in House of Art /
Kunsthalle Bratislava

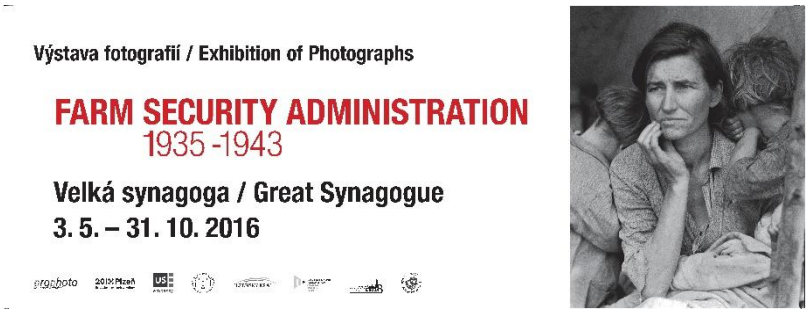
Kontakt / Contact
+421 2 5441 8214
www.sedf.sk

Vernisáž / Opening
2. 11. 2016 / 16:30

Bratislava buletin, Farm Security Administration 1935-1943, 2016, archiv Radovana Kodery

Vernisář výstavy Farm Security Administration 1935-1943, 2016, Žilina, archiv Radovana Kodery

Banner k výstavě Farm Security Administration 1935-1943, 2016, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Instalace výstavy Farm Security Administration 1935-1943, Brno, 2016

6.16 The Best of Czech Press Photo 1995-2016

Koncepce a výběr fotografií Radovan Kodera, Simona Boarová, Veronika Souralová. Jako pořadatelé uvedeni Občanské sdružení Pro Photo, Czech Photo, o. p. s. Židovská obec v Plzni. Místo expozice: Velká synagoga v Plzni. Květen–říjen 2016.

Pro výstavu vybral Kodera ve spolupráci se Simonou Boarovou a Veronikou Souralovou v archivu nově vybudovaného Czech Photo Centre v Nových Butovicích 170 fotografií z více než 20 ročníků prestižní národní soutěže novinářské fotografie.

Instalovány byly fotografie těchto autorů: Tomáš Adamec, Jana Ašenbrennerová, Petr Bambousek, Martin Bandžák , Michal Bartoš, Marian Beneš, Roman Benický, Kamila Berndorfová, Victor Breiner,Pavel Brunclík, Jan Cága, Karel Cudlín, David W. Černý, Michal Čížek, Martin Divíšek, Jiří Doležel, Zdeněk Dvořák, Alena Dvořáková a Viktor Fischer, Libor Fojtík, Martin Frouz, Václav Galgonek, Tomáš Halász, Michael Hanke, Robert Hlavica, Štěpán Hon, Jana Hunterová, Ibra Ibrahimovič, René Jakl, Filip Jandourek, Milan Jaroš, Václav Jirsa, Petr David Josek, Radek Kalhous, Joe Klamar, Lenka Klicperová, Michal Kolář, Martin Kollár, Martin Kozák, Tomáš Krist, Tomáš Kroulík, Stanislav Krupař, Jaroslav Kučera, David Kundrát, Dana Kyndrová, Pavol Majer, Dan Materna, Petra Mášová, Juraj Mravec, David Neff, Ondřej Němec, Jana Noseková, Michal Novotný, Vladimír Kiva Novotný, Alan Pajer, Jiří Pekárek, Radek Petrášek, Šimon Pikous, Jan Pohribný, David Port, Tomáš Rafa, Miluše Rudinská, Michal Růžička, Jan Sakař, Alexandr Satinský, Robert Sedmík, Martin Sidorják, Filip Singer, Herbert Slavík, Magdaléna Straková, Jan Schejbal, Josef Strouha, Jan Šibík, Václav Šilha, Petr Škvrně, Maňo Štrauch, Miloš Štáfek, Michal Šula, Tomáš Tesař, Matěj Třešňák, Václav Vašků, Jan Venhoda, Ami Vitale, Roman Vondrouš, Jiří Všetečka, Martin Wágner, Matúš Zajac, Jan Zátorský, Stanislav Zbyněk, Igor Zehl, Robert Zlatohlávek

Fotografie adjustovali Řepa, Doležal, Wegner tentokrát do zapůjčených kovových rámů v dílně v Emauzích v Praze. V synagoze instalovali Řepa, Doležal, Wegner. Úvodní text k výstavě napsal Radovan Kodera.

K výstavě nebyl z finančních důvodů vydán katalog.

Výstava byla zahájena ve středu 3. května a trvá do 31. října 2017.

Plakát k výstavě The Best of Czech Press Photo 1995-2016, 2017, archiv Radovana Kodery

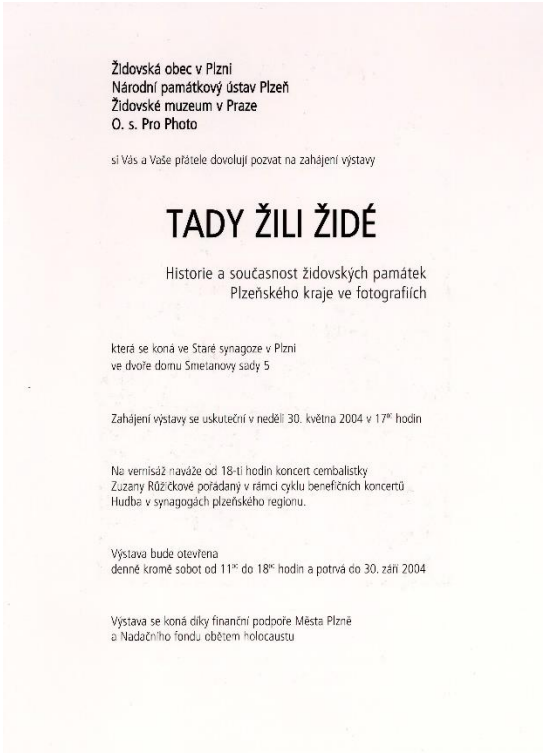
Pozvánka na výstavu The Best of Czech Press Photo 1995-2016, 2017, archiv Radovana Kodery

7 VÝSTAVY VE STARÉ SYNAGOZE PO VZNIKU O. S. PRO PHOTO

7.1 Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii.

První výstava uváděná ve Staré synagoze už pod hlavičkou O. s. Pro Photo byla rozšířená repríza dokumentární výstavy o židovských památkách v regionu připravená Radovanem Koderou v r. 1999 pro muzeum v Klatovech. Výstava byla instalována v přízemí a na galeriích v 1. patře synagogy a byla zahájena v neděli 30. května; trvala do 30. září 2004. Zahájení se zúčastnil izraelský velvyslanec Arthur Avnon a primátor města Plzně Jiří Šneberger. K výstavě bylo vydáno osmistránkové leporelo ve třech jazykových verzích, v češtině, angličtině a němčině, s úvodním textem Radovana Kodery a několika archivními i současnými fotografiemi. Místně zaměřené redukované verze výstavy byly později instalovány v lázeňském domě „New York“ v Lázních Kynžvart (2005), v Muzeu Českého lesa v Tachově (2006) a v městské galerii na radnici v Sušici (2007).

Přílohy: Skládačka k výstavě Tady žili Židé, 04. 04. 2004
Skládačka k výstavě Tady žili Židé, 04. 04. 2004
Plzeňský deník, Synagoga připomíná památky, 07. 06. 2004, Dana Veselá

Židovská obec v Plzni
Národní památkový ústav Plzeň
Židovské muzeum v Praze
O. s. Pro Photo

si Vás a Vaše přátele dovolují pozvat na zahájení výstavy

TADY ŽILI ŽIDÉ

Historie a současnost židovských památek
Plzeňského kraje ve fotografiích

která se koná ve Staré synagoze v Plzni
ve dvoře domu Smetanovy sady 5

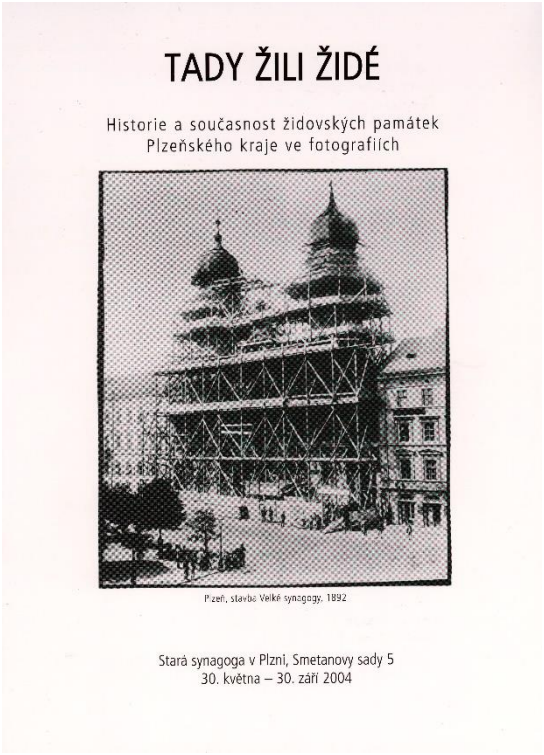
Zahájení výstavy se uskuteční v neděli 30. května 2004 v 17[hod] hodin

Na vernisáž naváže od 18-ti hodin koncert cembalistky
Zuzany Růžičkové pořádaný v rámci cyklu benefičních koncertů
Hudba v synagogách plzeňského regionu.

Výstava bude otevřena
denně kromě sobot od 11[hod] do 18[hod] hodin a potrvá do 30. září 2004

Výstava se koná díky finanční podpoře Města Plzně
a Nadačního fondu obětem holocaustu

Pozvánka na výstavu Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii, 2004, archiv Radovana Kodery

TADY ŽILI ŽIDÉ

Historie a současnost židovských památek
Plzeňského kraje ve fotografiích

Plzeň, stavba Velké synagogy, 1892

Stará synagoga v Plzni, Smetanovy sady 5
30. května – 30. září 2004

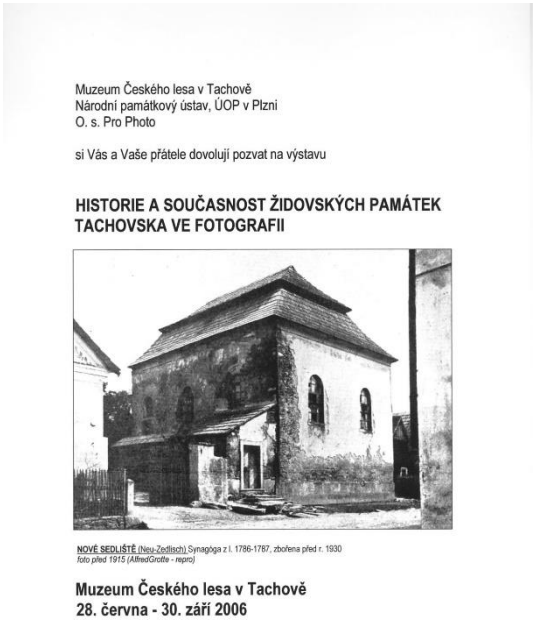
Brožura Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii, 2004, archiv Radovana Kodery

Vernisáž Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii, velvyslanec Arthur Avnon, 2004, archiv Radovana Kodery

Vernisáž Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii, 2004, archiv Radovana Kodery

Muzeum Českého lesa v Tachově
Národní památkový ústav, ÚOP v Plzni
O. s. Pro Photo

si Vás a Vaše přátele dovolují pozvat na výstavu

HISTORIE A SOUČASNOST ŽIDOVSKÝCH PAMÁTEK TACHOVSKA VE FOTOGRAFII

NOVÉ SEDLIŠTĚ (Neu-Zedlisch) Synagóga z l. 1786-1787, zbořena před r. 1930
foto před 1915 (AlfredGrotte - repro)

Muzeum Českého lesa v Tachově
28. června - 30. září 2006

Plakát k výstavě Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii, 2004, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Vernisáž Tady žili židé. Historie a současnost židovských památek západních Čech ve fotografii, velvyslanec Arthur Avnon, 2004

7.2 Pod britským praporem

Pro rok 2005 připravilo O. s. Pro Photo tematickou výstavu k výročí konce II. světové války *Pod britským praporem* o čs. Dobrovolnících bojujících proti nacismu na Západě. Výstavu připravil Koderův kolega z památkového ústavu Karel Foud. Foud shromáždil řadu dokumentů a fotografií převážně ze soukromých zdrojů. Kodera s Foudem podnikli na jaře 2005 průzkumně dokumentační cestu do oblasti Dunkerque a Kodera vyfotografoval současné snímky reálií spojených s osvobozováním oblasti Dunkerque Čs. obrněnou brigádou v l. 1944-1945. Na adjustaci a instalaci výstavy se podíleli Kodera i Řepa. Výstava byla zahájena v pátek 6. května 2005 za účasti veteránů čs. armády a byla zahrnuta do programu plzeňských Slavností svobody. Menší verze výstavy byla instalována v letní sezóně 2006 v zámecké galerii v Chanovicích na Horažďovicku.

Příloha: LN, Naši pod britským praporem, 06. 05. 2005, Jindřich Rosendorf

Pod britským praporem, 2005, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Instalace výstavy Pod britským praporem, 2005

Radovan Kodera: Instalace výstavy Pod britským praporem, 2005

Občanské sdružení Pro Photo
Židovská obec Plzeň
Národní památkový ústav Plzeň

si Vás dovolují pozvat
na zahájení výstavy

Pod britským praporem

dokumentující osudy čs. dobrovolníků bojujících proti nacismu v jednotkách britské armády

která se koná u příležitosti 60. výročí konce II. světové války pod záštitou hejtmana Plzeňského kraje pana Petra Zimmermanna

Čtvrtek 5. května 2005 v 17 hodin

Stará synagoga
Smetanovy sady č. 5, Plzeň

6. 5. – 30. 9. 2005
Otevřeno bude denně kromě sobot a židovských svátků od 11 do 18 hodin

Výstava se koná díky podpoře
Města Plzně, Nadace 700 let města Plzně, Plzeňského kraje, Nadačního fondu obětem holocaustu a Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog

Pozvánka na výstavu Pod britským praporem, 2005, archiv Radovana Kodery

Plakát k výstavě Pod britským praporem, 2005, archiv Radovana Kodery

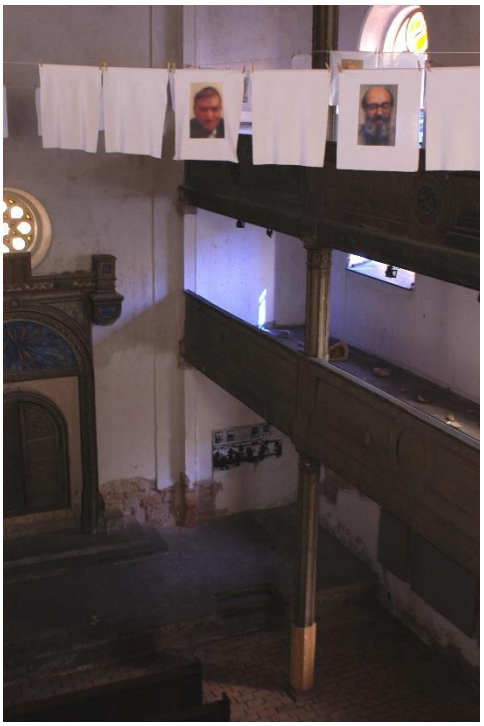
7.3 Ľubo Stacho: Návrat stratených. Plátna spomienok a zabúdania

V r. 2006 byla v prostorách Staré synagogy instalována výstava významného slovenského výtvarníka a fotografa Ľubo Satcha *Návrat stratených. Plátna spomienok a zabúdania* s tématikou holocaustu. Soubor *Návrat stratených* tvořili kameny, na něž Stacho nenesl fotografickou elmulzi a na ni reprodukoval portréty obětí holocaustu z celého Slovenska. Kameny byly rozmístěny po ploše obou ženských galerií v 1. patře. *Plátna spomienok a zabúdania* vytvořil Stacho tak, že vyfotografoval rozostřené barevné portréty lidí, kteří holocaust přežili. Instalace pláten s portréty i prázdných bílých ploch byla umístěna na galerie ve 2. patře a některá plátna byla umístěna napříč do volného prostoru synagogy.

V přízemí synagogy umístil Stacho několik velkoformátových fotografií vybraných židovských památek Slovenska. Kodera při přípravě výstavy navázal spolupráci s Muzeem SNP v Bánské Bystrici a expozici doplnil v přízemí dokumenty o holocaustu slovenských židů archivními materiály z tohoto muzea. Na instalaci se podíleli Kodera a Řepa. Výstava byla zahájena v pondělí 19. června za účasti Ľubo Stacha a ředitele Muzea SNP v Bánské Bystrici Stanislava Mičeva. Trvala do 30. 9. 2006.

Radovan Kodera: Instalace výstavy Ľubo Stacho: Návrat stratených. Plátna spomienok a zabúdania, 2006

Radovan Kodera: Instalace výstavy Ľubo Stacho: Návrat stratených. Plátna spomienok a zabúdania, 2006,

7.4 Spolužáci

V červnu 2007 byla ve Staré synagoze instalovaná výstava studentského projektu s tématikou holocaustu *Spolužáci.* Studenti plzeňského gymnázia na Mikulášském náměstí pod vedením češtinářky Moniky Stehlíkové zpracovali osudy několika bývalých žáků této školy, kteří byli během války perzekvováni pro svůj židovský původ – někteří zahynuli, někteří přežili. Podkladem k výstavě byly materiály shromážděné studenty pro stejnojmennou publikaci vydanou v r. 2005. Výstava byla instalována v přízemí Staré synagogy, na organizačním zajištění a instalaci se podíleli Kodera a Řepa.

7.5 Radovan Kodera: Stopy holocaustu

Pro sezónu r. 2008 byla plánovaná výstava Operace „Důvěrné: Izrael!“. Výstavu obsahově připravoval Daniel Rexa ve spolupráci s Koderou a měla připomenout hospodářskou a vojenskou pomoc Československa nově vzniklému státu Izrael v r. 1948. O. s. Pro Photo se ale nepodařilo získat dostatek finančních prostředků na realizaci výstavy. S ohledem na aktuální situaci v Plzni – chystaný, zrušený a díky soudnímu rozhodnutí realizovaný pochod neonacistů kolem Velké synagogy – instaloval Kodera ve Staré synagoze jako náhradní výstavu svůj soubor současných fotografií z koncentračních a vyhlazovacích táborů a míst dalších perzekucí *Stopy holocaustu*. Výstavu Kodera instaloval v přízemí Staré synagogy a trvala od července do konce září 2008.

7.6 (Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie

Město Plzeň se stalo místem aktivit neonacistů i na jaře 2009. Na základě zkušeností z předchozího roku a s využitím vlastní aktuální fotodokumentace připravil Kodera do Staré synagogy tematickou výstavu *(Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie*, v níž na základě dobových i současných dokumentů poukazoval na to, jak obě ideologie využívali (resp. využívají) demokratických principů na cestě k politickému uchopení moci, aby následně demokratický režim změnily na totalitní a jak se i dnes dopouštějí představitelé těchto ideologií porušování zákonů a jak

je jim nezákonná činnost úřady, ale i soudy tolerována a umožňována. Na výstavě kromě písemných dokumentů a dokumentárních dobových fotografií byly využity současné písemnosti a fotografie pořízené na neonacistických a komunistických shromážděních v l. 2008 a 2009 Koderou, Zuzanou Zbořilovou a Petrem Kiškou, Koderovým spolužákem z ITF. Výstava byla instalována ve Staré synagoze od července do září 2009 a zůstala ve Staré synagoze instalována i v sezóně r. 2010

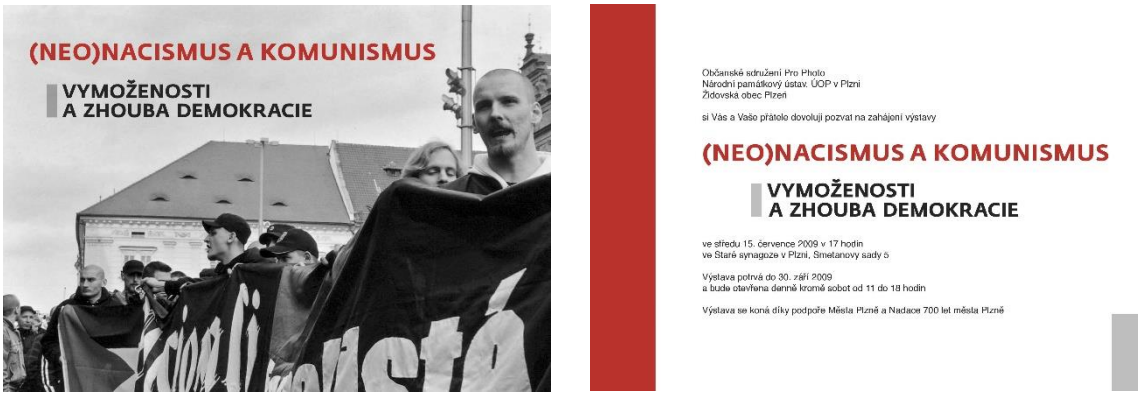
Příloha: MFD, Neonacismus je vyčpělá mrtvola, 06. 08. 2009, Pavel Pechoušek

Radovan Kodera: (Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie, Přerov, 2009

Plakát k výstavě (Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie, 2009, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu (Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie, 2009, archiv Radovana Kodery

7.7 Andrew Jan Hauner: New York – 11. září 2001

11. září 2011 uplynulo 10 let od útoku na „newyorská dvojčata“. K tomuto výročí připravilo O. s. Pro Photo výstavu fotografií nafocených přímo na místě. Fotografie pořídil jako 14letý Koderův spolužák z ITF Andrew Jan Hauner. Narodil se v New Yorku českým rodičům a jako školák začínal fotografovat. Když se o události dozvěděl, vzal fotoaparát, sedl na kolo a jel k místu tragédie. Celkem vyfotografoval dva kinofilmy. Dosud fotografie veřejně neprezentoval. Kodera ho přesvědčil a z negativů nazvětšoval výběr 30 fotografií 40x60cm a ty pak instalovali Hauner s Koderou a Řepou v přízemí synagogy. Výstava byla zahájena ve čtvrtek 8. září a trvala do 28. září. Zvláštností bylo, že na víkend 10.-11. září se výstava přestěhovala na zámek Žinkovy, kde byla součástí akce „Návrat klenotů“. Pak se kolekce vrátila zpátky do Staré synagogy. V Plzni i v Žinkovech byl Andrew přítomen a o svých osobních zážitcích vyprávěl.

Od podzimu 2011 byla Stará synagoga uzavřena z důvodů kompletní restaurátorské rekonstrukce v rámci projektu 10 hvězd, kdy bylo do r. 2014 rekonstruováno 10 vybraných synagog v Čechách a na Moravě. V červnu 2014 byla synagoga slavnostně znovuotevřena. V obou patrech ženských galerií byla instalována stálá expozice. Kodera se podílel na libretu expozice částí týkající se holocaustu plzeňských židů. Zásahem grafika byla však tato část expozice obsahově značně degradována. Pro sezónní výstavy zůstal k dispozici prostor v přízemí pod galeriemi, kde bylo instalováno závěsné zařízení – lišta na silonová pojezdová lanka.

Přílohy: LN, Zkáza Dvojčat objektivem kluka na kole, 09. 09. 2011, Jindřich Rosendorf
MFD, Jako kluk fotil Dvojčata v den zkázy, vystavuje v Plzni. 09. 09. 2011, Barbora Němcová
Plzeňský deník, V Žinkovanech vzpomínali na tragédii 11. září, 12. 09. 2011, Martina Šmejkalová

7.8 Zachor (Pamatuj). Dva domy jedného pána

V r. 2015 byla v synagoze instalována výstava *Zachor (Pamatuj)* Ľuba a Moniky Stachových. První část, soubor *Dva domy jedného pána*, tvořily fotografické diptychy pohledů do interiéru synagogy a křesťanského chrámu vždy v jedné lokalitě. Fotografovali na Slovensku a v polské Haliči, jedním z posledních uvedených diptychů byla dvojice snímků z Plzně, interiér katedrály sv. Bartoloměje a pohled do Zahrady vzpomínek čili bývalé Pomocné synagogy. Druhou obsahovou část tvořily dvě velkoformátové fotografie – letní a zimní – místa u města Nováky, kde byl za války pracovní koncentrační tábor a po němž dnes nezůstaly žádné stopy. Součástí instalace byla projekce výpovědí bývalých vězňů tohoto koncentračního tábora. Výstavu spolu se Stachovými instalovali Kodera a Řepa. Výstava byla zahájena v úterý 30. června za účasti Ľuba i Moniky Stachových a trvala do 28. srpna 2015.

Židovská obec Plzeň
O. s. Pro Photo
Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě

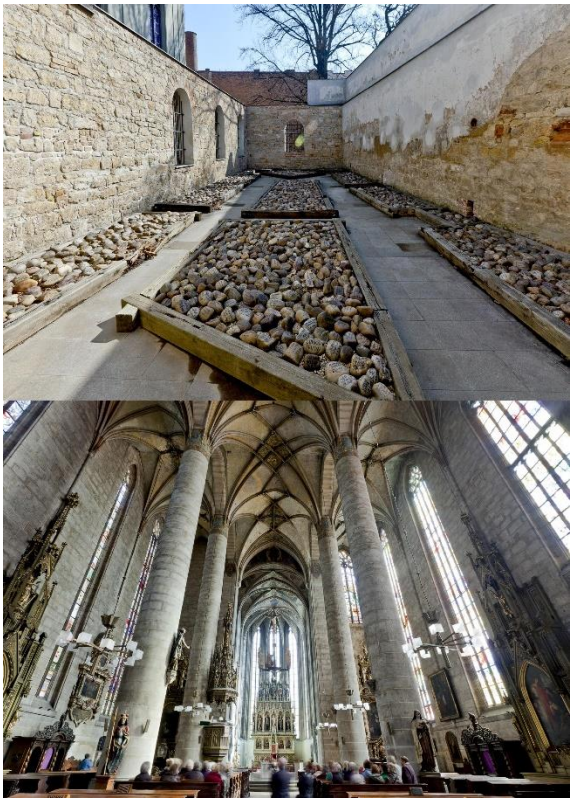
si Vás a Vaše přátele dovolují pozvat na zahájení výstavy fotografií

Monika a Ľubo Stacho
ZACHOR / Pamatuj/

dne **30. června 2015 v 17** hodin
ve Staré synagoze v Plzni, Smetanovy sady 5

Výstava potrvá do 28. srpna 2015
a bude otevřena denně kromě sobot od 10 do 18 hodin

Projekt je finančně podpořen z dotačních programů:
Ministerstva kultury Slovenské republiky
Nadace Rudofa Löwyho na záchranu plzeňských synagog

Pozvánka na výstavu Zachor (Pamatuj). Dva domy jedného pána, 2006, archiv Radovana Kodery

Plakát k výstavě Zachor (Pamatuj). Dva domy jedného pána, 2006, archiv Radovana Kodery

7.9 Michal Adamovský: Manuál

Výstava metaforickou formou reflektovala otázku válek a ozbrojených konfliktů pomocí fiktivního návodu k zacházení se střelnými zbraněmi. Adamovský provedl průstřel speciálně svázanou knihou a v expozici tuto knihu nechal rozevřenou tak, aby byla vidět dráha střely uvnitř knihy; vystavena byla i samotná vystřelená kulky. Na vystavených fotografiích byly zachyceny záblesky výstřelů z různých palných zbraní. Další částí výstavy byly Adamovského fotografie velkých suchých kaktusů focených v izraelské pouští v noci s použitím externího blesku. Výstavu doplnily Adamovského abstraktní grafiky. Výstavu s Michalem Adamovským instalovali R. Kodera a P. Řepa. Výstava byla zahájena ve čtvrtek 17. září a trvala do 30. října 2015.

7.10 Svět očima Ruth Hálové

V únoru 2016 byla ve Staré synagoze instalována výstava insitní malířky Ruth Hálové. Ruth Hálová je jedním z „Wintonových dětí“. Před nacistickou perzekucí ji zachránil odjezd do Británie v létě 1939. Povoláním je makrobioložka, jejím pracovním kolegou byl bývalý asistent Josefa Sudka Petr Helbich. Hálová začala malovat s odchodem do důchodu na počátku 80. let. Maluje objekty a osoby ve svém okolí – rodinu, přátele, domácí zvířectvo, krajinu, květiny. Její obrazy mají výrazně pozitivní náboj. Výstava představila výběr z její tvorby a byla uvedena u příležitosti autorčiných 90. narozenin. V průběhu roku 2016 byla expozice zcela obměněna. Výběr obrazů provedl Kodera, instalaci Bohuslav Doležal, druhou instalaci nových obrazů v srpnu 2016 Kodera. Výstava byla zahájena v neděli 7. února 2016 za účasti autorky a po obměně byla v synagoze umístěna do jara 2017.

Pozvánka na výstavu Svět očima Ruth Hálové, 2016, archiv Radovana Kodery

Vernisáž výstavy Svět očima Ruth Hálové, 2016, archiv Radovana Kodery

8 GALERIE MANSARDA

Aventinská mansarda se nazývala výstavní síň nakladatelství Aventinum, spojená s prodejnou a čítárnou, která působila v letech 1927-1931. Shodně se nazývala skupina výtvarníků, kteří byli touto síní prodejně zastupováni. Mansarda byla fenomén první republiky.

Petr Malinský, jeden ze spoluvlastníků a pronajímatel domu „Mansarda“, Purkyňova ulice č.4, Praha 1 (dříve Dům Slovenské kultury) nabídl spolupráci Občanskému sdružení Pro Photo v roce 2004/2005 k využití domu, jako nového kulturního centra v Praze (akce Oživení domů pro kulturu a výstavy v Praze).

Na kulturní činnosti v Aventinské mansardě se aktivně podíleli Daniel Rexa, Přemysl Řepa a Vratislav Svoboda.

Stanovy a cíle projektu „Aventinská Mansarda“ O. s. Pro Photo viz. Příloha.

Uskutečněné výstavní projekty v Galerii Mansarda:

5. 10. – 21. 10. 2006	Vítkovice – Industria Art
27. 10. – 12. 11. 2006	Nesmrtelný duch komiksu – Kája Saudek a co bylo potom Rebel Art – Luděk Pešek Pachl
16. 11. – 2. 12. 2006	Natura magica – Jiří Stach – fotografie
7. 11. 2006 – 30. 1. 2007	Utajený kouzelník – Vojtěch Kubašta
1. 2. – 25. 2. 2007	Krajina duše – Galina
14.3. - 29. 4. 2007	Ladislav Sitenský v barvě

Pro rok 2007 mělo sdružení naplánovanou a již velice rozpracovanou výstavu o původní historii Aventinské Mansardy. Spolupracovali s historikem Alešem Zachem a synovcem Otakara Štorcha-Mariena - Zdeňkem Pokorným. Zachovi se podařilo zapůjčit více než 4000 exponátů z Památkového ústavu národního písemnictví (obálky, knihy). Výstava byla ovšem pozastavena finančním oddělením radnice Prahy 1, potažmo Pražským magistrátem, s odůvodněním, že výstavu nebudou sponzorovat.

Pan Petr Malinovský se nabídl, že veškeré náklady na výstavu uhradí, ale i tak tato expozice nebyla radnicí Prahy 1 schválena. Jednalo se o politické bouře mezi nájemci a pronajímateli

Aventinské mansardy. Kulturní spolupráci s Galerií Mansarda ukončilo Pro Photo v roce 2007.

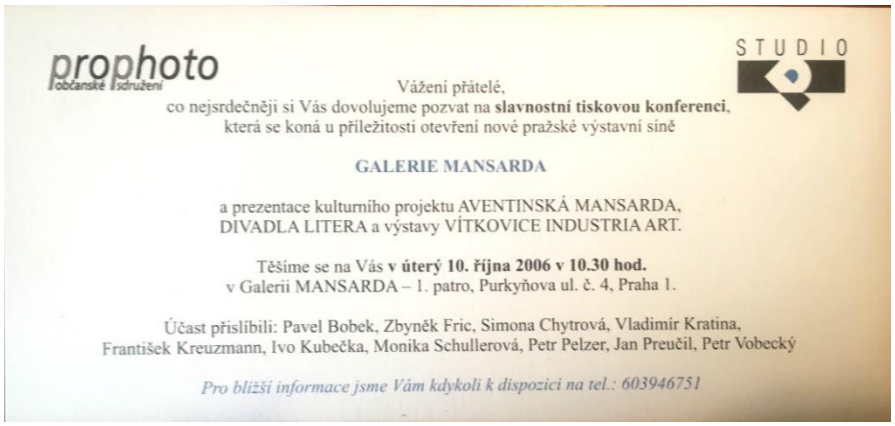
Radovan Kodera: Vernisáž výstavy
Vítkovice – Industria Art, 2006

POZVÁNKA
Občanské sdružení Pro Photo a STUDIO PĚT
si Vás a Vaše přátele dovolují pozvat na slavnostní otevření
GALERIE MANSARDA
a zahájení výstavy

■ VÍTKOVICE INDUSTRIA ART ■
dne 9.10.2006 v 18.00
Purkyňova 4, Praha 1

Pozvánka na výstavu Vítkovice – Industria Art, 2006,
archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Vítkovice – Industria Art, 2006, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Natura magica Art, 2006, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Utajený kouzelní, 2006, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Krajina duše, 2007, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Ladislav Sitenský v barvě, 2007, archiv Radovana Kodery

9 OSTATNÍ

Reprízy výstavy Hanzelka a Zikmund – Fotografie

Kolekce vytvořená pro výstavu ve Velké synagoze byla a je zřejmě z hlediska zájmu a počtu repríz nejúspěšnější. Původní výstava se konala ještě před vznikem O. s. Pro Photo a adjustované fotografie se po výstavě v Plzni staly majetkem Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, dispoziční právo na dobu pěti let měla Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog. Protože nadace nebyla s to organizačně a technicky zajišťovat instalace výstav fotografií H+Z, uzavřela rámcovou produkční smlouvu s O. s. pro Photo a to provádělo další instalace kolekce. Všechny uvedené výstavy rozvrhli a instalovali Radovan Kodera a Přemysl Řepa.

Už v lednu 2004 instalovali část fotografií z druhé expedice H+Z z cesty po Sibiři v Českém centru v Moskvě. Další repríza podstatné části kolekce se uskutečnila od 21. 10.- 21. 11. 2004 v prostorách Slovenského národního muzea v Bratislavě jako součást festivalu Měsíc fotografie. V muzeu byla vystavena i Valentova kopie Tatry 87 a z muzea v Kopřivnici přivezená Zikmundova Tatra 805 z druhé expedice; vystaveny byly i některé exponáty z obou expedic zapůjčené Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Výstava byla zahájena za účasti Miroslava Zikmunda a České centrum s ním uspořádalo besedu. Od 15. 11. 2005 – 29. 1. 2006 se konala výstava fotografií H+Z v Brně v Domě pánů z Kunštátu, kde byla instalována většina kolekce ve všech 7 sálech prvního patra paláce; na nádvoří byla vystavena Tatra 87 a uskutečnila se beseda s Miroslavem Zikmundem, kterou moderoval Antonín Přidal.

Od 11. 3. do 24. 4. 2005 se konala výstava fotografií H+Z ve dvou podlažích Tereziánského křídla Starého královského paláce na Pražském hradě a menší kolekce byla vystavena v Písecké bráně poblíž Belvederu. Výstavu zahajoval 10. 3. Miroslav Zikmund spolu s prezidentem ČR Václavem Klaus a starostou Prahy 6 Tomášem Chalupou, pod jejichž záštitou se výstava konala. V den vernisáže jely všechny tři expediční Tatry od sídla Autoklubu v Opletalově ulici (místo startu obou expedic) Prahou na Hrad a přivezly tam Miroslava Zikmunda. Všechny tři vozy byly po dobu expozice vystaveny v Praze – Tatra 87 na druhém nádvoří Pražského hradu u vstupu na Býčí schodiště a na výstavu, jedna T 805 (modrá) byla přímo v Písecké bráně, druhá T

805 (červená) v pasáži Černá růže v ulici Na Příkopě. Výstava měla řadu doprovodných akcí projekcí filmů H+Z v klubu Vagon v paláci Metro a opakování „spanilé jízdy“ 22. 4. (den startu obou cest) expedičních Tater H+Z z Opletalovy ulice, tentokrát na Staroměstské náměstí, kde se konal celodenní koncert souborů etnické hudby. I této druhé jízdy a následného programu se zúčastnil Miroslav Zikmund.

Vernisáž výstavy Hanzelka a Zikmund, Přemysl Řepa, Miroslav Zikmund, Václav Klaus, Radovan Kodera a Tomáš Chalupa, 2005, archiv Radovana Kodery

Další reprízy výstavní prezentace fotografií H+Z se uskutečnily v Regionálním muzeu v Českém Krumlově (28. 5. – 11. 9. 2005), ve Slovenském technickém muzeu v Košicích (17. 10. – 26. 11. 2006), v Domě U Jonáše Východočeské galerie v Pardubicích (15. 2. – 15. 4. 2007), v Dopravním muzeu v Drážďanech (3. 7. – 30. 9. 2007 pod názvem *S tatrou kolem světa*). Na všech místech byl přítomen Miroslav Zikmund a kromě Drážďan, se s ním v rámci výstavy konala beseda. Rozvržení fotografií a instalace na všech místech provedli Kodera a Řepa.

V r. 2007 a 2008 připravili Kodera a Řepa dvě kolekce nových fotografií Hanzelky a Zikmunda pro výstavy organizované českými zastupitelskými úřady v Indii (40 fotografií) a v Kazašské republice (60 fotografií). Provedli výběr snímků, Kodera fotografie zvětšoval, Řepa adjustoval. V roce 2017 připravil Kodera kolekci 40

fotografií H+Z a Eduarda Ingriše pro český zastupitelský úřad v Peru. Kodera fotografie nazvětšoval, adjustace podle Řepových pokynů byla provedena v Limě.

Přílohy: Metro, Otázka pro Radovana Koderu, 08. 02. 2005, Ivan Kuptík

Dějiny a současnost č. 9, Fotografie z cest, 09. 03. 2005, Oldřich Spálovský

citylighty na výstavu na PH, 10. 03. 2005

Časopis Xantypa, Hanzelka a Zikmund na Hradě, 10. 03. 2005, Radovan Kodera

Sme, Hanzelka a Zikmund pricestovali aj do Košic, 18. 01. 2006, Mikuláš Jesenský

Pardubický deník, Oslavenec Zikmund se projel tatrovkou, 14. 02. 2007, Petr Doubrava

MFD, Slavný cestovatel si zavzpomínal, 15. 02. 2007

Dresdner stadtlebe, Mit dem Tatra quer uber die Kontinente, 03. 06. 2007, Andreas Rentsch

Radovan Kodera: Reprízy výstavy Hanzelka a Zikmund – FotografieTatra T 87, 2004

Pozvánka na výstavu Hanzelka a Zikmund – Fotografie, 2005, archiv Radovana Kodery

Banner k výstavě Hanzelka a Zikmund – Fotografie, 2005, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Instalace výstavy Hanzelka a Zikmund, Pražský hrad – Fotografie, 2005

Radovan Kodera: Instalace výstavy Hanzelka a Zikmund, – Fotografie, Písecká brána, 2005

Tisková konference k výstavě Hanzelka a Zikmund, Pražský hrad – Fotografie, 2005, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Tatry na Pražském Hradě, Hanzelka a Zikmund, Pražský hrad – Fotografie, 2005

Radovan Kodera: Tatry na Pražském Hradě, Hanzelka a Zikmund, Pražský hrad – Fotografie, 2005

Tisková konference k výstavě Tatry na Pražském Hradě, Hanzelka a Zikmund, Pražský hrad – Fotografie, 2005, archiv Radovana Kodery

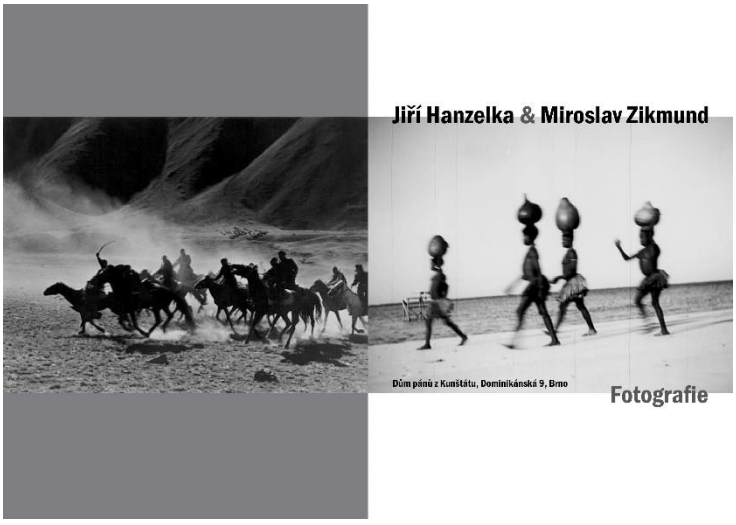
Spanila_jizda, Staroměstské náměstí, Karel Loprais, Miroslav Zikmund a Radovan Kodera, 2005, archiv Radovana Kodery

Pozvánka na výstavu Hanzelka a Zikmund, Liberec, 2005, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Instalce v Brně, Hanzelka a Zikmund, 2005

Dům umění města Brna
Občanské sdružení Pro Photo
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu a Plzeňských synagog
Národní šumanlovské ústav Plzeň

si Vás dovolují/ pozvat na zahájení výstavy

Jiří Hanzelka & Miroslav Zikmund
Fotografie

v úterý dne 15. listopadu 2005 v 17 hod.
v Domě pánů z Kunštátu, Dominikánská 9, Brno

za účasti pana Miroslava Zikmunda
uvede Radek Horňák, ředitel Domu umění města Brna a Antonín Přidal
k výstavě promluví Radovan Kodera a Přemysl Repa, kurátoři

Výstava se koná pod záštitou primátora města Brna pana Richarda Svobody
a potrvá do 29. ledna 2006

Ve středu 16. listopadu 2005 v 16,30 hod. se v Domě pánů z Kunštátu uskuteční beseda s Miroslavem Zikmundem

Soubor vystavených fotografií, jehož vlastníkem je Archiv H+Z Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, byl pořízen nákladem a péčí Nadace Radolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog

Otevřeno denně kromě pondělí /od 10 do 18 hodin/
24. a 31. prosince 2005 zavřeno

Pozvánka Hanzelka a Zikmund, Brno, 2005, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Bannery na tramvajích v Brně, 2005

Reprízy výstavy fotografií Eduarda Ingriše

O. s. Pro Photo po výstavě fotografií Eduarda Ingriše předalo adjustované fotografie rovněž Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně, leč s možností uspořádání dalších výstav. První repríza výstavy Ingrišových fotografií se konala od 13. 11. 2007 do 6. 1. 2008 v Domě pánů z Kunštátu v Brně a výstavu zahajoval Miroslav Zikmund. Další výstava se uskutečnila na Novoměstské radnici v Praze od 17. 9. do 2. 11. 2008 pod názvem *Světy Eduarda Ingriše*. Obě výstavy připravili a instalovali Kodera a Řepa.

Další prezentace kolekcí fotografií H+Z a Eduarda Infgriše předaných Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně se v pozdějších letech konaly už bez účasti O. s. Pro Photo (Zlín, Most, Třeboň).

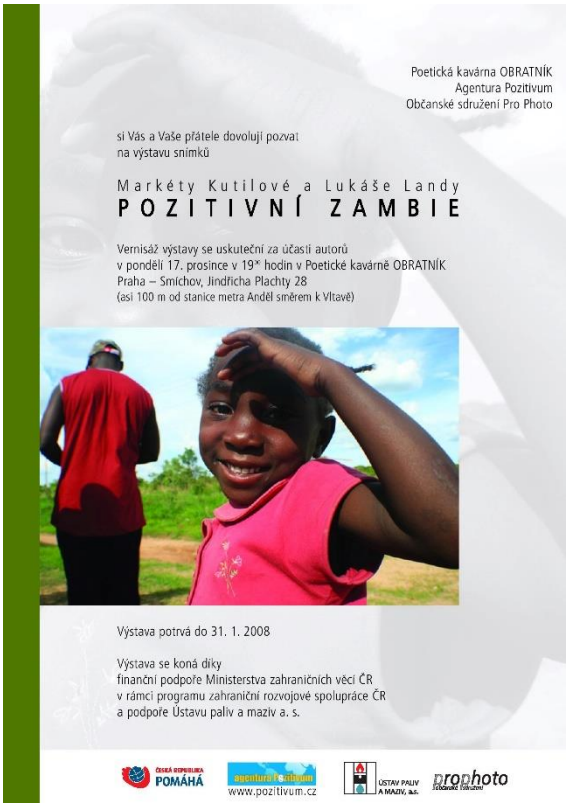
Příloha: Brněnský deník, Umělci Jan Stolín a Eduard Ingriš se představí Brnu, 14. 11. 2007, Markéta Stulírová

Výstava Pozitivní Zambie. Fotografie Markéty Kutilové a Lukáše Landy

Koncepce a výběr fotografií Markéta Kutilová, Lukáš Landa, Radovan Kodera.

Na podzim 2007 se na Koderu obrátila jedna z autorek výstavy Společnosti Člověk v tísni z r. 2005 Markéta Kutilová s žádostí o pomoc s uspořádáním výstavy fotografií pořízených v rámci humanitárního projektu v Zambie. O. s. Pro Photo zajišťovalo výstavu organizačně a technicky – tisky fotografií, grafickou úpravou

popisek a textů a propagačních materiálů k výstavě, adjustací a instalací. Výstava se konala od 17. 12. 2007 – 31. 1. 2008 v kavárně Obratník v Praze.

Pozvánka na výstavu Pozitivní Zambie. Fotografie Markéty Kutilové a Lukáše Landy, 2007, archiv Radovana Kodery

Výstava Můj nový život

Koncepce, výběr fotografií Kamila Berndorffová, Lucie Cingrošová, Radovan Kodera. Jako pořadatelé uvedeni Nadace „Národ dětem“, Fakultní nemocnice Motol v Praze, Magistrát hlavního města Prahy, Občanské sdružení Pro Photo. Místo expozice: Staroměstská radnice v Praze. 13. 4. – 6. 5. 2012.

Příprava výstavy fotografického projektu lékařky Lucie Cingrošové a fotografky Kamily Berndorffové s tématikou života dětí s onkologickým onemocněním začala už v červnu 2011, kdy Kamila oslovila Koderu se žádostí, zda by se ujal výstavy jako kurátor. Fotografie Kamily Berndorffové ukázaly dětské onkologické pacienty jako kterékoli jiné děti – zejména tak, jak by samy chtěly být zobrazeny, jak by samy chtěly

žít. Autorka rozdělila svůj fotografický projekt do několika tematických cyklů, lišících se obsahem i formou zpracování. O. s. Pro Photo zajistilo technickou a organizační realizaci některých částí projektu – tisky propagačních materiálů včetně katalogu, překlady textů, pojištění a přepravu fotografií, instalaci a deinstalaci výstavy. Velkoformátové fotografie byly vytištěny na dibondu bez adjustace. Instalovali Přemysl Řepa, Bohuslav Doležal a Jiří Leneček.

K projektu byl vydán 48 stránkový katalog s úvodními texty prof. MUDr. Josefa Kouteckého, DrSc., MUDr. Lucie Cingrošové a Radovana Kodery v grafické úpravě Kodery a Zuzany Zbořilové.

Výstava byla zahájena ve čtvrtek 12. dubna za účasti mnoha významných osobností i samotných pacientů a trvala do 6. května 2012. Další reprízy výstavy se konaly už bez účasti O. s. Pro Photo.

Plakát k výstavě Můj nový život, 2012, archiv Radovana Kodery

Miroslav Zikmund 95

Koncepce, výběr fotografií a dokumentů Radovan Kodera, Přemysl Řepa. Jako pořadatelé uvedeni Plzeň 2015 o. p. s. a Statutární město Plzeň, jako realizátoři Občanské sdružení Pro Photo a Klub H+Z Zlín Místo expozice: Smetanovy sady, prostor před vědeckou knihovnou v Plzni.

Rozsáhlou dokumentární výstavu o plzeňském rodákovi Miroslavu Zikmundovi u příležitosti jeho 95. narozenin začali Kodera a Řepa připravovat od začátku roku. Archivní materiály získali převážně z Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně a přímo od Miroslava Zikmunda, další od Zikmundových přátel a spolupracovníků. Kodera pořídil současné snímky některých reálií, sestavil obsah jednotlivých panelů a napsal průvodní texty a popisky. Výstava představila formou fotografií a dokumentů život Miroslava Zikmunda od narození až do současnosti. Panely pro tisk graficky zpracoval Petr Wegner.

Výstava byla zahájena v úterý 4. března a trvala do 31. března 2014.

Na základě úspěchu výstavy se zástupci města obrátili na Koderu s žádostí o zhotovení tištěné podoby výstavy. Výsledkem byla publikace *Miroslav Zikmund – Z Plzně až na kraj světa*, vycházející z uvedené výstavy. 50 stránkovou publikaci ve formátu A5 vydalo Statutární město Plzeň ve spolupráci s O. s. Pro Photo. Obsahově publikaci sestavil Kodera, graficky upravil Wegner.

Radovan Kodera: Miroslav Zikmund 95, 2014

Jean-Marc Caracci: Homo Urbanus Europeanus

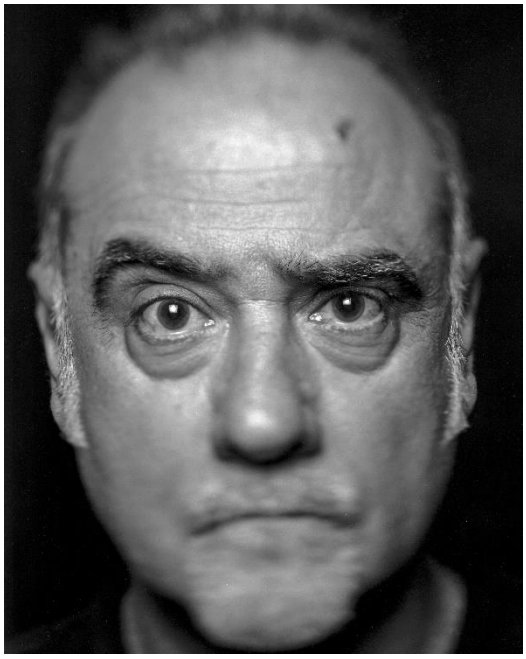
Koncepce a výběr fotografií Jean-Marc Caracci, Radovan Kodera, Přemysl Řepa. Jako pořadatel uvedeno Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015. Místo konání: Nová scéna Divadla J. K. Tyla v Plzni. 10. 3. – 30. 4. 2015.

Slavný soubor Homo Urbanus Europeanus francouzského fotografa Jeana-Marca Caracciho byl instalovaný v prostorách nové divadelní budovy v Plzni v rámci projektu Evropské hlavní město kultury. Téma Caracciho fotografií je konfrontace člověka a anonymního velkoměstského prostoru. Autor začal vytvářet fotografie pro svůj projekt v r. 2007, postupně fotografoval ve 35 hlavních městech Evropy a v projektu dál pokračuje. Člověka zachycuje v přesně načasovaném okamžiku na předem vybraném místě podobně jako lovec trpělivě čekající na svůj cíl. Člověk se tak stává aktérem, hlavní postavou minipříběhu odehrávajícího se ve strohých kulisách velkoměsta. O. s. Pro Photo zajistilo editaci a tisk doprovodných textů a popisek, návrh závěsného systému, instalaci fotografií. Kodera působil jako kurátor výstavy a s Řepou výstavu instalovali. Vystaveno bylo 60 velkoformátových fotografií tištěných na dibondu.

Výstava byla zahájena v pondělí 9. března za účasti autora a trvala do 30. dubna 2015.

Vernisář Jean-Marc Caracci: Homo Urbanus Europeanus, Jean-Marc_Caracci, Radovan Kodera, Anička, Přemek Řepa, 2015, archiv Radovana Kodery

Radovan Kodera: Do oci, Jean-Marc Caracci, 2015

Festival OFF STATION

V letech 2011 - 2014 Radovan Kodera a Zuzana Zbořilová uspořádali ve dvou podlažích neužívané západní budovy v železniční stanici Plzeň – Jižní předměstí organizovat festival Off Station – výstavy současných autorů, jejichž výrazovým prostředkem je fotografie nebo média z fotografie vycházející. Záměrem organizátorů tohoto nového projektu v Plzni bylo představit formou festivalu díla několika desítek současných, převážně mladých autorů, studentů či absolventů fotografických škol, jejichž fotografická tvorba často přesahuje technickým i obrazovým zpracováním hranici dokumentu a výtvarného projevu. Prostory nefunkční železniční stanice Plzeň – Jižní předměstí byly pro festival ideální v tom, že umožňovali soustředit výstavu na jedno místo a zároveň uplatnit symbiózu tématicky vymezeného díla se specifickou atmosférou prostoru původně určeného k jiným účelům. Emocionální účinek navíc umocňovaly zvuky projíždějících vlaků. Projekt jistě přispěl k propagaci města nejen vlastním uskutečněním akce, ale i tím, že vystavující autoři pocházeli z mnoha míst České i Slovenské republiky a Polska, čímž si mohli rozšířit obecné podvědomí i plzeňském kulturním prostředí. Festivaly připravovalo Občanské sdružení Pro Photo, organizačně a technicky se na přípravě podílela SSUPŠ Zámeček v Plzni – Radčicích a Institut tvůrčí fotografie při Slezské univerzitě v Opavě a YAFA – Young&Fresh Association, o.s.

Tzv. **nultý ročník** proběhl ve dnech 28. 5. – 5. 6.2011. Zahájení v sobotu 28. 5. 2016 v budově nádraží Plzeň Jižní předměstí hudebně doprovodil saxofonový mág Pavel Hrubý a známý plzeňský jazzový trumpetista František Kučera. Na výstavě bylo představeno více než 60 autorů, mimo jiné zde vystavoval profesor Jindřich Štreit – soubor *Vítkovice*, Pavel Maria Smejkal – soubor *Stars* a mnoho jiných autorů.

Druhý ročník s tématem *„Město“* proběhl ve dnech 12. 5. – 27. 5. 2012. Po sobotní vernisáži (12. 5. 2012) v budově nádraží Plzeň Jižní předměstí následoval koncert skupiny *Downbelow*. V neděli byla promítnuta audiovizuální projekce fotografických souborů vybraných z několika ročníků českobudějovického festivalu Fotojatka s tématem město komentovaná jedním z tvůrců – Janem Flaškou. Na výstavě bylo představeno 80 současných fotografů. Své typické městské fotografie vystavil Václav Podestát, dále Karel Cudlín – tři výtvarně pojaté snímky z New Yourku

a Jeruzaléma a Londýna, v hlavní vstupní hale nádraží zavěsil své velkoformátové fotografie souboru nazvaného Minimal Landscape Tomáš Bican. K vrcholům fotofestivalu patřil soubor černobílých dokumentárních fotografií Daniela Šperla z cyklu *Životní styl USA*. Libuše Jarcovjáková vystavila soubor subjektivních fotografií, které srovnávají současný Berlín s Berlínem pár let před pádem železné opony v roce 1989.

Třetí ročník s tématem *„Rodina, domov, intimita“* spojený s 4 workshopy proběhl ve dnech 18. 5. – 2. 6. 2013. Vernisáž proběhla v sobotu 18. 5. 2013 a následoval koncert kapely *Richter a syn*. V neděli proběhla komentovaná prohlídka (Radovanem Koderou) výstavy fotografií Karla Steinera *Horizonty* spojená s prohlídkou Velké Synagogy v Plzni. Poté následovalo promítání výsledků z workshopu *Město, domov, já*. Otevírací víkend byl zakončen promítáním *Ozvěn Fotojatek* za účasti organizátorů festivalu. Třetího ročníku se zúčastnilo více než 85 autorů, a to nejen z České republiky, ale i z Maďarska (Gabriella Csoszó, Zsuzsi Varros, Janos Bodey, Kata Somogyvári), Mateusz Torbus z Polska, ze Slovenské republiky Lubo a Monika Stachovi, Lena Jakubčáková, Ines Karčáková a Tomáš Kmeť. Své fotografie z cyklu *Rodina* (začátek 90. let) vystavil Jindřich Štreit, Libuše Jarcovjáková představila svůj soubor *Máma* (2012), Lubo Stacho zde představil svůj soubor *Galéria v paneláku* (1985–1986), Daniel Šperl netradičně vystavil soubor kombinující reálné a inscenované snímky *Teď něco ze života*.

Novinkou třetího ročníku festivalu byla možnost zakoupení autorských fotografií. Další inovací festivalu bylo nabídnutí účasti na 4 workshopech zaměřených na různé skupiny lidí od fotografických laiků po studenty fotografie a dalších výtvarných oborů.

Workshopy byly různorodé:
- *Město, domov a já*: Fotografická workshop pro náctileté 13 – 16let
- *9 x 13* aneb víkendová škola fotografie
- Workshop *Animánie*: Od fotografie k filmu
- Workshop *Nejkrásnější obraz*

Čtvrtý ročník s tématem „*Realita, iluze, fikce*“ proběhl ve dnech 17. 5. – 1. 6. 2014. Vernisáž proběhla v sobotu 17. 5. 2013. Součástí vernisáže byla taneční performance skupiny NoTa Plzeň – Okamžik doteku doprovázené živou hudbou v podání houslistky Tamary Císařové. Již tradičně následovalo představení fotofestivalu *Fotojatka* v jeho *Ozvěnách*. Přehlídku osobitě komentoval jeden z autorů fotofestivalu Milan Pinta Krištůfek.

Čtvrtého ročníku se zúčastnilo více jak 55 autorů. Mezi zúčastněnými fotografy byla Libuše Jarcovjáková, která vystavila poetický soubor fotografií, jakýchsi stop jejího dětství *Vemte mě sebou…* Všednovšední realitu vystihl Daniel Šperl ve své jediné fotografii s názvem *Realita Praha 2002*, fotografií z prostředí policejní školy. Jaroslav Dufek vystavil experiment z fotografií a zrcadel. Imrich Weber se prezentoval souborem – fiktivním příběhem obyvatel typického sídliště 70. a 80.let nalezeného v zapomenuté krabičce.

Další pokračování fotofestivalu již neproběhlo, jelikož se budova nádraží začala rekonstruovat a nové prostory neumožňují instalovat výstavní kolekce.

Přílohy: Pozvánka OFF STATION 2011
Pozvánka OFF STATION 2011
Pozvánka OFF STATION 2012
Pozvánka OFF STATION 2013
Open call OFF STATION 2014
Open call OFF STATION 2014

ZÁVĚR

A znovu, jako na začátku…

Dlouho jsem přemýšlela nad tématem své magisterské práce. Chtěla jsem téma nosné, nechtěla jsem ztrácet svůj čas psaním o něčem, nebo někom, kdo si to nezaslouží, nebo jen proto, že práci „musím“ napsat …..

V této práci jsem se snažila zachytit jak život Radovana Kodery „v kostce“, tak i jeho činnosti v Plzni a v jiných městech před založením O. s. Pro Photo. Pokračovala jsem činností sdružení a dostala se až k již dnes neexistujícímu festivalu Off Station, kam jsem jezdila velice ráda a mrzí mne, že jsem minula první ročník. Noci „u Koderů“ po festivalu, ale i při jiných příležitostech byly pro mne vždy velikým zážitkem, protože když Radek promluvil, bylo co poslouchat a nebylo to mluvení o ničem. Nejhorší pak bývala ta rána, kdy kostelní zvon hned vedle odbíjel a bylo to jako by zvon byl v mé hlavě.

Je mi líto, kolik slov se do této práce nevešlo. Kolik prožitků a historek z Radkova života… 2. kapitola této práce by samostatně vydala na diplomovou práci o tomto člověku. Jsem Radkovi moc vděčná, že se pro tuto práci otevřel, že si našel v jeho aktivitách pro mne čas, vzpomínal se mnou a dělil se se mnou o své vzpomínky. Někdy i velice intimní, a hlavně šel se mnou do hlubin, myslím, že sám musí být na sebe skromně hrdý, když vidí, takto pohromadě, kolik toho udělal, nebo byl při tom, kdy se to dělo. Neznám skromnějšího člověka.

Radek je opravdu obdivuhodný muž, který toho ve svém životě opravdu hodně udělal. Jeho rozmach je naprosto ohromující.

Při psaní této práce jsem nabyla pocit, že jeho úsilí a snaha veřejnosti zpřístupnit fotografie, zážitek, vědomosti, že je v dnešní době v Plzeňském kraji naprosto nedoceněná. A nejsem sama, kdo si to myslí. Daniel Šperl mi napsal, že Radovana Koderu poznal již více před dvaceti lety v Plasech u Plzně jako kolegu fotografa. Oba tehdy dokumentovali aktivity nadace Hermit v Plasském klášteře. Od té doby měl možnost sledovat Radovana nejen jako fotografa, ale také jako kurátora. Radovan se pro Dana ve všech jeho aktivitách projevuje jako velký nadšenec a profesionál. Díky němu

se realizovaly nezapomenutelné fotografické projekty v kraji, ve kterém fotografie nikdy nebyla dominantním uměním. Sama bych to neuměla popsat líp.

Jak by to vypadalo, kdyby Radek žil v Praze, nebo v Brně? Tuto otázku jsem si často pokládala. Jsem ráda, že výstavy Pro Phota byly reprízované právě i v těchto městech a i dál „ve světě“. Ještě jsem Radka neznala a vzpomínám, jak nadšená jsem odcházela z Domu pánů z Kunštátu, z výstavy Zikmunda a Hanzelky v Brně v roce 2005.

Vážím si skupin, sdružení i jednotlivců, kteří dělají „nezištně“ něco pro ty ostatní. Radek a Pro Photo jsou toho příkladem. Chápu, že v dnešní době může současná „byrokracie“ těmto lidem spíše škodit, nebo je odsouvat na vedlejší koleje, co se týče například finančních příspěvků, a proto jsou tyto lidé cenní, pro to, co dělají. Mělo by se o nich více psát a více mluvit. Dávat jim zpětnou odezvu, že si jich vážíme a líbí se nám to.

Jak jsem psala již v úvodu. O. s. Pro Photo je nyní akční pouze už jen s Radkem a Přemkem, zapomněla jsem zmínit Zuzanu Zbořilovou, současnou partnerku Radka, která s Radkem vychovává jejich dceru Aničku (3 roky, v době psaní této práce). Jelikož Přemek rozprodává svoji dílnu, vidím budoucnost Pro Phota v rukách už jen Radka a Zuzany. Při psaní této práce jsem se do jejich aktivit tak moc zamilovala, že jsem Radkovi nabídla svou pomoc – spolupráci.

Čím prošel, kde byl, s kým byl a že nyní vyučuje fotografii na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni, spolu se svou partnerkou Zuzanou, mne opravdu těší. Ráda bych byla jejich studentkou. V Opavě, asi před třemi léty, jsem na vernisáži potkala pár jejich studentů. Zvídavě jsem se jich ptala, jaký je Radek pedagog, a myslím si, že mi velice upřímně odpověděli, že je „skvělý“.

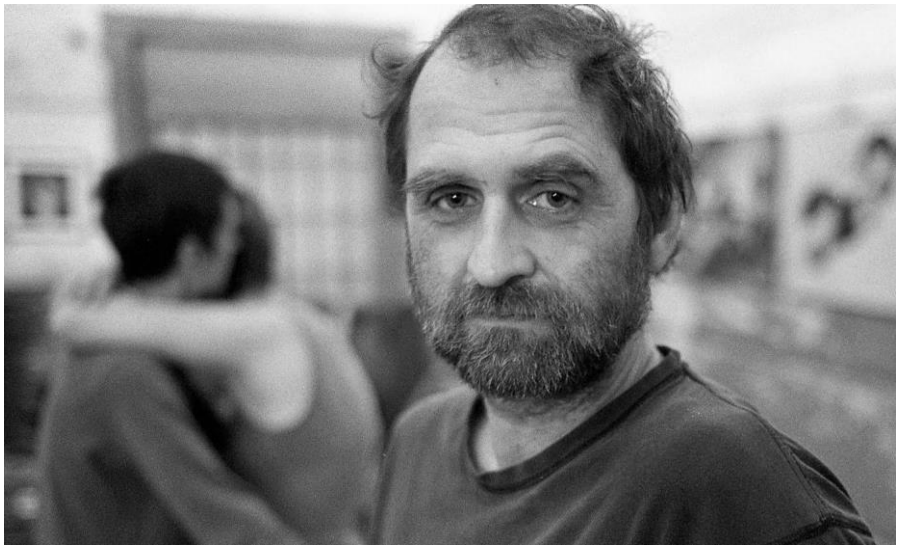
Po sepsání celé této práce jsem ráda, že jsem se věnovala Radkovi Koderovi a O. s. Pro Photo, jako člověku, jako sdružení. Snad tato práce v budoucnu poslouží i jako výchozí materiál pro případné zájemce o život a práci Radka Kodery a Občanského sdružení Pro Photo a historie výstav v synagogách v Plzni.

Zuzana Zbořilová a Radovan Kodera, 2012, Hodonín, foto Daniel Šperl

Lenka Bláhová a Lukáš Bláha, 2013, OFF STATION, foto Daniel Šperl

Radovan Kodera, Lenka Bláhová a Lukáš Bláha, OFF STATION,2013, foto Daniel Šperl

SEZNAM PŘÍLOH

Tatanka Yotanka – ukázka, 1988, Radovan Kodera

Od vyhrané války bloudil
v neodbíjeném
čase

V kraji se vyptával
na děla
z nichž by se daly
odlít zvony

Když se objevil
odvazovali psy
a nabíjeli pušky
Vyháněli jej holí
Házeli po něm kamení
a shnilé hlízy

Jen v domech vdov
nacházel za okny
skývy chleba

Když přišli potřetí
svezl se jejich hněv
tentokrát
i na jeho
ruce

Teď už žádná křídla
nikdy nesestrojí

Namísto vděčnosti
za záchranu života
naučil se míchat barvy
a držet štětce
nohama

Žádná z bytostí
které maloval
neměla oči

Speciál Plzeňského deníku, Květen 1989: Zakázaná pocta Američanům, 06. 05. 2005, Jindřich Rosendorf

Květen 1989: Zakázaná pocta Američanům

Foto Radovan Kodera

Při prvních svobodných oslavách osvobození v květnu 1990 se počet lidí v ulicích tehdy odhadoval na statisíce. Co se ale v Plzni dělo o pouhých dvanáct měsíců dřív?

■ JINDŘICH ROSENDORF

"Ve výroční den osvobození 6. května 1989 se uskutečnila vůbec první demonstrace k uctění památky amerických vojáků, kteří padli za svobodu Československa. Úředně však byla zakázaná," říká dnešní náměstek plzeňského primátora Petr Náhlík, který byl tehdy jedním z jejích účastníků i organizátorů. *"Místo jejího konání bylo sledováno estébáky a hlídáno policií, připravenou nás rozehnat. Hrozilo sice, že celá akce může skončit brutálním zásahem, jako třeba Palachův týden z ledna toho roku v Praze, ale chtěli jsme zároveň dokázat, že se něco může dít také mimo hlavní město,"* dodává.

I v disentu existovaly různé názorové proudy. V Plzni to ale tentokrát bylo jasné: Veřejně pranýřovat oficiální lež, s níž bylo konfrontováno několik generací. Lež, která zlehčovala podíl západních Spojenců na porážce fašismu, a dokonce zpochybňovala osvobození Plzně a jihozápadních Čech Američany.

Šašek, Rampich, Kolář

Akci svolala Západočeská občanská iniciativa na pátou hodinu odpoledne k pomníku protifašistického odboje na náměstí Míru. Žádný památník americké armádě totiž ještě neexistoval, přestože jeho základní kámen byl na křižovatce dnešní Klatovské a Americké třídy položen hned po válce. Gottwaldovský puč z února 1948 ale všechny podobné snahy na více než čtyřicet let zmařil. (Jedinou výjimkou byl pokus o oživení vzpomínky u základního kamene v letech 1968 a 1969, kdy byli účastníci rozehnáni komunistickou policií s vodními děly.) Peníze posbírané na stavbu památníku byly na počátku padesátých let naopak použity proti Američanům bojujícím v Koreji.

"Veřejné shromáždění ohlásili mluvčí iniciativy Jiří Šašek, Jan Rampich a Jindřich Kolář na odboru vnitřních věcí tehdejšího Národního výboru města Plzně už 26. dubna," vzpomíná Petr Náhlík. Zpráva se začala rychle šířit nejen pomocí letáků, ale i "šeptandou". Postarali se o to nechtěně sami představitelé režimu, když uvedli do čilého pohybu síly své represivní moci.

Zastrašovací manévry

I tomu, kdo do té chvíle nic netušil, mohla jen těžko uniknout alespoň některá z výjimek pozoruhodných aktivit: Masivní nácvik zásahu proti demonstrantům, "pilovaný" do detailů na borském letišti, pečlivé rozměřování náměstí Míru příslušníky Veřejné bezpečnosti a instalace videokamer tamtéž, rostoucí pohotovost armády, policie i Lidových milicí. Hasičské vozy začaly "zdobit" radlice na rozhrnování davu, událost prý mobilizovala i prokuraturu a nemocnici. *"Pátého května policie navíc zveřejnila, že provede velkou dopravní akci a kontrolovat bude i chodce a cyklisty. Chtěli zřejmě docílit toho, aby lidé raději nikam nejezdili ani nevycházeli,"* domnívá se Náhlík. Tentýž den si vedoucí odboru předvolal na národní výbor mluvčí iniciativy a oznámil jim, že shromáždění je zakázáno. Důvod? Akce prý může být zneužita proti socialistickému zřízení. Zastrašovací manévry pokračovaly. *"Ostrý útok proti Janu Rampichovi vyšel pod titulkem ‚Jeden z nich' v Pravdě, deníku západočeských komunistů, před účastí na shromáždění varoval celé sobotní dopoledne i rozhlas po drátě,"* listuje dál výstřižky a dokumenty Petr Náhlík. *"Každá silnice do Plzně byla obsazena policií, nákladňáky plné ozbrojenců dojely až z Prahy, do ulic rukovali milicionáři, policajti dostali i plynové masky. Nechyběly obrněné vozy pohotovostních jednotek a v nich ‚mlátičky' s obušky a ochrannými štíty, autobusy ke svážení zadržených."*

Kodera: Strach jsem měl

Přes tyto hrozby se na náměstí Míru shromáždilo několik set lidí, mladých i pamětníků. Ty neodradily ani opakované výzvy k rozchodu, vyvolávané trojjazyčně z megafonů, ani fakt, že náměstí brzo obstoupili policisté se psy a do davu se vmísili příslušníci StB, kteří vše a každého nepokrytě natáčeli a fotografovali. Rozeznat je od skutečných účastníků shromáždění nebylo těžké: v jejich počínání jim totiž nikdo nebránil. Pokud ale vytáhl fotoaparát kdokoli jiný, byl okamžitě zadržen. *"Na náměstí jsem se dostal díky tomu, že jsme přišli o hodně dřív. U vchodu do rozhlasu jsem viděl autobus plný ‚těžkooděnců' s obušky, kteří zřejmě jen čekali na rozkaz zasáhnout. Přiznám se, že strach jsem měl – i kvůli tomu, že jsem tu nebyl sám, ale s manželkou a naší tehdy čtyřletou dcerou. Navíc jsem se bál, že jakmile vytáhnu foťák, seberou mi ho a zničí. Proto jsem nakonec udělal jediný snímek až z okna protějšího domu,"* připojuje svoji zkušenost fotograf Radovan Kodera.

Historika zadrželi

"Já se na náměstí ani nedostal, protože jsem přicházel právě až na tu ohlášenou pátou hodinu," vzpomíná historik Miroslav Hus. *"To už byl ale prostor obklíčen policisty, kteří mě na Klatovské třídě zadrželi a odvedli k jejich služebně. Viděl jsem, že v jejím okolí i zázemí bylo doslova našlapáno dalšími policejními vozy a uniformami v pohotovosti. Myslím, že ty hlavní síly čítaly takhle skryty v zálohách po okolí. Všude byl hluk a nervozita, přesto jsem z náměstí vzdáleně zaslechl zpěv hymny."*

Mluvčí sebrali a zavřeli

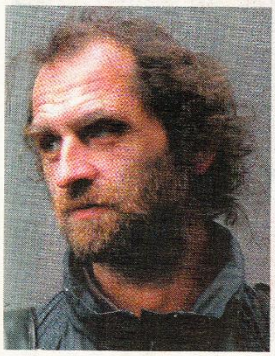
"Na úvod měl podle ohlášeného programu přednést projev Jiří Šašek, toho i ostatní mluvčí ale už během dne sebrali a zavřeli. Shromáždění proto začalo zpěvem státní hymny a pak lidé za potlesku ostatních kladli k pomníku odboje květiny a tvořili živý řetěz," popisuje průběh Petr Náhlík. *"Vzpomínku jsme pak ukončili minutou ticha za padlé vojáky a shromáždění se naštěstí v klidu rozešlo."*

Následovala právní bitva

Na podzim 1989 se kolem demonstrace svedla právní bitva, když Jiří Šašek a Jan Rampich podali podněty zpochybňující její zákaz. To zároveň pomohlo odročit přestupková řízení proti všem, které policie a StB zadržely a perzekuovaly. *"Ještě dva dny před pádem režimu, tedy 15. listopadu, městská prokuratura odložila podnět k přezkoumání zákazu jako bezdůvodný. Celá anabáze skončila až 8. ledna 1990, kdy bylo konstatováno, že národní výbor zákazem řádně ohlášeného vzpomínkového shromáždění porušil zákon a jeho rozhodnutí bylo zpětně zrušeno,"* uzavírá Petr Náhlík.

Plzeňský deník, Jak jsem fotil revoluci, 12. 11. 2009

Jak jsem fotil revoluci

Revoluce ve sto obrazech? Zhruba tolik výjimečných snímků z dalších několika set podobných má právě dvacet let ve svém archivu **Radovan Kodera** (na snímku), fotograf Národního památkového ústavu v Plzni. Pořídil je v sychravých listopadových dnech, kdy totalitní režim nedobrovolně vyklízel pozice. „Počasí sice zalézalo za nehty, ale vnitřně nás hřálo to, čeho jsme byli svědky. Alespoň já to tak vnímal. I většina obyčejných lidí, kteří se ani neznali, byla k sobě slušnější a ohleduplnější. Škoda že jsme si ten model chování nepodrželi déle než jen těch pár týdnů," ohlíží se nostalgicky za společně sdílenou zkušeností.

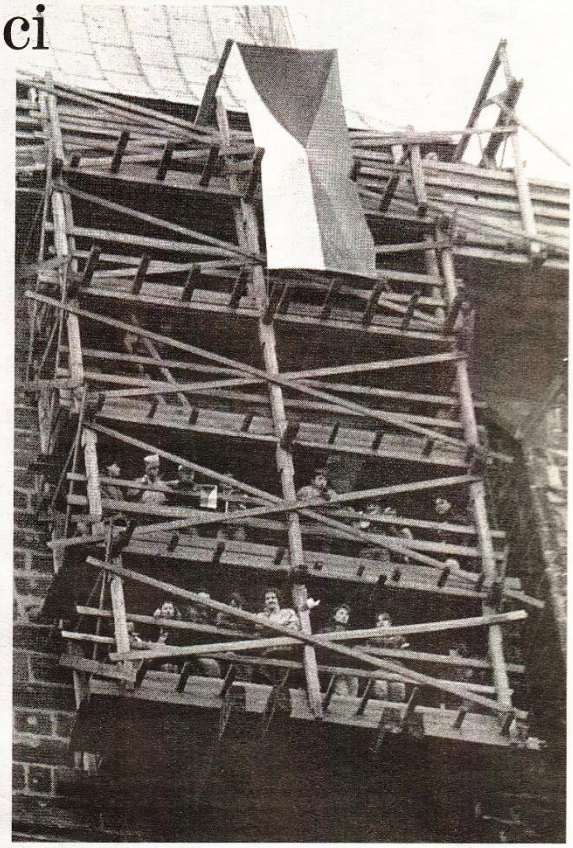
Kulisou byly oprýskané domy, lešení a ohrady - poseté plakáty.

Jednu událost tehdejší moci nepohodlnou chtěl Kodera v Plzni fotografovat už půl roku před listopadem. Dopadlo to ale trochu jinak, než předpokládal. „Nezávislé iniciativy svolaly na 6. květen na náměstí Míru manifestaci k výročí osvobození Američany. Úřady ji zakázaly, já si ji ovšem nechtěl nechat ujít. Byl jsem tehdy teprve amatér, jinak vychovatel na učilišti, fotografování jsem měl jen jako koníčka. A v brašně mě hřál úplně nový aparát – zrcadlovka Praktica," vzpomíná. Nedočkavě vyrazil na místo. Když ale uviděl v autobusech připravené policejní těžkooděnce a k tomu podezřele vyhlížející "fotografy", kteří si fotili i natáčeli zblízka skoro všechny přítomné a navíc je legitimovali, novou zrcadlovku z brašny raději ani nevyndal. „Dostal jsem strach, že mi fotoaparát seberou a už se s ním neshledám. Bylo jasné, že náměstí je vedle slušných lidí, kteří přes zákaz na manifestaci přišli, plné estébáků," vysvětluje. „Přeběhl jsem ale do protějšího domu na dnešní Klatovské třídě, kde bydlela moje sestra, a z druhého patra za záclonou opatrně zkusil vyfotit alespoň něco. Později jsem se dozvěděl, že ten snímek byl jediný, který se dochoval a nepocházel ze zdrojů státní policie, " říká Kodera, který v příštích měsících podepsal i petici za osvobození politických vězňů a pomáhal šířit petici Několik vět.

Mysleli si, že jsem tajný

Po 17. listopadu se už svoji Praktic u z brašny vyndat nebál. Okolnosti a atmosféra se proměnily tak, že ji téměř nedal z ruky. „Nejdřív mě to táhlo do Prahy, kde bylo centrum dění, pak jsem si ale řekl ne – tam teď fotografují všichni. Cennější bude zdokumentovat průběh událostí doma v Plzni. Byl jsem ovšem ještě opatrný na použitý materiál – dohromady asi osm kinofilmů. Ty jsem nevyvolával a nenechával ani v bytě, kde by je mohli najít a zabavit. Filmy jsem radši nosil pořád u sebe po kapsách a v kabátu, abych je, kdyby mě chytili, mohl hned zničit vytáhnutím z cívky. Ale bál jsem se naštěstí zbytečně. Nic z toho se nestalo." Ještě jeden nepříjemný pocit hlavně při prvních demonstracích Radka Koderu provázel. „Fotil jsem od začátku venku v ulicích, na náměstích a dost jsem se ošíval, když se do mě zabodávaly podezíravé pohledy lidí okolo. Došlo mi, že tehdy mohli oni logicky považovat za estébáckého fotografa i mě. Ale to, myslím, s postupně se uvolňující náladou na mítincích brzy odeznělo," usmívá se.

A připomíná, že v Plzni měla sametová revoluce i své specifické kulisy.„Dnes si už možná málokdo uvědomí, že Plzeň byla tehdy opravdu zbědované a šedivé město. Oprýskané domy v centru byly obestavené lešením a nevzhlednými ohradami z vlnitého plechu, pod lešením byl i chrám svatého Bartoloměje," říká fotograf. „Ale právě tyhle ošklivé dekorace se staly mimoděk ideální nástěnkou pro záplavu letáků, plakátů, vtipných hlášek, hesel a nových informací. Brzy byly polepeny a popsány úplně celé. Tyto pro listopadové dny typické obrázky jsem začal fotografovat ze všeho nejdřív," rozpomíná se.

Vlajka spuštěná z ochozu bartolomějské věže. Foto: Radovan Kodera

Stávka ze štaflí

Na pondělí 27. listopadu, v den generální stávky, si Radek Kodera už poučen zkušenostmi ze stále hustšího obklopení davem při mítincích přinesl z domova na náměstí vysoké hliníkové štafle. „Postavil jsem je u kostela a vylezl až nahoru, abych měl nadhled. Náměstí se rychle zaplnilo, les praporů, transparentů, hesel, někde i děti na ramenech rodičů, cinkání klíči, skvělá atmosféra. Měl jsem s sebou teleobjektiv, abych mohl zachytit detaily a náladu ve tvářích, zaujatě lovím nejlepší záběry, když najednou cítím, že štafle se podezřele kymácejí. Mrknu, a na stupních pode mnou dílem stojí, dílem visí hrozen asi osmi nebo devíti dalších zvědavců. Taky chtěli vidět líp než ostatní. Vypadalo to, že spadneme všichni, ale štafle nakonec kupodivu vydržely."

Vedle reportážních snímků „sametu" dělají jejich autorovi doteď radost i záběry ilustrující symboliku dnů v poetické zkratce – třeba vlajka spuštěná z lešení na ochozu bartolomějské věže nebo transparent se slovy Ať žije svoboda, kolem něhož se zvedá k obloze hejno ptáků. „Radostí bylo fotit také dřív ledově ponuré průčelí tehdejšího krajského výboru KSČ v Plzni. To se totiž díky studentům proměnilo v obří plátno legrace, vtipu, ironie, prostě humoru, který tu nenásilnou revoluci tak skvěle provázel a který mi dodnes imponuje."

Radovan Kodera své snímky z listopadu 1989 začal vyvolávat až v týdnech po generální stávce. A poprvé je vystavil teprve před pěti lety na plzeňské radnici. „Část fotografií vyšla různě v novinách, ale výstava byla jen jedna," potvrzuje. Další je k vidění teď, ke 20. výročí. Nabízí osmdesát snímků doplněných o ukázky dobových letáků, plakátů, výstřižků novin, které tehdy Kodera posbíral. Výstava je v Křižíkových sadech, potrvá do 4. prosince.

17. listopad kodera, 17.10.2014 9:11:58 - Benutzer: josefovah - PROOF

Radovan Kodera fotil před pětadvaceti lety ze štaflí

RADOVAN KODERA s dobovými snímky z Listopadu 1989. Foto: Deník/Z. Vaiz

RADOVAN KODERA
fotograf a pedagog

- Od roku 1992 pracuje pro Národní památkový ústav v Plzni
- Vyučuje na Fakultě umění a designu L. Sutnara ZČU v Plzni
- Jako kurátor připravuje rozsáhlé výstavní cykly, např. Hanzelka & Zikmund – fotografie, Josef Vaniš & Vladimír Sís – Vzpomínky na Tibet 1954-55. Do konce října je ve Velké synagoze v Plzni k vidění jím připravená výstava fotografií Miloslava Kubeše, příští rok zde budou k vidění válečné snímky ze sbírky plzeňského fotografa Ladislava Vítka a fotografie Ladislava Sitenského

Co se dělo v ulicích Plzně na konci roku 1989, připomene venkovní výstava čtvrtstoletí starých fotografií. Pořídil je Radovan Kodera a vystaveny budou na panelech ve Smetanových sadech. Vernisáž výstavy se koná v pondělí 17. listopadu.

Tehdy v roce 1989 jste byl fotograf – amatér?

Byl. Fotil jsem si pro sebe a fotil jsem kde co. Snímky jsem dělal na kinofilmovou zrcadlovku – Praktiku.

Uvědomoval jste si tehdy, že fotíte přelomové okamžiky?

Určitě jsem si neřekl, tak tohle budu fotit, protože je to historie. Je ale pravda, že jsme všichni vnímali, že se něco děje, a ty události mě vtáhly, takže jsem vždycky po práci chodil fotit. Zabíral jsem jen ulice, nechodil jsem do divadla nebo na lékařskou fakultu, kde sídlily štáby protestujících.

Kolik snímků jste tehdy nafotil?

Moc jich nebylo. Šlo asi o deset kinofilmů po šestatřiceti snímcích, které jsem vyfotil během listopadu a prosince roku 1989. To je hodně málo ve srovnání s tím, kolik je dnes možné díky digitálním fotoaparátům vyfotit snímků během jediné akce.

A kolik z tehdy pořízených fotografií bude vidět na vaší výstavě ve Smetanových sadech?

Asi osmdesát. Budou seřazeny chronologicky. Na panelech nebudou jen fotky. Ty budou kombinované s články, které v těch dnech vycházely třeba v Rudém právu nebo Pravdě.

Odkud tyto archivní zprávy pocházejí?

Mám je doma založené. Schovával jsem si v průběhu roku 1989 tiskoviny – disidentské i oficiální. Právě v těch mě zaujal rozpor mezi proklamacemi, jako byla např. podpora přestavby, a skutečností. Vždyť ti, co chtěli přestavbu společnosti uvést do praxe, byli pronásledováni. Takže jsem ve svém archivu vyhledal zprávy k jednotlivým dnům, které jsem dal do protikladu s tím, co se dělo v ulicích. Např. Pravda 17. listopadu psala o tom, jak děti ve školách dostávají ke svačině pribináčky. Jednotlivé panely tedy budou složeny z fotografií, dobových oficiálních zpráv a také z hesel, které tehdy Plzeňané spontánně vyvěšovali na ohrady...

A těch, když si tady s vámi prohlížím fotky, které připravujete na výstavu, bylo po Plzni požehnaně...

Je až neskutečné, jak Plzeň tehdy vypadala, jak se vlastně rozpadala a jak rozpadající se budovy byly zahrazeny dřevěnými nebo plechovými ohradami či lešením. Tím byla například obehnaná budova studijní a vědecké knihovny. Ne proto, že by se opravovala, ale proto, aby kusy zdiva nepadaly na chodce. Vchod do chrámu sv. Bartoloměje byl sbit z prken. Ohrad bylo skutečně hodně, a tak bylo na co lepit plakáty.

Jaké jsou vaše konkrétní vzpomínky na ony listopadové události před pětadvaceti lety?

Že se v Plzni rozeběhly se zpožděním. Ostatně je to vidět i na těch fotkách. Demonstrace studentů se v Praze 17. listopadu roku 1989 konala v pátek. První známky protestů se v ulicích Plzně objevily až v pondělí 20. listopadu. Na fotkách z toho dne je vidět jen pár plakátů a u nich malé hloučky lidí...

Ale tady na tom snímku už je plné náměstí...

To jsou fotky z generální stávky. Ta byla 27. listopadu. Tehdy jsem si na náměstí přinesl štafle. Stávka byla vyhlášena od 14 hodin. Já jsem bydlel u zimního stadionu. Po obědě jsem se vypravil se štaflemi, abych měl dobré místo a mohl fotit z nadhledu. A jak přibývalo lidí na náměstí, začali někteří z nich stoupat na příčky mých štaflí, takže já stál nahoře a fotil a pode mnou byl hrozen lidí, kteří tleskali nebo pískali, občas se s námi štafle zakymácely...

Už jste tyto snímky vystavoval?

Mnoho z nich ještě ne. Já z kolekce fotografií nafocených na konci roku 1989 uspořádal zatím jen výstavu k 15. výročí Sametové revoluce. Je možné, že některé z fotek, které budou letos vystaveny ve Smetanových sadech, se na ní tehdy objevily, ale rozhodně ne v této úpravě s dobovými články a hesly.

Ty historické snímky jsou černobílé...

A pořád fotím černobíle a na film. Líbí se mi, když si můžu fotky sám od začátku až do konce zpracovat. A také mám pocit, že především u dokumentárních fotek barva odvádí pozornost.

A také vám asi vyhovuje tvorba v cyklech, kdy na jedno téma vzniká více fotografií...

Tvorba v cyklech má větší výpovědní hodnotu. Navíc se na cykly dá navazovat. Nedávno jsem jeden černobílý reportážní cyklus nafotil v Albánii...

Je jasné, že tato otázka musí padnout – jak jste spokojen s tím čtvrtstoletím, které následovalo po Listopadu roku 1989?

Rozhodně nejsem zklamaný, že tehdy po čtyřiceti letech padla totalitní vláda. Ale asi jsem si představoval, že vývoj směrem k demokratické společnosti západního typu bude jednodušší a rychlejší.

Dopis Šárce Siegertové, vedoucí SPO klášter Kladruby, 1993

Památkový ústav v Plzni
Dominikánská 4
306 37 Plzeň

p. Siegertová Šárka
vedoucí SPO
klášter Kladruby

V Plzni dne 12.11.93
vyřizuje: práv.
č.j.: 6273/93

Věc: **U P O Z O R N Ě N Í**

Musím Vás upozornit, že objekt, v němž působíte jako vedoucí je nadále v majetku státu. Není tedy k volné dispozici v tom směru, že umožníte jeho fotografování pro soukromé účely, v našem případě p. Koderovi tak, aby tento potom volně disponoval snímky apod.

S účelem, pro který p. Kodera fotografoval můžeme souhlasit, ale žádné povolení od ústavu nedostal, a zejména nemohly být stanoveny obvyklé podmínky, za kterých tak mohl konat.

Ústav Vaším přičiněním byl postaven před hotovou věc a zbytečně vznikly problémy, kterým jsme se mohli vyhnout jen v případě, že byste plnila povinnosti, které máte při ochraně majetku, který Vám byl svěřen toliko do správy a nikoliv k volné dispozici.

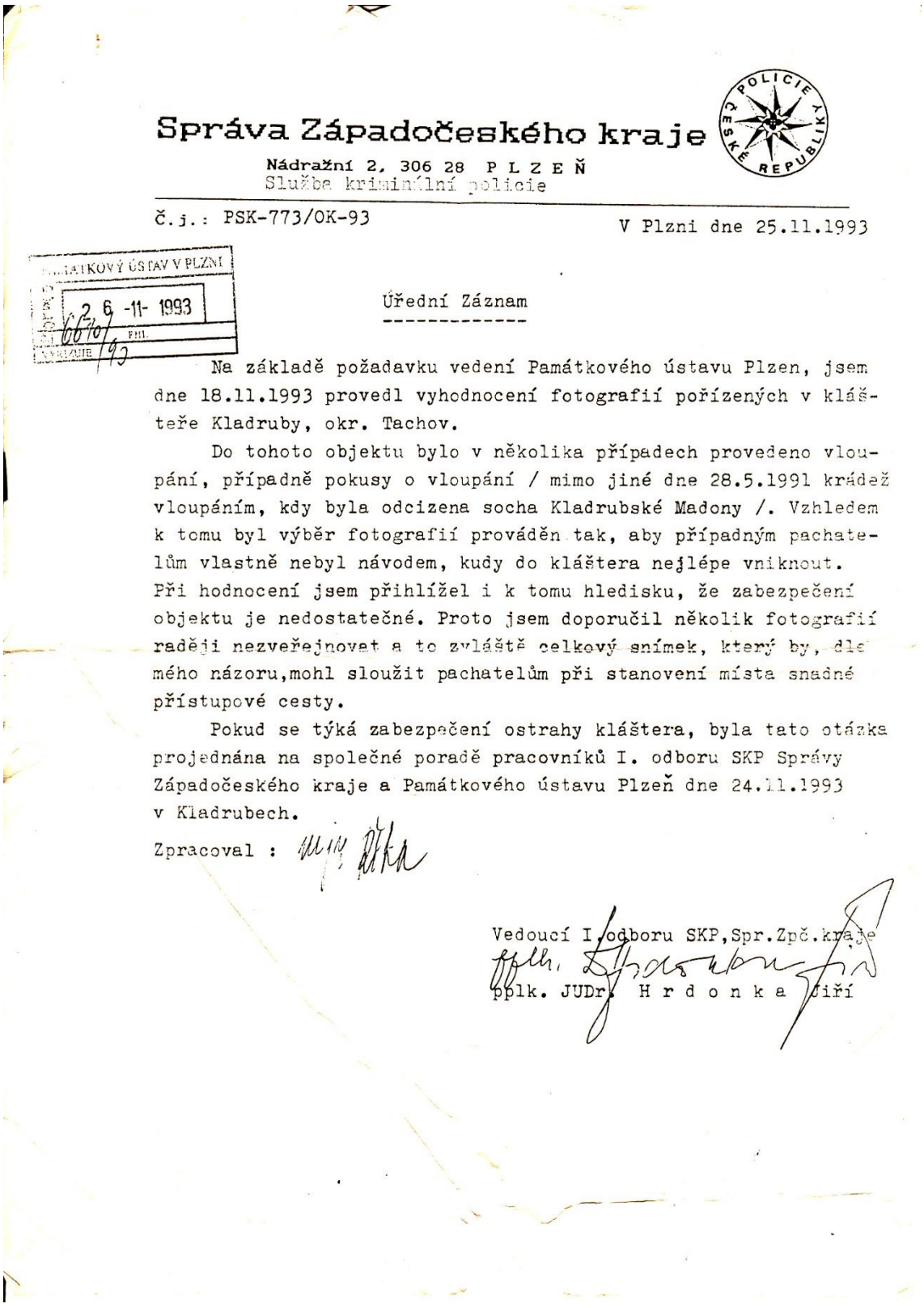
Pokud jednal p. Kodera jako soukromá osoba a fotografoval objekt pro svoji potřebu a toto jste věděla, porušila jste povinnosti Vašeho povolání a příště bych musel z takového podobného jednání vyvodit důsledky.

Pokud jste nevěděla, že p. Kodera koná zcela bez souhlasu ústavu, potom Vás jen upozorňuji na potřebu větší opatrnosti i v případě našich pracovníků.

Ing. Karel Drhovský
ředitel Památkového
ústavu

PAMÁTKOVÝ ÚSTAV V PLZNI

Správa Západočeského kraje Policie České republiky, 1993

Správa Západočeského kraje

Nádražní 2, 306 28 P L Z E Ň
Službě kriminální policie

Č.j.: PSK-773/OK-93

V Plzni dne 25.11.1993

PAMÁTKOVÝ ÚSTAV V PLZNI
26 -11- 1993
6670/93

Úřední Záznam

Na základě požadavku vedení Památkového ústavu Plzen, jsem dne 18.11.1993 provedl vyhodnocení fotografií pořízených v kláštěře Kladruby, okr. Tachov.

Do tohoto objektu bylo v několika případech provedeno vloupání, případně pokusy o vloupání / mimo jiné dne 28.5.1991 krádež vloupáním, kdy byla odcizena socha Kladrubské Madony /. Vzhledem k tomu byl výběr fotografií prováděn tak, aby případným pachatelům vlastně nebyl návodem, kudy do kláštera nejlépe vniknout. Při hodnocení jsem přihlížel i k tomu hledisku, že zabezpečení objektu je nedostatečné. Proto jsem doporučil několik fotografií raději nezveřejnovat a to zvláště celkový snímek, který by, dle mého názoru,mohl sloužit pachatelům při stanovení místa snadné přístupové cesty.

Pokud se týká zabezpečení ostrahy kláštera, byla tato otázka projednána na společné poradě pracovníků I. odboru SKP Správy Západočeského kraje a Památkového ústavu Plzeň dne 24.11.1993 v Kladrubech.

Zpracoval :

Vedoucí I.odboru SKP,Spr.Zpč.kraje
pplk. JUDr. H r d o n k a Jiří

Dopis Radovanovi Koderovi, Kladruby, 1993

Památkový ústav v Plzni
~~Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody Plzeň~~
DOMINIKÁNSKÁ ULICE č. 4 Pošt. sm. číslo 306 37

Pan
Radovan K o d e r a

Čelakovského 12
P l z e ň

VÁŠ DOPIS ZNAČKY / ZE DNE	NAŠE ZNAČKA	VYŘIZUJE / LINKA	V PLZNI DNE
VĚC	6641/93	Ing. Drhovský	26.11.1993

Upozornění

Prohlídkou fotografií, které vystavujete v současné době v radnici našeho města zjišťuji, že tyto byly pořízeny v interiérech státního památkového objektu klášter Kladruby. Tyto jste pořídil bez souhlasu ústavu a nelze vůbec vyloučit, že jste tak učinil zcela nebo částečně v režii ústavu. V každém případě jste při leteckém snímkování uvedeného objektu pro úřední potřebu zhotovil snímky pro soukromou potřebu a z toho důvodu požadujeme vydání příslušného negativního materiálu, který budeme evidovat v naší evidenci.

Stanovuji Vám, lhůtu k vydání negativu v trvání 3 dnů po obdržení tohoto upozornění. Negativ Vám bude finančně uhrazen .

Zároveň Vás upozorňuji se vším důrazem, že opakování této nebo podobné činnosti, t.j. v pracovní době, v režii ústavu či bez souhlasu ústavu pořizování fotografií pro soukromé účely budu považovat jako jednání, pro které s Vámi ukončím pracovní poměr.

Takovou činnost nemůžete vůbec provádět také proto, že pracujete na projektu, kde důvěra je základem pro takovou práci .

29.11.1993 Radovan KODERA

Ředitel Památkového ústavu:
Ing. Karel Drhovský

PAMÁTKOVÝ ÚSTAV V PLZNI

Strážž 888 0903

TELEFON 37678, 35871 BANKOVNÍ SPOJENÍ IČO DÁLNOPIS TELEGRAMY

Navíc jsem tak trochu zvědavý člověk, 06. 06. 1998

NAVÍC JSEM TAK TROCHU ZVĚDAVÝ ČLOVĚK

(rozhovor s R. Koderou)

V minulém roce jsi vystavoval v Turíně soubor fotografií „Zrazená paměť". Proč jsi pro něj zvolil právě tento název?

V Turíně jsem vystavoval soubor fotografií se židovskou tématikou (hřbitovy, synagoga v Plzni) a soubor „preparovaných" fotografií fragmentů objektů památkového charakteru, ovšem poněkud poznamenaných zubem času. Název „Zrazená paměť" zvolili pro výstavu sami pořadatelé z česko - italského kulturního centra DOBA v Turíně, ale pokusím se to vysvětlit. Jde o to, že když se člověk ve jménu nějaké ideologie nebo třeba ze zištných nebo jakýchkoli jiných důvodů vzdává hodnot, vytvářených po staletí jeho předky, zrazuje nejen tyto předky, ale i sám sebe, svoji vlastní paměť. Tím riskuje, že bude zatracen svými vlastními potomky. Takhle nějak vykládali smysl mých fotografií v úvodním proslovu. Sám nevím, co víc k tomu dodat.

Ta výstava byla součástí festivalu etnické, náboženské a kulturní tolerance „Identità e differenza". O jak rozsáhlou akci se jednalo? Kdo ji pořádal, kdo se jí účastnil, a jaké bylo zastoupení České republiky?

Byl to hotový babylón lidí všech možných národností z celého světa, zejména toho tzv. třetího, tedy hlavně z Afriky, Asie, Latinské Ameriky i třeba východní Evropy. Přitom šlo ale vesměs o imigranty, kteří touto formou představovali svým majoritním spoluobčanům kulturu zemí svého původu. Festival se konal v historickém centru Turína několik dní a nocí na začátku loňského října. Kromě akcí probíhajících přímo na ulicích a náměstích - tedy desítek koncertů, performancí, divadelních představení, prezentací lidového umění a zvyků i ochutnávek tradičních jídel - festival provázely v dalších dnech různé přednášky, besedy, konference, výstavy. Výstavu pořádalo město Turín spolu s mnoha dalšími institucemi jako Biblioteca Nazionale, Galleria Subalpina, Muzeo Egizio, RAI Radio Televisione Italiana, Regione Piemonte, Unio culturale Franco Antonicelli... Česká republika byla zastoupena přednáškou italského profesora G. Baffa o Otokaru Březinovi, ukázkami předmětů lidové tvořivosti, ochutnávkou piva Lobkowicz a výstavou mých fotografií. Tyto akce pořádalo česko - italské kulturní centrum DOBA, sídlící v podkrovních prostorách ohromného kostela San Filippo Neri s italským distributorem zmíněného piva (mimochodem - v obrovském vysokém sklepě přímo pod sakristií tohoto k bohoslužbě stále užívaného kostela je rockový klub). Na zajištění mé výstavy mělo ovšem podíl i plzeňské X - CENTRUM. Na vernisáž přijel z Milána generální konzul ČR a z Prahy přiletěla paní z ministerstva zahraničí. Já jsem přivezl výstavu linkovým autobusem z Prahy; při zpáteční cestě mě jako jediného pasažéra z plně obsazeného patrového autobusu vytáhli k osobní prohlídce bez jakéhokoli vysvětlení čeští celníci. To jsem ale předběhl. Paní z ministerstva se po příchodu do DOBY ptala na ulici děvčat v českém stánku, jestli jim nevadí, že vedle mají stánek černoši odněkud z Nigérie.

Tohle ovšem není tvoje ojedinělá zkušenost...

V průvodním textu k výstavě ze Zakarpatské Ukrajiny ve Velké synagoze jsem v závěru uvedl věnování památce během války umučených místních Židů a zároveň jsem vzdal hold "...těm ukrajinským dělníkům, kteří u nás - zejména ve stavebnictví - vykonávají často náročnou a namáhavou práci daleko od svých blízkých" (sic). Na zahájení výstavy se mi podařilo sehnat absolventku hudebního institutu Olgu Bojčuk z Ukrajiny. Přivezl jsem ji hodinu před vernisáží z léčebny v Letinech, kde v té době pracovala jako uklízečka. Stálo mě to hodně přemlouvání a vysvětlování, než ji pustili. Skvěle zazpívala ukrajinské lidové písně. Zjistil jsem ale, že věta z průvodního textu i vystoupení Olgy při vernisáži se ne u všech přítomných setkaly s příznivým ohlasem. Musel jsem několikrát připomínat, že i na rekonstrukci Velké synagogy v Plzni se podíleli ukrajinští dělníci. Jsou to věci, které mě vždycky poněkud vyvedou z míry. V Turíně jsem byl na snídani v denním baru - jsou tam na každém rohu a mají otevřeno od šesti sedmi hodin. Člověk se tam v klidu nasnídá cestou do práce. V tom mém seděli u kapučína a koblih Ital, černoch, Asiat a normálně se bavili i s barmanem o fotbale, o počasí a tak. Nevím, jestli by tohle bylo možné i u nás. Málokdo si uvědomuje, že náš případný vstup do Evropské unie přinese velký pohyb osob různého původu, jazyka, barvy pleti, kulturních návyků atd. Žijeme několik desetiletí vpodstatě v jednonárodnostním státě a nevím, jak se s tím lidé dokážou vyrovnat, když jsme se dosud nenaučili komunikovat s romskou minoritou a když ani ze strany státních institucí nevidím snahu občany na novou situaci připravit. V Plzni například existují různá kulturní centra - americké, britské, francouzské a nevím jaké ještě. Racionálnější a z hlediska fungování a problémů obyvatel města praktičtější by ovšem bylo, kdyby tu existovalo centrum romské, vietnamské, ukrajinské...

Na fotografiích, které vystavuješ, je většinou zachycen buď zmizelý nebo pomalu mizející svět... Je to jakési tvé ústřední téma...Co tě na něm tolik přitahuje?

Na to se těžko odpovídá. Jde spíš o záležitost intuice. Faktem je, že mě přitahují motivy a témata, která nejsou příliš aktuální, které jakoby stojí stranou všeobecného momentálního zájmu. Přitahují mě témata, o kterých vím nebo se domnívám nebo věřím, že budou pro někoho zajímavá třeba i za několik desítek let. Možná je to trochu i jakási kompenzace nebo útěk před různými civilizačními excesy, tlakem médií a všudypřítomným

Navíc jsem tak trochu zvědavý člověk, 06. 06. 1998

morem reklamy. Zároveň mi fotografie dává možnost vyjádřit určité pocity a snad i postoje a názory. Zvlášť když se mi podaří dát dohromady nějaký ucelený soubor a ten vystavením předložit k nahlédnutí. Je to způsob neverbální komunikace, který je mi blízký. Navíc jsem tak trochu i zvědavý člověk, rád otvírám tajné komnaty a poznávám neznámé světy - ty ovšem mohou být třeba za nejbližším rohem. To nakonec platí i o fotografiích, které vznikají jako produkt mé práce v památkovém ústavu, protože jsme zatím mluvili jen o mých mimopracovních aktivitách. Ty tvoří jenom malý zlomek proti tomu, co nafotím pro archiv a případné další využití v památkovém ústavu a co ostatně považuji z mé fotografické činnosti za nejdůležitější a nejpodstatnější.

Fotografie, které jsme do tohoto čísla PZ vybrali, se poměrně výrazně odlišují od toho, co obvykle vystavuješ.

Lidi nefotím moc často. Rád fotím člověka v situaci, kdy je sám zaujat nějakou činností. Může to být práce, rozhovor, umělecká činnost, hudební nebo pohybová performance. Rád fotím lidi neznámé, jejichž fotografie mohou být vnímány skutečně jako fotografie a ne jako obrázky populárních osobností. V klášteře v Plasích probíhalo v minulých letech v letních měsících sympózium alternativního umění Hermit, kam se sjížděli nonkonformní umělci vlastně z celého světa a spolu s návštěvníky vytvářeli podivuhodnou symbiózu umocněnou atmosférou samotného areálu kláštera. Fotografoval jsem jak vznikající objekty, tak i některé performance a koncerty. V Plasích docházelo z mého fotografického pohledu k jakémusi průsečíku či součinu mě přitahujících a pro mne inspirativních témat najednou. Proto jsem tam vždycky jezdil a jezdím rád i fotografovat.

(ptal se T. Hudec)

Karlovarský deník, Dokument i umělecké dílo zároveň, 31. 07. 1999, Jiří Martínek

Dokument i umělecké dílo zároveň

VÝSTAVA/Židovské památky západních Čech ve fotografiích R. Kodery v Královské mincovně

■ JIŘÍ MARTÍNEK

V západních Čechách je z minulosti doloženo na 150 židovských komunit, jejichž historie se bohužel skládá z nepřetržitých pokusů přežít pogromy, daně a perzekuce. Židé totiž byli cizinci jak pro Čecha, tak i pro Němce. Ve svých ghettech měli synagogy či modlitebny, mnohé z nich byly vypáleny či zbořeny a ty, co přežily, většinou přestavěny.

Dokladem existence národa, který nesměl žít a ani zemřít, tak dodnes zůstávají jen hřbitovy. Nejcennější památkou pak jsou kamenné náhrobky, plné kvadratických písmen hebrejské abecedy. Ta byla možná sekána po vzoru těch, jichž užívaly staré italské tiskárny v době renesance. Spolu s tesanými emblémy příslušníků rodu Kohenů (žehnající ruce) a Levitů (konvice) vytvářeji doslova piktogram - optickou báseň.

Více či méně dochované židovské hřbitovy západních Čech dokumentuje od roku 1992 Radovan Kodera, fotograf Památkového ústavu v Plzni. Jedinečný soubor jeho fotografií nyní nabízí návštěvníkům výstava v Královské mincovně v Jáchymově. Na sto černobílých fotografií židovských hřbitovů a torz synagog seznamuje širokou veřejnost s jediným hmatatelným dokladem existence židovských komunit na území našeho kraje.

Židovský hřbitov je nazýván Bet chaim, v překladu dům života. I ten hroznětínský, ve svahu nad Bystřicí, je plný věkovitého smutku a ticha. Foto RADOVAN KODERA

Výstavu doplňují sbírky z depozitářů Karlovarského muzea a cenné tisky ze 16. století. Ty patří do souboru knih bývalé latinské školy města Jáchymova, které je také jejich vlastníkem. O řadu cenných exponátů doplnila výstavu karlovarská Židovská obec, která se také na přípravě výstavy nemalou měrou podílela. Výstava, jejíž význam přesahuje rámec našeho okresu, potrvá do 10. září.

Autor je historikem Karlovarského muzea

MFD, Historické a novodobé fotografie seznamují s židovskými památkami, 23. 09. 1999

Historické a novodobé fotografie seznamují s židovskými památkami

K l a t o v y (ed) - Jedinečný fotografický soubor, který mapuje židovské památky v západních Čechách, vystavuje ode dneška klatovské okresní muzeum. Soubor nazvaný Tady žili Židé obsahuje zhruba tři sta historických i současných fotografií dochovaných nemovitých památek, včetně přestavěných či zcela zaniklých objektů. Snímky zachycují židovské hřbitovy, synagogy, modlitebny, rabínské domy a školy, židovské čtvrti, ulice a domy židovských obchodníků.

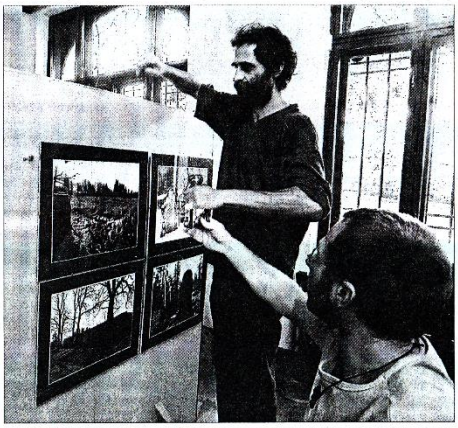
"Zcela unikátní památka je takzvaná mikve - rituální lázeň, jež se dochovala ve své středověké podobě. Nachází se ve sklepení barokního lázeňského domu New York v Kynžvartě a je určena pro jednu osobu. Má dřevěné schůdky a voda do ní přímo pramení, takže je i dnes prakticky okamžitě k použití," říká autor výstavy a fotograf plzeňského Památkového ústavu Radovan Kodera.

Historické fotografie jsou tónované dohněda, snímky, které dokumentují současný stav objektu, jsou černobílé. "Součástí expozice je také úřední korespondence vedená například při likvidaci objektu. To je případ strážovské synagogy, údajně nejhezčí a nejvýstavnější na Klatovsku. Židovská obec zde totiž zanikla už kolem roku 1900 a synagoga byla zbořena v roce 1954," vysvětluje Radovan Kodera.

Historické fotografie byly nazvětšovány z originálních negativů, popřípadě reprodukcemi fotografií, pohlednic či knižních ilustrací. "Nejstarší snímky pocházejí z archivu pražského Židovského muzea a vznikly v rozmezí let 1900 až 1920. Fotky jsem nazvětšoval na velký formát z originálních skleněných negativů. Ostatní historický materiál poskytly plzeňské Západočeské muzeum a Památkový ústav," říká Radovan Kodera. Ten je spolu s Jiřím Fiedlerem z pražského Židovského muzea autorem novodobých fotografií.

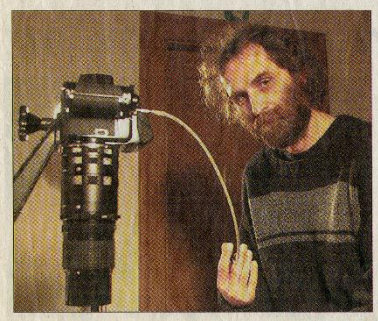
"První výstavu fotografií židovských hřbitovů jsem uspořádal v pětadevadesátém roce v plzeňské Staré synagoze, která byla už od roku 1900 veřejnosti nepřístupná. Ke zmíněným snímkům jsem přidělal ještě jednu kolekci a rozšířený soubor jsem vystavil letos v létě v manětínském zámku a v mincovně v Jáchymově," vypráví Kodera.

Klatovskou expozici doplňují fotografie dokládající důležité společenské události. "Snímky hořící synagogy v Kynšperku nad Ohří nebo deportace plzeňských Židů v lednu 1942 jsou jakýmsi mementem. Současné snímky zachycují například znovuotevření plzeňské synagogy, kde se letos v červnu uskutečnil po více než šedesáti letech první svatební obřad," doplňuje Radovan Kodera.

Plzeňský fotograf Radovan Kodera (vlevo) zavěšuje v klatovském okresním muzeu snímky, které jsou součástí souboru s názvem Tady žili Židé MAFA - JIŘÍ BERGER

Plzeňský deník, Projekt připomene oběti holocaustu, 10. 01. 2002, Tereza Maixnerová

Radovan Kodera, autor projektu Rok 2002 - rok vzpomínek, přefotil některé historické snímky a dokumenty. Díky tomu je uvidí Plzeňané na výstavě, kterou bude hostit stará synagoga. Foto J. Vogeltanz

Projekt připomene oběti holocaustu

■ TEREZA MAIXNEROVÁ

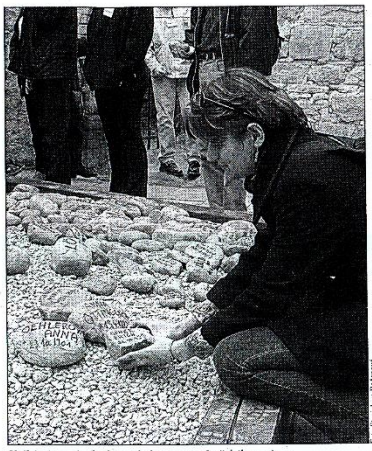
Plzeň - Tisíce plzeňských obětí holocaustu připomene rozsáhlý projekt nazvaný Rok 2002-rok vzpomínek, za nímž stojí plzeňský fotograf a pracovník Památkového ústavu Radovan Kodera. Projekt bude po celý letošní rok připomínat, že uplynulo šedesát let od transportů, kterými bylo v lednu roku 1942 z Plzně do Terezína deportováno více než 2600 Židů.

"První z akcí projektu plánujeme už na 25. ledna, kdy na budově sokolovny ve Štruncových sadech odhalíme pamětní desku. Sokolovna byla místem, kde byli Židé před transporty shromažďováni. Odtud putovali na nádraží a poté do Terezína," vysvětluje Kodera. Později by měla v prostorách staré synagogy ve Smetanových sadech začít výstava, která se bude jmenovat Osudy zmizelých. *"Stará synagoga se nyní opravuje. Pokud práce půjdou podle plánu, otevřeme výstavu v květnu. Zájemci si prohlédnou archivní materiály, dokumenty a fotografie, které popisují deportace Židů, exekuci a pronásledování, k vidění budou i snímky konkrétních obětí a dobové fotografie z Terezína. Osvětlími a dalších vyhlazovacích a koncentračních táborů či ghett,"* popisuje Kodera. Připomíná, že součástí výstavy se stanou i soudobé snímky ze zmíněných míst nebo z táborů ve východním Polsku, například z Majdanku.

Budova sousedící se starou synagogou, pomocná synagoga, které se dnes říká Židovská škola, bude hostit další část výstavy. *"Stavba je ve špatném stavu, nemá krovy ani střechu, zbyly jen obvodové zdi. V nich připravíme instalaci z oblázků. Na každém z nich bude napsáno jméno jedné z židovských obětí z Plzně,"* říká autor projektu. Rok vzpomínek rovněž přinese přednášky o holocaustu nebo o divadle v terezínském ghettu, chybět nebudou ani filmy či dokumenty. Ty by se měly promítat v rámci filmového festivalu Finále.

Kodera na projektu Rok 2002 - rok vzpomínek pracuje přes rok a půl. *"Netušil jsem, že příprava bude tak náročná. Musel jsem získat spoustu informací, hledal jsem v archivech, pročítal dokumenty, hovořil s pamětníky a navštívil jsem i některá místa, o kterých se v rámci projektu budeme zmiňovat. Také fotografie, které budou vystaveny ve staré synagoze, jsem pořídil sám,"* vypočítává Kodera.

Hospodářské noviny, Unikátní památník v plzeňské synagoze, 19. 04. 2002, Svatava Hernandezová

Unikátní památník obětem holocaustu z plzeňského regionu.

Unikátní památník v plzeňské synagoze

Svatava Hernandezová

Během čtyř posledních dnů vyrostl v prostorách Staré synagogy v Plzni unikátní památník obětem holocaustu z plzeňského regionu. V rámci projektu Rok 2002 – Rok vzpomínek vznikla akce Napiš jedno jméno, kdy od úterý do pátku (16.–19. 4.) přicházeli dobrovolníci z řad veřejnosti a studentů plzeňských škol do Staré synagogy a psali jména jednotlivých obětí na oblázky.

Ty pak rozmístili po ploše tzv. židovské školy, bývalé pomocné synagogy, z níž dnes stojí jen obvodové zdivo. Vzniklo tak ojedinělé pietní místo se jmény dvou tisíc šest set čtyř obětí holocaustu, jehož spoluautory se stali všichni, kteří sem přišli.

„Myšlenka vytvořit něco takového mě napadla již před léty, když jsem fotografoval interiér Velké synagogy. Napadlo mě tehdy, že do těch obrovských prostor chodilo skoro tři tisíce Židů, kteří v Plzni před válkou žili. Tehdy přišla ta myšlenka, rozmístit na místa, kde kdysi sedávali, kameny s jejich jmény. Jenže pak přišla rekonstrukce a synagoga byla již využívána k jiným akcím a nápad nešel zrealizovat," říká Radovan Kodera, fotograf a pracovník památkového ústavu, který se problematikou holocaustu zabývá již několik let.

V roce 1995, kdy ve Staré synagoze instaloval výstavu Židovské hřbitovy, si k tomuto místu vytvořil podle svých slov určitý vztah. „Pak jsem se dostal k šesti fotografiím z transportů plzeňských Židů, k nimž došlo před 60 lety. Byla na nich i jasně čitelná čísla, podle kterých jsem pak zjišťoval věk osob na snímcích, kdo to byl i jejich osudy. To mě inspirovalo k vytvoření seznamů všech transportovaných Židů ze zdejšího regionu," vypráví dál o vzniku ojedinělého památníku.

A pak už začal svou myšlenku uskutečňovat. V říjnu 2001 spolu se studenty nabídl zemědělskému družstvu na Manětínsku, že z jednoho z polí posbírají kameny. „Bylo jich dva valníky, vybrali jsme z nich asi tři tisíce pro náš účel vhodných oblázků. Letos v březnu jsme každý z nich vydrhli kartáčem a připravili k podpisům..." dodává.

Památník je hotov, všech 2604 jmen napsaných na kamenech bude pro příště připomínat hrůzy holocaustu a pro rodiny a známé všech, kteří zmizeli v koncentračních táborech po celé Evropě, se plzeňská Stará synagoga stane místem s pro ně zcela určitým rozměrem.

Právo se také zeptalo některých spoluautorů památníku z řad veřejnosti, co je přimělo této akce se zúčastnit. „Já jsem Židovka. Už jsme tu jednou s manželem byli. Mám tu již tatínka a přišli jsme znovu, abychom položili další kameny," říká starší žena. Další, paní Löwyová, popsala deset kamenů se jmény svých blízkých a přátel.

Památník bude spravovat plzeňská Židovská obec. Zájemci se mohou kdykoli na ni obrátit a požádat o umožnění návštěvy. Od poloviny června, kdy se ve Staré synagoze představí výstava Osudy zmizelých, která přinese archivní materiály, dokumenty a fotografie, které popisují deportace Židů, exekuce a jejich pronásledování, budou prostory otevřeny po celou sezónu až do podzimu.

Zedníček kmotrem malé orangutanky

Vladimír Fořt

Tříměsíční mládě orangutana bornejského, samičku narozenou letošního 17. ledna v Zoologické zahradě ve Dvoře Králové nad Labem, čekají v neděli hodinu po poledni křtiny. Událost se uskuteční u příležitosti [illegible] Donna v roce 1981 odchycena na Borneu a v Madridu odchována lidmi. Tam sice získala některé téměř lidské návyky, ale odchování mláděte se učila až v naší zoo od starší samice Žanety.

„Přes všechnu péči první Donnino mládě, narozené v roce 1995 uhynulo. Jak jsme zjistili, matka porodila mládě la Právu zooložka Radmila Maříková.

V čase odchovu nebyl ovšem kontakt Dahiho a Donny přerušen, takže opětovné shledání, už i vzhledem k inteligenci organgutanů, bylo úspěšné. Matka se o potomka pečlivě starala, dokonce začala laktovat a Dahi od ní začal sát mléko. S narčením a obavami dva dny po porodu uspána. Zjistili jsme, že mléko má. Mládě bylo tudíž přiloženo a jeho vývoj probíhá bez problémů. Je nyní i pohybově zdatnější, matka je nenosí už jen na břiše, ale i na zádech," dodala Maříková.

Dospělý orangutaní samec váží 80

Pozvánka Stopy holocaustu, 13. 01. 2005

Vzdělávací a kulturní centrum
Židovského muzea v Praze
a
Občanské sdružení Pro Photo

si Vás dovolují pozvat na

vernisáž výstavy fotografií

Radovana Kodery

STOPY HOLOCAUSTU

Výstava představuje soubor fotografií pořízených v letech 2000–2002
v rámci přípravy projektu *Rok 2002 – rok vzpomínek* na některých místech,
kde v průběhu let 1940–1945 zahynuli čeští Židé.

Úvodní slovo pronese **PhDr. Leo Pavlát**,
o své tvorbě pohovoří **Radovan Kodera**,
hudební vystoupení
Jiří Hošek: piano, **Dominika Hošková**: violoncello
/Občerstvení/

čtvrtek 13. ledna 2005 v 18 hod.
Vzdělávací a kulturní centrum
Židovského muzea v Praze
Maiselova 15, 110 00 Praha 1, 3. patro

Výstava potrvá do 20. února 2005

Plzeňský deník, Kodera chystá expozici, 05. 04. 2002, Tereza Maixnerová

Kodera chystá expozici

■ TEREZA MAIXNEROVÁ

Plzeň - Černobílé snímky vystavuje v těchto dnech v plzeňské Galerii Esprit fotograf Radovan Kodera. V kolekci, kterou pojmenoval Ejhle, člověk, představuje tváře lidí z České republiky i dalších zemí Evropy. Všechny vystavené snímky jsou černobílé.

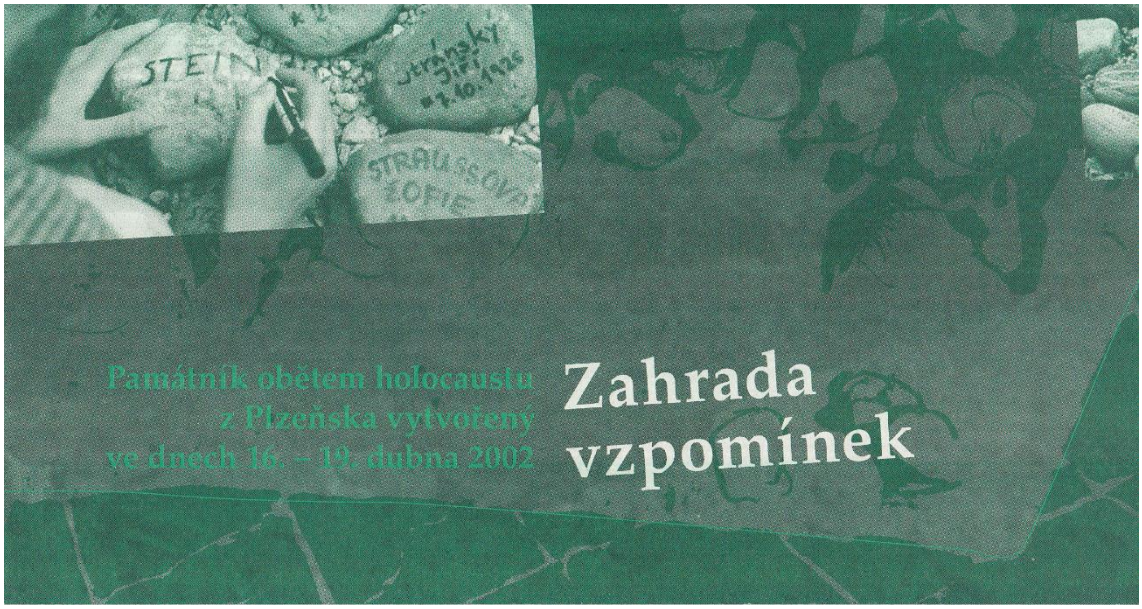
Výstava v Espritu potrvá do 27. dubna, pět dnů před jejím skončením začne další prezentace Koderovy fotografické tvorby. V budově bývalé železniční stanice Plzeň-Jižní předměstí totiž začne výstava Stopy holocaustu. Její téma fotografa provází celým životem. Připravil proto na letošek projekt Rok 2002 - rok vzpomínek, který bude po celý rok připomínat, že uplynulo šedesát let od transportů, kterými bylo z Plzně do Terezína deportováno více než 2600 Židů. Jednou z chystaných akcí je i výstava ve staré synagoze ve Smetanových sadech. *"Archivní materiály, dokumenty a fotografie přiblíží deportace Židů, exekuci a pronásledování,"* popisuje Kodera. Připomíná, že součástí výstavy budou i soudobé snímky ze zmíněných míst nebo z táborů ve východním Polsku, například z Majdanku.

Budova sousedící se starou synagogou, pomocná synagoga, které se dnes říká Židovská škola, bude hostit další část výstavy. *"Ze stavby zbyly jen obvodové zdi. V nich připravíme instalaci z oblázků. Na každém z nich bude napsáno jméno jedné z židovských obětí z Plzně,"* říká Kodera.

Radovan Kodera vystavuje v těchto dnech snímky v Galerii Esprit.
Foto Jaroslav Vogeltanz

Skládačka k výstavě Zahrada vzpomínek, 19. 04. 2002

MFD, Výstava připomíná deportace Židů z kraje, 26. 06. 2002, Petra Kosová

Výstava připomíná deportace Židů z kraje

Plzeň - Kromě radostných oslav životních jubileí významných umělců Josefa Skupy a Jiřího Trnky zaměřila letos Plzeň celoroční pozornost i na jedno tragické výročí: deportace téměř tří tisícovek Židů z Plzeňska do Terezína. Dvouletý projekt pátrající po jejich osudech završuje výstava ve Staré synagoze ve Smetanových sadech v Plzni.

Přípravy na výstavu nazvanou Osudy zmizelých začaly zhruba před dvěma lety - tehdy plzeňský fotograf Radovan Kodera, s podporou grantu Nadace Rudolfa Löwyho a plzeňských Židů, zahájil pátrání po osudech zmizelých židovských spoluobčanů. Už v lednu loňského roku prohlásil: „Mělo se začít dříve, aspoň před třiceti nebo čtyřiceti lety." Obtížnost pátrání jeho slova potvrdila. Přesto byl projekt úspěšný: podařilo se shromáždit nové dokumenty a informace a najít několik pamětníků. A už se nyní ví, kde skončila svoji životní pouť valná většina židovských obyvatel z Plzeňska.

Cesta do pekel začala v lednu roku 1942, kdy nacisté deportovali ve třech hromadných transportech z Plzně a okolí 2604 obyvatel židovského původu do koncentračního tábora v Terezíně, další odjeli v následujících letech. Z Terezína byli postupně Židé z Plzeňska deportováni do vyhlazovacích táborů na východě. Konce války se dožily 204 osoby.

Tyto události si letos Plzeň připomíná jako Rok 2002 - rok vzpomínek. Zahájilo jej 25. ledna odhalení pamětní desky na budově Sokola I, kde byly Židé ve dvacátýchčtém roce internováni před deportacemi. Mimořádný ohlas měla dubnová akce Napiš jedno jméno, díky které vznikl v bývalé pomocné synagoze působivý Památník obětem holocaustu - za čtyři dny tam přišlo více než 2600 dobrovolníků napsat na kámen jméno jednoho ze zmizelých Židů. „Památník bude během výstavy přístupný veřejnosti," doplňuje Radovan Kodera.

Následovala výstava fotografií současné podoby koncentračních táborů a ghett, v nichž skončili svoji pouť Židé z Plzeňska, a to při filmovém festivalu Finále v objektu opuštěného nádraží Plzeň-Jižní předměstí. Holocaustu se také věnovala jedna ze sekcí Finále. A ve Velké synagoze je dosud k vidění mimořádně rozsáhlá výstava snímků známého fotografa Pavla Diase zaměřená především na judaika.

Nyní předkládá Radovan Kodera ve Staré synagoze dokumenty týkající sě transportů, historické i současné fotografie, kresby dětí z terezínského ghetta, antisemitské články z českého tisku či korespondenci. „Z pamětníků nám poskytla materiály například známá cembalistka Zuzana Růžičková, která přežila spolu s maminkou. Jinak celá rodina zahynula - její otec pocházel z pěti dětí," říká Kodera.

Výstava Osudy zmizelých potrvá do 30. září, otevřeno bude denně kromě soboty od 11 do 18 hodin.

PETRA KOSOVÁ

PŘÍPRAVY. *Známý fotograf Radovan Kodera připravuje v plzeňské Staré synagoze výstavu Osudy zmizelých, věnovanou výročí deportací židovských obyvatel Plzeňska.* FOTO: MAFA - JIŘÍ BERGER

MFD, Dokument zachytil plzeňskou akci, 03. 04. 2003, Petra Kosová

Dokument zachytil plzeňskou akci

Plzeň - Mezi prvními vyprodanými projekcemi letošního ročníku plzeňského festivalu FINÁLE byla kolekce dokumentárních snímků Milana Maryšky, letos na Finále nasazeného v sekci Osamělí běžci. Milan Maryška, bohužel, doběhl svůj životní maraton vloni v prosinci v Izraeli při natáčení čtyřdílného seriálu Český holocaust. Krátce předtím natáčel v Osvětimi a jako poradce si vyžádal plzeňského fotografa Radovana Koderu, který připravil pro Plzeň významný projekt Rok 2002 - rok vzpomínek a v Osvětimi strávil s fotoaparátem mnoho času.

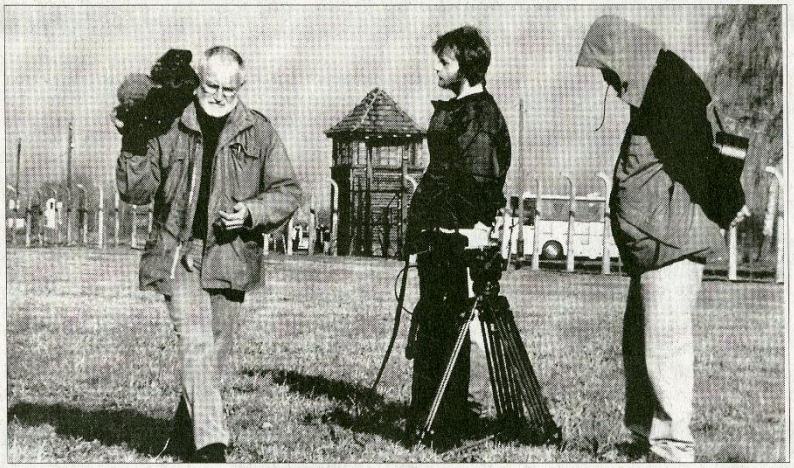
Fotoaparát si nezapomněl ani při natáčení s Maryškou. Díky tomu vznikl fotografický dokument, který vlastní i nadace Člověk v tísni, jíž je Maryška spoluzakladatelem a o jehož vystavení zatím není rozhodnuto. „Vrátili jsme se z Polska 22. listopadu a 29. listopadu odjížděl Maryška do Izraele, takže ty fotky už neviděl," říká Radovan Kodera.

Spolupráce se chystala delší čas. „S Maryškou jsme byli v kontaktu od roku 2001, kdy jsem připravoval Rok vzpomínek. Během roku jsem byl kvůli tomu třikrát v Osvětimi. Maryška chtěl tipy na místa, která se týkají českých Židů. To jest třeba terezínský rodinný tábor, nebo trestný blok číslo 11 v táboře Osvětim 1, v němž nacisté prováděli první pokusy na lidech s plynem Cyklon B. Zabíral kamerou i hromady kufrů, na kterých jsou jména českých a potažmo i plzeňských Židů a další místa s vyrytými nápisy a podobiznami. Milan Maryška kladl důraz na výtvarnou stránku svých dokumentů a detail hrál v jeho případě velkou roli," připomíná Kodera.

Točilo se i v Plzni. Kameraman Ladislav Moulis čtyři dny sbíral materiál při akci Napiš jedno jméno. Týden přicházeli do Staré synagogy dobrovolníci napsat každý jméno jednoho židovského spoluobčana, který nenávratně zmizel v nacistických lágrech. „Dokument Český holocaust dokončuje Petr Jančárek, Maryškův kolega, takže nevím, kolik se toho z Plzně ve výsledku objeví. Jiná osobnost znamená jiný výsledek. Ale Maryška mi předal hodinu natočeného, nesestříhaného surového materiálu, kde je akce Napiš jedno jméno zdokumentovaná. Je to pocta, že mu akce přišla natolik zajímavá. Sám Maryška se tu objevil poslední den a natáčel rozhovory se studenty, kteří akci pomáhali zabezpečit, a s příbuznými obětí," vypráví fotograf.

Ten předal dokumentaristovi řadu materiálů, které nashromáždil pro plzeňský projekt. „Kolik z toho se využije? To nevím," říká Kodera.

PETRA KOSOVÁ

NATÁČENÍ V OSVĚTIMI. *Dokumentarista Milan Maryška, jeho asistent Jan Turek a technik Václav Hejduk natáčeli vloni v listopadu v Osvětimi-Březince.* **FOTO: RADOVAN KODERA**

MFC, Symbolická fota lze vidět v kryptě, 02. 07. 2003, Václava Šusová

Symbolická fota lze vidět v kryptě

Plzeňský fotograf Radovan Kodera na Rabí představuje na tři desítky fotografií

Po staletí byly prostory podzemí gotického kostela na hradě Rabí veřejnosti zapovězeny. Teprve nyní si je mohou návštěvníci prohlédnout, navíc i s výstavou fotografií Radovana Kodery s názvem Tichá místa.

PŮSOBIVÁ HRA SVĚTLA. *Koderovy snímky umocňuje interiér hradní krypty.* FOTO: MAFA - JIŘÍ BERGER

Rabí - Podzemí hradního kostela Nejsvětější Trojice na Rabí má zvláštní atmosféru. Do prostoru uzavřeného valenými gotickými klenbami světlo proniká několika okny a jen doplňuje umělé osvětlení vystavených snímků. Navíc má prostor dvě úrovně. „Mám rád, když výstavy mohou být v originálním prostoru, nikoliv v galerii. A krypta kostela na Rabí má skutečně působivou atmosféru," říká Radovan Kodera, který vystavoval mimo jiné v plzeňské Velké synagoze, v kostele svatého Petra a Pavla v Plané u Mariánských Lázní nebo v ještě neopravené kapli nebílovského zámku. „Snažím se, aby fotky vždy korespondovaly s prostředím, kde jsou vystaveny," vysvětluje Kodera.

Plzeňský fotograf v hradní kryptě na Rabí představuje na tři desítky černobílých fotografií, často zobrazujících kameny či torza stromů. „Jsou to symbolické snímky, které jsou sérií geneze od pohanských náboženství po křesťanství, včetně křížové cesty. Další fotografie připomínají negativa dvacátého století, a to snímek pamětního kamene vojákům padlým za první světové války a pak snímek památníku z koncentračního tábora z Osvětimi," vysvětluje Radovan Kodera, který na hradě Rabí vystavuje úplně poprvé.

Podzemí hradního kostela prošlo rekonstrukcí a na rozdíl od kostela samotného se jej podařilo zpřístupnit návštěvníkům. „Stavební stav kostela nám bohužel nedovoluje zpřístupnit ho. Nicméně doufáme, že otevření podzemí a výstavy, které chystáme, na osud kostela upozorní. Před sedmi lety se totiž podařilo opravit střechu, ale na další rekonstrukci už nezbyly peníze," konstatuje kastelán hradu Rabí Michal Novák.

Jak uvnitř vypadá hradní kostel, který byl vysvěcen v roce 1498, by měla připomenout fotografie, které rovněž pořídil Radovan Kodera. Ten totiž fotografuje také pro Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni. „Fotky z vnitřních prostor kostela by měly být vystaveny na schodišti do podzemí kostela," říká Radovan Kodera, jehož nová výstava Tichá místa bude na Rabí k vidění do konce léta.

Podzemí hradního kostela podle kastelánových odhadů předkové v minulosti nikdy nepoužívali jako pohřebiště. „Zřejmě sloužilo jako součást obrany hradu," soudí Michal Novák. VÁCLAVA ŠUSOVÁ

Objednávka zhotovení fotografií, 12. 12. 2005

Občanské sdružení Pro Photo
Čelakovského 12
301 32 Plzeň
IČO: 266 44 401

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Plzni
Prešovská 7
306 37 Plzeň

Věc: Objednávka zhotovení fotografií

Objednáváme u vás zhotovení 60 černobílých fotografií vycházejících z formátu 50x60 cm z negativů zapůjčených z Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně pro výstavu připravovanou do Velké synagogy v Plzni. Prosíme, fotografie po jejich zhotovení neposílejte poštou. Fotografie převezme spolu s fakturou zástupce sdružení osobně.

Dne 12. 12. 2005

S díky a pozdravem

za O. s. Pro Photo

Přemysl Řepa
místopředseda

Sedmička Plzeň, Výstava připomíná dění v roce 1989, 12. 11. 2009

MLADÁ FRONTA

www.sedmicka.cz | číslo 31 | ročník I. | 12. – 18. listopadu 2009 | ZDARMA

Sedmička Plzeň

NEJČTENĚJŠÍ TÝDENÍK VE MĚSTĚ | 700 000 ČTENÁŘŮ V ČR

Jezírko vydalo andělíčka
str. 8

FESTIVAL
ANIMÁNIE
Filmy, komiks, dílny
STRANA 9

VE STRAŠICÍCH
FILMAŘI
Remunda a Klusák točí
STRANA 4

SPORT
HÁZENÁ
Dramatická remíza
STRANA 48

Výstava připomíná dění v roce 1989

PAMĚTNÍCI I MLADÍ. U panelů plných fotografií Radka Kodery se se zájmem zastavují lidé všeho věku. Události v listopadu 1989 v Plzni shrnuje i závěr našeho seriálu. Foto 7 / Miroslav Chaloupka

ÚVODNÍK

Milé čtenářky, milí čtenáři

Luboš Vedral
regionální šéfredaktor

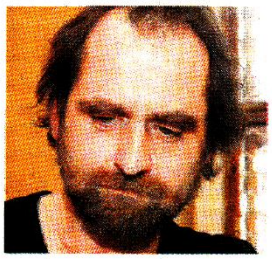
Přes půl roku chodila většině z vás Sedmička do poštovní schránky. Vydavatelství Mladá fronta chtělo, abyste dostávali nejčtenější regionální týdeník ve městě až domů. Již na startu Sedmičky jsme však věděli, že zhruba po šesti měsících distribuce týdeníku do schránek skončí. Neznamená to však, že bude ve městě vaší oblíbené Sedmičky méně. Všechny výtisky, které chodily do schrá-

Plzeňský deník, Kodera: Málokdo se postaví proti davu, 19. 01. 2012, Evžen Zavadil

Kodera: Málokdo se postaví proti davu

EVŽEN ZAVADIL

Plzeň – Fotograf Radovan Kodera dostal včera od primátora Martina Baxy Historickou pečeť města Plzně, jedno z nejvýznamnějších ocenění. Získal ji ve chvíli, kdy si město připomíná 70. výročí transportu plzeňských Židů do Terezína, odkud poté většina putovala do koncentračních táborů na východě. Právě holocaustem se plzeňský fotograf dlouhodobě zabývá. Včera odpoledne byla současně slavnostně otevřena v prvním patře radnice výstava, která připomíná osudy židovských spoluobčanů za druhé světové války. Jejím autorem je právě Radovan Kodera.

RADOVAN KODERA. Získal Historickou pečeť města Plzně.

Je ocenění primátora i symbolem toho, že se vedení města nebojí podpořit ty, kteří mluví o holocaustu?

Mě to ocenění primátora docela zaskočilo. A s tím symbolem? Asi jo, je to možné.

Připravil jste výstavu s názvem Šoa – holocaust plzeňských Židů. Jak jste dával dohromady všechny materiály?

Základem jsou už podklady k výstavě Osudy zmizelých ve staré synagoze, kterou jsem připravoval k 60. výročí od roku 1999. Na této výstavě se podílela také Zuzana Zbořilová a někteří studenti z Mikulášského gymnázia v Plzni.

Holocaust je příkladem krystalického zla. Co říkáte názorům, které ho zpochybňují?

Je pro mě záhada, že popírači holocaustu nacházejí odezvu. Tady tolik ne, ale třeba v USA vycházejí knihy, existují instituce věnující se pseudovýzkumům. Přitom je nepochybné, že tehdy, za druhé světové války, šest milionů evropských Židů ´vyletělo´ komínem nebo zahynulo jiným způsobem.

V Plzni se konalo několik pochodů pravicových radikálů, kteří si to s oblibou namířili kolem synagogy a zaštiťovali se přitom vždy svobodou slova, projevu, ...

Vnímal jsem, že město i politici měli snahy tyto pokusy zastavit. Vždy to ale narazilo na justiční otázky. Ukázalo se, že nástroje demokracie bývají často velmi bezzubé. Potom ale bývá mnohdy pozdě, jak se ve třicátých letech ukázalo v Německu.

A co říkáte tomu, že tito aktivisté málokdy podle úřadů porušili zákon?

Myslím, že k porušování zákona v těchto případech docházelo. Někdy to vypadá, že soudci, kteří o tom rozhodují, ani nemají dostatek vzdělání. A tak docházelo i ke zvláštní věci, kdy složky zákona proti extremistům nezasáhly, ale naopak je chránily i před lidmi, kteří byli holocaustem osobně postiženi. Pro mě to byly jedny z nejhorších polistopadových situací, které jsem zažil.

Posunulo se v čase vnímání holocaustu a osudu plzeňských Židů?

Myslím, že posun je viditelný. Problematikou, osudem jednotlivých lidí se zabývají školy, třeba právě na mikulášském gymnáziu se rozjel zajímavý projekt. Vzbuzuje to zájem, je to možná tím, že do roku 1989 bylo i toto téma tabuizované.

Myslíte, že společnost a tzv. elity dokážou odolávat vzrůstajícím xenofobním tendencím?

Podle mě se společnost s xenofobními názory moc vyrovnat neumí, naopak mají navrch, a to i v kruzích politických. A ani elity tomu příliš nečelí, málokdo si troufne jít proti davu. Hodně záleží na autoritě.

Plzeňský deník, Plzeňský holocaust na radnici, 19. 01. 2012

PLZEŇSKÝ HOLOCAUST NA RADNICI

Osudy dvou tisíc plzeňských spoluobčanů, kteří před 70 lety mířili v nucených transportech do koncentračních táborů, se zabývá výstava v prvním patře městské radnice. Expozice s názvem Šoa – holocaust plzeňských Židů potrvá do konce února. Foto: Deník/V. Leška

Pozvánka na výstavu „Šoa – holocaust plzeňských Židů“, 18. 01. 2012

MFD, Muž, který mapuje plzeňské temno. Válečné osudy Židů, 19. 02. 2012, Jaroslav Nedvěd

Muž, který mapuje plzeňské Temno. Válečné osudy Židů

Na konci 90. let se mu dostala do rukou historická fotografie z transportu plzeňských Židů do koncentračních táborů v lednu 1942. Pohled na snímek **odstartoval pátrání po okolnostech**, které provázely tragické osudy mnoha lidí.

Plzeňan Radovan Kodera začal před lety mapovat neznámé příběhy židů. Včera jeho práci primátor Martin Baxa ocenil historickou pečetí města Plzně.

Na téma holocaustu se nyní jednapadesátiletý Radovan Kodera plně zaměřil v devadesátých letech. „K tomu, abych se věnoval osudům konkrétních lidí, mě přivedla fotografie, kterou jsem reprodukoval na výstavu v roce 1999 v Klatovech. Byl to snímek z transportu. Reprodukci jsem zvětšoval, a tak jsem zjistil, že na cedulkách, které tam měli lidé na krku, jsou viditelná čísla. Podle nich a transportního seznamu jsem zjistil, o koho se jednalo. Byli to manželé a dvě děti. To byl první impuls k tomu, že jsem se snažil získat další informace.“

Před deseti roky, k šedesátému výročí plzeňských transportů, Kodera pomáhal s přípravou akce Rok 2002 - Rok vzpomínek. Její součástí byla výstava ve Staré synagoze, vznik filmu o holocaustu a akce Napiš jedno jméno. Díky tomu vznikl za Starou synagogou památník s oblázky nesoucími jména židů, kteří válku nepřežili.

„V minulých letech jsem vyhledával pamětníky, jezdil po archivech, fotografoval místa, kam se židé při transportech z Plzně dostali,“ vzpomíná Kodera. Ten pomáhal některým potomkům obětí holocaustu zjistit osud jejich příbuzných. Přiznává, že se přitom dozvídal o otřesných událostech. „Některé se ani nedají vypovědět, jak byly hrozné, takže o něčem jsem příbuzným nedokázal říct.

„Některé osudy se ani nedají vypovědět, jak byly hrozné, takže o něčem jsem příbuzným nedokázal říct. Prostě jsem jim nemohl popsat, co všechno se kde dělo.“

Radovan Kodera
plzeňský fotograf

Prostě jsem jim nemohl popsat, co všechno se kde dělo. Některé věci je možná lepší nevědět,“ vysvětluje.

Radovan Kodera pátral například po tom, co se stalo s blízkými Rudolfa Löwyho, jehož jméno nese nadace na záchranu židovských památek. „Jeho rodiče zahynuli v Estonsku, kam dorazil jeden z transportů z Terezína. V Estonsku byla většina účastníků transportu za drastických okolností zlikvidována,“ říká Kodera. Ten ví, že řada lidí, kteří přežili holocaust, se s tou hrůzou nedokázala nikdy vyrovnat. „Někteří pamětníci jako by stále byli se svými blízkými, o které tehdy přišli,“ popisuje.

K letošnímu sedmdesátému výročí plzeňských židovských transportů připravil Radovan Kodera na radnici výstavu. Ukazuje například dobové fotografie. „Jsou tam i vybrané kresby dětí, které vznikly v terezínském ghettu. Vybíral jsem obrázky dětí, které pocházely z Plzně. Je mezi nimi i velmi známý obrázek motýlů Margit Korecové,“ připomíná fotograf.

Radovan Kodera je přesvědčen, že i když od válečných hrůz uplynulo sedmdesát let, je nutné je dál připomínat a mluvit o tom, co se tehdy stalo. „Navíc se některé informace objevují až teď. Je to důsledek i toho, že toto téma bylo do roku 1989 tabuizováno. Například v Terezíně bylo muzeum SNB a nikde nebyla zmínka, že tam dřív existovalo ghetto.“

Další důvod, proč připomínat holocaust, vidí Kodera v aktivitách příznivců neonacismu. „V některých lidech stále přetrvává antisemitismus,“ varuje Radovan Kodera.

Jaroslav Nedvěd

Pozvánka ArtCamp, 10. 07. 2016

Radovan Kodera
KRAJINOU JOSEFA VÁCHALA

Josef Váchal (nar. 1884 v Milavčích u Domažlic, zemřel v r. 1969 ve Studeňanech u Jičína) , malíř, grafik, spisovatel, filozof, básník, tiskař, sochař, řezbář se seznámil se svou budoucí ženou Marií (Mášou) Pešulovou z Olšan u Pačejova (tehdy Olšany u Nepomuka) v r. 1912. O rok později se oženil a v červnu 1913 s Mášou poprvé navštívil její rodinu v Olšanech. Znovu pobýval v Olšanech v r. 1914, pak až v r. 1920 po světové válce, v níž sám na italské frontě bojoval. Máša Váchalová zemřela po těžké nemoci (akutní tuberkulóza) na Štědrý den r. 1922. Naposled pobýval Váchal v Olšanech v r. 1926, tentokrát se svou doživotní partnerkou, malířkou Annou Mackovou. Během pobytů v Olšanech Váchal podnikal pěší výlety po blízkém i vzdálenějším okolí, kreslil i maloval „lančafty“ a sbíral podklady pro pozdější ryteckou i literární práci.

Soubor fotografií pro výstavu v areálu chanovického zámku jsem vybíral ze snímků pořízených v rozmezí let 1988 až 2005 na místech, která Josef Váchal při svých opakovaných pobytech v Olšanech mohl navštívit, kudy mohl procházet, která mohl vidět, či dokonce kreslit nebo malovat.
Velmi volná váchalovská inspirace tedy nebyla většinou přítomna při samotném fotografování, ale až při výběru snímků i s ohledem na Váchalovo svérázné a jedinečné dílo ovlivněné symbolismem a impresionismem. Snad je na snímcích patrné mé okouzlení touto pošumavskou krajinou podobně, jako jí byl okouzlen kdysi Josef Váchal…

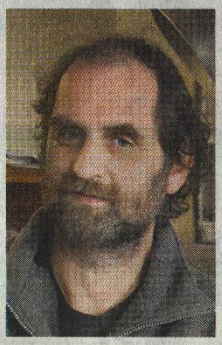
Radovan Kodera

Plzeňský deník, Moje místa, 15. 07. 2016

PLZEŇSKO | Očima Radovana Kodery

Moje místa

Na pět otázek odpovídá fotograf a učitel Radovan Kodera

Plzeň – Radovan Kodera *(na snímku)* pochází z Chebu, ale od roku 1974 žije v Plzni. Fotografovat začal už v polovině 80. let. Věnuje se především dokumentární tvorbě a pracuje převážně s černobílou fotografií. V poslední době zaměřil pozornost na vznik několika cyklů ateliérových portrétů, autoportrétů i zátiší. Působí jako středoškolský a vysokoškolský učitel. (mrak)

Místo, kam rád chodím na kávu

Chodím rád ke Goranovi do Orient Coffee, což mám hned vedle ateliéru. Navíc tam Goran kávu praží, takže si ji hodně často i kupuji. Jsem na kávě závislý. Piju většinou dva tři šálky denně, ale zato silné. Je příjemné, že se v létě nebo když je hezké počasí, dá sedět i venku na nádvoří. Loni jsem do kavárny pozval třeba Wolftraud de Concini, která se stala plzeňskou kronikářkou a kterou jsem také fotil.

Koho z Plzeňanů z historie bych rád potkal?

Znovu bych se setkal s Rudolfem Löwym, který mě hodně ovlivnil. Byl příslušníkem 1. čs. obrněné brigády ve Velké Británii. Poté dostal mnoho ocenění a řádů, ale pak přišel o veškerý majetek. Do pozdního věku byl perzekuován, přesto zůstal skromným a vstřícným člověkem.

Místo, které by se dalo vylepšit

První, co mě napadne, je katastrofální doprava v centru, což je taková česká anomálie. V okolních státech už do středu města auta nesmí. Říkám to i s tím, že mám ateliér na náměstí, takže tam občas potřebuju zajet, ale je to průšvih. Velmi rád mám Bratislavu, kde auta v centru nejsou. Procházím se centrem a je to opravdu úžasný zážitek. Pak se vrátím do Plzně, kde se motám mezi jedoucími nebo parkujícími vozy na náměstí, které je navíc památkovou zónou.

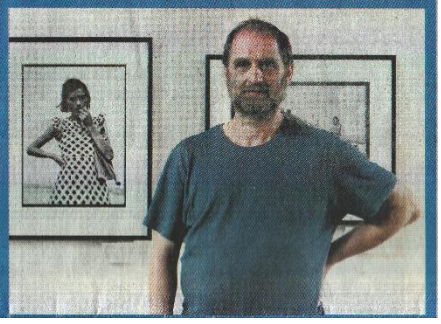

Místo, kde chci být sám

Bývám rád sám ve fotokomoře, kde dělám fotky. Když tam někdo vleze, ruší a zdržuje mě od práce *(smích)*. Už tam netrávím tolik času jako dřív. Mám úvazek v plzeňském památkovém ústavu a v minulosti jsem třeba dva nebo tři dny strávil buďto v terénu, nebo právě v komoře. Teď už i pro ně většinou fotím digitálně. Rád jsem sám i ve svém ateliéru.

Kde jsem rád a kam bych pozval přátele

Do Velké synagogy jsem začal chodit počátkem 90. let, nejdřív jsem fotografoval její stav, pak průběh rekonstrukce a následně se tady začaly dělat výstavy. První, kterou jsem v těchto prostorách měl, se týkala právě rekonstrukce. Od té doby tady každoročně něco podnikáme. Teď si návštěvníci mohou prohlédnout výběr fotografií legendárního projektu Farm Security Administration (Zemědělská zabezpečovací správa) 1935-1943, což je opravdu bomba. Je to velmi zajímavý soubor fotografií mapujících život na americkém venkově i ve městě po tamější hospodářské krizi. Výjimečná kolekce obsahuje asi 270 tisíc snímků. V Plzni je vystaven pouze výběr z nich, jedná se o 250 fotografií od 18 autorů. Výstava určitě stojí za zhlédnutí a trvá až do 31. října.

Dohoda s ŽO v Plzni

D o h o d a

Židovská obec v Plzni, IČ 49777122, se sídlem v Plzni, Smetanovy sady 5,
zastoupená panem Arnoštem Bergmannem, předsedou obce, dále jen ŽO,
na straně jedné
a
Občanské sdružení Pro Photo, IČ 26644401, se sídlem v Plzni, Čelakovského 12,
zastoupená panem Radovanem Koderou, předsedou sdružení,
dále jen O. s. Pro Photo, na straně druhé

uzavírají ve smyslu § 51 občanského zákoníku tuto

dohodu o součinnosti při pořádání výstav v plzeňských synagogách:

čl. 1

ŽO jako vlastník památkově chráněných objektů Velké a Staré synagogy v Plzni, má zájem uvést obě tyto stavby, včetně jejich interiérů i bezprostředního okolí, do stavu, odpovídajícímu jejich mimořádnému kulturnímu i náboženskému významu. V souladu s tímto cílem považuje ŽO za potřebné prezentovat vhodným způsobem obě synagogy veřejnosti, zvláště prostřednictvím výstav a koncertů.

čl. 2

O. s. Pro Photo je dle svých stanov občanským sdružením tvůrců a pořadatelů výstav převážně zaměřených na fotografické soubory z prostředí etnických a jiných menšin a uváděných v netradičních prostorách.

čl. 3

ŽO a O. s. Pro Photo se dohodly, že budou po dobu 10-ti let od podpisu této smlouvy spolupracovat při přípravě a organizování výstav v objektech Velké a Staré synagogy v Plzni.

Za tím účelem se ŽO zavazuje poskytovat výhradně Občanskému sdružení Pro Photo všechny obvyklé výstavní plochy, umožňovat přípravu, instalaci i realizaci jednotlivých výstav v obou jmenovaných objektech, zajišťovat vhodné podmínky pro průběh výstav včetně zajištění pořadatelské služby, osvětlení, úklidu a ostrahy a podílet se na uspořádání slavnostních vernisáží. Podle svých možností se bude ŽO podílet na propagaci výstav a případně též na nákladech spojených s jejich realizací.

O. s. Pro Photo se zavazuje připravovat po dohodě se ŽO vhodné výstavy fotografických či jiných, zpravidla dvourozměrných artefaktů v objektech obou plzeňských synagog. Za tím účelem se zavazuje vybírat tématicky vhodné soubory, zajišťovat jejich zapůjčení, pojištění, přepravu, adjustaci, instalaci, prezentaci i závěrečnou demontáž. Všechny tyto činnosti, stejně jako vyhotovení propagačních materiálů a jejich uveřejnění, resp. doručení, finančně zajistí O. s. Pro Photo.

čl. 4

Smluvní strany se dohodly, že před každou zamýšlenou výstavou se sejdou představitelé ŽO a O. s. Pro Photo či jejich zmocněnci a projednají téma výstavy, den zahájení a ukončení, rozsah použitých ploch, předpokládané náklady, seznam osob pozvaných na vernisáž, výši

vstupného, rozsah technické, organizační a případně i finanční pomoci ze strany ŽO a další podrobnosti.

čl. 5

Případný zisk ze vstupného bude využit na zajištění oprav a údržby synagog. Poměrná částka, dohodnutá stranami před každou výstavou, bude poskytnuta O. s. Pro Photo na přípravu následné výstavy.

čl. 6

Veškeré spory, které by vznikly při realizaci této smlouvy, budou mezi stranami řešeny jednáním předsedů. Tato smlouva může být před uplynutím 10-ti let zrušena po dohodě nebo výpovědí bez uvedení důvodu, přičemž výpovědní lhůta se stanoví na 3 měsíce počínaje od prvého dne měsíce následujícího po doručení výpovědi, avšak výpovědní lhůta neskončí dříve, než po dohodnutém termínu skončení připravované či již probíhající výstavy, pokud by předčasným ukončením výstavy nebo se zrušením její přípravy byly spojeny sankce či jiné hmotné újmy postihující některou ze smluvních stran.

čl. 7

Tato smlouva se vyhotovuje ve čtyřech výtiscích. Každá smluvní strana obdrží dva výtisky. Tato smlouva byla uzavřena nikoli v tísni či za nápadně nevýhodných podmínek a smluvní strany na důkaz své svobodné vůle připojují vlastnoruční podpisy svých statutárních zástupců.

V Plzni dne 23. 12. 2003

Arnošt Bergmann
předseda Židovské obce
Plzeň

Radovan Kodera
předseda Občanského sdružení Pro Photo

Přemysl Řepa
místopředseda Občanského sdružení Pro Photo

Pro Photo zápis z ustavující schůze

Zápis z ustavující schůze **Občanského sdružení Pro Photo**
konané dne 13. 11. 2003 v Plzni

13. 11. 2003 se v Plzni konala ustavující schůze Občanského sdružení Pro Photo.

Schůze vzala na vědomí registrace O. s. Pro Photo provedenou Ministerstvem vnitra ČR 29. 10. 2003 pod č. j. VS/1 – 1/55 334/03 R a přidělené IČO 266 44 401.

Připravný výbor zvolil za předsedu sdružení Radovana Koderu, nar. 9. 6. 1960, bytem v Plzni Čelakovského 12 a zároveň jej pověřil založením účtu O. s. Pro Photo u ČSOB v Plzni s tím, že Radovan Kodera bude osobou pověřenou přístupem k účtu s podpisovým právem.

Po založení účtu bude svolána první schůze Občanského sdružení Pro Photo a projednány další náležitosti.

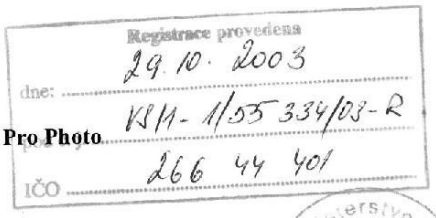
Za výbor O. s. Pro Photo

Radovan Kodera
předseda sdružení
bytem v Plzni, Čelakovského 12, PSČ 301 32
RČ: 600609/1190

Přemysl Řepa
místopředseda sdružení
bytem v Praze-Modřanech, Platónova 3275, PSČ 143 00
RČ: 531017/129

Vratislav Svoboda
místopředseda sdružení
bytem v Praze 8 – Ďáblicích, Taussigova 1168, PSČ 182 00
RČ: 581113/1161

Pro Photo stanovy

Stanovy

Občanského sdružení Pro Photo

Čl. I

Úvodní ustanovení

1. Název občanského sdružení: **Občanské sdružení Pro Photo** (dále jen „sdružení"); zkráceně: **o. s. Pro Photo**
2. Sídlo: Čelakovského 12, 301 32 Plzeň

Čl. II.

Právní postavení sdružení

1. Sdružení je dobrovolné, nezávislé, sdružující členy na základě společného zájmu.
2. Sdružení je právnickou osobou.

Čl. III.

Cíl činnost sdružení

1. Sdružení není založeno za účelem výdělečné činnosti či podnikání.
2. Cílem sdružení je:
   a) konceptuální a ideová příprava výstav převážně fotografických souborů z prostředí menšin, etnik, nekonformní a nekomerční kultury
   b) organizování těchto výstav v netradičních, převážně negalerijních prostorech zejména v památkových či ohrožených objektech (např. Velká a Stará synagoga v Plzni, nevyužitá budova nádraží Jižní předměstí v Plzni apod.)
3. Za tímto účelem bude sdružení zajišťovat vyhledávání, tématické a obsahové zpracování, zapůjčování výstavních souborů a podporu pořadatelů z neziskového sektoru (např. Židovská obec v Plzni)

Čl. IV.

Členství

1. Členství ve sdružení je dobrovolné. Členem sdružení mohou být fyzické osoby starší 16-ti let a právnické osoby, které souhlasí se stanovami a cíli sdružení.
2. O přijetí za člena sdružení rozhoduje na základě písemné přihlášky výbor sdružení.
3. Členství vzniká dnem přijetí za člena.
4. Dokladem členství je potvrzení o členství vydané výborem.
5. Zánik členství:
   a) vystoupením člena písemným oznámením
   b) úmrtím člena
   c) u právnické osoby jejím zrušením
   d) zrušením členství na základě rozhodnutí valné hromady
   e) zánikem sdružení

Čl. V.

Práva a povinnosti členů

1. Člen má právo zejména:
   a) podílet se na činnosti sdružení
   b) volit do orgánů sdružení a být volen do orgánů sdružení
   c) obracet se na orgány sdružení s podněty a stížnostmi a žádat o vyjádření

2. Člen má povinnost zejména
   a) dodržovat stanovy sdružení
   b) aktivně se podílet na plnění cílů sdružení
   c) svědomitě vykonávat funkce v orgánech sdružení

Čl. VI.

Orgány sdružení

Orgány sdružení jsou:

1. Valná hromada

   Valná hromada je vrcholným orgánem sdružení. Tvoří ji všichni členové sdružení a rozhoduje o všech podstatných záležitostech sdružení, zejména:
   a) o změnách stanov sdružení
   b) o zrušení členství
   c) o zrušení sdružení
   d) schvaluje úkoly sdružení pro určité **(příslušné)** období, schvaluje výroční zprávu, rozpočet a roční uzávěrku hospodaření sdružení

   Valná je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů. Hlasovací právo všech členů sdružení je rovné. O změně stanov sdružení, o zrušení sdružení a o zrušení členství rozhoduje valná hromada dvoutřetinovou většinou všech členů, v ostatních věcech rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných členů.

   Valnou hromadu svolává výbor sdružení podle potřeby, nejméně však jedenkrát ročně. Výbor svolává valnou hromadu vždy, když o to požádá nejméně jedna třetina členů sdružení.

2. Výbor sdružení

   Výbor je výkonným orgánem sdružení a za svou činnost odpovídá valné hromadě. Řídí a organizuje činnost sdružení v době mezi zasedáními valné hromady; o své činnosti informuje všechny členy sdružení.

   Výbor sdružení je tříčlenný a tvoří jej předseda a 2 místopředsedové. Schází se nejméně jedenkrát měsíčně.

   Předseda a místopředsedové výboru zastupují sdružení navenek a jednají jeho jménem vždy dva členové výboru společně.

   Výbor zejména:
   a) řídí a koordinuje činnost sdružení
   b) volí předsedu sdružení
   c) svolává valnou hromadu
   d) zpracovává podklady pro rozhodnutí valné hromady
   e) rozhoduje o přijetí nových členů sdružení

   Výbor rozhoduje nadpoloviční většinou svých členů.

   Pokud někdo z členů výboru odstoupí, nebo je výborem podán návrh na rozšíření výboru, volí členy výboru valná hromada sdružení.

   K zajištění činnosti sdružení může výbor zřídit kancelář či sekretariát sdružení a může zakládat komise k jednotlivým problémům a cílům sdružení.

   Jestliže se přes opakované nejméně dvojí svolání v průběhu 2 měsíců nesejde usnášeníschopná valná hromada sdružení, přebírá její pravomoci výbor sdružení.

3. Revizní komise

   Revizní komise je kontrolním orgánem sdružení a za svoji činnost odpovídá valné hromadě.

   Revizní komise má nejméně 2 členy; jsou voleni valnou hromadou sdružení.

   Revizní komise vykonává dohled nad hospodařením sdružení a upozorňuje

výbor na zjištěné nedostatky a podává návrhy na jejich odstranění. Kontrolu provádí nejméně 2x ročně.

Pro zasedání valné hromady vypracovává zprávu o výsledcích revizí a kontrolní činnosti.

Čl VII.

Zásady hospodaření

Sdružení hospodaří s prostředky zajišťujícími jeho činnost a cíle. Těmito prostředky jsou zejména dary a příspěvky fyzických a právnických osob.

Za hospodaření sdružení odpovídá výbor. Každoročně předkládá valné hromadě zprávu o hospodaření včetně finanční závěrky.

Čl VIII.

Zánik sdružení

1. Sdružení zaniká:
   a) dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením z rozhodnutí valné hromady
   b) rozhodnutím Ministerstva vnitra
2. Zaniká-li sdružení dobrovolným rozpuštěním, rozhodne současně valná hromada o způsobu majetkového vypořádání.

Čl. XIX.

Závěrečná ustanovení

Z rozhodnutí valné hromady mohou být jmenováni čestní členové sdružení z osobností na poli vědy, kultury, politiky, školství aj., kteří souhlasí a podporují cíle sdružení. Při jmenování přebírají jmenovací listinu čestného člena sdružení.

MFD, Přední autor vystavuje, 28. 04. 2002

Přední autor vystavuje fota

Plzeň (kos) - Rozsáhlá sezonní výstava zhruba 230 snímků předního českého fotografa Pavla Diase, jednoho ze spoluzakladatelů časopisu Mladý svět, začala včera ve Velké synagoze v Plzni. Výstava Hlubiny paměti je součástí projektu Rok 2002 - rok vzpomínek.

„V přízemí jsou snímky zaměřené na judaika, mezi nimi je například cyklus pořízený v šedesátých a sedmdesátých letech v bývalých koncentračních táborech," popisuje expozici Pavel Dias. Ten do galerií v patře umístil snímky z padesátých a šedesátých let. Mezi nimi je zachycený například pohřeb Jana Palacha nebo 21. srpen roku 1968. „Těch fotografií je ale málo, nejsem typ zuřivého fotoreportéra," prohlašuje Dias.

Nejčerstvější snímek obsáhlé kolekce vznikl nedávno v Plzni při akci Napiš jedno jméno. „Je to pocta tomu projektu. Podařilo se vytvořit místo, které má ohromnou sílu," domnívá se Pavel Dias.

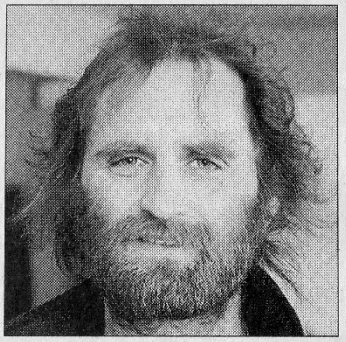
HLUBINY PAMĚTI. *Fotograf Pavel Dias pózuje před svými snímky v plzeňské Velké synagoze.* FOTO: MAFA - JIŘÍ BERGER

Plzeňský deník, Finále naladí na další projekty, 02. 04. 2003

Finále naladí na další projekty

Pokud se diváci projdou mezi projekcemi po chodbách a foyer kina Elektra, mají možnost se rázem ocitnout v cizích krajích. Jsou zde totiž vystaveny fotografie legendárních cestovatelů Hanzelky a Zikmunda. Jedná se však pouze o zlomek mnohem obsažnější kolekce, která si odbude svou premiéru v neděli 27. dubna ve 14 hodin ve Velké synagoze. Ta je jedním ze tří výstavních míst, kde se zmíněný cyklus fotografií objeví.

Dalším místem je Galerie pivovarského muzea a Návštěvnické centrum v Plzeňském Prazdroji. *"Když jsem v září minulého roku požádal pana Zikmunda o možnost uspořádat výstavu, byly všechny materiály dávno předány Muzeu Jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Spolupráce však probíhala bez problémů,"* osvětluje první kroky organizátorů výstavy fotograf Radovan Kodera.

Radovan Kodera na snímku Zdeňka Valze.

Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund věnovali svůj rozsáhlý archiv a sbírky zlínskému muzeu již v roce 1995. Na zámku Zlín pak byla nainstalována stálá expozice, v níž jsou vedle unikátních fotografií, osobních dokladů a údajů i některé součásti výstroje nebo ukázky ze sbírky cizokrajných mincí a poštovních známek. *"Celý soubor určený Plzni čítá více než 280 fotografií, pořízených za dvou expedic. První proběhla v letech 1947-1951 v Africe, Jižní a Střední Americe, druhá expedice pak mezi lety 1959-1964 v Asii a Indonézii. Najde se zde i celá řada snímků z území bývalého Sovětského svazu, která nebyla dosud publikována. V době nedávno minulé k tomu vedly především politické důvody,"* uzavírá Kodera. *(ttk)*

MFD, Pamětníci se zvolna ozývají, 12. 01. 2002, Petra Kosová

obdoby

dny pobytu ve studiu Avik, které dnes patří k nejvyhlášenějším v regionu, to je pro začínající kapelu opravdu vklad. Další ceny umožní nahrávky v demo studiích či výhodně snížené ceny tiskárny na obaly demo snímků," popisuje výhry Šimon.

Do Divadla pod lampou se soutěž vrací po dvou letech - rekonstrukce a následné přerušení programu kvůli překročení hlučnosti znamenalo pro Múzu dočasnou změnu působiště. "Múza má úspěch a slučuje se s náplní a posláním klubu, který chce nabízet prostor i pro začínající a amatérské kapely," uvádí ředitel klubu a člen poroty Petr Choura.

PETRA KOSOVÁ

PROJEKT ROK 2002 - ROK VZPOMÍNEK

V lednu 1942 tři hromadné transporty deportovaly z Plzně a okolí více než 2600 obyvatel židovského původu do koncentračního tábora v Terezíně. Odtud byli postupně deportováni do vyhlazovacích táborů na Východě. Konce války se dožilo 204 osob.

Pro připravovaný projekt Rok 2002 - Rok vzpomínek, při němž chceme připomenout 60. výročí deportací plzeňských Židů i jejich další tragické osudy, shromažďujeme jakoukoliv písemnou i obrazovou dokumentaci či svědectví. Zvlášť prosíme svědky, pamětníky, přímé účastníky, potomky, příbuzné, známé, sousedy: Ozvěte se nám.

Státní památkový ústav v Plzni, Radovan Kodera, Prešovská 7, 306 37 Plzeň, tel.: 019/736 09 12, 736 09 11.

Pamětníci se zvolna ozývají

Plzeň - Zvolna přibývá lidí, kteří se angažují v projektu Rok 2002 - Rok vzpomínek. Jeho cílem je připomenout deportace stovek Židů z Plzně a okolí v roce 1942. Projekt vypracoval fotograf a pracovník Státní památkové péče Radovan Kodera. Ten chce vypátrat životní osudy komunity lidí, kteří kdysi v Plzni žili, zanechali po sobě jedinečnou kulturní památku v podobě Velké synagogy, ale kteří zmizeli s transporty a dnes se o nich téměř nic neví.

Součástí projektu je akce Napiš jedno jméno, jejímž cílem je vybudovat z pomocné synagogy ve Smetanových sadech pietní místo. Dobrovolníci by měli psát na oblázky jména těch, kteří opustili Plzeňsko a z vyhlazovacích táborů už se nevrátili. "Spolupracovat začala Střední uměleckoprůmyslová škola Zámeček v Plzni-Radčicích, protože psaní na oblázky představuje technologický problém, a ten je třeba vyřešit. Také je třeba navrhnout výtvarnou úpravu místa," vysvětluje Radovan Kodera.

"Musíme vymyslet trvanlivou barvu, aby se nápisy na kamenech rychle nesmyly a také je potřeba vyzkoušet způsob psaní. Takový, který by zvládl i laik - třeba štětec je nevyhovující, to je příliš náročné," doplňuje známý scénograf a pedagog ze Zámečku Ivan Nesveda.

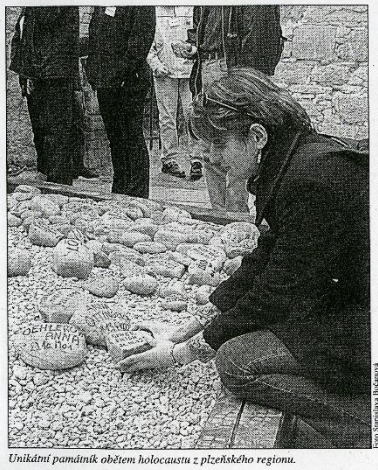
Zapojení umělecké školy do akce není vůbec náhodné - podobnou spolupráci nabízí Kodera i jiným školám. "Holocaust je stále aktuální nebezpečí, proto je dobré, že s touto tematikou přijdou studenti do kontaktu. Další zajímavou a užitečnou zkušenost znamená i práce s archivními materiály, kterou využijí pro studium na vysoké škole," chystá se na spolupráci pedagog z Gymnázia Františka Křižíka v Plzni Jan Anderle, který vede výběrový seminář Šoa u nás a v nás.

Hledání po archivech je jedna část práce, druhou - velmi významnou - obnáší hledání pamětníků. Jedním z nich je například devětasedmdesátiletý František Čečil, který působí ve dvou nejstarších loutkářských souborech v Plzni - ve Špalíčku a V Boudě. "Na obecní školu, která je pojmenovaná po Edvardu Benešovi, se mnou chodil Bandler, myslím, že Karel. Našel jsem dvě fotografie třídy, jedna je z 5. C. Bandlerovi měli malý krámek s kořením v dnešní Prokopově ulici, vpravo na rohu křižovatky před viaduktem. Naposledy jsem ho viděl, když už měl žlutou hvězdu na kabátě. Pak celá rodina zmizela," vzpomíná František Čečil.

Ten si vybavuje další možné pamětníky. "Do Špalíčku chodíval také Václav Hadrbolec, který byl obchodním příručím u židovských velkoobchodníků jižním ovocem. Jak se jmenovali, to nevím. Ale prý dali všechny peníze synovi, a ten se zachránil útěkem do Ameriky. Rodiče zahynuli v koncentračním táboře," vypráví loutkář.

PETRA KOSOVÁ

MFD, Unikátní památník v plzeňské synagoze, 20. 04. 2002, Svatava Hernandezová

Unikátní památník obětem holocaustu z plzeňského regionu.

Foto Stanislava Bičanová

Unikátní památník v plzeňské synagoze

Svatava Hernandezová

Během čtyř posledních dnů vyrostl v prostorách Staré synagogy v Plzni unikátní památník obětem holocaustu z plzeňského regionu. V rámci projektu Rok 2002 – Rok vzpomínek vznikla akce Napiš jedno jméno, kdy od úterý do pátku (16.–19. 4.) přicházeli dobrovolníci z řad veřejnosti a studentů plzeňských škol do Staré synagogy a psali jména jednotlivých obětí na oblázky.

Ty pak rozmístili po ploše tzv. židovské školy, bývalé pomocné synagogy, z níž dnes stojí jen obvodové zdivo. Vzniklo tak ojedinělé pietní místo se jmény dvou tisíc šest set čtyř obětí holocaustu, jehož spoluautory se stali všichni, kteří sem přišli.

„Myšlenka vytvořit něco takového mě napadla již před léty, když jsem fotografoval interiér Velké synagogy. Napadlo mě tehdy, že do těch obrovských prostor chodilo skoro tři tisíce Židů, kteří v Plzni před válkou žili. Tehdy přišla ta myšlenka, rozmístit na místa, kde kdysi sedávali, kameny s jejich jmény. Jenže pak přišla rekonstrukce a synagoga byla již využívána k jiným akcím a nápad nešel zrealizovat," říká Radovan Kodera, fotograf a pracovník památkového ústavu, který se problematikou holocaustu zabývá již několik let.

V roce 1995, kdy ve Staré synagoze instaloval výstavu Židovské hřbitovy, si k tomuto místu vytvořil podle svých slov určitý vztah. „Pak jsem se dostal k šesti fotografiím z transportů plzeňských Židů, k nimž došlo před 60 lety. Byla na nich i jasně čitelná čísla, podle kterých jsem pak zjišťoval věk osob na snímcích, kdo to byl i jejich osudy. To mě inspirovalo k vytvoření seznamů všech transportovaných Židů ze zdejšího regionu," vypráví dál o vzniku ojedinělého památníku.

A pak už začal svou myšlenku uskutečňovat. V říjnu 2001 spolu se studenty nabídl zemědělskému družstvu na Manětínsku, že z jednoho z polí posbírají kameny. „Bylo jich dva valníky, vybrali jsme z nich asi tři tisíce pro náš účel vhodných oblázků. Letos v březnu jsme každý z nich vydrhli kartáčem a připravili k podpisům..." dodává.

Památník je hotov, všech 2604 jmen napsaných na kamenech bude pro příště připomínat hrůzy holocaustu a pro rodiny a známé všech, kteří zmizeli v koncentračních táborech po celé Evropě, se plzeňská Stará synagoga stane místem s pro ně zcela určitým rozměrem.

Právo se také zeptalo některých spoluautorů památníku z řad veřejnosti, co je přimělo této akce se zúčastnit. „Já jsem Židovka. Už jsme tu jednou s manželem byli. Mám tu již tatínka a přišli jsme znovu, abychom položili další kameny," říká starší žena. Další, paní Löwyová, popsala deset kamenů se jmény svých blízkých a přátel.

Památník bude spravovat plzeňská Židovská obec. Zájemci se mohou kdykoli na ni obrátit a požádat o umožnění návštěvy. Od poloviny června, kdy se ve Staré synagoze představí výstava Osudy zmizelých, která přinese archivní materiály, dokumenty a fotografie, které popisují deportace Židů, exekuce a jejich pronásledování, budou prostory otevřeny po celou sezónu až do podzimu.

Zedníček kmotrem malé orangutanky

Vladimír Fořt

Třiměsíční mládě orangutana bornejského, samičku narozenou letošního 17. ledna v Zoologické zahradě ve Dvoře Králové nad Labem, čekají v neděli hodinu po poledni křtiny. Donna v roce 1981 odchycena na Borneu a v Madridu odchována lidmi. Tam sice získala některé téměř lidské návyky, ale odchování mláděte se učila až v naší zoo od starší samice Žanety.

„Přes všechnu péči první Donnino mládě, narozené v roce 1995 uhynulo. Byla na ně i jasně čitelná čísla, la Právu zooložka Radmila Mařiková.

V čase odchovu nebyl ovšem kontakt Dahlho a Donny přerušen, takže opětovné shledání, už i vzhledem k inteligenci organgutanů, bylo úspěšné. Matka se o potomka pečlivě starala, dokonce začala laktovat a Dahl od ní dva dny po porodu uspána. Zjistili jsme, že mléko má. Mládě bylo tudíž přiloženo a jeho vývoj probíhá bez problémů. Je nyní i pohybově zdatnější, matka je nenosí už jen na břiše, ale i na zádech," dodala Mařiková.

Dospělý orangutaní samec váží 80

MFD, Vzpomínka na deportace Židů, 02. 01. 2003

Vzpomínka na deportace Židů

Plzeň, 25. ledna - Další tematicky motivovaný rok - rok vzpomínek, začal v Plzni odhalením pamětní desky na objektu sokolovny ve Štruncových sadech, kde nacisté shromažďovali židovské obyvatele před deportacemi. Projekt známého plzeňského fotografa Radovana Kodery výstavami a dalšími programy připomínal smutné výročí: v roce 1942 transportovali nacisté 2604 obyvatel Plzně a okolí židovského původu do terezínského ghetta a odtud dál do vyhlazovacích táborů. K programu se přihlásil filmový festival Finále, který jednu ze svých sekcí zasvětil tématu holocaustu. Vedle takzvané Staré synagogy ve Smetanových sadech 5 vznikl památník holocaustu.

kem v pořádání festivalu alternativní kultury Klenová 002. V srpnu už popáté pořádala bienále Mezinárodní letní akademie na téma Mapování prostoru, zařazené do washingtonského seznamu celosvětových kulturních akcí, na podzim vydala první číslo časopisu pro výtvarné umění Plzeňského kraje - Pars pro toto. V listopadu uspořádala galerie ve své historii první aukci děl regionálních a přespolních autorů, jejíž výtěžek, 46 500 korun, získal srpnovými záplavami postižený Švihov.

Finále vyhrálo Babí léto

Plzeň, 22. až 28. dubna - Patnáctý ročník bilanční přehlídky českých filmů Finále začal v plzeňském kině Elektra filmem Jiřího Trnky Sen noci svatojánské. Týdenní akci navštívilo zhruba 29 ti-

KAMENNÁ PIETA. *Lidé si v bývalé pomocné židovské škole, z níž zbylo jen obvodové zdivo, prohlížejí 2600 kamenů se jmény židovských obyvatel Plzeňska deportovaných v roce 1942 do Terezína a dále do nacistických vyhlazovacích táborů. Jména napsali na kameny dobrovolníci během čtyř dnů.* **FOTO: MAFA - JIŘÍ BERVIDA**

HN, Rozpačitá retrospektiva fotografa Martinčeka, 09. 08. 2004, Vladimír Birgus

Rozpačitá retrospektiva fotografa Martinčeka

Když letos v květnu zemřel ve věku jednadevadesáti let Martin Martinček, většina českých deníků to ani neoznámila. Přitom odešel jeden z nejvýznamnějších slovenských fotografů 20. století

Vladimír Birgus
/OD NAŠEHO SPOLUPRACOVNÍKA/

Plzeň, 8. 8. 2004

Martin Martinček je autorem mimořádně rozsáhlého a závažného díla, zahrnujícího kromě mnoha cyklů z oblasti dokumentární a imaginativní fotografie i řadu krásných knih, z nichž některé patří k vrcholům československé knižní produkce šedesátých a sedmdesátých let.

Je proto dobré, že průřez Martinčekovou tvorbou můžeme opět vidět i v Čechách. Ve Velké synagóze v Plzni je totiž až do 15. listopadu otevřena velká Martinčekova výstava s názvem Můj Liptov, kterou sestavili Radovan Kodera a Přemysl Řepa s Aurelem Hrabuškým.

V Plzni chybějí mnohá světoznámá díla

Kdo však viděl před čtyřmi lety Martinčekovu retrospektivu ve Slovenské národní galerii v Bratislavě, bude zřejmě plzeňskou expozici zklamán. Zatímco v Bratislavě bylo jeho impozantní dílo představeno ve skutečně reprezentativním výběru, v Plzni některá zásadní díla z nepochopitelných důvodů chybějí.

Týká se to třeba jeho nejstarších imaginativních snímků z knih Nezbadaný svet (1964) a Svetlá vo vlnách (1969), v nichž s ohromnou obrazotvorností a invencí objevoval v detailech dřeva či v odlescích světel na hladinách liptovských potoků a řek tvarové asociace, metaforické obrazy s častými antropomorfizujícími motivy a filozofické kontexty.

Přitom právě tyto fotografie, zapadající do tehdy aktuálních uměleckých tendencí, vytvořily Martinčekovo mezinárodní renomé.

Lépe je na výstavě zastoupena krajinářská a dokumentární tvorba, v níž Martinček zachytil fotogenická horská políčka a lidovou architekturu a především prostý život venkovských obyvatel rodného Liptova.

REPRO HN

Martin Martinček: Teta z Liptovských Revúc; V poli (obojí šedesátá léta).

V materiálně chudobném, často tvrdém a přitom eticky čistém životě lidí z Liptovské Tepličky a dalších vesnic, jejich těžké práci, silných charakterech, náboženském cítění a ryzích mezilidských vztazích zobrazil s mimořádnou výtvarnou působivostí mnohé tradiční životní hodnoty.

Důležité místo zde mají menší soubory, zachycující různé příběhy ze života, nebo sekvence zobrazující gesta a mimiku starých vesničanů. V Plzni však opět mnohé z těch nejlepších chybí a jiné vzhledem k roztříštěné instalaci ztrácejí smysl – například cyklus Týden těžký jako cent (ve Velké synagóze uváděný pod názvem 7 dní strachu), který zachycuje obavy starého muže při čekání na výsledek vyšetření nádoru a končící výbuchem radosti při lékařově zprávě o jeho nezhoubnosti, je nainstalován v opačném pořadí, než jak ho mají návštěvníci podle šipek sledovat.

Vzhledem k absenci tolika zásadních děl překvapuje, že na výstavě jsou zastoupeny utilitární snímky z výstavby přehrady Liptovská Mara nebo dekorativně působící barevné záběry z cyklu Chvála vody, které spíš dokládají úlitbu autorových tvůrčích sil. Martin Martinček byl nepochybně daleko významnější a originálnější tvůrce, než jak ho představuje současná plzeňská výstava.

Martin Martinček: Můj Liptov. Velká synagóga, Plzeň. Výstava potrvá do 15. listopadu.

Žádost o prominutí odvodu a penále FU Plzeň, 11. 10. 2010

Finanční úřad v Plzni
nám. Českých bratří 8
306 16 PLZEŇ

Občanské sdružení Pro Photo
Čelakovského 12
301 00 Plzeň
IČ: 26644401

V Plzni 11. října 2010

Žádost o prominutí odvodu a penále

Žádáme o prominutí odvodu v celkové výši 135 800 Kč (vyměřen platebními výměry č.j. 254371/10/138980403500 ze dne 29. 7. 2010 a č.j. 254391/10/138980403500 ze dne 29. 7. 2010) a penále v celkové výši 132 800 Kč (vyměřeno platebním výměrem č.j. 254381/10/138980403500 ze dne 4. 10. 2010).

ZDŮVODNĚNÍ

Odvod nám byl vyměřen za chybu ve vyúčtování (nedodání části některých podkladů), respektive opožděné podání vyúčtování výstavního projektu, který jsme připravovali od r. 2003 a realizovali v r. 2004. Jednalo se o rozsáhlou výstavu jednoho z nejvýznamnějších slovenských fotografů Martina Martinčeka ve Velké synagoze v Plzni. Dále za opožděné vyúčtování projektu výstavy obrazů Galiny Egerové, významné mostecké malířky a pedagožky, konané v purkrabství Pražského hradu v r. 2008.

Jsme neziskové občanské sdružení zaměřené na přípravu a realizaci převážně fotografických výstav z oblasti nekomerční a nekonvenční kultury. Od r. 2003 máme smlouvu s plzeňskou židovskou obcí a výstavy instalujeme zejména v obou plzeňských synagogách, ve Velké a tzv. Staré synagoze. Ve Velké synagoze jsme doposud realizovali několik rozsáhlých výstavních projektů. Kromě výstavy fotografií zmíněného M. Martinčeka to byly fotografické výstavy Včera byla válka (Evropa po 2. sv. válce ve fotografii), Společnost Člověk v tísni – fotografie, Eduard Ingriš – fotografie, Josef Vaniš & Vladimír Sís – Vzpomínky na Tibet 1954-55, Izrael objektivy 3 generací fotografů, Ladislav Michálek – Periférie. Ve staré synagoze jsme realizovali výstavy dokumentárního charakteru, např. výstavy Osudy zmizelých (holocaust plzeňských Židů), Tady žili Židé (Historie a současnost židovských památek Plzeňského kraje ve fotografiích), Pod britským praporem (osudy čs. dobrovolníků bojujících za 2. sv. v. na Blízkém Východě a na Západě), soubory slovenského výtvarníka a fotografa Ľubomíra Stacha Plátna spomienok a zabúdania a Návrat stratených, studentský projekt Spolužáci, výstavu fotografií Stopy holocaustu a výstavu (Neo)nacismus a komunismus – vymoženosti a zhouba demokracie. Dále jsme připravili některé další výtvarné výstavy včetně zmíněné výstavy Galiny Egerové.

Realizace takto rozsáhlých souborů je finančně i časově poměrně náročná a vyžaduje značné organizační i pracovní úsilí. Pro nás jako členy sdružení toto není zdroj příjmů; máme svá občanská zaměstnání a přípravám výstav se věnujeme ve svém volném čase, investujeme do nich svou práci, svůj volný čas, své vlastní vybavení, nástroje a techniku a někdy i své vlastní prostředky.

Výše grantových prostředků, získaných na výstavní projekty, v naprosté většině nenaplní plánovaný rozpočet akce a jiné příjmy – až na výjimky - nemáme. Nemáme možnost hradit si profesionální síly k administrativnímu zajištění projektů – vše řešíme vlastními silami. Vzhledem k tomu, že výstavy sami „vytváříme“, t.j. zajišťujeme obsahově, organizačně

i technicky, dopustili jsme se uvedených pochybení, nikoli však záměrně, ale z nezkušenosti a zřejmě i proto, že nejsme profesionálními ekonomy. V druhém případě bylo vyúčtování předloženo opožděně zřejmě i proto, že jsme se v době termínu podání zabývali deinstalací výstavy realizované pro Ministerstvo kultury přímo v prostorách Nostického paláce v Praze a zároveň přípravou nové výstavy ve Velké synagoze v Plzni. Pochybení jsme tehdy vysvětlili a vysvětlení bylo ze strany pracovníků MK ČR akceptováno.

Nemáme žádné zisky (výtěžek ze vstupného v obou plzeňských synagogách je využit na opravy a údržbu obou synagog a památníku obětem holocaustu Zahrada vzpomínek, případný výtěžek ze vstupného z jiných výstav je využit k přípravě a realizaci ostatních výstavních projektů) ani žádné hmotné či nehmotné prostředky. Veškeré získané finanční prostředky jsou využívány na připravované projekty. Nemáme žádný majetek ani technické a administrativní vybavení. Všechny úkony provádíme vlastními prostředky a nástroji. Pokud by bylo trváno na úhradě vyměřených odvodů, vůbec nevím, jak bychom tyto prostředky získali. Znamenalo by to pro nás neřešitelný problém a zcela jistě zastavení všech připravovaných projektů (výstavy v obou plzeňských synagogách v příštím roce) a fyzickou likvidaci našeho sdružení. Vzhledem k tomu, že plzeňská židovská obec může obě synagogy zpřístupnit veřejnosti po dobu celé hlavní sezóny právě díky námi realizovaným výstavám, znamenala by likvidace našeho sdružení prakticky uzavření obou synagog.

Proto žádáme o laskavé zvážení uvedených důvodů a prominutí vyměřeného odvodu v plné výši, jakož i prominutí vyměřeného penále v plné výši. Celá záležitost je pro nás dostatečným varováním a uděláme vše pro to, aby se více neopakovala.

Radovan Kodera
předseda O. s. Pro Photo
Čelakovského 12
301 00 Plzeň

Pozn.:

Nepředložení části vyčtování výstavního projektu Martin Martinček – Môj Liptov (2004) bylo způsobeno také mou osobní situací – po loňském rozchodu s manželkou a rozvodu (letos v květnu) některé mé písemnosti zůstaly v mém bývalém bytě a nemám k nim nyní přístup.

R. Kodera

MFD, Příběhy válka zachycují fotografii, 16. 05. 2005, Markéta Čekanová

Příběhy války zachycují fotografie

V plzeňských synagogách lze vidět snímky měst v troskách, útěků i vojenských hřbitovů

Pozoruhodné výstavy fotografií s válečnou tematikou nabízejí po celé léto obě plzeňské synagogy.

VČERA BYLA VÁLKA. Výstava ve Velké synagoze ukazuje Evropu od května 1945 do roku 1948. FOTO: MAFA - DANIEL BERAN

Plzeň - V prostorách Velké synagogy jsou unikátní snímky z obrazového archivu Nadace pruského kulturního dědictví z Berlína, doplněné o fotografie jednoho z nejvýznamnějších českých válečných fotografů Jindřicha Marco a Slováka Viliama Malíka. Část fotografií zapůjčil i plzeňský sběratel Vladislav Vítek. Výstava nazvaná Včera byla válka přibližuje Evropu od května 1945 do roku 1948.

Černobílé snímky zachycují ženy prchající před nálety - s dětmi, s narychlo zachráněným kouskem majetku. Z hořících ruin utíká žena a v náruči tiskne absurdní věci, jako jsou koberce. Proč vzala ve chvatu právě je, to se už dnes nedozvíme…

Na dalších fotografiích nahlíží návštěvník výstavy do trosek vybombardovaných německých měst, stává se účastníkem kontrol aut i obyvatelstva, které v osvobozených územích prováděli američtí vojáci. Jeden ze snímků představuje i ženské příslušnice Wehrmachtu ve válečném zajateckém táboře 3. americké armády u Regensburgu. Tak vypadala Evropa ve dnech, kdy se válečné běsnění měnilo v mír.

Váleční zajatci se vraceli domů. Do měst, z nichž zbyly jen ruiny, do rodin, v nichž nezřídka u stolu někdo chyběl. Vraceli se nemocní, zesláblí, v hadrech… Takové je zachytily objektivy fotoaparátů. Vraceli se i repatrianti - Viliam Malík nabízí na výstavě jejich snímky, které obzvlášť berou za srdce: unavené děti, které usnou kde se dá, vyčerpané ženy podřimující na svých válečných zavazadlech. Je po válce. Život se vrací do starých kolejí v nových kulisách. Dva kluci, kteří se narodili během války, si hrají na zbytku pásu z tanku…

Část výstavy věnovaná Plzni zavádí návštěvníka do rozbombardovaného koterovského nádraží, do Skvrňan, z nichž po náletu nezbylo téměř nic, ale i na první poválečné dožínky v Dýšině. Generál Harmon tu tančí s ženou v plzeňském kroji, na dalším snímku se baví skupina lidí. Válka byla včera…

Pod britským praporem

Výstava ve Staré synagoze se jmenuje Pod britským praporem. Za názvem, jenž evokuje představu českých pilotů v řadách RAF, se však skrývá mnohem víc. Její autoři Radovan Kodera a Karel Foud prezentují obsáhlou expozici fotografií, dokumentů a hlavně lidských příběhů mužů, kteří bojovali na těch stranách fronty, o nichž se léta nesmělo hovořit. Nejde zdaleka jen o frontu západní. Podrobně je zde představen i československý pěší prapor v Palestině, v jehož řadách bylo mnoho mužů židovské víry, jimž se podařilo uprchnout před transporty. Několik fotografií připomíná i prvního muže palestinské československé jednotky, Karla Klapálka, tehdy ještě v hodnosti plukovníka.

Každou fotografii či dokument doprovází příběh - tu stručnější, tu obsáhlejší. Návštěvník se tak dozví, z jaké rodiny onen muž pocházel, za jakých okolností utíkal před Hitlerem a jaký mu osud přichystal konec. Ten nejsmutnější dokumentují fotografie vojenských hřbitovů. Ačkoli ani návrat ve zdraví domů po válce nebyl osudem nikterak veselým: pod několika podobiznami se dozvídáme, že se voják sice vrátil, ale z jeho rodiny nikdo nepřežil, nebo jej v padesátých letech čekalo komunistické vězení.

Válečné výstavy jsou v obou synagogách přístupné přes celé léto.

MARKÉTA ČEKANOVÁ

Události

Divadlo

Příběh princezny a draka patří dětem

Jak si princezna vzala draka se dozví nejmenší diváci dnes dopoledne v Hořaždovicích. Pohádkové představení s pražskými herci začíná od 10 hodin v kulturním domě. Vstupné stojí 40 korun.

Výstava

Fotografie Povydří lze vidět na radnici

Fotografie šumavského Povydří Zdeňka Březiny jsou k vidění od dnešního dne v mázhausu plzeňské radnice. Výstava bude přístupná do 27. května, a to denně mezi 8. a 18. hodinou. (jak)

SOUTĚŽ

Vážení čtenáři, ve čtvrtek 19. května vystoupí ve Velké synagoze v Plzni zpěvačka Radůza. Po jedné vstupence na koncert získají první dva čtenáři, kteří se dovolají dnes ráno po deváté hodině do plzeňské redakce MF Dnes na telefonní číslo 374 333 111 se správnou odpovědí na otázku:

Ceny Akademie populární hudby získala Radůza za rok 2003 v kategoriích:
a) Zpěvačka roku, objev roku a jazz+blues
b) Zpěvačka roku, objev roku folk+country
c) Zpěvačka roku, objev roku a nejhranější interpret

MFD, Začínalo se téměř z ničeho, 25. 06. 2005

ZAČÍNALO SE TÉMĚŘ Z NIČEHO Z poválečných trosek povstala západní část starého kontinentu, dočkala se růstu, blahobytu a – integrace. Jenže teď západní Evropa stojí na křižovatce, padají dramatická slova, jenže se zapomíná na obtíže, jež stály na začátku a které se podařilo spojeným úsilím překonat. Na snímku z Mnichova roku 1949 jsou němečtí pěstouni s dětmi, které německé ženy počaly s americkými vojáky, kteří dobyli Hitlerovu říši. Tento záběr je do konce srpna vystaven v rámci expozice Včera byla válka (Evropa po 2. světové válce ve fotografii), kterou do Velké synagogy v Plzni připravilo občanské sdružení PRO PHOTO.

Kulturní rozhledy, Včera byla válka, duben 2005, Petr Kurka

Kulturní
ROČNÍK 2 ● ČÍSLO 2 ● DUBEN 2005 ● ZDARMA
ROZHLEDY
SEVEROČESKÉ LISTY PRO KULTURU A UMĚNÍ
Vydává NORS BOHEMIAE o.p.s., Sokolská 41, 436 01 Litvínov – Šumná, e-mail: norsbohemiae@atlas.cz ● Předseda správní rady: Radim Kašpárek ● Redakce: Radim Kašpárek, Petr Kurka, Petr Löw ● Evidenční číslo MK ČR E 15573 ● Neprodejné ● Zdarma

VČERA BYLA VÁLKA...

Unikátní výstava evropské fotografie v plzeňské Velké synagoze.

V dnešním čísle bychom Vám chtěli představit ojedinělý projekt plzeňského občanského sdružení PRO PHOTO, které se již po několik výstavních let snaží podporovat v unikátním sakrálním prostoru Velké synagogy v Plzni vznik kvalitních fotografických kolekcí, které by zde po celou jednu výstavní sezonu nalezly své zakotvení. Tato výstava vznikla mj. i ve spolupráci s členy litvínovské obecně prospěšné společnosti NORS BOHEMIAE.

Výstavní projekt nazvaný „Včera byla válka – Evropa po II. světové válce ve fotografii", které sdružení připravilo na tento rok, přichází právě v okamžiku 60. výročí konce II. světové války, jež představovala v evropské kolektivní paměti doposud nevídanou apokalyptickou zkušenost. Polovinu vystaveného fotografického souboru v plzeňské synagoze tvoří fotografie, které se pracovníkům sdružení PRO PHOTO podařilo vybrat z fundusu berlínského Obrazového archivu Nadace pruského kulturního dědictví (Bildarchiv der Stiftung Preußischer Kulturbesitz, Berlin) – jde o unikátní kolekci snímků 22 předních německých válečných a poválečných fotografů, z nichž mezi nejznámější patří taková jména jako Hermann Claasen, Ruth Hallensleben, Herbert Hensky, Walter Frentz, Jochen Moll, Hilmar Pabel či Friedrich Seidenstücker. Výstava, jejíž vernisáž proběhne v plzeňské Velké synagoze ve čtvrtek 28. dubna od 16.30 hod., nechtěla dokumentovat boje, násilí či přítomnost smrti a zla, ale naopak hledat ve snímcích na hlavu postavené poválečné reality nenápadný návrat rozměru prosté lidského existence. Zbývající třetinu výstavního souboru tvoří fotografie Jindřicha Marca – jednoho z největších českých válečných dokumentaristů a fotografů vůbec. Komplementární doplňující pohled pak představují snímky klasika slovenské fotografie Viliama Malíka. Historické a geografické ukotvení celku výstavní kolekce dále umocňují snímky ze soukromého archivu plzeňského fotografa a sběratele Vladislava Vítka, které tak zároveň vypovídají o mikrohistorickém rozměru epochálních událostí této z dosud nejdésivějších válek.

V souvislosti s touto výstavou jsme se zeptali na několik otázek předsedy sdružení PRO PHOTO a vůdčího ducha tohoto projektu, fotografa Národního památkového ústavu v Plzni Radovana Kodery, jenž se již mnoho let věnuje dokumentaci židovských hřbitovů a památek v západočeském regionu.

■ Jak dlouho již působí občanské sdružení PRO PHOTO, se stálým sídlem v Plzni a výstavními prostory ve zdejší Velké synagoze? Kdo stál u jeho zrodu? S jakým cílem jste tento subjekt zakládali?

Sdružení bylo založeno na podzim r. 2003 a v podstatě institucionalizovalo již několik let fungující výstavní činnost ve Velké i Staré synagoze v Plzni. Zakladateli sdružení jsou, kromě mě, Přemysl Řepa a Vratislav Svoboda. Cílem sdružení je vyhledávat a vytvářet zajímavé fotografické kolekce a připravit je k prezentaci. Sdružení má se Židovskou obcí v Plzni uzavřenu dlouhodobou dohodu o spolupráci při přípravě a organizaci výstav v prostorách obou synagog – to jsou tedy hlavní „objekty zájmu a realizace" sdružení.

■ Jaké kolekce jste v synagoze dosud prezentovali?

Ve Velké synagoze jsem ve zmíněném r. 1998 vystavil tři kolekce – dokument o rekonstrukci Velké synagogy, emotivně a snad i výtvarně pojatý soubor z interiérů synagogy Světlo v tmách a soubor Podkarpatsko – země Ivana Olbrachta, fotografie z bývalé Podkarpatské Rusi doplněné fragmenty textů z Olbrachtovy „karpatské trilogie". V r. 1999 to byla výstava fotografií Zuzany Mináčové Rodinné album a soubor kreseb dětí terezínského ghetta. Ten instaloval v synagoze právě Přemysl Řepa, s kterým jsme pak začali spolupracovat na dalších kolekcích – v r. 2000 Ladislav Sitenský s válečnými fotografiemi a starou Prahou, 2001 Cesty Romů Evy Davidové, 2002 Hlubiny paměti Pavla Diase, 2003 fotografie Hanzelky a Zikmunda, 2004 klasika slovenské fotografie Martina Martinčeka...

■ V letošní sezoně jste pro Velkou synagogu připravili výstavní kolekci fotografií z celé Evropy k 60. výročí II. světové války. Jaké je složení této kolekce? Jaká byla dramaturgie výběru fotografií? Proč tvoří více než polovinu tohoto souboru fotografie německých fotografů, mapujících bezprostřední poválečný vývoj v poraženém posthitlerovském Německu? Není kombinace těchto fotografií v kontextu židovského sakrálního stánku poněkud kontroverzní?

Fotografie nejsou z celé Evropy, ale spíš z několika míst tak, jak se nám je podařilo pro výstavu zajistit. Polovinu kolekce, asi 100 fotografií, tvoří snímky z Německa, které jsme pro výstavu získali v Obrazovém archivu Nadace pruského kulturního dědictví v Berlíně. 50 fotografií máme z pozůstalosti českého fotoreportéra Jindřicha Marca, který v letech 1945–1947 objel některá evropská města a poválečnou situaci velmi sugestivně zdokumentoval, asi 30 fotografií je od žijícího slovenského fotografa Viliama Malíka a kolekci doplňuje několik fotografií z Plzně. K těm fotografiím z Německa – nechtěli jsme konec války připomínat fotografiemi válečných událostí, ale spíš ukázat začátek nového poválečného života. Zároveň jsme chtěli návštěvníkům připravit něco u nás dosud nepublikovaného, což se nám – kromě fotografií Jindřicha Marca – podařilo. Vybírali jsme fotografie kvalitní s vysokou obrazovou i estetickou hodnotou. Nemyslím si, že fotografie z Německa jsou nějak kontroverzní, pokud na ně nebudeme nahlížet přes nějaký politický či šovinistický rastr. Geografické hledisko jsme při výběru záměrně potlačili. Snímky ukazují problémy, starosti ale i radosti obyčejných lidí. Ty fotografie mohly být pořízeny kdekoli. Ze zkušenosti předpokládám, že u někoho nějaké negativní reakce vyvolají. Bohužel ne kvůli tomu, co a jak zobrazují, ale odkud jsou.

Hermann CLAASEN, Německo, 1945 – Pohled přes Rýn na zničenou starou část města Kolín s dominantou viditelně málo poškozené Katedrály.

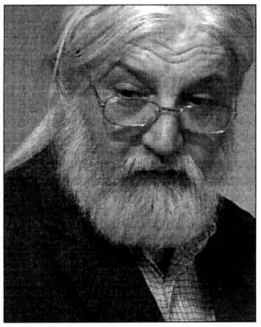
Hans SCHALLER, Německo, 1954 – Druhý pokus o odstřel kupole Říšského sněmu – 22. listopad 1954.

■ Jako profesionální fotograf Národního památkového ústavu v Plzni jste spolupracoval s režisérem Milanem Maryškou a Petrem Jančárkem na třídílném dokumentu České televize Holocaust. Společně s natáčecím štábem jste navštívili vyhlazovací tábory v Osvětimi a Treblince. Jak Vás tato zkušenost poznamenala?

Před natáčením dokumentu jsem fotografoval v Osvětimi třikrát, vždy několik dní. S Milanem Maryškou jsme na dokumentu spolupracovali už od r. 2001 a vyměňovali si některé informace. Milan Maryška natáčel v dubnu 2002 akci Napiš jedno jméno, kterou jsem v Plzni připravil v rámci projektu Rok vzpomínek a při které vznikal památník obětem holocaustu za aktivní účasti více než 2500 dobrovolníků. Když jel na podzim 2002 do Osvětimi, přizval mě jako jakéhosi odborného poradce. Bohužel to byla jeho poslední práce. 14 dní po našem návratu z Osvětimi zemřel v Izraeli. Dokument pak dokončil Petr Jančárek.

Kromě Osvětimi jsem fotografoval i na místech dalších vyhlazovacích táborů – v Treblince, v Sobiboru, v Bełżci, v Majdanku, i některá bývalá ghetta ve východním Polsku, kam se z Terezína dostali čeští Židé v průběhu roku 1942. Ta místa působí sama o sobě depresivně – všude jsou více či méně patrné stopy po událostech, které se tam odehrály. Nevím, jak moc mě poznamenala ta místa – ve spojení s informacemi, přípravou a realizací celého projektu však do jisté míry určitě. Jsem citlivý na náznaky šovinismu, intolerance, na glorifikaci násilí. Na globální lhostejnost a naopak toleranci k mocným, která umožňuje, aby se podobné události ve světě stále ještě dějí...

Rozhovor zaznamenal Petr Kurka
Foto © Bildarchiv SPK, Berlin

Jiří Svěrák při křtu básnického triptychu D. Hradeckého v Litvínově, duben 2004.

Centrum TERASA představuje nový komponovaný pořad:

„ŠUMNÉ JAMOVÁNÍ JIŘÍHO ŠLUPKY SVĚRÁKA"

J. Š. Svěrák (30. 12. 1950 v Praze) – zpěvák, pianista, skladatel a textař. Stálice české bluesové scény. Po působení v mnoha amatérských seskupeních zakotvil profesionálně jako zpěvák u slavné skupiny CK Vocal, s níž natočil několik desek. Po odchodu se věnoval vlastním klubovým aktivitám, díky nimž zúročil i svoji tvorbu skladatelskou a textařskou.

Zajímavá je i jeho spolupráce s českým divadelním světem. Je autorem takřka čtyřiceti scénických hudeb, napsal hudbu a písňové texty ke dvěma muzikálům (Don Juan a Žebrácká opera, která vyšla na MC). Mj. zhudebnil texty básníka Pavla Šruta do dvou her se zpěvy pro pražské divadlo Na Fidlovačce. Podstatnou část jeho tvorby tvoří zhudebněná česká a světová poezie, kterou mohli slyšet nejen návštěvníci pražské Violy, ale i posluchači Českého rozhlasu, s nímž řadu let spolupracuje. S Dismanovým dětským rohlasovým souborem natočil společně s Pavlem Půtou a Janou Koubkovou dětskou desku Šumtarata na vrata. Společně s Hanou Kofránkovou a Josefem Somrem účinkuje v pořadu A znovu láska, vytvořeném z textů Jana Skácela, z nichž některé sám zhudebnil.

V současné době jej můžete vidět každý druhý čtvrtek v měsíci také v Centru TERASA v Litvínově – Šumné, kde vystupuje spolu se svými hosty v komponované „hudební talk-show" nazvané ŠUMNÉ JAMOVÁNÍ. V souvislosti s tímto pořadem jsme se jej zeptali na několik otázek:

Jak vznikl nápad na pořad Šumné jamování, jenž se koná pravidelně každý druhý čtvrtek v měsíci v hudebním klubu a komunitním centru Terasa v Litvínově – Šumné? Do kterého žánru lze tvar tohoto pořadu zasadit?

Já bych ten žánr příliš nevymezoval, jde o jakési setkávání s lidmi, kteří podle mne za to stojí a jejichž tvorba má co říci mně osobně. I proto si možná i trochu neskromně myslím, že může hodně povědět i divákům. Proto vlastně ono „jamování". Může probíhat v rovině muzikantské, ale i jiné. Jednoduše řečeno jde o povídání si nejen o kumštu, ale třeba také o životních pocitech, vztazích. To všechno vychází pochopitelně z toho, kdo je zrovna hostem Šumného jamování. U muzikantů to probíhá více prostřednictvím hudby a možná dojde i na opravdové jamování, u jiných to zase bude asi více za pomoci slova, ale rozhodně s hudbou.

Šumné jamování je jakýmsi volným tvůrčím setkáváním s Vašimi hosty a přáteli z hudebního a literárního oboru. Můžete jmenovat některé z hostů, kteří v rámci tohoto pořadu vystoupí?

Zatím nemohu mluvit za ně, i když jsem již některé oslovil. Mohu ale prozradit, koho bych rád pozval. Například Vladimíra Mišíka, Vladimíra Mertu,

Pokračování na druhé straně

Kulturní rozhledy, Včera byla válka, duben 2005, Petr Kurka

VČERA BYLA VÁLKA...

Unikátní výstava evropské fotografie v plzeňské Velké synagoze.

V dnešním čísle bychom Vám chtěli představit ojedinělý projekt plzeňského občanského sdružení PRO PHOTO, které se již po několik výstavních let snaží podporovat v unikátním sakrálním prostoru Velké synagogy v Plzni vznik kvalitních fotografických kolekcí, které by zde po celou jednu výstavní sezonu nalezly své zakotvení. Tato výstava vznikla mj. i ve spolupráci s členy litvínovské obecně prospěšné společnosti NORS BOHEMIAE.

Výstavní projekt nazvaný „Včera byla válka – Evropa po II. světové válce ve fotografii", které sdružení připravilo na tento rok, přichází právě v okamžiku 60. výročí konce II. světové války, jež představovala v evropské kolektivní paměti doposud nevídanou apokalyptickou zkušenost. Polovinu vystaveného fotografického souboru v plzeňské synagoze tvoří fotografie, které se pracovníkům sdružení PRO PHOTO podařilo vybrat z fundusu berlínského Obrazového archivu Nadace pruského kulturního dědictví (Bildarchiv der Stiftung Preußischer Kulturbesitz, Berlin) – jde o unikátní kolekci snímků 22 předních německých válečných a poválečných fotografů, z nichž mezi nejznámější patří taková jména jako Hermann Claasen, Ruth Hallensleben, Herbert Hensky, Walter Frentz, Jochen Moll, Hilmar Pabel či Friedrich Seidenstücker. Výstava jejíž vernisáž proběhne v plzeňské Velké synagoze ve čtvrtek 28. dubna od 16.30 hod., nechtěla dokumentovat boje, násilí či přítomnost smrti a zla, ale naopak hledat ve snímcích na hlavu postavené poválečné reality nenápadný návrat rozměru prosté lidského existence. Zbývající třetinu výstavního souboru tvoří fotografie Jindřicha Marca – jednoho z největších českých válečných dokumentaristů a fotografů vůbec. Komplementární doplňující pohled pak představují snímky klasika slovenské fotografie Viliama Malíka. Historické a geografické ukotvení celku výstavní kolekce dále umocňují snímky ze soukromého archivu plzeňského fotografa a sběratele Vladislava Vítka, které tak zároveň vypovídají o mikrohistorickém rozměru epochálních událostí této z dosud nejdésivějších válek.

V souvislosti s touto výstavou jsme se zeptali na několik otázek předsedy sdružení PRO PHOTO a vůdčího ducha tohoto projektu, fotografa Národního památkového ústavu v Plzni Radovana Kodery, jenž se již mnoho let věnuje dokumentaci židovských hřbitovů a památek v západočeském regionu.

■ Jak dlouho již působí občanské sdružení PRO PHOTO, se stálým sídlem v Plzni a výstavními prostory ve zdejší Velké synagoze? Kdo stál u jeho zrodu? S jakým cílem jste tento subjekt zakládali?

Sdružení bylo založeno na podzim r. 2003 a v podstatě institucionalizovalo již několik let fungující výstavní činnost ve Velké i Staré synagoze v Plzni. Zakladateli sdružení jsou, kromě mě, Přemysl Řepa a Vratislav Svoboda. Cílem sdružení je vyhledávat a vytvářet zajímavé fotografické kolekce a připravit je k prezentaci. Sdružení má se Židovskou obcí v Plzni uzavřenu dlouhodobou dohodu o spolupráci při přípravě a organizaci výstav v prostorách obou synagog – to jsou tedy hlavní „objekty zájmu a realizace" sdružení.

■ Jaké kolekce jste v synagoze dosud prezentovali?

Ve Velké synagoze jsem ve zmíněném r. 1998 vystavil tři kolekce – dokument o rekonstrukci Velké synagogy, emotivně a snad i výtvarně pojatý soubor z interiérů synagogy Světlo v tmách a soubor Podkarpatsko – země Ivana Olbrachta, fotografie z bývalé Podkarpatské Rusi doplněné fragmenty textů z Olbrachtovy „karpatské trilogie". V r. 1999 to byla výstava fotografií Zuzany Mináčové Rodinné album a soubor kreseb dětí terezínského ghetta. Ten instaloval v synagoze právě Přemysl Řepa, s kterým jsme pak začali spolupracovat na dalších kolekcích – v r. 2000 Ladislav Sitenský s válečnými fotografiemi a starou Prahou, 2001 Cesty Romů Evy Davidové, 2002 Hlubiny paměti Pavla Diase, 2003 fotografie Hanzelky a Zikmunda, 2004 klasika slovenské fotografie Martina Martinčeka.

■ V letošní sezoně jste pro Velkou synagogu připravili výstavní kolekci fotografií z celé Evropy k 60. výročí II. světové války. Jaké je složení této kolekce? Jaká byla dramaturgie výběru fotografií? Proč tvoří více než polovinu tohoto souboru fotografie německých fotografů, mapujících bezprostřední poválečný vývoj v poraženém posthitlerovském Německu? Není kombinace těchto fotografií v kontextu židovského sakrálního stánku poněkud kontroverzní?

Fotografie nejsou z celé Evropy, ale spíš z několika míst tak, jak se nám je podařilo pro výstavu zajistit. Polovinu kolekce, asi 100 fotografií, tvoří snímky z Německa, které jsme pro výstavu získali v Obrazovém archivu Nadace pruského kulturního dědictví v Berlíně. 50 fotografií máme z pozůstalosti českého fotoreportéra Jindřicha

Kulturní rozhledy, Včera byla válka, duben 2005, Petr Kurka

Hermann CLAASEN, Německo, 1945 – Pohled přes Rýn na zničenou starou část města Kolín s dominantou viditelně málo poškozené Katedrály.

Hans SCHALLER, Německo, 1954 – Druhý pokus o odstřel kupole Říšského sněmu – 22. listopad 1954.

Marca který v letech 1945–1947 objel některá evropská města a poválečnou situaci velmi sugestivně zdokumentoval, asi 30 fotografií je od žijícího slovenského fotografa Viliama Malíka a kolekci doplňuje několik fotografií z Plzně. K těm fotografiím z Německa – nechtěli jsme konec války připomínat fotografiemi válečných událostí, ale spíš ukázat začátek nového poválečného života. Zároveň jsme chtěli návštěvníkům připravit něco u nás dosud nepublikovaného, což se nám – kromě fotografií Jindřicha Marca – podařilo. Vybírali jsme fotografie kvalitní s vysokou obrazovou i estetickou hodnotou. Nemyslím si, že fotografie z Německa jsou nějak kontroverzní, pokud na ně nebudeme nahlížet přes nějaký politický či šovinistický rastr. Geografické hledisko jsme při výběru záměrně potlačili. Snímky ukazují problémy, starosti ale i radosti obyčejných lidí. Ty fotografie mohly být pořízeny kdekoli. Ze zkušenosti předpokládám že u někoho nějaké negativní reakce vyvolají. Bohužel ne kvůli tomu, co a jak zobrazují, ale odkud jsou.

■ Jako profesionální fotograf Národního památkového ústavu v Plzni jste spolupracoval s režisérem Milanem Maryškou a Petrem Jančárkem na třídílném dokumentu České televize Holocaust. Společně s natáčecím štábem jste navštívil vyhlazovací tábory v Osvětimi a Treblince. Jak Vás tato zkušenost poznamenala?

Před natáčením dokumentu jsem fotografoval v Osvětimi třikrát, vždy několik dní. S Milanem Maryškou jsme na dokumentu spolupracovali už od r. 2001 a vyměňovali si některé informace. Milan Maryška natáčel v dubnu 2002 akci Napiš jedno jméno, kterou jsem v Plzni připravil v rámci projektu Rok vzpomínek a při které vznikal památník obětem holocaustu za aktivní účasti více než 2500 dobrovolníků. Když jel na podzim 2002 do Osvětimi, přizval mě jako jakéhosi odborného poradce. Bohužel to byla jeho poslední práce. 14 dní po našem návratu z Osvětimi zemřel v Izraeli. Dokument pak dokončil Petr Jančárek.

Kromě Osvětimi jsem fotografoval i na místech dalších vyhlazovacích táborů – v Treblince, v Sobiboru, v Bełżci, v Majdanku, i některá bývalá ghetta ve východním Polsku, kam se z Terezína dostali čeští Židé v průběhu roku 1942. Ta místa působí sama o sobě depresivně – všude jsou více či méně patrné stopy po událostech, které se tam odehrály. Nevím, jak moc mě poznamenala ta místa – ve spojení s informacemi, přípravou a realizací celého projektu však do jisté míry určitě. Jsem citlivý na náznaky šovinismu, intolerance, na glorifikaci násilí. Na globální lhostejnost a naopak toleranci k mocným, která umožňuje, aby se podobné události ve světě stále ještě děly…

Rozhovor zaznamenal Petr Kurka
Foto © Bildarchiv SPK, Berlin

MFD, Synagogu zaplnilo tři sta snímků lidí v nelehké situaci, 12. 09. 2005, Markéta Čekanová

Zajímavost Organizace Člověk v tísni uspořádala v Plzni zatím nejrozsáhlejší výstavu, jakou kdy připravila

Synagogu zaplnilo tři sta snímků lidí v nelehké situaci

NOVINKA V SYNAGOZE. Jeden z autorů, Karel Stachota, u série svých snímků z Etiopie. FOTO: MAFA - DANIEL BERAN

Plzeň - Místa, kde za třináct let své existence pracovala organizace Člověk v tísni, a lidi, jimž pomáhala, představuje výstava, která začala včera ve Velké synagoze. Jde o největší výstavu, která člověka v tísni kdy představila.

Prostory synagogy zaplnilo přes tři sta snímků jedenácti autorů. Diváka zavádějí jak do míst zničených válečnými konflikty, tak i tam, kde ničily přírodní živly, anebo do míst, kde se i na prahu třetího tisíciletí žije jako v devatenáctém století - mezi Čechy do rumunského Banátu a mezi Romy na východním Slovensku.

Ředitel společnosti Člověk v tísni Šimon Pánek při prohlídce výstavy přiznal, že mu fotografie vracejí čas. „Zážitky z války na Balkáně na počátku devadesátých let už dávno překryly zážitky z jiných oblastí. Děkuji plzeňskému sdružení Profoto, že mi je znovu připomnělo," řekl. Snímky z válkami rozvrácených území mu ale připomněly ještě něco mnohem zásadnějšího: „Nejsmutnější na tom všem je, že se to pořád opakuje. Z důvodů nějakých plánů mocných nebo politiků, kteří spadnou do víru nacionalismu nebo diktatury, se začínají dít věci, jimiž trpí civilisté. A mezinárodní společenství není schopno se poučit, nedokáže zasáhnout včas. Vždycky přichází, až když už je pozdě," uvažuje Šimon Pánek a dodává: „Bylo by skvělé, kdybychom měli silnější a efektivnější sílu, než je OSN, která se často motá jen ve vlastních problémech a jenom přihlíží tomu, co se děje. Téměř každý z těch válečných konfliktů, které tu vidíte, mohl být zastaven dřív, kdyby byl někdo, kdo by se do toho pustil," uzavírá ředitel společnosti Člověk v tísni.

Autory fotografií jsou vedle tří profesionálů, Lubomíra Kotka, Ivy Zímové a Petra Kowalského, především samotní pracovníci humanitárních misí, kteří se vedle své práce ještě snažili zachytit okamžiky ze života lidí, jimž pomáhali. Výstava Člověk v tísni - fotografie potrvá ve Velké synagoze dva měsíce.

MARKÉTA ČEKANOVÁ

POČASÍ V KRAJI Oblačno až skoro zataženo, postupně občas déšť nebo přeháňky 21 25

LN, Svědectví je nejcennější, 14. 09. 2005, Jindřich Rosendorf

Etiopie. Snímek Karla Strachoty byl pořízen v etiopské škole v Awasse v roce 2004. Repro LN

Svědectví je nejcennější

JINDŘICH ROSENDORF

PLZEŇ Nesnadný život lidí v zemích a oblastech, kde působí či působila společnost Člověk v tísni, zachycuje výstava fotografií otevřená ve Velké synagoze v Plzni.

Kolekce více než tří set snímků představuje díla jedenácti autorů - tří profesionálních fotografů i těch, kteří je pořídili při své práci na misích či během humanitárních projektů. „Koncepce výběru snímků není zaměřena na drastické záběry, ale spíše na zobrazení aspektů života těch, kterým je pomoc společnosti Člověk v tísni určena," vysvětluje Radovan Kodera z pořádajícího sdružení Pro Photo. „Jde o dosud největší výstavu o práci Člověka v tísni," připomíná ředitel humanitární organizace Šimon Pánek. „Do postižených oblastí vozíme pomoc a zpět přinášíme svědectví. To svědectví má přitom pro nápravu krizí možná větší cenu než kamiony potravin či léků."

Plzeňská expozice připomíná následky válečných událostí v bývalé Jugoslávii, zavede diváka mezi věčné bojovníky z poválečného Afghánistánu i na kubánský „ostrov svobody", do romských osad na východním Slovensku nebo mezi příslušníky české menšiny v rumunském Banátu. Skrze portréty domorodých Etiopanů nechá nahlédnout do duše obyvatel této třetí nejchudší země světa, zobrazí útržky života v Íránu a proniká i do zapovězených témat čečenského konfliktu či ženské tváře islámu.

Výstava ve Velké synagoze potrvá do konce listopadu.

Dnes začíná festival Divadlo 2005

PLZEŇ Inscenace hry George Taboriho Můj boj (Mein Kampf) v režii Juraje Deáka, kterou sehraje na scéně Komorního divadla v Plzni Národní divadlo moravskoslezské z Ostravy, otevře dnes třináctý ročník Mezinárodního festivalu Divadlo. Přehlídky se kromě domácích divadelníků zúčastní i umělci z Estonska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Německa, Polska, Ruska, Slovenska a Velké Británie - celkem 28 souborů, které do 22. září odehrají 44 představení. Divadelní produkce zaplní i plzeňské ulice, kde vystoupí například Circus Sacra, Divadlo Okolo a Bílé divadlo. V bývalém nádraží Plzeň - Jižní předměstí se opět usídlí alternativní projekt Moving Station/Hemžící se zastávka.

Slavnostní zahájení festivalu patří vystoupení litevského souboru režiséra Oskarase Korsunovase, který uvede po 19. hodině ve Velkém divadle inscenaci Oidipus král. Ještě před tím ale na zdejší scéně ministr kultury Vítězslav Jandák předá ruské teatrložce a historičce českého divadla Larise Solncevové medaili Artis Bohemiae Amicis, která se uděluje za šíření dobrého jména české kultury v zahraničí.

Na festivalu se kromě jiného představí i původní česká dramatika - hru Ivy Peřinové Krásný nadhasič aneb Požár Národního divadla uvidí diváci přehlídky v neděli 18. září. S inscenací režiséra Tomáše Dvořáka vystoupí v Plzni liberecké Naivní divadlo, pro jehož soubor ostatně Peřinová napsala většinu ze svých více než třiceti divadelních her. Další českou hru Akvabely, kterou diváci v Plzni uvidí, napsal dramatik a režisér David Drábek. Své dílo charakte-

Plzeňský deník, 25. 04. 2007

Mimořádnou výstavu fotografií z Tibetu zahájil v plzeňské Velké synagoze Josef Vaniš (na snímku vlevo). Při její přípravě spolupracoval s Radovanem Koderou (vpravo). Foto: Deník/Zdeněk Vaiz

LN, Zaniklé obrazy ze země dalajlamy, 26. 04. 2007, Jindřich Rosendorf

Zaniklé obrazy ze země dalajlamy

Filmaři **Josef Vaniš a Vladimír Sís** fotografovali před půl stoletím v Tibetu

JINDŘICH ROSENDORF

PLZEŇ Magické náboženské obřady, orientální architektura církevních památek zasazená do divoké hornaté krajiny, lamové i venkované. Takový byl Tibet před půl stoletím. Už není. Čínská anexe a Maova kulturní revoluce původní tvář této tajuplné „střechy světa" násilně změnily. Kameraman Josef Vaniš a režisér Vladimír Sís ji naštěstí zachytili včas. Důkaz podává výstava více než dvou set jejich fotografií ve Velké synagoze v Plzni, nazvaná Vzpomínky na Tibet 1954–1955.

Poslední zbytky autonomie

„Vyslali nás tehdy, abychom společně s čínskými filmaři natočili stavbu velehorské silnice z provincie S'čchuan do Lhasy, hlavního města Tibetu. Tibet byl sice už pod nadvládou Číny, jistá forma politické, náboženské a kulturní autonomie však ještě trvala. To ale mělo brzo skončit," vzpomíná osmdesátiletý Josef Vaniš.

Tibetské povstání z roku 1959 vyvolalo bezohlednou vojenskou agresi, dalajlama uprchl do exilu a čínský komunistický diktátor Mao Če-tung svou kulturní revolucí dílo zkázy v 60. letech dokonal. Jen buddhistických klášterů bylo údajně zbořeno na tři tisíce, ničily se i hrobky duchovních, vše cenné…

Mladý dalajlama na dosah a „sídlo bohů"

Josef Vaniš s o dva roky starším Vladimírem Sísem (zemřel roku 2001) ale přistáli v Pekingu už 29. listopadu 1953. Tam překvapivě narazili na obstrukce z čínské strany, v názorech na obsah i způsob natáčení se s tamějším štábem neshodli. Přesto po určité době zamířili na cestu. „Z Čcheng-tu v provincii S'čchuan jsme od poloviny března 1954 urazili za devět měsíců autem, na koních i pěšky téměř 1800 kilometrů," vzpomíná Vaniš. „V srpnu na slavnosti ve městě Čhamdo jsme měli šanci zastihnout i tehdy devatenáctiletého dalajlamu Tändzina Gjamccha. Posvátného muže, k němuž se běžný smrtelník nesměl ani přiblížit, se mi podařilo vyfotit ze dvou metrů, jak ve slavnostním brokátu a přilbici žehná Tibeťanům. Ten snímek pak obletěl svět, vybrán byl po mnoha letech i na výstavu k dalajlamovým sedmdesátinám v Curychu."

O tři měsíce později se Sísovi s Vanišem splnil další sen – získali povolení ke vstupu do cizincům zakázaného „sídla bohů" Lhasy. „Chtěli jsme tím vzdát poctu i Oldřichovi z Porderone, mnichovi a prokazatelně prvnímu Čechovi, i když s italskou maminkou, jenž do posvátné Lhasy vstoupil. Bylo to v roce 1328, kdy na Dálný východ do říše velkého chána putoval z pověření papeže," připomíná Josef Vaniš. Režisér a kameraman během svého pobytu ve Lhase zachytili klíčová místa – dalajlamův palác Potálu i jeho letní sídlo Norbulingka, nejuctívanější chrám lamaistického světa Džókhang i legendami opředenou lékařskou a astrologickou fakultu na vrchu Čagpori.

Jedna cesta, tři filmové verze

Natáčení provázela sice řada překážek a omezení, oč míň ale oba Češi mohli točit, o to více se snažili fotografovat. V mnoha případech to byly i poslední záběry později zničených kulturních památek. „Šlo o focení často konspirativní, vzájemně jsme si dělali zeď, Vladimír třeba něčím odvedl pozornost našich hlídačů, zatímco já se jakoby ztratil a tajně fotil vzácné fresky, vnitřky chrámů nebo dalajlamův trůn," usmívá se Josef Vaniš. „Lokalizaci těch nejcennějších kulturních pokladů nám ještě před cestou popsal významný orientalista profesor Pavel Poucha."

Lhasa. Nosič vody je důležitá funkce pro život chrámu i paláce. Repro LN

Z natočených záběrů byly vytvořeny tři verze celovečerního filmu Cesta vede do Tibetu – vedle oficiální československé a čínské i verze autorská. „Komentář k ní četl Karel Höger a obsahově se lišila od obou oficiálních. Víc než o stavbě horské silnice byla o kultuře a lidech Tibetu.

Právě tahle autorská verze získala v roce 1957 ocenění na festivalu v Benátkách a Karlových Varech. Kopie dokumentu ale pak záhadně zmizely a zvlášť po politickém rozchodu sovětského bloku s Čínou se ani nikdy ‚nenašly', přestože zvláště Vladimír po nich usilovně pátral. Slovo Tibet bylo u nás v té době už tabu."

Naštěstí Josef Vaniš po léta schraňoval v Tibetu pořízené fotografické negativy. „Tyto fotografie, v mnoha případech dosud nepublikované, jsou cenné nejen dokumentární hodnotou, ale mají i vysokou úroveň obrazovou a esteticko," oceňuje kurátor výstavy Radovan Kodera. Expozice ve Velké synagoze zůstane otevřena do 31. října.

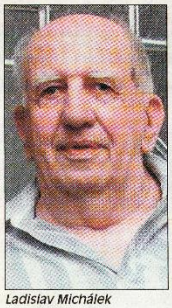
Právo, Periférie Ladislava Michálka, 16. 07. 2009, Zdenko Pavelka

Periférie Ladislava Michálka

ZDENKO PAVELKA

V roce 1959 nastoupil mělnický rodák Ladislav Michálek (1937) jako nástrojař do ČKD a skříňku v šatně vyfasoval vedle Vladimíra Boudníka. Podobně jako na Boudníkova dnešního životopisce Vladislava Merhauta mělo setkání s charismatickým grafikem osudový vliv i na Michálka. Spřátelili se, Boudníkovi přátelé se stali přáteli Michálkovými a celá ta velmi osobitá společnost s Bohumilem Hrabalem coby dnes nejvýznačnějším jejím představitelem tak získala svého fotografa-dokumentaristu.

Toulky s Boudníkem možná podpořily Michálkův cit pro zákoutí staré Libně, tehdy pořád ještě pražské periférie, ale jistě i jeho smysl pro zachycení kouzla města, kde se na tu chvíli čas ještě zastavil. Když se mu podařilo na konci osmdesátých let uspořádat výstavu *Mizející Libeň*, právě Hrabal o něm napsal: *Ladislav Michálek je melancholický básník té mizející staré Libně, jeho fantazie se pohybuje po napjatém laně mezi krajností hřbitova tam na Kordě a plynojemem ve tvaru koule tam nad Palmovkou. Jeho fotografie se vymykají pouhému dokumentu a stávají se uměním.*

Ladislav Michálek

Výstava ve Velké synagoze v Plzni se tedy právem jmenuje **Periférie**. Představuje však výběr bohatší a mnohem víc než jen libeňské domy a ulice připomíná dobrovolné periférníky: Hrabal, Boudník, ale i Zdeněk Bouše, Josef Hampl, Vladislav Merhaut, Oldřich Hamera a další jsou totiž té periférie zosobněním. Na Michálkových fotografiích vyjadřují to, co periférie znamenala (a nepochybně pořád znamená): schopnost vyvzdorovat si svou vlastní svobodu, ať si doba žádá, co chce. A z jejich tváří svítí nehraná radost. Však se podívejte na fotografii z vlaku, na ty dva tesilové době naprosto neodpovídající elegány Hrabala a Hameru…

Na výstavě je také několik fotografií funerálních, které připomínají, že Ladislav Michálek od roku 1973 vášnivě fotografoval vojenské památníky a hřbitovy a se svou ženou Irenou připravil a nedávno vlastním nákladem vydal hned tři knihy: *Zaniklé pražské vojenské hřbitovy*, *Olšany hrdinské* a *Kamenů hlas (O válce roku 1866)*. A to je Michálkova třetí periférie – historická.

Ladislav Michálek: Bohumil Hrabal s Oldřichem Hamerou jedou z výstavy Vladimíra Boudníka v Ústí nad Orlicí (1974).
Z výstavy v plzeňské Velké synagoze – otevřena je do 30. října.

LN, Boudník své nápady rozhazoval, 31. 07. 2009, Jindřich Rosendorf

LIDOVÉ NOVINY | Pátek 31. července 2009

Boudník své nápady rozhazoval

Nejprve našel jako malý hoch zapomenutý fotoaparát v křoví, později v ČKD sdílel šatnu s Vladimírem Boudníkem. Osudy se protnuly a Ladislav Michálek se stal nepsaným kronikářem libeňských periférií.

JINDŘICH ROSENDORF

PLZEŇ Fotografické obrazy, emotivně i esteticky podmanivé. Tak lze charakterizovat snímky Ladislava Michálka (1937). Více než dvěma sty černobílými fotografiemi přibližuje dílo tohoto autora jeho profilová výstava ve Velké synagoze v Plzni. Nese název Ladislav Michálek – Periférie.

Jde o zatím největší výstavu melancholicky laděného fotografa, který se přitom jako fotograf nikdy neprofesionalizoval a své rozsáhlé obrazové cykly vytvářel při běžném civilním zaměstnání. „Možná je to jedna z příčin, proč Michálkovo dílo zůstávalo stranou zájmu odborné i laické veřejnosti," domnívá se kurátor výstavy Radovan Kodera. „Uchoval si zato veškerou tvůrčí svobodu a osobitost, ve své tvorbě zůstal důsledně mimo módní trendy a směry," dodává.

Vystavené snímky představují Ladislava Michálka v několika tematických okruzích, mezi něž patří také dvě svébytné postavy české kultury – spisovatel Bohumil Hrabal a grafik explozionalista Vladimír Boudník. „Něžní barbaři", kteří Michálkův pohled na svět a tím i tvorbu významně ovlivnili.

Štěstí na životní náhody

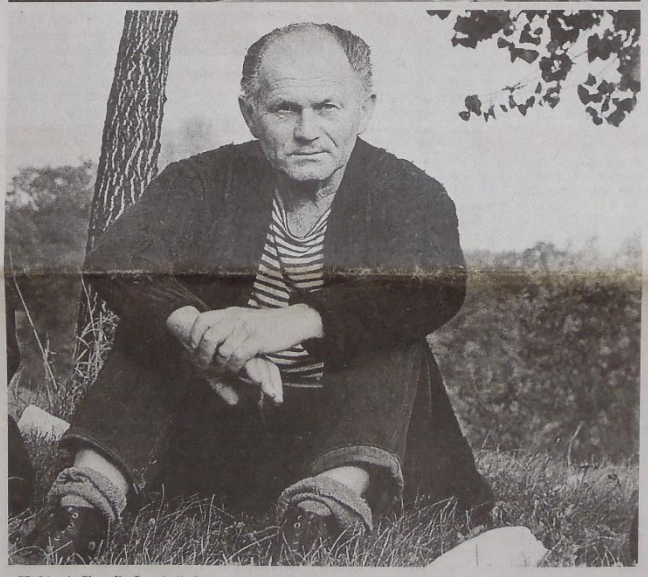
Ladislav Michálek měl v životě štěstí na určující náhody. Jako devítiletý těsně po válce našel při hře s dětmi v křoví ztracený fotoaparát, který jej přivedl k celoživotní zálibě. A koncem padesátých let v chmurné době reálného socialismu byl po vojně místo vyhlédnutého zaměstnání odsunut pracovním úřadem do náboru ČKD Praha. Zde ho čekalo osudové setkání s „kolegou nástrojařem", amatérským výtvarníkem a vynálezcem explozionalismu Vladimírem Boudníkem.

„Přidělili mi šatní skříňku hned vedle jeho, stali jsme se přáteli," vzpomíná Ladislav Michálek. „Vladimír byl vstřícná, přitom strhující osobnost, nejen mimořádný výtvarník, ale i velký vypravěč. Od něj jsem poprvé slyšel o tehdy ještě neznámém Bohumilu Hrabalovi, povídal mi o Jiřím Kolářovi, Egonu Bondym i o mladém buřiči Milanu Knížákovi," říká Michálek. „A později mě s Hrabalem na moje přání i seznámil."

Michálek obě osobnosti fotografoval. Boudníka až do jeho tragické smrti v prosinci roku 1968, po níž jej Bohumil Hrabal nazval „...marnotratným knížetem, který z jedoucího kočáru na všechny strany rozhazuje plnými hrstěmi svoje geniální nápady, svá nejtajnější tajemství, své líbezné a radostné grafiky...".

„Hrabal měl pravdu," míní Michálek. „Vladimír byl doslova apoštolem umění." Diváci v plzeňské synagoze tak mohou vidět snímky Vladimíra Boudníka při horečnaté tvorbě strukturálních asociací v suterénním ateliéru nebo malém pokojíku jeho rozděleného bytu, při odpočinku, na rybách, v zamyšlení či v okamžicích novomanželského štěstí, přitom nedlouho před smrtí.

Něžní barbaři z Libně. „Vladimír Boudník (nahoře) byl vstřícná, přitom strhující osobnost, nejen mimořádný výtvarník, ale i velký vypravěč," vzpomíná fotograf Ladislav Michálek nad svými snímky, které jsou právě k vidění v plzeňské synagoze. „Od něj jsem poprvé slyšel o tehdy ještě neznámém Bohumilu Hrabalovi (dole), povídal mi o Jiřím Kolářovi, Egonu Bondym i o mladém buřiči Milanu Knížákovi." Foto Ladislav Michálek

Na výstavě v Plzni lidé uvidí i další rozsáhlé cykly mapující zapadlé židovské hřbitovy nebo památníky vojáků z prusko-rakouské války

Pro portrétování Bohumila Hrabala vyměřil osud Michálkovi delší čas, téměř více než tři desítky let. Spisovatele zachytil v jeho oblíbeném Kersku i nad troskami Hráze věčnosti, jak Hrabal sám nazval zadní trakt domu číslo 24 v ulici Na hrázi v Praze-Libni, kde od 50. do 70. let minulého století bydlel. „Fotil jsem jej tam krátce po zbourání domu v roce 1988. Říkal smutně, že tak svoji Hráz věčnosti alespoň symbolicky uzamkne. Na stejném místě pak o šest let později uprostřed přátel oslavil i své osmdesátiny," vzpomíná fotograf.

Vedle těchto a dalších postav z okruhu „něžných barbarů" Ladislav Michálek od šedesátých let „portrétuje" i svoje periférie. Pražskou Libeň, ať už je to smutná prázdnota domů čekajících na demolici, skvrna na rozpraskané zdi umělecky dotvořená Vladimírem Boudníkem, vzedmutá oblaka prachu za mizejícími čtvrtěmi či prázdná nástěnka, zvěčněná na Hrabalovo přání pro knihu Nymfy v důchodu. Ta pak jako vzpomínka na strýce Pepina vyšla pod názvem Harlekýnovy miliony, ale bez tohoto snímku.

Na výstavě v Plzni ji však lidé uvidí, stejně jako další Michálkovy rozsáhlé fotografické cykly mapující zapadlé židovské hřbitovy a památníky vojáků padlých v prusko-rakouské válce z roku 1866. „I tohle funerální téma pro mne vlastně bylo jistou periférií krčící se neoprávněně na okraji zájmu společnosti," vysvětluje autor. Jeho snímky náhrobku Franze Kafky na Olšanských hřbitovech, na nichž si také mistrně pohrál se světlem a stínem, inspirovaly Bohumila Hrabala k sepsání textu Adaggio lamentoso a následné bibliofilské poctě Památce Franze Kafky. Výstava potrvá do 31. října.

LN, Sitenského „rodinné“ album, 11. 06. 2012, Jindřich Rosendorf

Sitenského „rodinné“ album

JINDŘICH ROSENDORF

Profilová výstava fotografií Ladislava Sitenského *Lidé* byla v neděli otevřena ve Velké synagoze v Plzni. Snímky klasika české reportážní fotografie, který zemřel před téměř třemi roky ve věku devadesáti let, se vracejí na stejné místo po dvanácti letech. Tehdy v roce 2000 se tu ale ještě za autorova života a jeho osobní spolupráce představily hlavně fotografie, jimiž se nejhlouběji vryl do povědomí veřejnosti u nás i ve světě a stal se legendárním – válečné snímky, jejichž prostřednictvím systematicky mapoval život zejména u 312. československé stíhací perutě RAF. Fotil ovšem i další perutě a naši obrněnou brigádu, s níž byl tři měsíce na frontě u Dunkerquu ve Francii. „Vůbec poprvé jsme tehdy vystavili téměř kompletní Sitenského soubor portrétů našich válečných pilotů ve Velké Británii a expozice se stala zřejmě nejúspěšnější z desítek výstav, které kdy tento autor měl – přišlo na třicet tisíc diváků,“ připomíná jeden z kurátorů tehdejší i současné výstavy Přemysl Řepa.

Letošní expozice je jiná; Ladislav Sitenský nefotil jen válku, jeho záběr byl mnohem širší. Z bojů na západní frontě pořídil sice kolem tří tisíc záběrů, fotografovat ale začal už ve čtrnácti letech, kdy dostal od otce svůj první malý fotoaparát Baldax 4,5 × 6 cm. Za život pak různých aparátů vystřídal pětašedesát a nafotil jimi až půl milionu snímků. Výstava čerpá ze Sitenského nejoblíbenějších témat – miloval přírodu, hory, zimu, Vltavu, oblaka, také ale Prahu, její rušné ulice, náměstí i klidná a tichá zákoutí. Všechny tyto výtvarně pojaté snímky divák na výstavě najde, na žádné z fotografií ale nechybějí

Idylický svět. Vodní skauti v roce 1938 FOTO LADISLAV SITENSKÝ

– lidé. Právě toto skloubení dává černobílým záběrům, které sahají od třicátých do osmdesátých let, zvláštní atmosféru a osobitou poetiku, nabízejí umělecký zážitek i pozoruhodnou kroniku 20. století. „Ladislav Sitenský byl přitom vlastně samouk, nadšený fotograf amatér, který proti pravidlům svého řemesla, zato však mistrně využíval třeba protisvětla a dosahoval tím mimořádné plastičnosti svých snímků, zajímavě pracoval s detailem, jeho díla mají dodnes nezaměnitelný rukopis,“ hodnotí Přemysl Řepa.

V plzeňské expozici je i řada originálních portrétů – nejprve z „rodinné kroniky“: rodičů, prarodičů, obou synů, dcery, milované francouzské manželky Paulette. Sitenský portrétoval lidi, lidičky i významné osobnosti různých profesí – v předválečných letech to byly fotografie zobrazující například mistry řemesel dnes už vzácných či skoro vymizelých, později pak umělce – hudebníky, dirigenty, ale i slavné fotografy Karla Hájka, Josefa Sudka či malíře Jana Zrzavého nebo Maxe Švabinského, herce Radovana Lukavského, s nímž se znal už ze školních lavic, Jiřinu Štěpničkovou, Marii Tomášovou, Karla Högera, semaforské legendy Suchého i Šlitra, básníka Jaroslava Seiferta v jeho osmdesáti letech, kdy po podpisu Charty 77 nesměl budoucí nositel Nobelovy ceny za literaturu téměř nic. Zachytil také sportovní vypětí i běžný život atletů Evžena Rošického či Emila Zátopka s manželkou Danou, příštího wimbledonského vítěze Jana Kodeše v juniorském věku. Během válečného pobytu v Británii často fotil tehdy exilového prezidenta Edvarda Beneše, který dokonce osobně zahajoval jednu z prvních Sitenského výstav přímo v bombardovaném Londýně roku 1941. Hledáček jeho fotoaparátu si našel i Winstona Churchilla či krále Jiřího VI. s královnou Alžbětou. Nic z toho na plzeňské výstavě nechybí, včetně snímků ze slavného Sitenského cyklu „To kalné ráno“, zachycujícího atmosféru smutku po smrti T. G. Masaryka v září 1937, či šok a beznaděj z 15. března 1939 – vpádu německých okupačních vojsk do Prahy.

Radostnější náladu vyzařují naopak snímky z prostředí skautských táborů, které autoři výstavy zařadili i k letošnímu stému výročí českého skautingu. Málo se ví, že Ladislav Sitenský byl nadšeným členem meziválečného Junáka a později sám vzpomínal, jak je vděčen skautingu, že jej výborně připravil na život v každém ohledu, včetně válečných útrap.

„Výstavu jsme s cílem představit autorův přístup k zobrazení člověka v rozmanité škále žánrové i tematické připravovali tentokrát s vnučkou pana Sitenského Adélou Kándlovou, která pečuje o jeho archiv. Paní Kándlová sama vymyslela i název výstavy a z tisíce dvou set už zarámovaných snímků, které archiv obsahuje, vybrala na tři stovky fotografií. Více než dvě stě jich návštěvníci uvidí,“ dodává kurátor Řepa. „Několik desítek snímků je tu ve výstavním formátu publikováno vůbec poprvé,“ zdůrazňuje.

Ladislav Sitenský se stal držitelem mnoha vyznamenání, získal válečný kříž, medaile za chrabrost, řadu ocenění obdržel ve Velké Británii. V říjnu 2007 mu prezident Václav Klaus udělil medaili za zásluhy o stát v oblasti kultury a umění. Sitenského jméno nese i planetka číslo 5998, kterou objevil v září 1986 na Kleti český astronom Antonín Mrkos. Výstava potrvá do 31. října.

Autor je publicista

Synagogu zaplnily po dvanácti letech Sitenského fotky, 11. 06. 2012, Barbora Němcová

j plzeňský

PONDĚLÍ 11. ČERVNA 2012
WWW.IDNES.CZ
DNES

Synagogu zaplnily po dvanácti letech Sitenského fotky

Ve Velké synagoze včera začala výstava fotografií Ladislava Sitenského Lidé. Představuje **více než dvě stovky snímků z různých období** umělcovy tvorby. K vidění jsou fotky z třicátých i osmdesátých let.

PLZEŇ Více než dvě stovky fotografií Ladislava Sitenského jsou k vidění v plzeňské synagoze. Výstava Lidé potrvá až do konce října.

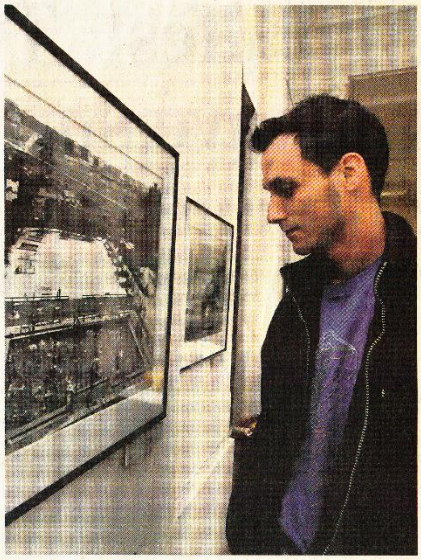
„Pan Sitenský fotil všechna možná témata. Nikdy se nespecializoval. Miloval hory a Prahu, ale lidé na jeho fotografiích hrají velkou roli," přibližuje jeden z kurátorů výstavy Přemysl Řepa, který s Ladislavem Sitenským spolupracoval od roku 1997. Podílel se mimo jiné na pořádání výstavy u příležitosti osmdesátých narozenin Ladislava Sitenského.

„Na výstavě jsou k vidění fotografie od roku 1934 až po osmdesátá léta. Všechny jsou zalidněné. Jsou tam lidé ve všech prostředích, polohách, při práci, odpočinku. Myslím si, že takovou kolekci, jakou nashromáždil Sitenský, nemůže mít vůbec nikdo," míní Přemysl Řepa. K dispozici podle něj měli více než dvanáct set zarámovaných fotografií.

Na výstavě Lidé jsou k vidění také fotografie ze studentských let, kdy fotil Ladislav Sitenský pod lavicí studenty i kantory, snímky stávky dělníků ve třicátých letech nebo snímky pražských zákoutí.

Fotografie Ladislava Sitenského jsou ve Velké synagoze vystaveny již podruhé. Už v roce 2000 se tu konala výstava u příležitosti 55 let od ukončení války. „Tehdy jsme tu nainstalovali dvě krásné kolekce snímků předválečné Prahy a fotky z období války. Říkali jsme si, že po dvanácti letech bychom jej mohli představit znovu," popisuje Řepa a dodává, že nově spolupracuje také s vnučkou Ladislava Sitenského, Adélou Kándlovou, která zdědila po Sitenském autorská práva i archiv.

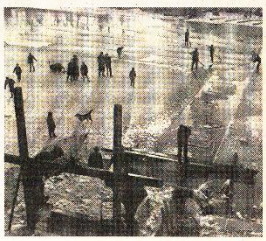
Ladislav Sitenský se narodil v roce 1919, fotografovat začal ve čtrnácti letech. V roce 1939 zachytil okupaci Prahy, výstava zvětšenin byla ovšem předčasně ukončena kvůli vpádu vojsk německé armády. Vedle Ericha Auerbacha patřil k hlavním českým fotografům 2. světové války, sám se účastnil bojů jako příslušník československé zahraniční armády. Kromě toho se věnoval fotografování krajiny a Prahy. Zemřel v roce 2009. **Barbora Němcová**

Co lze také vidět Návštěvník si při včerejší vernisáži v plzeňské Velké synagoze prohlíží vystavené fotografie od Ladislava Sitenského. K vidění jsou jich dvě stovky. Foto: Jaromír Pech

LN, Hravé horizonty Karla Steinera, 12.2007, Jindřich Rosendorf

ný direstraitolog ví, že tento mistr elektrické kytary zásadně hraje bez trsátka. Ale hrvou vážně nehnul a vůbec se vystříhal jakýchkoli viditelných projevů vzrušení. V košili a s prořídlými bílými vlasy vypadal spíš jako inženýr architekt (což svým způsobem je) než rocková hvězda (což svým způsobem není).

naplno ponořil do tajů tradiční muziky britských ostrovů v čele s Irskem a rodným Skotskem. Nyní, po téměř třech dekádách, nechává v osmičlenné hráčské sestavě znovu promluvit irský hudební symbol, loketní dudy zvané „uilleann pipes". Zařazení filmového motivu *Father And Son* muselo znalce překvapit a potěšit, o to

jen klid před bouří a následný jam v uvolněném boogie-woogie *I Used To Could* s výborným sólistou za pianem dával tušit, že se blíží předěl. Ve chvíli, kdy Knopfler sáhl po blýskavé steel guitar a zabrnkal předehru jedné z nejznámějších písní skupiny Dire Straits *Romeo And Juliet*, se už mnozí jistě tě-

ná kytaristově oblíbené závodní dráze v Pensylvánii.

Oficiální část večera zakončila rocková klasika *Telegraph Road* a v direstraitovském duchu se nesl i přídavek. K atmosféře skotské vysočiny se rodák z Glasgow vrátil krásnou baladou *Piper To The End*, evokující lidovku *Wild Mountain*

tak dlouho, dokud budou chtít. Svůj slib vrchovatě splnil. Zbývalo jen rozsvítit a spokojeně odejít na jedno pěnivé. Moc pěkná noc s dobrou muzikou.

Mark Knopfler
7. května 2013
O2 arena, Praha

vedle značkové bižuterie i k tomu, co někde vyrostlo pod sluncem zalívané vodou a co za chvíli pomíjivě shnije

nost). Nosí masky a uvažují, z poznání přinese časem možn komunikovat s liškami a duch i jinde než v písních. Sbližují se zvířaty právě tak, jako se by nysmení dnes sbližují s Čínany

Věneček je ovšem ještě něč speciální. Představu o tom, že nutně spojený s panenstvím, r nou odložme. Jeho historie je gičtější. Pohanští účastníci jarní slavností (ale třeba také ženi s nevěstou) nosili kruh kolem h vy jako ztělesněnou auru, zář spojení stoupající z hlavy v k božstvu. Nemusel to být jen v nec z květin, někdy to byla koru připomínající královskou: kaž pádně zhmotnělá gloriola, již člověk přizdobil na znamení t hy po spojení s vesmírem.

Myslím, že tak to dnešní sto penkyně bio módy koneckon podvědomě míní: přinejmenš dávají najevo, že se hlásí ve značkové bižuterie i k tomu, někde vyrostlo pod sluncem za vané vodou a co za chvíli pom vě shnije.

Křesťané a mariánská tradi převzali štafetu a věnec prone dějinami až k nám a Laně D Rey. Nejlépe slouží čerstvý, a r se s ním vypravíme do společn ti, je třeba vytřepat z něj brou Je to pěkný trend.

Hravé horizonty Karla Steinera

Zřejmě nejrozsáhlejší retrospektivní výstavu fotografa Karla Steinera hostí do konce října Velká synagoga v Plzni. Autor, který opustil Československo jako teprve šestnáctiletý rok po sovětské okupaci, žije trvale v Paříži. Expozice nazvaná Horizonty je připravena k jeho šedesátinám.

JINDŘICH ROSENDORF

Z komunistické Prahy. Tvořivě deformované heslo FOTO KAREL STEINER

PLZEŇ Horizonty pohledů Karla Steinera jsou pestré, obrazově i emocionálně rozmanité a zároveň chlapecky hravé. „Jeho hravost se projevuje nejen ve volbě tématu či způsobu zachycení zobrazovaného objektu, ale i v technickém provedení," připomíná jeden z kurátorů výstavy Radovan Kodera. „Nespokojuje se s prostým zachycením reality použitím standardní fotografické techniky. Své monotematické soubory často naopak dotváří použitím speciálních postupů, tím je ozvláštňuje a umocňuje jejich obrazovou působivost."

Protest vůči dokonalosti

Jedním ze Steinerových dlouhodobých cyklů jsou fotografie pořizované nejstarším principem – camerou obscurou. „Mám plechovou krabici s vyraženou dírkou, skrz niž pořizuji snímky s dlouhou expozicí," popisuje způsob zobrazování autor. „Jde zároveň o můj malý protest vůči dnešku, kdy fotografické přístroje jsou už tak dokonalé, že vlastně nelze udělat špatně exponovaný snímek. U camery obscury mě fascinuje její jednoduchost i fakt, že je s ní spojeno jisté kouzlo, snímky mívají zvláštně tajemný nádech. Třeba díky dlouhé expozici stačí závan větru, aby strom byl rozmazaný a domy kolem něj ostré."

Mimořádně silný výtvarný dojem vyvolávají i exponáty z cyklu instantních fotografií s přenosem emulze. „Pořizuji je polaroidem, který se vinou pokročilé digitalizace také už přestal vyrábět. Mně ale dává možnost sejmout z původního snímku pružnou emulzi, nanést ji na akvarelový papír a dalším formováním dosáhnout nového tvaru. Je tu šance k uměleckému zásahu, což mě baví," líčí Karel Steiner.

Výsledek stojí za to. Důstojné architektonické dominanty nebo zátiší se vzdouvají v bizarně rozevlátých polohách, Eiffelova věž se vlní jako břišní tanečnice a budovatelské transparenty z Prahy let osmdesátých jako by zrovna dostaly mořskou nemoc. Významovou hravost, vtip, absurditu a situační humor hledá Steiner i na snímcích z cyklu abstraktních fotografií nebo v živých momentkách z ulic, parků, krámků či metra Prahy, Paříže, Jeruzaléma nebo New Yorku, s laskavostí naopak zachycuje seniory na pražském Hagiboru i děti přetahující se o cukrovou vatu.

Stopy nanášené emulze ozvláštňují také Steinerův mysteriózní cyklus *Češi ve Francii*, soubor portrétů krajanů, kteří tu našli svůj druhý domov. „Začal jsem na něm pracovat před deseti lety," říká. „Nejdřív kvůli zájmu o české umělce v Paříži, malíře, sochaře, filmaře, divadelníky, které jsem postupně kontaktoval a fotografoval, později jsem soubor rozšířil i na další, včetně nositelů tzv. běžných profesí."

Přemlouvání trvalo i rok

Rozrůstající se cyklus získal vedle umělecké i velkou dokumentární hodnotu. Steinerovi se totiž ještě podařilo zastihnout významné osobnosti, které zde už dnes nejsou a na něž se přitom v Čechách neprávem zapomíná. Jmenovat lze profesora Josefa Fišeru, bratrance Vladislava Vančury, jenž se za války podílel na francouzském odboji, pomáhal utíkům našich demobilizovaných vojáků do Anglie a zachránil desítky židovských dětí, nebo Marii Dubinovou, nositelku Řádu T. G. Masaryka za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva. I ona se s manželem Oldřichem účastnila protifašistického odboje ve Francii a založila nadaci pro české a slovenské studenty v zahraničí.

„Byla velmi skromná, nechtěla se fotit. Přemluvit ji mi trvalo rok," vzpomíná autor cyklu. „Paní Dubinová byla sestřenicí Pavla Tigrida, ten bohužel zemřel dřív, než jsem jej oslovil." Mezi zobrazenými jsou i známý politolog Jacques Rupnik, publicista a zakladatel kulturní revue *Lettre Internationale* Antonín J. Liehm nebo spisovatel, herec a loutkoherec Ivan Kraus s Naděždou Munzarovou. Soubor obsahuje aktuálně na sto portrétů.

Domovem Karla Steinera po jeho emigraci z okupovaného Československa se stal multikulturní New York, kde studoval politické vědy a fotografii. „Rodiče mě v září 1969, kdy ještě byly volné hranice, poslali ke strýci do USA," upřesňuje. O patnáct let později se přestěhoval do Paříže, kde nyní žije jako držitel českého i amerického občanství. „Přála si to tehdy má budoucí manželka, já přitom francouzsky neznal ani slovo," přiznává Steiner, který dnes v Paříži působí jako volný fotograf a svůj obor přednáší také na Parsons School of Design. Narodil se sice v Praze, silný vztah má však i k Plzni, odkud pochází rodina z otcovy strany. To nakonec svérázně potvrdil televizní dokument Arnošta Goldflama *Česká kultura v Paříži*, jehož byl Karel Steiner jedním z hostů. Když se ho Arnošt Goldflam zeptal: „Pane Steinere, a kde chcete být pohřben?" Fotograf odpověděl: „V Plzni..."

inzerce

KODL
AUKČNÍ, PRODEJNÍ A VÝSTAVNÍ GALERIE
Vítězná 11, Praha 5 – Malá Strana

Srdečně Vás zveme na tradiční jarní Aukční den, který se uskuteční v neděli 19. 5. 2013 od 13 hodin v paláci Zofín na Slovanském ostrově v Praze.

Otevřeno: PO-PÁ 10-13, 14-18 hod.

Tel.: 251 512 728, 602 327 669
www.galeriekodl.cz
e-mail: galerie@galeriekodl.cz

Kodl – tradice od roku 1885

Výstava aukčních děl probíhá od 6. května do 18. května 2013, včetně víkendů.

Plzeňský deník, Osvobození 1945 ve fotografiích, 30. 04. 2015

PLZEŇSKÝ DENÍK

Osvobození 1945 ve fotografiích

Plzeň – Díla mimořádné umělecké kvality i historického významu budou dnes v 17 hod. představena veřejnosti ve Velké synagoze na vernisáži výstavy s názvem Osvobození 1945 ve fotografiích.

Ze sbírky Vladislava Vítka pochází i snímek anonymního autora z 6. května 1945, na němž zachytil Američany v dolní části Klatovské třídyAutor: Archiv Vladislava Vítka

Unikátní rozsáhlá výstava fotografií připomíná 70. výročí konce druhé světové války a je rozdělena do dvou tematických bloků. „První představuje výběr válečných fotografií Ladislava Sitenského, předního československého uměleckého dokumentárního i reportážního fotografa," uvádí kurátor výstavy a plzeňský fotograf Radovan Kodera. „Ladislav Sitenský se osobně účastnil formování československých bojových jednotek ve Francii, bojů o Británii a bojů o Dunkerque," přibližuje osobnost významného fotografa Kodera a dodává, že Sitenský na všech těchto místech fotografoval a vytvořil tak soubory nesmírné dokumentární, ale i výtvarné hodnoty.

Radovan Kodera ve spolupráci s vnučkou a správkyní Sitenského pozůstalosti Adé-lou Kándlovou vybral více než stovku Sitenského fotografií pořízenou především při účasti Československé samostatné obrněné brigády na osvobození oblasti Dunkerque v severní

Francii a Belgii, kde bylo jedno z posledních bojišť druhé světové války v Evropě. Upřednostňovali spíše ty veřejnosti dosud neznámé.

Druhá část výstavy se týká přímo osvobozování Plzně a míst Plzeňského kraje. Soubor další stovky fotografií byl vybrán z rozsáhlé sbírky plzeňského fotografa a restaurátora Vladislava Vítka a jsou v něm zastoupeny jak fotografie anonymních autorů, tak plzeňských profesionálních či amatérských fotografů, např. Josefa Hořejše, Zbyňka Jetleba, Bohumila Vítka či Josefa Pechy. Snímky zachycující dobu okupace (např. slavnostní přejmenování Klatovské třídy na Reinhard Heydrich Strasse) i atmosféru konce války.

Výstava Osvobození 1945 ve fotografiích je v synagoze přístupná do 31. října.

30.4.2015

LN, Sitenský, Zikmund a jiní v Plzni, 30. 04. 2015, Jindřich Rosendorf

LIDOVÉ NOVINY | Čtvrtek 30. dubna 2015 KULTURA

Sitenský, Zikmund a jiní v Plzni

JINDŘICH ROSENDORF

Čechoslováci v britských uniformách na bojišti u přístavu Dunkerque i unavení, ale šťastní američtí vojáci, rozdávající cigarety a autogramy z džípů na náměstí v Plzni a Rokycanech. Prezident Edvard Beneš, sledující z tribuny přehlídku vítězů, i rozesmátý generál Dwight D. Eisenhower uprostřed nadšeného davu. Přes dvě stovky černobílých snímků, z nichž každý vypráví svůj unikátní příběh, zaplní dnes prostor Velké synagogy v Plzni na výstavě *Osvobození 1945 ve fotografiích*.

„Expozice byla připravená v rámci projektu Evropské hlavní město kultury a stane se jednou z prvních akcí začínajících Slavností svobody," říká kurátor Radovan Kodera. Výstava podle něj zahrnuje dva velké samostatné soubory. Prvním z nich je zhruba sto válečných snímků klasika české reportážní fotografie Ladislava Sitenského (1919–2009). Ten systematicky fotografoval válečné střety na západní frontě i chvíle odpočinku vojáků, třeba u 312. čs. stíhací perutě RAF, kde původně sloužil jako mechanik. Prostor našel i pro řadu sugestivních portrétů našich válečných pilotů ve Velké Británii, jeho objektiv zachytil Winstona Churchilla a přízračné pahýly domů v nálety decimovaném Londýně i oslavy tamtéž v Den vítězství. Nadšený fotograf samouk tak vytvořil soubor, jenž se nejen svou dokumentární, ale i výtvarnou hodnotou řadí k nejvýznamnějším cyklům mapujícím druhou světovou válku.

Američané na Klatovské. Ze sbírky Vladislava Vítka, 6. 5. 1945. REPRO LN

Dalších více než sto snímků na výstavě bude ze sbírky plzeňského fotografa Vladislava Vítka. Ten už přes půl století shromažďuje snímky a negativy s tematikou osvobození Plzeňska. „Staré fotografie a negativy sbírám od svých sedmnácti let a dnes jich mám zhruba šest a půl tisíce," říká. „Inspiraci a základ sbírky mi poskytl můj otec, který byl vášnivým fotografem amatérem a osvobozování i události kolem něj dokumentoval. Vystaven bude třeba jeho dosud nezveřejněný záběr George Pattona a dalších členů generálního štábu americké armády u plzeňského hotelu Slovan.

Kolekci dotvářejí unikátní snímky slavného cestovatele a spisovatele – plzeňského rodáka Miroslava Zikmunda. Ten fotografoval následky spojeneckého bombardování z dubna 1945 a začátkem května pak ústup německé armády i příjezd armády americké. Osvobození jej zastihlo v Rokycanech. „Tam už přijížděli američtí vojáci. Nově zřízené posádkové velitelství mě okamžitě pověřilo, abych tlumočil mezi Rusy a Američany na blízké demarkační linii a pak i doprovázel repatriované vězně vracející se z koncentračního tábora Flossenbürg až do Písku. Ve volných chvílích jsem se snažil fotografovat, většinu snímků jsem pořídil aparátem Voigtländer, zrcadlovkou na formát 6 x 6 cm. A v Plzni jsem pak poprvé na vlastní oči spatřil vojáka černé pleti, seržanta americké armády. To jsem ještě netušil, že stovky a tisíce černochů uvidím už brzo, až se s Jiřím Hanzelkou vypravím v dubnu 1947 přes Afriku na naši první velkou cestu po světě," řekl v rozhovoru pro LN.

LN, Tisíce portrétů amerického venkova, 21. 05. 2016, Jindřich Rosendorf

Tisíce portrétů amerického venkova

Desítky fotografů dokumentovaly v letech 1935–1942 život na americkém venkově i ve městě po hospodářské krizi. V rámci vládního programu vzniklo 270 tisíc snímků z celé Ameriky. Výběr z této série představuje výstava ve Velké synagoze v Plzni.

JINDŘICH ROSENDORF

Putování za lepším životem. Snímek zachycuje rodinu v Oklahomě, která se vypravila za vidinou lepšího života. Putovali dvě stě kilometrů za prací, do města Krebs. FOTO DOROTHEA LANGE

Kurátor Radovan Kodera vybral pro výstavu kolekci fotografií z archivu Farm Security Administration: FSA (Zemědělská zabezpečovací správa). Vznik této organizace iniciovala americká vláda jako reakci na světovou hospodářskou krizi z let 1929 až 1933. FSA vznikla transformací z dřívější Přesidlovací správy, jejímž účelem bylo hledání pracovních příležitostí pro rolníky a zemědělské dělníky zasažené krizí. Jednu sekci vedl Roy Emerson Stryker, ekonom a amatérský fotograf. Ten přesvědčil nové nadřízené o účinnosti obrazové dokumentace a dostal volnou ruku k vytvoření týmu placených fotografů.

> Úkol zněl jasně: zachytit lidi bez rozdílu pleti – bělochy, černochy, indiány – a jejich nelehké životní podmínky, problémy s bydlením a migraci za prací

Stryker od roku 1935 najal postupně desítky fotografů a posílal je do terénu. Důraz kladl na obrazovou kvalitu a vypovídací hodnotu, autenticitu i obsahovou pestrost fotografií. Úkol zněl jasně: zachytit lidi bez rozdílu pleti – bělochy, černochy, indiány – a jejich nelehké životní podmínky, migraci za prací, problémy s bydlením, avšak i způsoby trávení volného času. Stryker snímky osobně vyhodnocoval a nejlepší rozesílal redakcím novin, časopisů a zainteresovaným institucím. Pomohl tak vytvořit jedinečný časový dokument naléhavě obnažující obraz Ameriky nesoucí následky krize. Soubor snímků, jenž se stal zároveň významným pilířem formování fenoménu dokumentární fotografie.

Fotografky v terénu

„Strykerovou jednotkou, jak se týmu brzo zvyklo říkat, prošla během sedmi let spousta fotografů, a ačkoli byly jejich snímky v počátku publikovány jen anonymně pod značkou FSA, mnozí si časem získali světovou proslulost," říká kurátor plzeňské výstavy Radovan Kodera. K nejznámějším patřili například Carl Mydans, jenž později fotil i válečné události v Evropě a Tichomoří, kde byl zajat Japonci, Walker Evans nebo Arthur Rothstein – vůbec první fotograf, jehož Stryker najal. Podle kurátora důležité místo v tomto početném fotografickém týmu měly ženy. Například Marion Post Wolcottová, která byla nejproduktivnější fotografkou celé kampaně, nebo talentovaná Dorothea Langeová, jejíž snímek *Migrující matka* z jara 1936 se stal oficiální ikonou projektu. Roy Stryker odhadl, že během práce na tomto výzkumném projektu mu prošlo rukama 270 tisíc snímků. Po vstupu Spojených států do války se zaměření fotografií velmi rychle měnilo, dosavadní tematiku střídal akcent na válečný průmysl.

V roce 1943 byl celý projekt přejmenován na Úřad pro válečné informace a Roy Stryker z něj odešel. Později, po spuštění železné opony a začátku studené války, se kvůli politicky citlivému obsahu fotoarchivu FSA objevily v USA dokonce snahy o jeho zničení, aby jej nemohla zneužít komunistická propaganda. Z toho naštěstí sešlo. Ve společném fondu Kongresové knihovny ve Washingtonu zůstalo zachováno na 175 tisíc snímků, výstava v Plzni představuje 250 z nich. „Kolekce FSA zůstává vzorem systematické dokumentaristiky a geografickým rozsahem nebyla dodnes překonána," říká Kodera a dodává: „V Česku a snad i v Evropě je tato série k vidění vůbec poprvé." Výstava potrvá do konce října, v listopadu by se v rámci festivalu Měsíc fotografie měla přesunout do Bratislavy.

Farm Security Administration, Velká synagoga, Plzeň, do 31. října

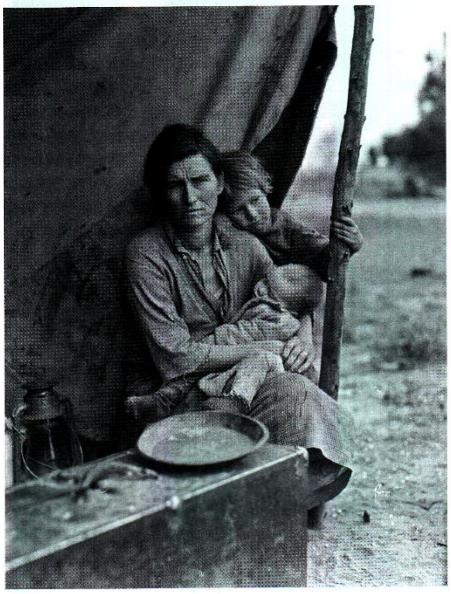
AMERIČANÉ V SYNAGOZE

Výstava fotografií FSA ve Velké synagoze v Plzni

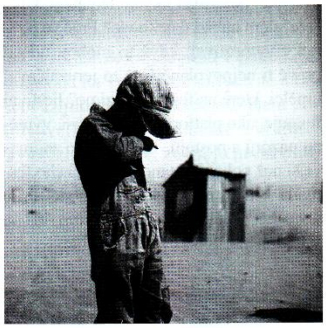
Velká plzeňská synagoga představuje až do konce října na 250 fotografií, vytvořených v letech 1935–1943 skupinou dokumentaristů, kteří pracovali v rámci Farm Security Administration (FSA), americké vládní agentury pro hospodářskou pomoc farmářům a lidem spojeným se zemědělskou prací. FSA vznikla transformací z předchozí Přesídlovací správy (Resettlement Administration), jejímž úkolem bylo hledat práci pro rolníky a zemědělské dělníky po hospodářské krizi. Nová agentura se soustředila na technickou a finanční pomoc přesídleným farmářům – pomáhala jim s výkupy a pronájmy pozemků, s poskytováním úvěrů, asistovala i s poskytováním přímé finanční pomoci. Aby se Američané o problémech těchto většinou naprosto nemajetných lidí, kteří v době krize a prachových bouří ztratili práci i domovy a stěhovali se za prací stovky kilometrů, dozvěděla širší veřejnost, věnovala se FSA i osvětové a informační činnosti. Vedoucím informační sekce se roku 1935 stal Roy Stryker, ekonom, amatérský fotograf a skvělý fotoeditor, a právě on pro informační kampaň najal tehdejší fotografické špičky. Díky Strykerově iniciativě a práci jeho týmu (který pořídil na 270 tisíc negativů) se o osudech farmářů dozvěděli nejen tehdejší čtenáři obrazových časopisů, ale některé snímky dodnes patří k zlatému fondu dokumentární fotografie.

MIGRUJÍCÍ DĚLNÍCI

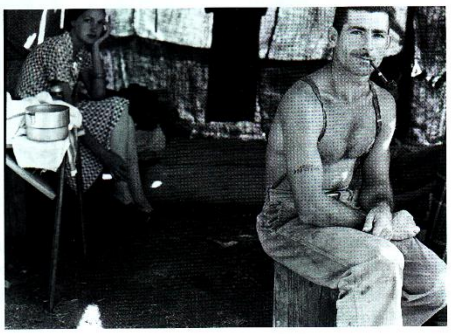
Mezi těmi, koho R. Stryker najal, byli Arthur Rothstein, Carl Mydans, Walker Evans, Dorothea Langeová, Russell Lee, Marion Post Wolcottová, Ben Shahn, Theodor Jung a Jack Delano (pův. jménem Jakob Ovčarov), John Vachon, Arthur Siegel a John Collier Jr. Spojoval je zájem o sociální problematiku, řada z nich byla židovského původu, někteří už v životě poznali, co to znamená být bezmocný a závislý na druhých (D. Langeová prodělala dětskou obrnu, Russell Lee v deseti letech osiřel) a všichni se do práce pro FSA pustili s velkou energií. Stryker nejen určoval náměty a zadával konkrétní úkoly, ale snímky poté i třídil a vybíral k publikování. Fotografy, s nimiž nebyl spokojen, propustil a najal jiné. Pod otištěnými snímky nebyli jejich tvůrci zpočátku podepsáni jménem, ale značkou FSA. Pro dokumentaristy to ale byla vynikající škola a často počátek významné kariéry. Můžeme to vidět na práci Arthura Rothsteina (1915–1985), jehož snímky z pozdějších let jsou v současné době k vidění v Guttmannově galerii v Praze. Rothstein mj. fotografoval lidi, kteří se stěhovali z oblastí nejvíce zasažených mohutnými prachovými bouřemi (především z Oklahomy a Texasu), jež se ve 30. a na počátku 40. let valily zemí v podobě obřích prachových mračen z vysušené a nevhodnou orbou erodované půdy. Zničená zem vyhnala z domovů na 3,5 milionu lidí, kteří se vydali na západ (hlavně do Kalifornie) za prací. Na výstavě v Plzni lze vidět například Rothsteinův snímek *Syn farmáře v okresu Cimarron, který se schovává před prachem*, či fotografii D. Langeové *Rodina migrujícího zemědělského dělníka*. Rodina čítala sedm dětí, které neměly co jíst a žily s matkou v táboře v roztrhaném stanu. Právě tento snímek se stal i symbolem osvětové kampaně FSA: Když byl spolu se stručnou charakteristikou otištěn v sanfranciských novinách, upozornil na krizovou situaci a okamžitě tím pro tábor přivolal humanitární pomoc. Fotografové snímali rozmanité typy lidí, ženy, děti, muže, starce, bělochy, černochy, indiány. Na technicky dokonale zvládnutých fotografiích ukazují jejich bídu, únavu, rezignaci, rozpadající se příbytky, nouzové podmínky stano-

Dorothea Langeová: Kalifornie. Nipomo, okres San Luis Obispo. Rodina migrujícího zemědělského dělníka. Otec je rodilý Kaliforňan. Matce je dvaatřicet. Sedm dětí bez jídla. Únor nebo březen 1936.

Arthur Rothstein: Oklahoma. Syn farmáře v okresu Cimarron se schovává před prachem. Duben 1936.

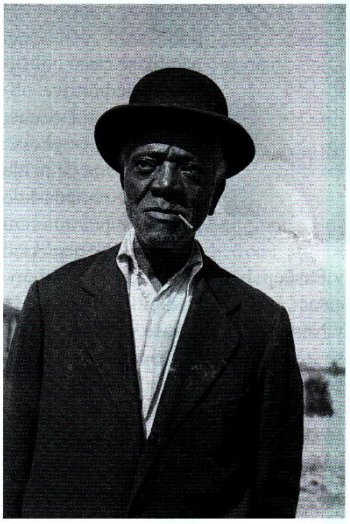

D. Langeová: Oregon. West Stayton, okres Marion. Nezaměstnaný dřevařský dělník se ženou na cestě na sklizeň fazolí. Na ruce má vytetované číslo sociálního zabezpečení. Srpen 1939.

vých táborů, ale i zaujetí příležitostnou prací či chvilky oddechu a radosti.

ÚTĚK PŘED KRIZÍ A KATASTROFOU

Do prostor Velké synagogy se černobílé snímky hodí – když si je návštěvník chce prohlédnout, podniká svou vlastní pouť chodbami, hlavním prostorem, schodišti a galerií, vidí je v různém světle i odlescích. A nemůže se ubránit srovnávání: zatímco tyhle Američany vyháněly z domovů hospodářská krize a přírodní katastrofa a oni utíkali za strašlivých podmínek, umírali podvýživou a nemocemi, nicméně prchali přece jen s určitou nadějí na život i humanitární pomoc, v Rusku řádil Stalin a v Evropě ve stejné

A. Rothstein: New Jersey. Glassboro. Zemědělský dělník z farmy „Osmdesát akrů". Říjen 1938.

době nacisté začínali se svými rasistickými zákony, které vyústily v deportace Židů do vyhlazovacích táborů. A u snímku nezaměstnaného dřevařského dělníka s dýmkou, který celkem spokojeně hledí do objektivu a má na předloktí vytetované číslo sociálního zabezpečení, pak člověka v liduprázdné synagoze úplně zamrazí.

Výstavu připravil fotograf Radovan Kodera, který je i autorem úvodních textů ke katalogu. Uskutečnila se s podporou Velvyslanectví USA v ČR, Nadace Rudolfa Löwyho, Statutárního města Plzeň, Plzeňského kraje, ÚMO Plzeň a Nadace 700 let města Plzně. Je přístupna do 31. října denně kromě soboty a židovských svátků od 10 do 18 hodin.

(am)

Právo, Fotky z doby, kde se USA stávaly velmocí, 20. 10. 2016, Jan Šida

Fotky z doby, kdy se USA stávaly velmocí

Jan Šída

Výstavu fotografií Farm Security Administration 1935–1943, která mapuje průmyslový a sociální vývoj Spojených států v první polovině dvacátého století, si lze prohlédnout v plzeňské Velké synagoze.

Název expozice odkazuje k projektu z roku 1935 podporujícího zemědělství v době hospodářské krize.

Pro vládu pracovaly tehdy desítky fotoreportérů, aby po dobu osmi let zdokumentovali a zpropagovali cílenou transformaci amerického venkova.

Plzeňskou výstavu tvoří 250 černobílých snímků, většina z nich pochází z archivního fondu Knihovny kongresu ve Washingtonu.

Tím, že kurátor Radovan Kodera díla rozvěsil v různých prostorách synagogy, opět potvrdil tezi, že vhodně zvolený i využitý prostor může z expozice vytvořit originální vizuální projekt.

V tomto případě je to ovšem něco za něco. V některých místech není příliš světla nebo se ve skle chránícího fotografie odráží některé předměty z okolního prostoru. Člověk se ale kvůli tomu musí více snažit vnímat příběhy odehrávající se na ploše před ním. Musí mnohem více hledat detaily, aby se dobral toho, co to které dílo skrývá a o čem promlouvá.

> Většina prací zastupuje sociální či humanistický dokument

Někdy dokonce určitý moment a určité světelné podmínky estetický dojem ještě akcentují. Na fotografii jeden z autorů zobrazil dospělého muže a dva chlapce, kteří mu zapózovali před chatou. Do toho se však odrážejí z druhé strany hlavní lodi templu dvě barevné okenní vitráže a vytvářejí jakýsi astrální světelný rám.

Většina prací zastupuje sociální či humanistický dokument. Základem tohoto stylu fotografie je přenesení tíživé atmosféry na papír, ale výsledek nesmí působit jako výsměch někoho, kdo stojí na druhé straně. Důležitý je soucit s lidmi, kteří jsou často chudí a žijí na okraji společnosti.

Foto kniha výstavy

Většina vystavených prací zastupuje sociální či humanistický dokument (Ben Shahn, Střední Ohio. Člen party mlatců 1938).

Když John Vachon zaznamenal dva páry dětských nohou, které jsou špinavé, a jedny trčí v obludných škrpálech a druhé jsou bosé, nechtěl se hornickým ratolestem vysmívat, ale snažil se poukázat na jejich špatnou situaci. Podobný pocit máme, když hledíme do unavených očí brýlaté matky, která se svou rodinou migruje z Jižní Dakoty někam dál, nebo do očí zoufalé matky sedmi dětí bez jídla.

Obě fotografie pořídila Dorothea Langeová během své cesty po Kalifornii v roce 1936. Dokázala jako žena prostřednictvím vlastního vizuálního zobrazení situaci nejen niterně pochopit, ale také výmluvně prezentovat.

Expozice má i dokumentární význam, protože naplno ukazuje dobu, kdy se USA začaly stávat zemědělskou, průmyslovou i politickou velmocí.

A definitivně opustily romantický svět indiánů a kovbojů z Divokého západu. Dva načelníci v čelenkách z orlích per nemající před svým teepee uvázaného koně, ale zaparkované auto na snímku od Johna Colliera, jsou toho velmi pádným důkazem.

Farm Security Administration 1935–1943
Velká synagoga, Plzeň, do 31. října

Hodnocení 70 %

Respekt 22/16, Pravý způsob, jak oslovit lidi, Pavel Turek

Pravý způsob, jak oslovit lidi

Svědectví z velké americké krize ukazuje, jak fotografie pomohla změnit dějiny

PAVEL TUREK

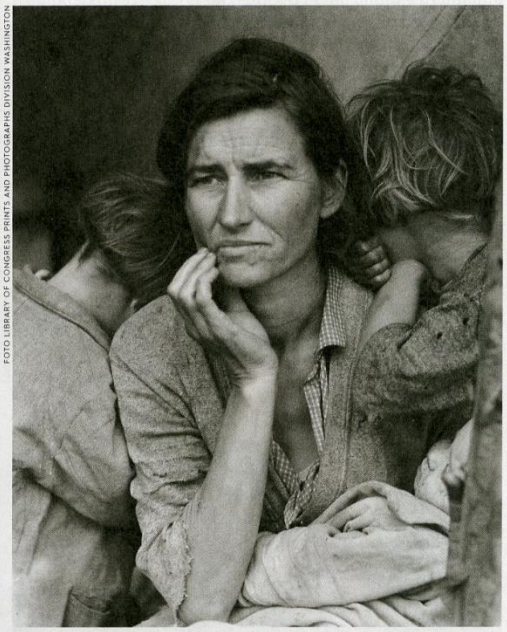

FOTO LIBRARY OF CONGRESS PRINTS AND PHOTOGRAPHS DIVISION WASHINGTON

Migrující matka. (Dorothea Langeová)

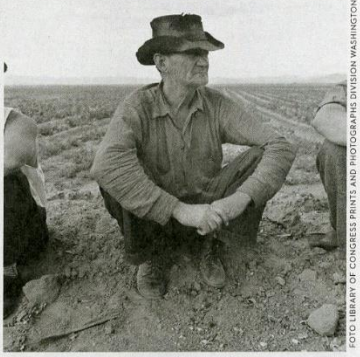

FOTO LIBRARY OF CONGRESS PRINTS AND PHOTOGRAPHS DIVISION WASHINGTON

Námezdní zemědělec blízko Holtville. (Dorothea Langeová)

Musí uživit sedm dětí, je jí 32 let a jmenuje se Florence Thompsonová. Jenže v březnu 1936 není pro námezdné kočovníky žádná práce. Úroda hrachu byla mizerná, ceny bavlny, obilí a kukuřice už několik let padají dolů, a tak Florence Thompsonová přečkává sezonu spolu s dalšími dvěma a půl tisícovkami bezprizorních zemědělských dělníků v táboře poblíž kalifornského města Nipomo.

Tady ji při jedné ze svých cest spatřila fotografka Dorothea Langeová, pohled na ustaranou matku sedící před záplatovaným stanem a objímající své tři potomky ji uhranul. Začala okamžitě fotit. Pět snímků. Každý ze stále větší blízkosti, až vznikl ten poslední, nejslavnější, na němž není vidět víc než odhodlaný pohled ženy do dáli a tři schoulené dětské hlavičky. Migrující matka patří k nejslavnějším dokumentárním fotografiím 20. století. Nese symboliku novodobé madony důstojné ve své chudobě a jako taková byla znovu a znovu otiskována, vystavována a její raná zvětšenina se v roce 1998 vydražila za téměř 250 tisíc dolarů. V danou chvíli bylo ale důležitější, že to byly právě její snímky, které po publikaci v novinách vedly k tomu, že vláda vypravila do tábora potravinovou pomoc.

Migrující matka je jeden z více než 170 tisíc dochovaných snímků z archivů americké FSA (Hospodářské bezpečnostní služby). V letech 1935–1944 je na objednávku vlády pořídili prvotřídní fotografové, jako byli Walker Evans, Dorothea Langeová, Gordon Parks, Ben Shahn, Carl Mydans nebo Russell Lee. Jejich práce vstoupila do učebnic. Žádná jiná historická etapa jiné země nebyla fotograficky tak pečlivě zmapována jako období krize ve Spojených státech. Citlivý, ale přitom věcný rukopis fotografů FSA na další dlouhá desetiletí určil podobu moderní dokumentární fotografie a současní reportéři k němu nepřestávají odkazovat.

Plně digitalizovaný archiv FSA nyní spravuje Knihovna Kongresu. Pro aktuální výstavu v plzeňské Velké synagoze z něj kurátor Radovan Kodera vybral 250 snímků a na chodbách i ochozech tu zaplnil takřka každé volné místo. Český divák má díky tomu vůbec poprvé možnost plasticky nahlédnout dobu, v níž se Amerika zříkala kořenů zemědělské společnosti a měnila se v industriální velmoc.

Všechno mizí

Spojené státy mají ve třicátých letech velký problém, hospodářská krize vrcholí, osm milionů zemědělců převážně na jihu žije v bídě. Půda je sužovaná suchem, erozí a průmyslovým znečištěním. Městské obyvatelstvo na severu o tom ale nemá velké ponětí, o venkovany se nezajímá a bere je spíš jako beznadějné

případy. Ani Kongres jim nechce vyčlenit peníze na pomoc, protože to zavání socialismem. Získat podporu veřejného mínění je pro administrativu Franklina D. Roosevelta úkol číslo jedna. Přesně s tímto zadáním vzniká vládní agentura FSA a její fotografické oddělení vedené Royem Strykerem.

Vystudovaný ekonom a milovník fotografie Stryker v době úsvitu masových médií pochopil, že společností dokáže pohnout jen to, co uvidí na vlastní oči. Vsadil na vliv tisku, oslovil renomované fotografy a rozjel cílenou informační kampaň. Měla venkov ukázat sice zbídačený, ale zároveň hrdý a civilizovaný. Fotografové nevystupovali ve FSA sami za sebe, Stryker rozhodoval nejen o finálním výběru, který poskytoval tisku, ale také vysvětloval fotografům při pravidelných setkáních témata a posílal je do terénu s konkrétními požadavky: Co se děje na texaském maloměstě v sobotu dopoledne? Jak lidé v Mississippi využívají verandy?

Právě proto není tak obtížné dát z celého obřího archivu dohromady kompaktní tvar. Vše slouží jedné myšlence. Jelikož fo-

FOTO LIBRARY OF CONGRESS PRINTS AND PHOTOGRAPHS DIVISION WASHINGTON

Komunita bezdomovců u městské skládky v Hooverville. (Dorothea Langeová)

< **Uklízečka.** (Gordon Parks)

FOTO LIBRARY OF CONGRESS PRINTS AND PHOTOGRAPHS DIVISION WASHINGTON

Nemocní v Arkansasu. (Ben Shahn)

tografové pracovali na zakázku, drželi si také větší odstup. Ctili strohý informativní styl a vystříhali se takřka všech estetických manýr té doby, což je hlavní důvod, proč jsou jejich snímky dodnes mimořádně sdělné. Samozřejmě i v Plzni vynikají specializace jednotlivých autorů. Dorotheu Langeovou – stejně jako třeba ve stejné době spisovatele Johna Steinbecka – přitahovaly osudy jednotlivců, matek bojujících o přežití svých potomků i zmrzačených rolníků vzdorujících osudu. Analytický rukopis Walkera Evanse zase zkoumal kulisy, v nichž se život venkovanů odehrával. Jsou tu sbité kůlny, dělnické ubytovny, opuštěné poštovní schránky, improvizované modlitebny i reklamní slogany slibující štěstí a luxusní produkty v sousedství té největší bídy. Vše tu vytváří zvláštní střet mezi chudobou venkovanů, kterým je na jedné straně slibována duchovní útěcha a na té druhé je provokuje nedosažitelný příslib konzumního způsobu života.

Právě u Evanse je tato proměna patrná nejvíce, a to nemusí ani zobrazovat lidi, stačí si všímat okolí. Krize je zvláštní druh katastrofy, popisuje historik F. Jack Hurley specializující se na toto období. Není to „fotogenický" druh živelní pohromy, po níž zůstávají trosky, charakterizuje ji naopak fakt, že se některé věci, jež byly donedávna samozřejmé, vytrácejí. Služby z města zmizely, obchody zavřely, sousedé se odstěhovali, nikdo neví kam.

Tím, že tuto zvětšující se prázdnotu mapoval, chtěl Stryker mobilizovat americkou veřejnost k činům a podpoře venkova. Skutečně se mu to i podařilo. Natolik, že s počátkem druhé světové války přechází jeho jednotka pod správu Úřadu válečných informací a roste tu tlak na tvorbu cílené propagandy. To přímo bije do očí v poslední části výstavy, kdy soucitně nasnímané tváře strádajících rolníků náhle střídají až reklamně usměvaví dělníci vojenského průmyslu. Ten totiž na další roky nastartoval americkou ekonomiku a dokonal přerod země, jejíž Deklaraci nezávislosti psal Thomas Jefferson s myšlenkami na svobodné farmáře, v industriálního tahouna.

Co s tím hodláš udělat?

Na povrch se ale dere jiné napětí. Takové, jemuž Stryker vystavil v roce 1942 nového člena týmu Gordona Parkse. Stryker si Parkse pozval do washingtonské kanceláře a dal mu jednoduchý úkol, ať si prý zajde na oběd do restaurace přes ulici, pak hned do kina vedle. Po filmu ať se vrátí a pohovoří si o tom. Parks byl pryč několik minut, protože na obou místech ho jako Afroameričana uvítaly cedule: „Pouze pro bílé." „Co s tím hodláš udělat," zeptal se ho tehdy prý Stryker. „Nevím," odpověděl Parks. „Přesně kvůli tomuhle sis s sebou přinesl fotoaparát," napověděl mu Stryker.

Záhy pod vlivem tohoto zážitku pořídil Parks portrét černošské uklízečky Elly Watsonové, která pracovala přímo v budově FSA. Na snímku stojí hrdě před americkou vlajkou, v jedné ruce třímá koště a ve druhé mop. Pokud se tvář Florence Thompsonové stala pro Ameriku symbolem sociálního napětí, pak se oddaný pohled Elly Watsonové ptá po smyslu napětí rasového.

Stryker opustil FSA v roce 1943 právě proto, že byl daleko více idealista a humanista nežli cynický tvůrce válečné propagandy. „Fotka se stala smyslem mého života," vzpomínal s odstupem v rozhovoru v roce 1975. „Byl to ten pravý způsob, jak oslovit lidi. Chtěl jsem, aby v těch obrazech byl život." Síla archivu FSA přitom i po letech pramení ne z toho, že život pouze ukazuje. To by nestačilo. Zároveň s tím se pere i za jeho důstojnost. Hledá, kde ji brát: tváří tvář majetkovým, třídním, genderovým nebo rasovým rozdílům, které jedince deklasují. A to je úsilí, které zdaleka nezmizelo s překonáním jedné hospodářské krize před osmdesáti lety. ●

WWW.RESPEKT.CZ/AUDIO

FOTO LIBRARY OF CONGRESS PRINTS AND PHOTOGRAPHS DIVISION WASHINGTON

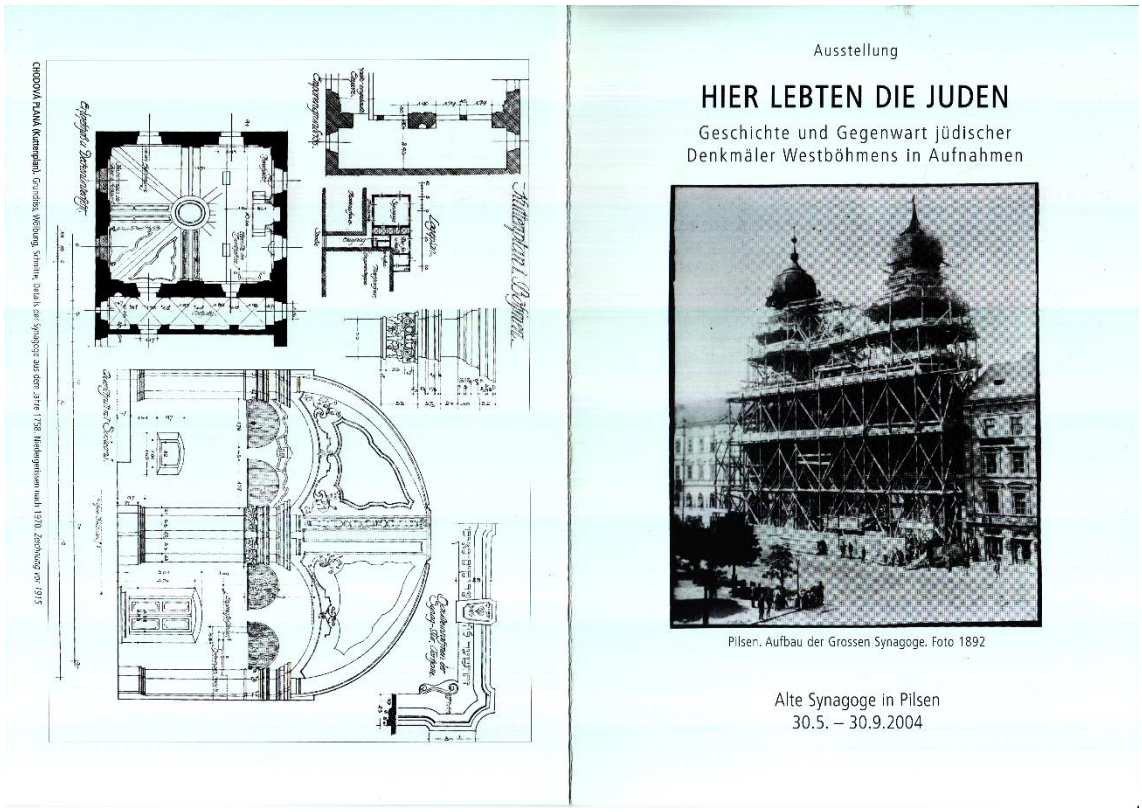
Opuštěný dům na plantáži v Monticellu. (Walker Evans)

FOTO LIBRARY OF CONGRESS PRINTS AND PHOTOGRAPHS DIVISION WASHINGTON

Ulice v Bethlehemu. (Walker Evans)

Skládačka k výstavě Tady žili Židé, 04. 04. 2004

Ausstellung

HIER LEBTEN DIE JUDEN

Geschichte und Gegenwart jüdischer Denkmäler Westböhmens in Aufnahmen

Pilsen. Aufbau der Grossen Synagoge. Foto 1892

Alte Synagoge in Pilsen
30.5. – 30.9.2004

Skládačka k výstavě Tady žili Židé, 04. 04. 2004

ŠVIHOV (Schwihau). Innenraum der Synagoge aus dem Jahre 1783. Niedergerissen 1963. *Foto vor 1940*

DLAŽOV (Glosau). Synagoge aus dem Jahre 1883. Heute zum Gemeinde- und Postamt umgebaut. In der Gesamthalle befindet sich heutzutage eine Garage. *Foto vor 1993*

ŠVIHOV (Schwihau). Synagoge aus dem Jahre 1783. Niedergerissen 1963. *Foto vor 1945 und 1963*

KDYNĚ (Neugedein). Synagoge nach der Rekonstruktion. Seit der 90er Jahren des 20. Jh. dient sie als eine Gebetshalle der evangelischen Kirche. *Foto vor 1930 und 2004*

Ausstellung

HIER LEBTEN DIE JUDEN

Geschichte und Gegenwart jüdischer Denkmäler Westböhmens in Aufnahmen

AUTOR:
Radovan Kodera (Nationalinstitut für Denkmalpflege in Pilsen)

VERANSTALTET VON:
Jüdische Gemeinde von Pilsen
Nationalinstitut für Denkmalpflege in Pilsen
Jüdisches Museum in Prag
Centrum Emauzy Prag
Bürgerverein Pro Photo

ZUSAMMENARBEIT:
Jiří Fiedler (Jüdisches Museum in Prag)
Štěpán Kovařík (Jüdisches Museum in Prag)
Karel Matásek (Nationalinstitut für Denkmalpflege in Pilsen)
Přemysl Řepa (Emauzy Zentrum in Prag)

NEGATIVE, VORLAGEN:
Archiv des Jüdischen Museums in Prag
Archiv des Nationalinstituts für Denkmalpflege in Pilsen
Archiv des Westböhmischen Museums in Pilsen
Archiv des Stadtmuseums in Horažďovice
Jiří Fiedler
Radovan Kodera

VERGRÖSSERUNGEN, REPRODUKTIONEN:
Radovan Kodera (Nationalinstitut für Denkmalpflege in Pilsen)

PLÄNE DER GEMEINDEN:
Jiří Fiedler (Jüdisches Museum in Prag)

DIE AUSSTELLUNG KANN DANK DER FINANZIELLEN UNTERSTÜTZUNG VON DER STADT PILSEN UND VON DEM FOUNDATION FOR HOLOCAUST VICTIMS

Plzeňský deník, Synagoga připomíná památky, 07. 06. 2004, Dana Veselá

Synagoga připomíná památky

■ DANA VESELÁ

Plzeň - Stará plzeňská synagoga ožila výstavou fotografií, která připomíná historické i současné židovské památky v Plzeňském kraji. Některé z těchto objektů však již dnes neexistují, jiné se podařilo naopak opravit nebo přestavět.

"Výstava nabízí vlastně takové srovnání, jak některé židovské objekty vypadaly dříve a nyní. Některé z nich jsou již zbourané - například synagogy v Horažďovicích a v Sušici, naopak například synagogy ve Kdyni či v Radnicích jsou opraveny a slouží veřejnosti," řekl autor fotografií Radovan Kodera.

Doplnil, že na území bývalého Západočeského kraje, nyní Plzeňského a Karlovarského, byla na více než 150 místech doložena existence židovských komunit. Každá z nich měla synagogu nebo modlitebnu. Mnohé z nich byly vypáleny a zničeny nacisty, včetně velkých synagog v Karlových Varech, Chebu, Sokolově, Mariánských a Františkových Lázních či v Tachově.

Fotografie židovských památek lákají do synagogy Plzeňáky i ostatní návštěvníky města. Foto Vlastimil Leška

V Plzni se dochovaly dvě synagogy, takzvaná Velká a Stará. Dalšími víceméně dochovanými památkami v kraji jsou židovské uličky či čtvrti a hřbitovy.

V západních Čechách nyní fungují jen dvě židovské obce, v Plzni a v Karlových Varech. Před válkou obě patřily k nejpočetnějším mimopražským obcím v Čechách, plzeňská měla 3000 a karlovarská 2000 členů. Dnes čítají jen několik desítek osob.

Stará plzeňská synagoga byla postavena ve druhé polovině 19. století. Za minulého režimu stavba chátrala a moc nechybělo, aby byla zbourána. Od roku 1997 tam pokračují záchranné akce. Byly již opraveny krovy a položena nová střecha, restaurují se okna a obnovují nosné konstrukce. Uskutečnila se tu už řada koncertů a dalších kulturních akcí. Výstava v synagoze potrvá do 30. září.

Pod brit prap_Lidovky/LN, Naši pod britským praporem, 06. 05. 2005, Jindřich Rosendorf

Naši pod britským praporem

Válečnou pouť česko-slovenských dobrovolníků, bojujících proti hitlerovskému Německu v britské pozemní armádě, mapuje výstava ve Staré synagoze v Plzni.

JINDŘICH ROSENDORF

PLZEŇ Výstava nese název Pod britským praporem a obsahuje na dvě stě unikátních, dosud nepublikovaných snímků, které pocházejí ze soukromých archivů. „Shromažďoval jsem je zhruba pět let," prozrazuje autor výstavy Karel Foud z Národního památkového ústavu v Plzni.

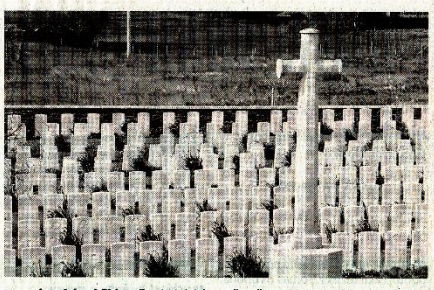
Expozice přibližuje vznik československého pěšího praporu č. 11 - Východního v Palestině roku 1940 v čele s pplk. Karlem Klapálkem, který se účastnil například bojů o severoafrický přístav Tobruk. Ukazuje i transformaci této bojové jednotky na Československý 200. lehký protiletadlový pluk - Východní v květnu 1942 a konečně o rok později už v Británii na slavnou Československou samostatnou obrněnou brigádu.

Tu vedl brigádní generál Alois Liška a k jejím významným válečným úkolům patřilo zejména obléhání Dunkerque, posledního zachovalého přístavu na severofrancouzském pobřeží. Desetitisícová německá posádka se tu Čechoslovákům vzdala teprve po sedmi měsících těžkých bojů 9. května 1945. Československá samostatná obrněná brigáda pak dojela až do vlasti k demarkační linii rozdělující území dobyté západními spojenci a Rudou armádou.

„V britských pozemních silách působilo za druhé světové války přes šest tisíc našich vojáků a zhruba pět set jich v boji či na následky zranění zemřelo," shrnuje Karel Foud.

Jejich památka je především na západoevropském bojišti pietně udržována, což dokazuje například československý vojenský hřbitov La Targette u Arrasu ve Francii. Doma mělo být přitom jejich hrdinství během komunistické totality zapomenuto.

Výstava, která se tuto křivdu pokouší napravit, je součástí oslav 60. výročí konce války a potrvá do 30. září.

Na vojenském hřbitově v belgickém městečku Adinkerke je spolu s Brity a Francouzi pohřbeno na čtyřicet příslušníků Československé samostatné obrněné brigády, padlých na podzim 1944 v oblasti Dunkerque. Snímek byl pořízen letos. Foto Radovan Kodera

MFD, Neonacismus je vyčpělá mrtvola, 06. 08. 2009, Pavel Pechoušek

Neonacismus je vyčpělá mrtvola

Má právě výstavu fotografií ve Staré synagoze a je známým plzeňským odpůrcem neonacistických pochodů. Radovan Kodera.

Pavel Pechoušek
Plzeň

Politici je bez řečí povolují. Soudci je nezruší. Řeč je o neonacistických pochodech. „Už proti nim veřejně neprotestuji, je to zbytečné," říká fotograf Radovan Kodera, který je známý ostrou kritikou účastníků pochodů, i těch, co je povolili.

Výstava ve Staré synagoze se jmenuje (Neo)nacismus a komunismus vymoženosti a zhouba demokracie. Proč jste postavil tyto dvě ideologie vedle sebe?

Vycházím z toho, že nacismus je tady stále živý. Pořád se některé skupiny lidí upínají k myšlenkám klasického národního socialismu, na kterých nacismus stojí. Oba tyto totalitní režimy mají výrazné společné rysy. Dostaly se k moci díky demokratickým principům, které ony využívaly, zároveň je napadaly a nakonec demokracii zlikvidovaly.

V Plzni jste známý svým postojem proti neonacistickým pochodům. Nepokusil se někdo vaše fotografie poničit?

Zatím se o ní moc neví. Myslím, že zatím se nic nestalo.

Je hrozba nacismu živá i v Plzni?

Jistě. Už loni před Velkou synagogou pochodovali neonacisté chráněni státní policií. Tam někdo z nich vykřikl Židi do plynu, což mi přišlo jako velká nehoráznost a dodnes za to nikdo nebyl postižen. Letošní akce už pro mě byly těžce stravitelné. I tady došlo k napadání členů židovské obce. Všemu naslouchala policie a starosta Jiří Strobach. Nikdo z nich na tom neshledal nic závažného.

Snažil jste se proti pořádání pochodu veřejně angažovat?

Proti tomu letošnímu už ne. Snažili jsme se loni, ale několikaměsíční snaha přišla vniveč. Letos jsem věděl, že se ten pochod prostě uskuteční. Snažili jsme se při pochodu ukázat, že občané s tím nesouhlasí. Připravovali jsme letáčky Náckům ne. Já osobně jsem fotografoval na výstavu a také do školy. Studuji v Opavě na Institutu tvůrčí fotografie. Dokumentace pochodů byla vlastně můj domácí úkol, jako koncipovaná reportáž.

Měl být březnový Pochod proti sionismu podle vás zrušen alespoň v jeho v průběhu?

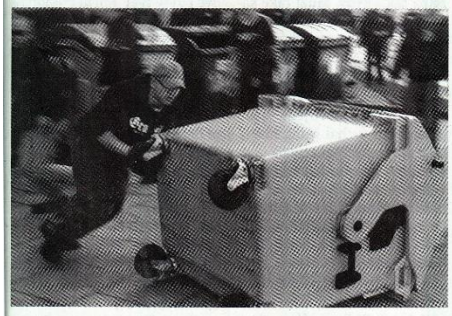
Došlo při něm k jasnému porušení trestního zákona. Židovské obce se měly zastat příslušné správní orgány. Což se nestalo. Já nechápu jejich argumentaci. Svolavatelé se dopouštějí trestné činnosti a násilí ve svém běžném životě, ale soudce nebo politik řekne, že nemůže říct dopředu, že se něčeho podobného dopustí i na pochodu. To je stejné, jako kdyby na vás někdo střílel, ale nikdo ho nezatkne, protože on argumentuje tím, že plaší ptáky. A všichni okolo vás čekají až do doby, než vás trefí. Podali jsme návrh na státní zastupitelství, aby prošetřilo, zda nedošlo k trestnému činu v případě projevů zástupce Autonomních nacionalistů Tomáše Babky. Státní zastupitelství to odmítlo s tím, že on protestoval proti židovské obci jako společenské organizaci, a ne proti židům samotným. To mi přijde směšné.

Zmínil jste Autonomní nacionalisty. Většinou jsou mezi nimi mladí lidé. Zamýšlel jste se nad tím, co je k tomu vede?

Je to určitý druh teenagerovské revolty. Mně osobně je těch chlapců líto. Oni podporují ideologii nacismu, která nemá pozitivní perspektivu. Ideologie se dopustila tolika zla, která již byla jednou poražena. Připadá mi to jako nekrofilie. Nacismus je v podstatě vyčpělá mrtvola. Láska k mrtvole nemá pozitivní odezvu, ta vás milovat nebude. Třeba svolavatel pochodu Tomáš Babka. Jeho projevy jsou stupidní. Je vidět, že nemá vlastní názor a pouze papouškuje to, co mu někdo poradil. Kdyby trochu pátral, tak zjistí, že členů židovské obce je čtyřikrát méně, než účastníků pochodu, který svolal. Těžko v Plzni můžou někoho ohrožovat nebo ovlivňovat, jak říkal.

Jak jsou tyto akce prezentovány v médiích? Není jim dávaný moc velký prostor?

To bych ani neřekl. Někdy se neobjeví podstatné věci. Chybí komentáře. Třeba Tomáše Babky se redaktor zeptal, jak je spokojen s účastí. Já bych se ho spíš zeptal, jestli ví, co je sionismus. A taky kde má židovská obec schované tanky, kterými chce ovládnout město. Odpověď by asi neznal.

DEMONSTRACE A DEMOLOVÁNÍ. Foto archiv

RADOVAN KODERA (49)

Je ženatý, má dvě děti. Už osmnáct let pracuje jako fotograf v Národním památkovém ústavu v Plzni. Fotografie je také jeho největším koníčkem. Uspořádal desítky výstav doma i v zahraničí. V současné době vystavuje ve Staré synagoze fotografie, které zobrazují dobu komunismu a nebezpečí rozšiřujícího se neonacismu.

BÝT SLYŠET A NEBÝT POZNAT. Foto archiv

LN, Zkáza Dvojčat objektivem kluka na kole, 09. 09. 2011, Jindřich Rosendorf

Zkáza Dvojčat objektivem kluka na kole

JINDŘICH ROSENDORF

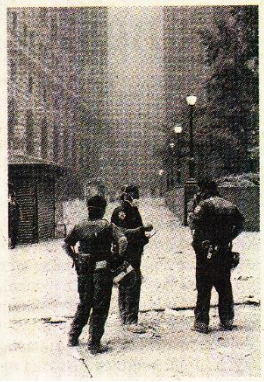
PLZEŇ Na tři desítky černobílých fotografií zachycujících ještě nedospělýma očima šok a beznaděj 11. září 2011, den atentátu na Světové obchodní centrum v New Yorku, jsou od čtvrtka vystaveny ve Staré synagoze v Plzni. Jejich autorem byl tehdy teprve čtrnáctiletý Newyorčan, syn českých emigrantů Ondřej (Andrew) Jan Hauner. „Ty snímky jsou zveřejněny poprvé," upozorňuje kurátor výstavy Radovan Kodera. „Je to téměř profesionální práce, přestože autor neměl tehdy s focením žádné zkušenosti. Byl to prostě obyčejný kluk, který po útoku na newyorské věže utekl ze školy a na kole dojel až k místu tragédie," dodává.

„Šlo zřejmě o dětský zápal vidět a poznat to na vlastní kůži," vysvětluje autor fotografií, dnes student Filozofické fakulty UK a Institutu tvůrčí fotografie na Slezské univerzitě v Opavě, který už čtyři roky žije v Praze. „Když se to stalo, vyběhl jsem ze školy domů, popadl foťák, kolo, vysvětlil to rodičům a šlapal ze 110. ulice dvanáct kilometrů dolů po Manhattanu až k té zkáze. Fotil jsem cestou i na místě. Obě věže World Trade Center už ležely v troskách, kolem byly zátarasy, policie, hasiči, strach, zmatek i smutek. Slunce svítilo, ale všude i ve vzduchu létalo plno prachu, takže dole mezi mrakodrapy byla skoro tma. Vznikaly světelné kontrasty, které asi daly snímkům náboj a atmosféru, i když já byl úplný začátečník, amatér. Vždyť i ten foťák byl půjčený," přiznává Ondřej Hauner.

Vystavené snímky nejsou prvoplánově zacíleny na symbol zhroucených věží, přinášejí obrazy pouličních scén blízko epicentra kalamity, lidí, policistů i záběry z přívozní lodi, která nakonec chlapce s fotoaparátem a kolem evakuovala přes řeku Hudson do New Jersey.

Výstava potrvá do 28. září. Ve dnech 10. a 11. září budou snímky k vidění i na zámku v Žinkovech u Plzně.

Autor je publicista

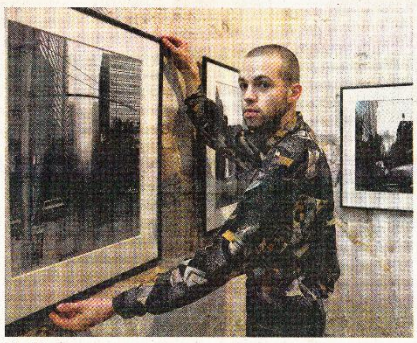
MFD, Jako kluk fotil Dvojčata v den zkázy, vystavuje v Plzni. 09. 09. 2011, Barbora Němcová

Jako kluk fotil Dvojčata v den zkázy. Vystavuje v Plzni

PLZEŇ Když narazila letadla do věží Světového obchodního centra, seděl tehdy čtrnáctiletý Ondřej (Andrew) Jan Hauner ve své třídě v New Yorku. První informace měl jako spolužáci jen z televize, na rozdíl od ostatních mu to ale nedalo a rozhodl se na místo sám vyrazit.

„Oni nás ze školy nechtěli moc pustit, ale já jsem se domluvil s maminkou, která zavolala a oni mě pustili," vzpomíná Hauner, který metrem dojel domů. Tam si vzal kolo a foták a vydal se na Manhattan.

„Dvanáct kilometrů jsem objížděl zátarasy a lidi. Nakonec jsem se tam opravdu dostal. Bylo to několik hodin po útocích," popisuje Ondřej, který se v New Yorku narodil, jeho rodiče tam emigrovali v roce 1981. Nyní studuje Filosofickou fakultu UK v Praze a Institut tvůrčí fotografie na Slezské univerzitě v Opavě.

Mladý autor Onřej Jan Hauner při přípravě výstavy svých snímků v plzeňské Staré synagoze. Foto: Jiří Bervida, MF DNES

Strach nepocitoval. Soustředil se především na to, aby fotografiemi zachytil atmosféru. Tehdy už rok fotil. Na Manhattan jej vedla snaha o zdokumentování události. „Popsal bych to jako nucení se s tím nějak osobně setkat. Možná také dětský zápal," přibližuje Ondřej Hauner.

Když se dostal na místo, lidé vnímali, že to nejhorší je už pravděpodobně za nimi. „Ta atmosféra byla unavená, lidé byli v šoku. Zároveň ale tušili, že se to nejpodstatnější už stalo. Bylo to ponuré, smutné, trochu i klidné," líčí nyní 24letý muž.

Ondřej na místě tragédie zůstal až do večera, kdy se musel spolu s ostatními evakuovat. Hrozilo totiž, že spadne další budova v komplexu Světového obchodního centra. „Ze snímků je patrné, že jsem se hodně pohyboval a přesouval z místa na místo. Je to kombinace pohybu, hledání, zkoumání. S nikým jsem se tam ani nedal do řeči," říká.

V plzeňské Staré synagoze je nyní k vidění 28 Haunerových snímků. „Fotografie, která je mi nejbližší, je asi ta, na níž jsou dva mladí kluci, kteří se zastavili a mají u sebe položená kola. To je takové zrcadlení. Já jsem tam byl také jako teenager a také na kole," říká Ondřej, který si podle svých slov při přípravě expozice na leccos znovu vzpomněl.

Výstava ve Staré synagoze potrvá do 28. září, je otevřena denně kromě soboty vždy od 13 do 18 hodin. O tomto víkendu budou snímky od 10 do 17 hodin k vidění i na zámku v Žinkovech.

Barbora Němcová

Plzeňský deník, V Žinkovanech vzpomínali na tragédii 11. září, 12. 09. 2011, Martina Šmejkalová

V Žinkovech vzpomínali na tragédii z 11. září

Při akci Návraty klenotů byla k vidění velká výstava snímků z útoku na Světové obchodní centrum i kus historie žinkovského zámku

MARTINA ŠMEJKALOVÁ

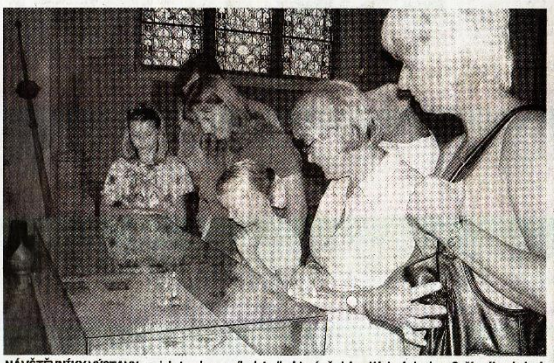
Žinkovy – Výstava fotografií z teroristického útoku na World Trade Center – Světové obchodní centrum z 11. září 2001 byla o víkendu hlavním cílem návštěvníků žinkovského zámku. V rámci Dnů evropského dědictví se pak v sobotu a včera konala akce nazvaná Návraty klenotů, jejímž smyslem bylo důstojné uctění památky 11. 9., data označovaného za den, kdy se změnil svět.

„Na výstavu jsme dostali tip od bratra, který žije na Plzeňsku. Bydlíme v Českých Budějovicích a neváhali jsme sem vyrazit. Na ten tragický den před deseti lety si pamatuji, jako by to bylo včera. Když mi to bývalý šéf řekl, myslela jsem, že je opilý. Bohužel to nebyla pravda. Práci jsme nějak doplácali a pak jsme večer doma v slzách sledovali dění v New Yorku. Dnešní výstava je nádherně udělaná. Manžel je fotograf ,obdivuje snímky od tehdy 14letého autora. Všechny doslova berou dech," svěřila se návštěvnice Hana Niedermelerová.

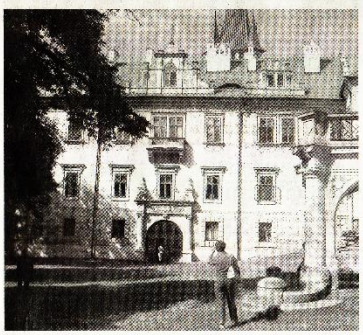
„Velkoformátové fotografie jsou od A. J. Haunera. U nás budou celý víkend a část z nich se pak přesune do plzeňské synagogy," uvedl Pavel Motejzík, předseda Občanského sdružení Pod Zelenou Horou. Součástí výstavy byly také trosky prvního letadla, které do dvojčat Světového obchodního centra tehdy narazilo.

Kromě této výstavy viděli návštěvníci také torzo madony, která do roku 1949 stála na hrázi žinkovského rybníka, lovecké trofeje bývalých majitelů zámku a průvodci odpovídali na všechny zvídavé dotazy i historii i budoucnosti objektu. „Zajímá je, kdy bude zámek doopraven a zda bude v budoucnu otevřený veřejnosti," řekl zaměstnanec Emanuel Šrámek. Podle průvodkyně Lenky Klášterkové byly nejčastější dotazy na trofeje bývalých majitelů Škodů a Wesselých a vyhlášený chov muflonů.

Obrovský zájem návštěvníků podpořilo i symbolické vstupné. Jen za sobotu do zámku přišlo podle pokladní Olgy Kovářové přes tisíc zájemců.

NÁVŠTĚVNÍKY VÝSTAVY zaujaly trosky prvního letadla, které před deseti lety do budovy Světového obchodního centra v New Yorku narazilo. V neděli odpoledne se pak v žinkovském kostele konala vzpomínková mše.

ŽINKOVSKÝ ZÁMEK představil o víkendu návštěvníkům svou historii. Zájemci viděli lovecké trofeje, torzo madony žinkovského rybníka a výstavu snímků z newyorské tragédie z 11. září 2001. 4x foto: Deník/Martina Šmejkalová

Metro, Otázka pro Radovana Koderu, 08. 02. 2005, Ivan Kuptík

4] OTÁZKA PRO RADOVANA KODERU

Zdroj: Metro
Datum: 08.02.2005
Název: OTÁZKA PRO RADOVANA KODERU
Podtitulek: fotografa Národního památkového ústavu Plzeň a předsedu občanského sdružení Pro Photo
Autor: IVAN KUPTÍK
Str.: 02
Rubrika: Z DOMOVA
Oblast: Střední Čechy
Zpracováno: 08.02.2005 05:04:12
Identifikace: MT20050208000014

Text:
Podílel jste se s Přemyslem Řepou z Centra Emauzy Praha na výstavě vytvořené z fotografií cestovatelů Hanzelky a Zikmunda, jak vlastně vznikla?
Tak trochu náhodou. Připravoval jsem ve Staré synagoze v Plzni výstavu Osudy zmizelých k 60. výročí deportací plzeňských židů do koncentračních táborů. Při hledání materiálu jsem narazil na negativy, jež věnoval Miroslav Zikmund, který se v Plzni narodil a maturoval v roce 1938, Židovskému muzeu v Praze. Jsou na nich jeho židovští spolužáci z gymnázia, kteří se stali oběťmi holocaustu. Požádal jsem M. Zikmunda o použití reprodukcí těchto fotografií na zmíněnou výstavu a při schůzce jsem panu Zikmundovi navrhl, že v Plzni ve Velké synagoze uspořádáme výstavu fotografií z cest H+Z. Oficiálně iniciátorem této výstavy byla Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog, jejímž jsem byl v té době členem.

Co vás vedlo při výběru fotografií?
Hlavně jsme dávali přednost takovým, které jsou obrazově výrazné. Záměrně jsme se vyhýbali hledisku chronologickému, dokumentačnímu či geografickému. Protože autoři od roku 1969 nesměli nic publikovat, hledali jsme samozřejmě i snímky dosud nezveřejněné. To se týkalo především snímků z druhé expedice, které také tvoří dvě třetiny kolekce. Fotografie se ale musely nově nazvětšovat, protože Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, které je správcem sbírek Hanzelky a Zikmunda, fotografie výstavního formátu v té době nemělo k dispozici. Snímky jsem zvětšoval postupně od podzimu 2002 v laboratoři plzeňského památkového ústavu a Miroslav Zikmund viděl některé z nich vůbec poprvé. Bohužel, Jiří Hanzelka zemřel dříve, než jsme výstavu zahájili.

Jaký je osud nezvětšovaných snímků dál?
Plzeňská kolekce obsahuje 284 fotografií. Část byla vloni vystavena ve Zlíně, v německém městě Zwonitz, v Českém centru v Moskvě. Kolekci 40 fotografií z Indie a Kašmíru jsme vloni připravili pro výstavu pořádanou naší ambasádou v Dillí a 60 fotografií ze Střední Asie pro ambasádu v Taškentu. Soubor všech fotografií teď obsahuje celkem 384 zvětšenin, z nichž 100 ještě v ČR vystaveno nebylo.

Teď se chystáte do Prahy...
Díky Správě Pražského hradu uspořádáme výstavu asi 180 snímků v Tereziánském křídle Starého paláce, a to od 10. března. Výstavu doprovodí promítání filmů v klubu Vagon na Národní třídě a jízdy historických vozů Hanzelky a Zikmunda, a to Tatry 87 z první expedice, což je věrná kopie plzeňského sběratele Karla Valenty, a originálů obou vozů Tatra 805 z druhé expedice. Jednu zapůjčí Tatra Muzeum v Kopřivnici a druhou Karel Loprais, který ji zachránil před zničením a na vlastní náklady zrekonstruoval. První jízda se má uskutečnit v den vernisáže 10. března a druhá 22. dubna, což je datum startu obou expedic.
Vozy budou vyjíždět od sídla Autoklubu v Opletalově ulici, z místa startu obou expedic. Doufám, že vernisáže i obou jízd se zúčastní i Miroslav Zikmund.

IVAN KUPTÍK

1] Výstava představuje fotografie cestovatelů

Zdroj: Zlínské noviny
Datum: 15.03.2005
Název: Výstava představuje fotografie cestovatelů
Ročník: 16
Číslo: 062
Autor: čtk, gk
Str.: 20

DĚJINY A SOUČASNOST 9/2005 s. 9

Fotografie z cest
Hanzelka a Zikmund v Českém Krumlově

Regionální muzeum v Českém Krumlově představuje divácky atraktivní výstavu fotografií známých českých cestovatelů Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda. Snímky jsou součástí rozsáhlé kolekce nově vytvořené v roce 2003. Na vzniku této kolekce se podílelo Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Nadace Rudolfa Löwyho ve spolupráci s Národním památkovým ústavem v Plzni. Probíhající akce je pokračováním stejnojmenných výstav, které již byly k vidění v Plzni a v Praze.

Hlavním kritériem při výběru vystavovaných snímků byla obrazová kvalita s důrazem na dosud nepublikované a z politických důvodů po roce 1968 nikdy nezveřejněné materiály. Jedná se o fotografie z první cesty Hanzelky a Zikmunda v letech 1947–1950 (Afrika, Jižní a Střední Amerika) a především pak z druhé cesty z let 1959–1964 (Blízký východ, jižní a jihovýchodní Asie, Japonsko a asijská část tehdejšího Sovětského svazu).

Při prohlížení výstavy si uvědomíme, že Hanzelka a Zikmund nebyli profesionální fotografové, přesto mají jejich černobílé snímky velmi kvalitní výpovědní charakter. Vystavené exponáty tvoří pouhý zlomek z díla cestovatelů, kteří (kromě fotografování) byli plně vytíženi psaním článků, reportáží a knih. V jejich námětech tudíž nejde o povrchní honbu za exotikou, nýbrž o dokumentární detaily rozmanitého každodenního života domorodců na tržištích, na polích i na cestách, při práci i odpočinku, ale také samotných cestovatelů a jejich vozu Tatra během různých úseků cesty. Mnohdy z obrázků pocítíme i nepříliš vzdálený přízrak války (snímky z Hirošimy), jindy naopak poetické zasnění (fotografie rybářů z ostrova Srí Lanka stojících na chůdách).

Srí Lanka, Matale, 25. 8. 1961

Samozřejmostí doprovázející výstavu jsou česko-anglické popisky fotografií s detailní lokalizací snímku a datací, umožňující velmi dobrou představu o uskutečněných cestách. Jak dokládají zápisy z návštěvní knihy českokrumlovského muzea, fotografie Hanzelky a Zikmunda táhnou především turisty z anglicky mluvících zemí a také z Japonska. Ti mnohdy s nelíčeným údivem hledí na fotografie míst, které sami dobře znají, a mají tudíž jedinečnou možnost konfrontace vlastní zkušenosti a předkládaného materiálu z odstupu uplynulého půlstoletí.

Jediné, co by snad mohlo vystavované exponáty ještě více oživit, by mohla být vhodně zvolená zvuková kulisa. To je však věcí názoru a vkusu diváka. Výstava v Českém Krumlově potrvá do 11. září 2005. Pro příznivce obou slavných cestovatelů doporučuji rovněž navštívit internetovou stránku www.hanzelkazikmund.cz, kde naleznou mnoho dalších zajímavých informací.

Oldřich SPÁLOVSKÝ

méně výstav, více umění...

■ Adolf Kašpar, ilustrátor Babičky
Desítky ilustrací Adolfa Kašpara (1877–1934) ke knihám Boženy Němcové, ale i Aloise Jiráska vystavuje do 11. 9. 2005 Muzeum Boženy Němcové v České Skalici (www.bozenanemcova.cz).

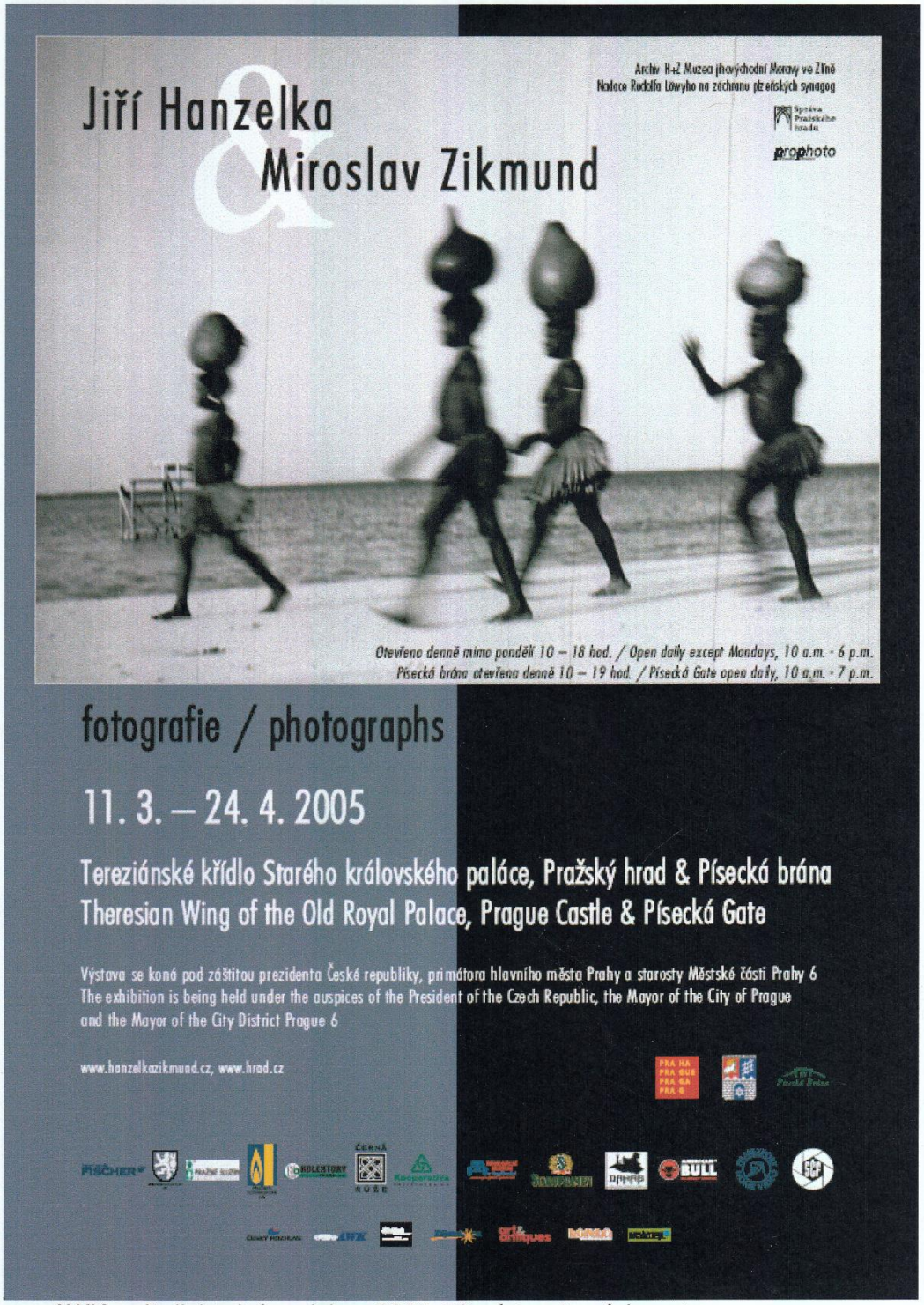
■ Psí život aneb vybrané kapitoly z dějin psího rodu
Výstava v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě představuje na základě archeologického, výtvarného a písemného materiálu dlouhou cestu člověka a psa dějinami. Vstup se psy povolen! Výstava potrvá do 11. 9. 2005 (www.muzeum.myto.cz).

■ Česká fotografie 20. století
Dosud největší výstavní projekt o české fotografii 20. století připravený týmem historiků a kurátorů je rozdělen do tří expozic: úvodní část v Uměleckoprůmyslovém museu, meziválečné období je zastoupeno v domě U Kamenného zvonu a fotografie z let 1948–2000 ve výstavních sálech Městské knihovny. Přes 1200 děl od více než čtyř stovek fotografů rozhodně stojí za vidění. Výstava potrvá do 9. 10. 2005, pouze expozice v Uměleckoprůmyslovém museu je otevřena do 25. 9 2005 (www.ceskafotografie.com).

■ Vzpomínky na Mayrau
Život a práci horníků na dole Mayrau zachycuje výstava fotografií Ivo Marcalíka a Jaroslava Vyšína v Hornickém skanzenu Mayrau ve Vinařicích u Kladna. Výstava potrvá do 30. 9. 2005 (www.maryau.wz.cz).

citylighty na výstavu na PH, 10. 03. 2005

4. Tisková reklama

euroAWK – city light vitríny, duben 2005, 50 míst na trasách metra

POZVÁNKA NA VÝSTAVU

Hanzelka a Zikmund na Hradě

10. března 2005 bude v Tereziánském křídle Starého paláce na Pražském hradě zahájena výstava fotografií Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda. Vystavená kolekce byla nově vytvořena v roce 2003 a premiéru měla ve Velké synagoze v Plzni, rodném městě Miroslava Zikmunda.

Inženýři Miroslav Zikmund (*1919) a Jiří Hanzelka (1920–2003) podnikli dvě cestovatelské expedice. V průběhu první, v letech 1947 až 1950, objeli osobním sériovým vozem československé výroby Tatra 87 Afriku (například Alžírsko, Libyi, Egypt, Súdán, Somálsko, Etiopii, Tanzánii, Ugandu, Zambii, Rhodézii, Jihoafrickou republiku), Jižní a Střední Ameriku (Argentinu, Paraguay, Brazílii, Bolívii, Peru, Ekvádor, Panamu, Salvádor, Guatemalu, Mexiko), druhou expedici absolvovali v letech 1959 až 1964 dvěma prototypy vozů Tatra 805 a projeli některé státy Blízkého východu, monzunové Asie, indonéské a japonské ostrovy a převážně asijskou část tehdejšího Sovětského svazu.

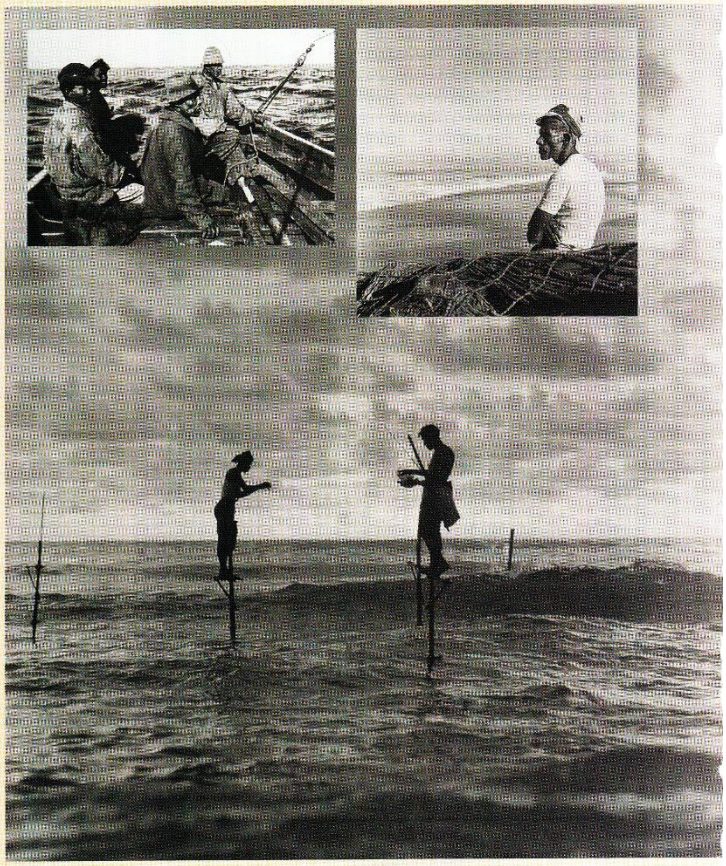
Na svých cestách připravili stovky tiskových a rozhlasových reportáží, natočili desítky krátkometrážních a několik celovečerních dokumentárních filmů a pořídili desítky tisíc fotografických záběrů. Setkávali se s mnoha tehdejšími prominenty či významnými osobnostmi politického, kulturního i hospodářského života, především je ale zajímaly osudy obyčejných lidí. V mnoha případech se dostali na místa, kde byli prvními cizinci, které místní obyvatelé v životě viděli. Podstatná část materiálů z druhé cesty však byla z politických důvodů až do konce 80. let minulého století uložena v jejich archivech

OBA VYHLADOVTE!

Po okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy oba cestovatele režim profesně i existenčně perzekvoval. Brežněvův přímý rozkaz tehdy zněl: „Zikmunda a Hanzelku vyhladovět!" Až do pádu komunistického režimu u nás nesměli publikovat, nesměly se vydávat jejich knihy, promítat filmy, vysílat reportáže, jejich tituly byly vyřazeny z veřejných knihoven a Tatra 87 z první expedice v Národním technickém muzeu v Praze byla »uklizena« do depozitáře. Oni pak byli zbaveni řady občanských práv a svobod.

Po roce 1989 se dočkali společenské a občanské rehabilitace a obdrželi mnoho ocenění včetně medaile Za zásluhy o Českou republiku udělené prezidentem. Před deseti lety předali svůj bohatý archiv včetně fotografických negativů, diapozitivů a kontaktních kopií Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně, kde byla otevřena cestovatelská expozice nazvaná *S inženýry Hanzelkou a Zikmundem pěti světadíly*. Byl také zřízen *Archiv H+Z* pro další badatelské využití jejich díla.

Ing. Jiří Hanzelka v únoru roku 2003 po dlouhé nemoci zemřel v Praze. Ing. Miroslav Zikmund žije ve Zlíně a je stále publikačně i společensky činný. V současné době se zabývá zpracováním a katalogizací svého obsáhlého archivu. Dokonale vedená evidence jeho negativů a přispění kurátorek Archivu H+Z ve zlínském muzeu právě umožnila vytvoření nové fotografické kolekce.

Byly do ní vybrány snímky z obou expedicí. Hlavní kritérium spočívalo v obrazové kvalitě snímků s důrazem na dosud nepublikované a z politických důvodů nezveřejněné fotografie, především z druhé cesty, z nichž podstatnou část tvoří snímky z asijské části bývalého Sovětského svazu. Vybrány byly i fotografie ryze výtvarné; ani ty však – díky přesnému určení data a místa pořízení – nepostrádají dokumentární hodnotu.

FOTOGRAFOVÉ NA VÝBORNOU

Kolekce vznikla z podnětu Nadace Rudolfa Löwyho na záchranu plzeňských synagog a podílelo se na ní Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně jako vlastník a správce sbírek Hanzelky a Zikmunda a Národní památkový ústav v Plzni, v jehož fotolaboratoři byly fotografie nazvětšovány. Po Plzni byly části souboru postupně vystaveny v roce 2004 v Moskvě, pak ve Zlíně, ve Zwönitz a s velkým úspěchem v rámci festivalu Mesiac fotografie ve Slovenském národním muzeu v Bratislavě.

Výstava v prostorách Pražského hradu potrvá do 24. 4. 2005 a představuje Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelku jako vynikající fotografy. Kombinací vysoké obsahové a výtvarné úrovně autoři dosáhli výrazného estetického a emocionálního účinku. Ze snímků vybraných do nové kolekce jmenujme například vynikající portréty vyšívače v kašmírském Šrínagaru, cejlonského rybáře vzhlížejícího k mořskému obzoru, excelentní kojící »Basutskou madonu«, námořníky na zamrzlé lodi v jakutském přístavu Tiksi, malého kuřáka v Tarábulusu, starobyle působící »Kašmírské pastorále«, snímky z rozděleného Jeruzaléma, tripolské troglodyty... Tyto fotografie by jistě aspirovaly na ocenění v kolekcích World Press Photo, kdyby to v době jejich vzniku bylo možné...

Radovan KODERA

Sme, Hanzelka a Zikmund pricestovali aj do Košic, 18. 01. 2006, Mikuláš Jesenský

Hanzelka a Zikmund pricestovali aj do Košíc

KOŠICE – Prvýkrát sa vydal na cesty z rodnej Plzne ako sedemnásťročný. „Bol som ‚aisenboňácke' decko, náš otecko bol rušňovodič, a tak sme mali voľné cestovné lístky. Bratovi som povedal, že pôjdeme tak ďaleko, ako sa len dá. A kam, opýtal sa brat. Do Jasini, povedal som. Bol to najvýchodnejší kút Podkarpatskej Rusi, ktorá v tom čase patrila do Československa. Na to dobrodružstvo nikdy nezabudnem," spomínal v Košiciach legendárny cestovateľ Miroslav Zikmund. Pricestoval tam otvoriť jedinečnú výstavu fotografií dvojice nerozlučných priateľov.

So súputníkom Jiřím Hanzelkom prebrázdili v automobiloch Tatra päť svetadielov. Nafotili tisícky záberov, natočili kilometre filmov, vydali osemnásť cestopisov, ktoré vyšli v jedenástich jazykoch v celkovom náklade šesť a pol milióna výtlačkov.

„Dnes každý košický taxikár najazdí za rok viac kilometrov ako sme my absolvovali počas našej slávnej prvej cesty. Nie sú podstatné kilometre, ale čo si z cesty prinesiete," hovorí muž, ktorý okrem slávy pocítil na vlastnej koži brutalitu Husákovho režimu. Netajil sa totiž odporom proti invázii vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968. „Prišli k nám bez víz a na tankoch. S Jirkom sme tvrdili, že to nie je bratská pomoc, ale okupácia, akú sme zažili počas druhej svetovej vojny. Tak nás na dvadsať rokov odpísali. Ale prežili sme to."

„Nehľadali sme chronologické či geografické súvislosti. Snažili sme sa vybrať z negatívov zábery s dôrazom na obraz, atmosféru, emócie. Prekvapilo nás, koľko doslova umeleckých záberov obsahuje archív Hanzelku a Zikmunda. Veľká časť z nich nebola zverejnená. Paradoxne, ich mená v žiadnej fotografickej encyklopédii nenájdete. Ani pri storočnici českej fotografie si na nich nikto nespomenul," povedal kurátor výstavy, fotograf Radovan Koděra.

Výstava fotografií Hanzelku a Zikmunda inštalovaná v Slovenskom technickom múzeu v Košiciach je jedným z vrcholov festivalu českého umenia nazvanom Dni českej kultúry Košice 2006. Návštevníci si môžu pozrieť aj automobily Tatra 805 a Tatra 87, na ktorých dvojica precestovala svet.

S legendárnym cestovateľom, skvelým rozprávačom, no predovšetkým charizmatickým človekom Miroslavom Zikmundom sa dnes o 17.00 h uskutoční v Slovenskom technickom múzeu beseda.

MIKULÁŠ JESENSKÝ

Pardubický deník, Oslavenec Zikmund se projel tatrovkou, 14. 02. 2007, Petr Doubrava

Oslavenec Zikmund se projel tatrovkou

PETR DOUBRAVA

Pardubice – Legenda novodobých českých cestovatelů přijela včera na návštěvu Pardubic. Miroslav Zikmund zde včera oslavil přesně na den své osmaosmdesáté narozeniny, a to stylově. Do Pardubic dorazil po poledni vlakem na hlavní nádraží, kde již na něj čekal předválečný veterán Tatry 87, tedy typ, s nímž spolu se svým parťákem Jiřím Hanzelkou procestoval velký kus světa. S tatrovkou stříbrné barvy v doprovodu primátora Jaroslava Demla se vydala malá kolona na cestu na Pernštýnské náměstí, kde byl Miroslav Zikmund za velkého zájmu veřejnosti slavnostně přijat v historickém sále radnice. Ještě předtím ale byla celá událost umocněna přítomností několikanásobného vítěze Rallye Dakar Karla Lopraise, jenž na vlastní náklady nechal opravit vrak Tatry 805, s nímž Hanzelka se Zikmundem projeli během své druhé expedice Sovětský svaz a Asii. I legendární nákladní tatra s obnoveným dobovým lakem budila na starém městě zasloužen pozornost jejich příznivců.

Miroslav Zikmund nasedá před pardubickým nádražím do oblíbené tarty. Foto: T. Kubelka

Návštěva Miroslava Zikmunda v Pardubicích souvisí s výstavou černobílých fotografií k 60. výročí první cesty do Afriky, která včera začala v Domě u Jonáše. Navíc dnes tomu jsou právě čtyři roky, kdy zemřel jeho nejlepší přítel a souputník na dalekých cestách Jiří Hanzelka.

vypujcili 16 123 titulu knih a časopisů. „Nyní jsme výpůjční dobu rozšířili už kvůli dojíždějícím žákům. V pondělí a ve čtvrtek máme proto otevřeno i přes poledne," řekla nám knihovnice Lenka Havlovcová. Pro veřejnost tak knihovna funguje už čtrnáct hodin týdně. **(mik)**

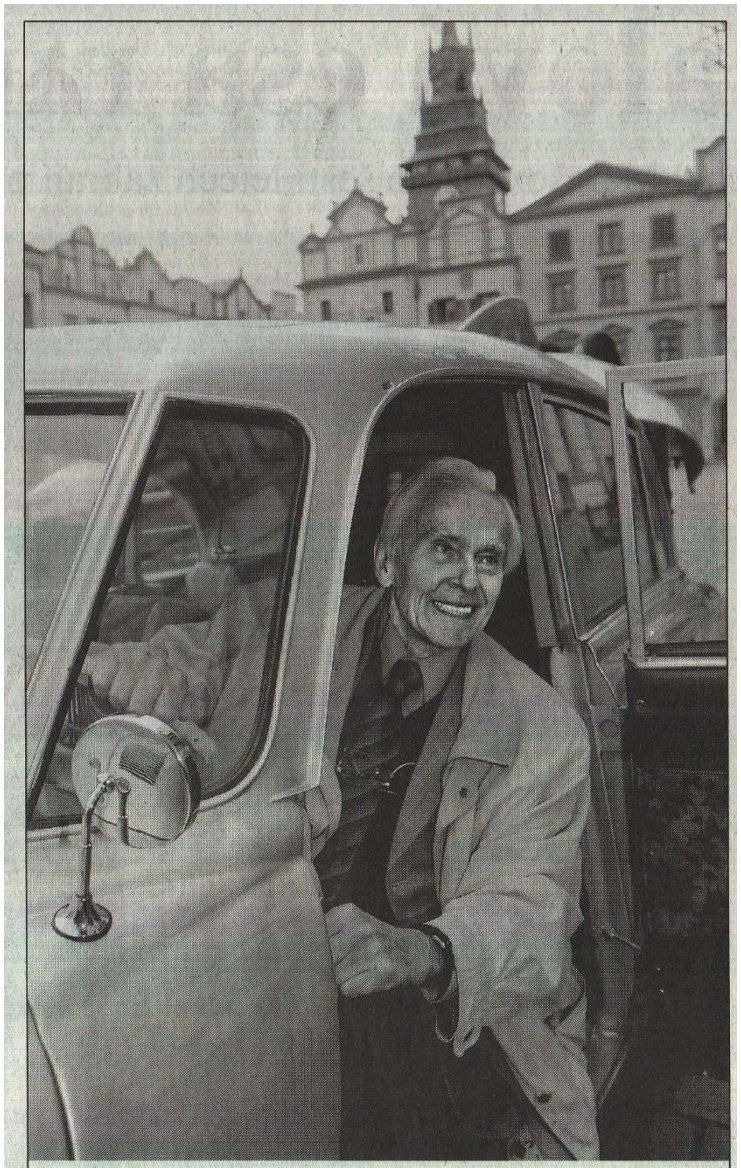
Dobrovolní hasiči pořádají ples

Lázně Bohdaneč – Tradiční hasičský ples, který pořádají místní dobrovolní hasiči, se v lázeňském městečku uskuteční již tuto sobotu. Začátek je v sokolovně v devatenáct hodin! „Nebude chybět samozřejmě ani bohatá tombola. Návštěvníci budou moci vyhrát například televizor, DVD přehrávač či MP3," řekl nám včera jeden z pořadatelů plesu. **(saf)**

deník
Vydává VLTAVA-LABE-PRESS, a. s., náměstí Přemysla Otakara II. č. 5, 370 21 České Budějovice, IČ 61860981.

Deník: Východní Čechy – Hradecký deník, Pardubický deník, Krkonošský deník, Náchodský deník, Jičínský deník, Rychnovský deník, Orlický deník, Chrudimský deník, Svitavský deník, Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 800 811, fax: 495 800 888. **Šéfredaktor:** Jan Korbel (jan.korbel@denik.cz), **zástupce:** Marek Hovorka (marek.hovorka@denik.cz). **Inzerce:** Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 800 814 nebo 495 800 811, fax: 495 800 890. Firemní a soukromou inzerci přijímáme i v inzertní kanceláři ve Švehlově ulici čp. 307 v Hradci Králové – tel./ fax: 495 513 357. **Vedoucí inzerce:** Tomáš Doubrava (tomas.doubrava@denik.cz). **Distribuce:** Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 800 818, fax: 495 800 820. **Vedoucí distribuce:** Pavel Vlček (pavel.vlcek@denik.cz). **Předplatné:** abonus@denik.cz. Informace podáváme na zelené bezplatné lince: 800 226 622 (Po – Pá 8 – 15.30 hod.). **Pardubický deník,** třída Míru 60, 530 02 Pardubice, tel.: 466 611 711, 466 614 393, 466 615 235, fax: 466 615 640 (pardubicky@denik.cz). **Vedoucí redakce:** Pavlína Roztočilová (pavlina.roztocilova@denik.cz). **Sport:** tel.: 466 614 393, fax: 466 615 640 (sport.pardubicky@denik.cz). **Inzerce:** tel.: 466 611 711 (inzerce.pardubicky@denik.cz). **Distribuce:** 466 615 235, 602 194 004 (bohuslava.rihova@denik.cz). Pardubický deník vychází od pondělí do soboty. **Tiskne:** Novinové centrum Hradec Králové. Rozšiřují společnosti PNS, a. s., předplatitelům dodává Mediaservis, s. r. o. Prodaný náklad ověřuje ABC ČR. Na Poříčí 30, 112 86 Praha 1. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Materiály označené PR a PI jsou placenou inzercí.

Slavný cestovatel si zavzpomínal, 15. 02. 2007

Slavný cestovatel si zavzpomínal

Pardubice (vav) - Legendární cestovatel Miroslav Zikmund otevřel včera ve Východočeské galerii unikátní výstavu fotografií z cest, které podnikl se svým přítelem Jiřím Hanzelkou.

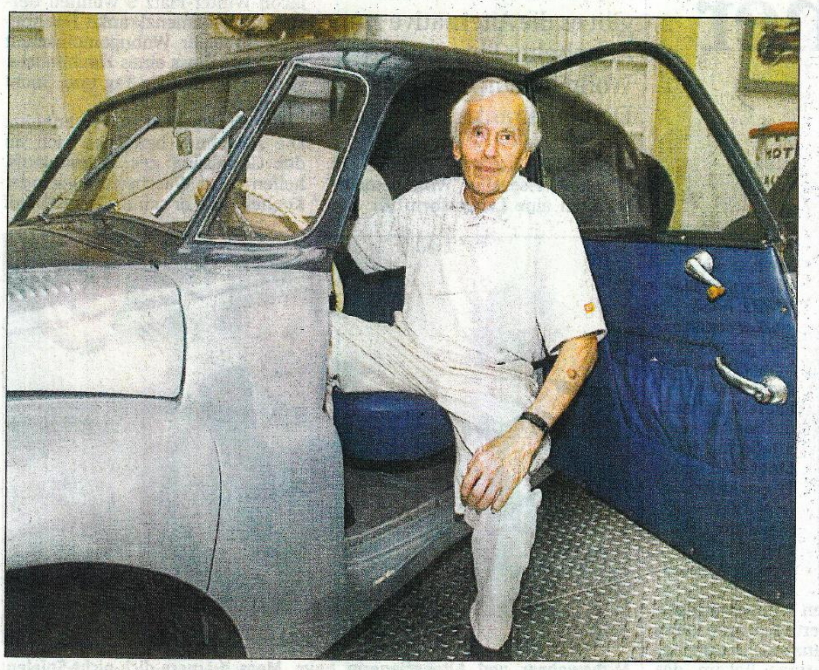
Návštěvníci mohou v galerii obdivovat například jedinečné snímky z asijské části bývalého Sovětského svazu, které nebyly z politických důvodů nikdy zveřejněny.

FOTO: MAFA - MICHAL KLÍMA

Dresdner stadtlebe, Mit dem Tatra quer uber die Kontinente, 03. 06. 2007, Andreas Rentsch

~~HDR~~ SZ 03.06.07 DRESDNER STADTLEBE

Mit dem Tatra quer über die Kontinente

Da kommen Erinnerungen auf: Der 88-jährige Miroslav Zikmund setzt sich im Dresdner Verkehrsmuseum ans Steuer eines Tatra 87. Mit einem solchen Modell fuhren er und sein Kompagnon Jiri Hanzelka von 1947 bis 1950 durch Afrika Südamerika. Foto: Th. Eckert

Vor sechzig Jahren begann Miroslav Zikmund seine erste Weltreise. Heute berichtet er in Dresden von seinen Abenteuern.

■ **Andreas Rentsch**

Wie populär Miroslav Zikmund nach wie vor ist, hat er gestern wieder erlebt. Am Bahnhof in Brünn habe ihn ein Mann angesprochen, erzählt der 88-Jährige. „Sie sind Jiri Hanzelka." Fast richtig, antwortete ihm der weißhaarige Rentner. „Ich bin Zikmund." Obwohl sein Kompagnon 2003 gestorben ist, lebt die Geschichte des legendären Duos Zikmund und Hanzelka weiter. Etwa heute im Dresdner Verkehrsmuseum: Zur Deutschland-Premiere der Ausstellung „Mit dem Tatra um die Welt" erzählt der betagte Globetrotter, was ihn und Hanzelka so berühmt und beliebt gemacht hat: ihre Reisen quer über die Kontinente und die 18 Bücher und über 150 Filme, die darüber entstanden.

Stoff dafür haben die beiden genug produziert: Zwei Jahre nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs brechen die Hochschulabsolventen erstmals zur großen Tour auf – in einem Tatra 87. Sie sehen sich als Botschafter ihres Landes. „Unser Ziel war, abgebrochene Handelsbeziehungen wieder aufzubauen", erzählt Zikmund. Der Direktor der Tatra-Fabrik sponsert dafür den Wagen, eine imposante Limousine mit V8-Motor und 72 PS. Nach der Rückkehr 1950 werden sie in der Tschechoslowakei wie Helden empfangen. Immerhin haben sie zum ersten Mal in einem Serien-Pkw den schwarzen Kontinent von Nord nach Süd durchfahren. Die zweite Reise beginnt 1959 und führt fünfeinhalb Jahre lang durch Asien.

1968 beginnt ihr Stern zu sinken: Zikmund solidarisiert sich nach dem „Prager Frühling" mit den Reformkommunisten, prompt werden ihre Reisen verboten. Erst nach der Wende würdigt man die beiden Weltenbummler wieder: Im Jahr 1996 öffnet eine ständige Ausstellung in Zikmunds Heimatstadt.

■ „Im Tatra um die Welt": vom 3. Juli bis 30. September, Di. bis So. 10 bis 17 Uhr im Verkehrsmuseum. Vernissage: heute 19 Uhr.

Wer fährt Tatra?

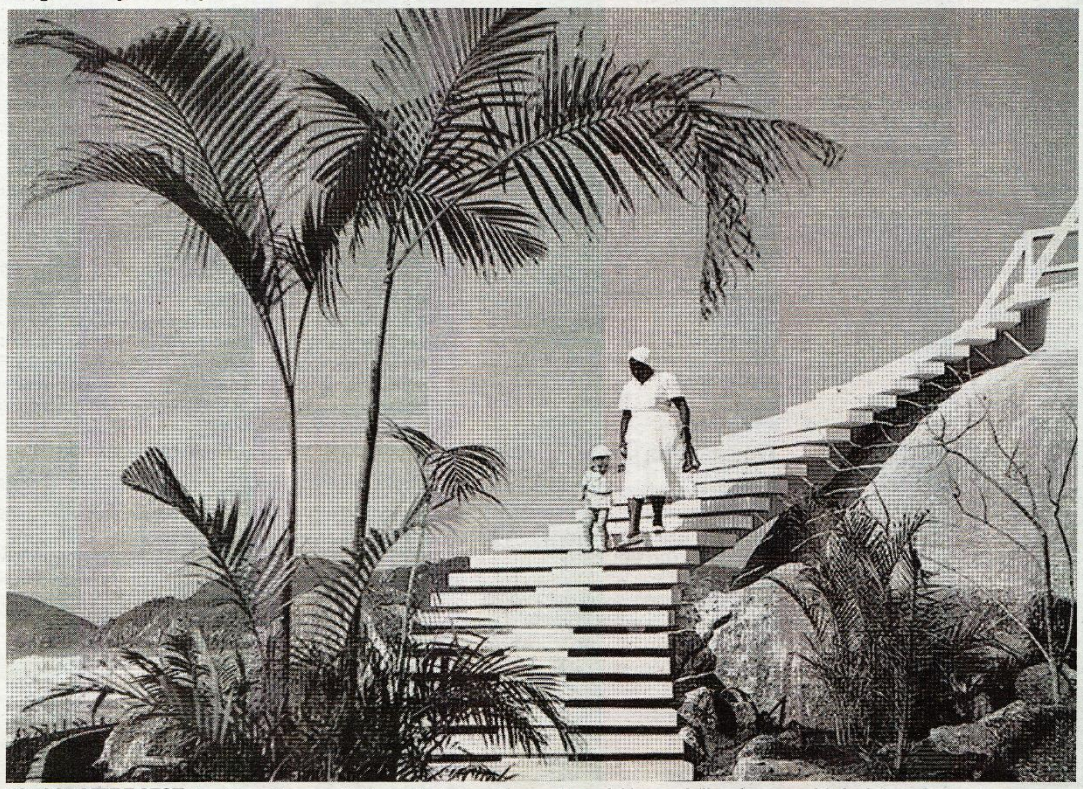
■ **Die SZ sucht** Dresdner, die einen Tatra besitzen oder besaßen und eine besondere Geschichte zu ihrem Fahrzeug erzählen können.

■ **Interessenten** können sich unter ☎ 48 64 22 10 oder per E-Mail melden: sz.dresden@dd-v.de

Brněnský deník, Umělci Jan Stolín a Eduard Ingriš se představí Brnu, 14. 11. 2007, Markéta Stulírová

Umělci Jan Stolín a Eduard Ingriš se představí Brnu

Ingrišovy fotografie a Stolínovy instalace ode dneška hostí dvě brněnské galerie

FOTOGRAFIE Z CEST. Ingriš se v Peru seznámil s mořeplavcem Thorem Heyerdahlem, s nímž spolupracoval i jako fotograf. Foto: Eduard Ingriš

MARKÉTA STULÍROVÁ

Brno/ Pro všechny, kteří se zajímají o dokumentární fotografii či minimalistické instalace, připravil Dům umění města Brna dvě nové výstavy: Fotografie Eduarda Ingriše a výstavu s názvem 60–120 Frames Per Second umělce Jana Stolína.

„Výstava Eduarda Ingriše se koná v Domě pánů z Kunštátu a potrvá až do šestého ledna příštího roku. Ingrišova fotografická tvorba u nás byla dlouho neznámá. Výstavní soubor obsahuje přes dvě stě černobílých fotografií. Ty spolu s archivem, dokumenty a Ingrišovou filmovou produkcí převezl roku 2001 do České republiky Miroslav Zikmund," uvedla vedoucí výstavního oddělení Domu umění Jitka Vitásková.

Fotografie se soustřeďují na několik tematických okruhů: na život obyvatel jihoamerického kontinentu, na záběry z plaveb po Tichém oceánu, povodí Amazonky, včetně portrétů osobností z různých oblastí kulturního a společenského života z let, kdy žil Ingriš v Peru. Fotky z těchto cest nemají jen dokumentární charakter, je jim společná promyšlená kompozice, zachycení situací charakteristických pro život v těchto oblastech a smysl pro využití kontrastů světla a stínu jako výtvarného prvku.

Od meziválečného období Ingriš komponoval a své skladby nahrával na gramodesky (je autorem písně Teskně hučí Niagara).

„Druhá z výstav se jmenuje 60–120 Frames Per Second a lidé na ní mohou spatřit minimalistickou instalaci umělce Jana Stolína. Tuto výstavu jsme situovali do Galerie 99 a stejně jako Ingrišova výstava potrvá do šestého ledna," dodala Vitásková.

Jan Stolín patří ke generaci umělců, kteří s jasnou koncepcí utvářejí náhled na prostor a architekturu jako na možné výchozí body umění. Estetika jeho prací je oproštěna od zbytečných narací, a posouvá tak divákovu pozornost od konkrétních předmětů k sociální realitě.

Pozvánka OFF STATION 2011

Občanské sdružení Pro Photo
JOHAN o. s.
Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě
Střední soukromá umělecko-průmyslová škola ZÁMEČEK v Plzni-Radčicích
YAFA – YoungAndFresh Association

OFF STATION

Otevřený Foto Festival

Zahájení v sobotu 28. 5. 2011 v 16 h v budově nádraží

Festival potrvá do neděle 5. 6. a bude otevřen denně od 12:00 do 18:00

Nádraží Plzeň – Jižní předměstí
Němejcova ul. v Plzni

Hosté vernisáže:
Pavel Hrubý - saxofon
František Kučera - trubka

Festival se koná díky podpoře
Nadačního fondu pro kulturní aktivity občanů města Plzně
a Nadace 700 let města Plzně

Pozvánka OFF STATION 2011

Pozvánka OFF STATION 2012

O. s. Pro Photo Vás zve na

OFF STATION

Nádraží Plzeň-Jižní předměstí (Moving Station)
Nemojcova 0/1, Plzeň

2. ročník

Otevřený foto festival

Zahájení fotofestivalu v sobotu 12/5 2012 v 18 hodin
Ve 20:00 koncert skupiny Downbalow

Neděle 13/5 v 11:00: projekce výběru fotografií festivalu Fotojatka

Výstava potrvá do 27/5 a otevřeno bude denně od 14:00 do 18:00
Téma festivalu: Město na sto způsobů
www.offstation.cz

Festival se koná díky podpoře města Plzně a Plzeňského kraje

Plzeň PLZEŇSKÝ KRAJ prophoto jatka itf

Pozvánka OFF STATION 2013

Open call OFF STATION 2014

17/5 - 1/6 2014

Zahajovací víkend:
17/5 - 18/5

Realita
Iluze
Fikce...

Využijte možnost umocnit téma vašich fotografií
a instalací atmosférou nádraží!
Staňte se účastníky jedinečné akce spojené s koncertem,
projekcemi a workshopy!

VÝSTAVNÍ PROSTORY:

Syrové nádražní interiéry vstupní haly a čekáren
V budově je elektřina, zázemí i kavárna
Přítomni budou kustodi

Své práce posílejte na adresu dokoupil.martin@gmail.com do 30. 4. 2014

Aktuální informace: www.offstation.cz

Martin Dokoupil: dokoupil.martin@gmail.com, +420 605 116 102
Radovan Kodera: krarchiv@email.cz, +420 728 103 457
Zuzana Zbořilová: zuzicaz@yahoo.com, +420 602 189 631

Open call OFF STATION 2014

OFF STATION

Open Foto Festival

Nádraží Plzeň - Jižní předměstí
Moving Station

Aktuální informace: www.offstation.cz

Martin Dokoupil: dokoupil.martin@gmail.com, +420 605 116 102
Radovan Kodera: krarchiv@email.cz, +420 728 103 457
Zuzana Zbořilová: zuzicaz@yahoo.com, +420 602 189 631

MFD, Od snímků z výprav na vodu dospěl až ke známému projektu o osudech Židů, 07. 08. 2003, Petra Kosová

C/2 KRAJ PLZEŇSKÝ MF DNES - 7. srpna 2003

Lidé

Seriál o zajímavých lidech z našeho kraje

Od snímků z výprav na vodu dospěl až ke známému projektu o osudech Židů

Jako doprovod jezdíval Radovan Kodera s učni na vodácké výpravy a při čekání v táboříštích se dostal časem ke slovu fotoaparát. Místo pádlujících učňů čím dál více zaměřoval objektiv na různé památky a další zajímavosti. Kolekci z vodáckého zájezdu v Rumunsku později Kodera vystavil. A fotografické cykly postupem času přibývaly.

Zlomový byl pro něho rok 1992, kdy se mu koníček stal tak velkou vášní, že jej chtěl vykonávat i jako profesi. V tu chvíli řízením osudu hledal fotografa plzeňský památkový ústav. Volba padla na Koderu.

Radovan Kodera

Narodil se roku 1960 v Chebu, vystudoval střední zemědělsko-technickou školu. Pracoval jako bagrista, řidič, vychovatel. Od roku 1992 je fotografem Památkového ústavu Plzeň. Je autorem mnoha fotografických cyklů a projektů dokumentujících židovské památky a osudy Židů v kraji. Je ženatý, má dvě dcery.

Když v roce 1992 fotografoval plzeňskou Velkou synagogu ještě před její rekonstrukcí, seznámil se s dnes již nežijícím členem plzeňské Židovské obce Rudolfem Löwym. To bylo další klíčové setkání. Kodera zdokumentoval opravy jedné z nejvýraznějších dominant Plzně a výsledek v objektu vystavil. Pak prezentoval i kolekce z Podkarpatské Rusi. Následovaly další sezonní výstavy fotografií: Zuzany Mináčové, Ladislava Sittenského, Evy Davidové, Pavla Diase a letošní jedinečná kolekce snímků cestovatelů Hanzelky a Zikmunda. Autorem posledně jmenovaného projektu je Kodera.

První a jedinou ucelenou fotografickou dokumentaci židovských hřbitovů západních Čech představil Kodera v roce 1995. Bylo to ve Staré synagoze, po dlouhém čase zpřístupněné.

Židovskou tematiku měl také jeho dosud nejzásadnější a nejrozsáhlejší projekt: Rok 2002 - rok vzpomínek. Připomínal stovky Židů, které nacisté transportovali v roce 1942 z Plzně. Koderovi se podařilo sehnat řadu dokumentů, dobových snímků a nafotit dnešní podobu řady bývalých koncentračních táborů a ghett - v Terezíně či Osvětimi. Vyvrcholením byla akce Napiš jedno jméno. Lidé psali jména zmizelých židovských spoluobčanů na kameny, které ukládali do torza bývalé Židovské školy vedle Staré synagogy. Vznikla Zahrada vzpomínek, působivý památník obětem holocaustu.

„Je nutné holocaust připomínat vzhledem k utrpení jeho obětí a jako varování. Časem jsem se stal alergický na jakékoli označování skupiny lidí, ať už podle národnosti nebo jiných znaků. Je to nebezpečné," prohlašuje Radovan Kodera.

PETRA KOSOVÁ

Řekli o něm:

Jiří Löwy, člen plzeňské Židovské obce

Pro Židovskou obec je spolupráce s Koderou velkým přínosem. Díky němu jsme získali velké množství informací a dokumentů o osudech transportovaných Židů a také o židovských památkách na západě Čech.

Ivan Jáchim, ředitel Dominik Centra

Výborný fotograf, úžasný kamarád. Velkou měrou se podílel na projektech, které jsou spojeny s plzeňskými synagogami a židovskou tematikou. Je jeho zásluhou, že se podařilo získat peníze třeba na opravu Staré synagogy.

Miroslav Zikmund, cestovatel

Z archivu, který jsme předali Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně, vybíral Radovan Kodera ze 120 tisíc negativů snímky pro výstavu v Plzni. Byla to obdivuhodná, sisyfovská práce. Řadu fotografií jsem viděl naposledy, když jsem mačkal spoušť.

PŘÍŠTĚ

Jaroslava Kunová, ředitelka plzeňské fakultní nemocnice

Čtěte za týden

JMENNÝ REJSTŘÍK

Abrahám, Josef 61
Adamovský, Michal 146
Bahbouh, Charif 47
Bartoš, Miroslav 79, 131
Bartoška, Jiří 61
Bečka, Marek 9
Beneš, dr. Edward 63
Berndorffová, Kamila 159
Bican, Marek 164
Birgus, Vladimír 118
Bittová, Iva 70
Black, Shirley Temple 16
Boarová, Simona 131
Bodey, Janos 164
Bojčuk, Olga 61
Bonuš, Zoran 85
Boudník, Vladimír 100, 101
Boudníková - Špánová, Věra 101, 104
Bouše, Zdeněk 101
Braun, Petr 30, 33, 52, 54, 60, 62, 64, 65, 81, 82, 107
Brož, Josef 50
Bukovský, Petr 23
Ceklotová, Blanka 88
Cingrošová, Lucie 159, 160
Císařová, Tamara 165
Claasen, Hermann 78, 96, 97
Collier, John 125
Collins, Marjory 125
Csoszó, Gabriela 164
Cudlín, Karel 17, 41, 94, 95, 96, 99, 100, 131, 163
Černík,Roman 46
Červeňanská, Eva 94
Davidová, Eva 63, 64
Delano, Jack 125
Dias, Pavel 33, 41, 53, 62, 64, 65, 66
Dokoupil, Ivo 84
Doležal, Bohuslav 58, 65, 67, 75, 79, 85, 88, 101, 110, 112, 116, 118, 121, 125, 131, 147, 160
Domanický, Petr 42
Donutil, Miroslav 27
Dufek, Jaroslav 165
Evans, Walker 125
Even, Patrik 70
Fárová, Anna 64
Fenclová, Helana 105, 115, 116
Fiala, Zdeněk 10, 32
Fiedler, Jiří 22
Fiedler,Jiří 23
Flaška, Jan 163
Fleischmannová - Egerová, Galina 52, 148

Foud, Karel 136
Frentz, Walter 78
Geislerová,Kateřina 115
Gjamcch, Tändzina 90
Goryczková, Naděžda 108
Gryc, Jan 21, 34
Gur Zeev,Galla 94
Hallensleben, Ruth 78
Hálová, Ruth 42, 147
Hamera, Oldřich 101
Hampl, Josef 101
Hanák, Dušan 8, 74
Hanke, Jiří 13
Hanzelka, Jiří 3, 38, 40, 53, 55, 57, 65, 66, 67, 74, 84, 88, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 167
Haraldsdóttir, Erla S 105
Hauer, Pavel 47
Hauner, Andrew Jan 44, 144
Havel, Václav 13, 16, 17
Havlová,Olga 51
Heinlová, Svatava 10
Helbich, Petr 147
Hensky, Herbert 78
Herman, Daniel 78
Heyerdahl, Thor 87
Hillmar, Pabel 78
Hladík, Radim 70
Hnízdil, Aleš 105
Hofrajtrová, Anna 10
Hokynek, Pavel 105
Holoubek, Jan 50
Hořejš, Josef 120
Hrabal, Bohumil 6, 11, 101, 102
Hrabušický, Aurel 73, 75
Hroch, Pavel (Peter Kowalski) 41, 84
Hrubý, Pavel 163
Hubička, Jan 109
Hubičková, Eva 109, 110
Hubmann, Haus 79
Hucl, Ivo 10
Hutka, Jaroslav 70
Chalupa,Tomáš 152, 153
Illke, Zdeněk 10
Ingriš, Edvard 47, 87, 88, 89, 154, 158
Ingrišová,Nina 41
Issa,Moris 47
Jáchim, Ivan 18, 28, 66, 68, 70
Jakubčáková, Lena 164
Jančárek, Petr 39
Janda,Robert 10
Jarcovjáková, Libuše 164, 165
Jedlička, Václav 96
Jedličková, Jaroslava 42

Jetleba, Zbyněk 120
Jirous, Ivan Martin 44, 46, 48
Jung, Theodor 125
Kaigl, Jan 42
Kalous, Miroslav 79
Kameš, Roman 115
Kándlová, Adéla 111, 120
Karasová, Sabrina 10
Karčáková, Ines 164
Kerouac, Jack 7
Kiška, Petr 43, 142
Klaus, Václav 152, 153
Kmeť, Tomáš 164
Kodera, Radovan 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 55, 56, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 73, 74, 75, 78, 79, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 94, 95, 96, 100, 101, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 115, 116, 118, 120, 121, 125, 126, 131, 136, 139, 141, 144, 145, 146, 147, 152, 153, 154, 158, 159, 161, 162, 163
Koderová, Lenka 23
Koderová, Sára 62
Kohout, Jiří 18, 19
Kořán, Jaroslav 52
Kosa, Martin 112
Koutecký, Josef 160
Král, Pert 115
Krištůfek, Milan Pinta 165
Kubeš, Miloslav 118, 119
Kučera, František 163
Kurka, Petr 57, 73, 78, 79, 81, 82
Kutilová, Markéta 84, 158, 159
Laine, Janne 105
Landa,Lukáš 158
Lang, Dorothea 125
Langer, Stanislav 51
Lee, Russel 125
Levy, Jaakov 96
Lewitová, Jana 70, 96
Locke, Edwin 125
Lohrová, Ludmila 21, 34
Loprais, Karel 67, 156
Löwy, Rudolf 22, 30, 52, 56, 60, 64, 65, 66, 71, 73, 152
Lustig, Arnošt 94, 95, 96, 97
Malík, Viliem 78, 79
Malina, Oliver 44
Maliňák, Karol 74, 75
Malinský, Petr 58, 148
Marco, Filip 79
Marco, Jindřich 79, 94
Marcová, Jindřiška 79
Martinček, Martin 8, 41, 55, 57, 73, 74, 75
Martinovský, Ivan 121
Maryška, Milan 36, 37, 39, 84

Masaryk,T. G. 110
Merhaut, Vladislav 101
Merta, Vladimír 70, 96
Mess, Monique 105
Měšťan, Igor 23
Mešťan, Pavol 96
Michálek, Ladislav 100, 101, 102, 103, 104
Mináč, Matěj 61
Mináčová, Zuzana 4, 33, 53, 61
Moll, Jochen 78
Moulis, Ladislav 37
Mrkvička, Jan 84
Müller, Jaroslav 51, 84
Mydans, Carl 125
Nováčková, Zuzana 50
Novák, Petr 37
Oberman, Jaroslav 51
Olbracht, Ivan 28, 30, 60
Orchestrovič Bauer, Vashan 68
Palach, Jan 65
Pánek, Šimon 85
Paradžanov, Sergej 8
Parks, Gordon 125
Pavelka, Jan 85
Pavlát, Leo 15, 71
Pecha, Josef 120
Pešek Pachl, Luděk 41, 148
Pešulová, Máša - Marie 26
Podestát, Václav 163
Pohribný, Jan 105, 131
Pokorný, Zdeněk 148
Post Wolcott, Marion 125
Preiningerová, Dr. Magdalená 65, 66, 88
Preslová, Mila 105
Přidal, Antonín 152
Putišová, Miroslava 75
Rexa, Daniel 57, 94, 97, 141, 148
Ripatti, Kirsimarii E. Törönen 105
Robinsonová, Magdaléna 94, 95, 96, 99
Rödl, Pavel 96, 97
Rosskam, Edwin 125
Rosskam, Louise 125
Rothenberg, Beno 94, 95, 96
Rothstein, Arthur 125
Runne, Christoph 105
Rupnik, Jacquese 115
Rybáková, Viktorie 10, 25
Řepa, Přemysl 3, 33, 40, 41, 46, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 73, 74, 75, 78, 79, 85, 87, 88, 89, 90, 94, 96, 100, 101, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 116, 118, 120, 121, 125, 126, 131, 136, 139, 141, 144, 145, 146, 148, 152, 153, 158, 160, 161, 162
Samec, Jan 105
Sequensová, Helena 45

Shahn, Ben 125
Schýbal, Jan 44, 47
Siegel, Arthur 125
Síkora, Miloš 115
Sís, Vladimír 89, 90
Sitenský, Ladislav 33, 41, 51, 53, 62, 63, 111, 112, 120, 121
Slavík, Otakar 50
Smejkal, Pavel Maria 163
Sobotka, Ivan 52
Somogyvári, Kata 164
Souralová, Veronika 131
Stach, Daniel 34
Stacho, Ľubo 139, 145, 164
Stachová, Monika 145, 164
Stanko, Adam 45
Stehlíková, Monika 36, 46, 141
Steiner, Karel 42, 45, 115, 164
Stoilov, Viktor 64
Strachota, Karel 41, 84
Stryker, Roy 125
Svoboda, Vratislav 41, 50, 52, 56, 57, 85, 94, 96, 148
Šafránek, Jan 50, 51
Šechtl, Ignác 110
Šechtl, Josef 109, 110
Šechtl, Josef Jindřich 110
Šechtlová, Marie Michaela 110
Šechtlová, Michaela 109
Šíma, Josef 110
Šimáček,Martin 84
Škoda, Vladimír 115
Škvor, Jiří 84
Šmíd, Přemysl 51
Šmídová, Alice 45
Šneberger, Jiří 75, 133
Šperl, Daniel 25, 42, 118, 164, 165, 166
Štětina, Jaromír 84, 85
Štorch-Marien, Otakar 148
Štreit, Jindřich 42, 163, 164
Šváb, Jan 115
Tarantík, Karel 8
Thiemer, Ivan 115
Topinka, Lumír 8
Torbus, Mateusz 164
Toucha, Václav 9, 10
Třešňák, Petr 64
Třešňák, Vlasta 51
Václavek, Václav 70
Váchal, Josef 25, 26, 48
Váchal, Milan 34
Vachon, John 125
Vala, Ivan 11, 44
Valenta, Jiří 63, 64, 65, 67, 90, 152

Valenta, Karel 67
Vaniš, Josef 41, 89, 90, 92
Varros, Zsuzsi 164
Velkoborský, Petr 45
Vítek, Vladimír 120, 123, 124
Vlach, Tomáš 84
Vojtěchovský, Miloš 25
Voňková, Dagmar 70
Voskovec, Prokop 115
Weber, Imrich 165
Wegner, Petr 52, 57, 75, 79, 88, 90, 92, 101, 107, 121, 125, 131, 161
Zahradnický, Jiří 8
Zach, Aleš 148
Zbořilová, Zuzana 43, 44, 45, 46, 47, 48, 57, 110, 114, 124, 142, 160, 163, 167
Zikmund, Miroslav 3, 38, 40, 41, 46, 53, 55, 57, 65, 66, 67, 74, 84, 87, 88, 121, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 161, 167
Zímová, Iva 41, 84, 85

PRAMENY A ZDROJE

Rozhovory:

-Rozhovory, telefonické rozhovory, emailová korespondence s Radovanem Koderou

- Rozhovory, emailová korespondence s Přemyslem Řepou
- Rozhovor a emailová korespondence s Danielem Šperlem
- Rozhovor a emailová korespondence s Josefem Mouchou
- Rozhovor a emailová korespondence se Zuzanou Zbořilovou
- Rozhovor s Petrem Malinským

Katalogy k výstavám:

- Radova Kodera – Situace
- Farm Security Administration
- Ladislav Sitenský – Fotografie
- Pavel Dias – Hlubiny paměti
- Vojtěch Kubašta – Utajený kouzelník
- Beno Rothenberg, Magdaléna Robinsonová, Karel Cudlín – Izrael objektivy tří generací fotografů
- Josef Vaniš a Vladimír Sís – Vzpomínky na Tibet 1954 – 1955
- Eduard Ingriš – Fotografie
- Osvobození 1945 ve fotografii – Z válečného deníku Ladislava Sitenského/Osvobození Plzně americkou armádou
- Hanzelka a Zikmund – Fotografie (2003)
- Martin Martinček – Moj Liptov
- Ladislav Michálek – Periferie
- Včera byla válka – Evropa po II. světové válce ve fotografii
- Společnost člověk v tísni – Fotografie
- Kamila Berndorffová, Lucie Cingrošová – Můj nový život
- Hanzelka a Zikmund – Fotografie (2007)
- Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund – Fotografie (2005)
- Vítkovice – Industria Art
- Tady žili židé – Historie a současnost židovských památek Plzeňského kraje ve fotografiích‘
- Stopy holocaustu
- Galina – Ohlédnutí?

Novinové články:

- Hospodářské noviny, kultura, Vladimír Birgus: Rozpačitá retrospektiva fotografa Martinčeka, 09. 05. 2004
- MF Dnes, 3. 5. 2003, Umění&Kritika, Věra Jirousová: Cestovatelé, kteří se uměli dívat, 03. 05. 2003
- MF Dnes, 16. 5. 2005, Markéta Čekanová: Příběhy války zachycující fotografie, 16. 05. 2005
- MF Dnes, 11. 6. 2005, Josef Chuchma: Obrazy, jež v nás zůstávají, 11. 06. 2005
- Rozhledy, Petr Kurka: Včera byla válka, 05.2005
- Lidové noviny, Jindřich Rosendorf: Svědectví je nejcennější, 14. 09. 2005
- MF Dnes, 12. 09. 2005, Markéta Čekanová: Synagogu zaplnilo tři sta snímků lidí v nelehké situaci, 12. 09. 2005
- Lidové noviny, Jindřich Rosendorf: Naši pod britským praporem, 09. 05. 2005
- Jiří Zahradnický – Včera byla válka, 12. 05. 2005
- Jiří Zahradnický – Nenápadný, ale invenční tradicionalista, 16. 05. 2002
- Fotonoviny č.37/2016, rozhovor s Radovanem Koderou,
- Tiskové zprávy k fotofestivalu OFF Station 2011, 2012, 2013 a 2014

Ostatní zdroje

- Dohoda mezi Židovskou obcí v Plzni a Občanským sdružením Pro Photo
- Stanovy Občanského sdružení Pro Photo
- Zápis z ustavující schůze Občanského sdružení Pro Photo
- Dopis – žádost o spolupráci s českým centrem v Berlíně
- Dopis Radovana Kodery Přemku Řepovi
- Sny a skutečnost, předmluva ke katalogu Zikmund a Hanzelka s korekturou pana Zikmunda
- SHF 14 2015, Válečné fotografie, text Josefa Mouchy
- Ateliér XXIV, 2011, č.21, s.6 Autobiografie mimo záběr, text Josefa Mouchy
- Hanzelka a Zikmund – Fotografie SSSR – Střední Asie 1964, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
- korespondence Radovana Kodery a Vladimíra Birguse nad recenzí (Hospodářské noviny, kultura, Vladimír Birgus: Rozpačitá retrospektiva fotografa Martinčeka, 09. 05. 2004)
- korespondence Radovana Kodery a Hospodářskýma novinama nad recenzí (Hospodářské noviny, kultura, Vladimír Birgus: Rozpačitá retrospektiva fotografa Martinčeka, 09. 05. 2004)
- film: "Holocaust. 1. část: Fotografie zastavují čas". Režie: Petr Jančárek. Česká televize 2004

Internetové zdroje

http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/izrael-objektivy-tri-generaci-fotografu-se-predstavuje-ve-velke-synagoze--453638
http://www.zuzanaminacova.com/album.html
http://www.americkecentrum.cz/program/endorsed/farm-security-administration-1935-1943-vystava-fotografii
http://plzen.idnes.cz/vystava-lide-ladislava-sitenskeho-v-plzni-fi8-/plzen-prilohy.aspx?c=A120611_1790931_plzen-prilohy_lpo
http://www.romea.cz/cz/romano-vodi/eva-davidova-pro-romy-jsem-byla-vzdycky-proste-eva
http://www.galina.wz.cz/
http://www.slovnikceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1873
http://www.gkk.cz/cz/fotogalerie/vystavy/la-strada/
http://plzen.idnes.cz/vystava-lide-ladislava-sitenskeho-v-plzni-fi8-/plzen-prilohy.aspx?c=A120611_1790931_plzen-prilohy_lpo
https://vltava.rozhlas.cz/fotografie-ladislava-sitenskeho-ve-velke-synagoze-v-plzni-5092530
https://vltava.rozhlas.cz/karel-steiner-cesi-ve-francii-fotograficke-portrety-5076240
http://www.photorevue.com/phprs/view.php?cisloclanku=2008011602
http://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-a-galerie/ctete-vice/497-z-tisku:-necekane-setkani
https://www.youtube.com/watch?v=Pxp3ddgWTYY#t=76.947439
http://www.kurzy.cz/zpravy/125168-predstavujeme-projekt-galerie-mansarda/
http://www.rozhlas.cz/plzen/publicistika/_zprava/situace-radovana-kodery--749408
https://rakouskyrok.rozhlas.cz/radovan-kodera
https://vltava.rozhlas.cz/portrety-muzu-a-zen-fotografa-radovana-kodery-5082465
http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/plzen-ocima-radovana-kodery-20160716.html
https://www.plzen.eu/obcan/aktuality/aktuality-z-mesta/prvni-letosni-vystava-ve-smetanovych-sadech-je-venovana-legendarnimu-cestovateli-a-plzenskemu-rodakovi-miroslavu-zikmundovi.aspx
http://mestska-kronikarka-plzen.blogspot.cz/2015/05/fotograf-ze-stare-skoly.html
http://www.itf.cz/dokumenty/kodera-diplomka-final.pdf
https://www.irozhlas.cz/kultura_vytvarne-umeni/snimky-z-11-zari-2001-vystavuje-v-plzni-tehdy-ctrnactilety-cesky-rodak_201109080600_mdvorakova
http://www.romea.cz/cz/zpravy/foto-reportaz-prubeh-mirumilovneho-pochodu-neonacistu-v-prerove-pred-dvema-lety

http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/vystava-fotografii-cestovateli-zikmundovi-k-narozeninam
https://www.paladix.cz/clanky/hanzelka-zikmund-fotografie-z-cest.html
http://www.revolverrevue.cz/radovan-kodera
http://www.offstation.cz/index.html
http://www.itf.cz/dokumenty/radovan-kodera-tbp-2012.pdf
https://agosto-foundation.org/cs/radovan-kodera
https://www.youtube.com/watch?v=UmGltv6Co7A
http://www.zoplzen.cz/vyroci_deportaci_2002.pdf
http://slavnostisvobody.cz/wp-content/uploads/2017/04/Jom-ha-%C5%A1oa_Likvidace-plze%C5%88sk%C3%BDch-%C5%BEid%C5%AF.pdf
https://www.paladix.cz/clanky/jaky-je-off-station-foto-festival.html
https://art.ihned.cz/umeni/c1-52453130-fotoatelier-sechtl-zachytil-kus-historie
http://www.projektmujnovyzivot.cz/o-vystave/
https://books.google.cz/books/about/%C5%BDidovsk%C3%A9_h%C5%99bitovy_z%C3%A1padn%C3%ADch_%C4%8Cech%C3%A1.html?id=vyhdnQAACAAJ&redir_esc=y
http://afop.cz/blog/akce-vystavy/vystava-kantoru-fotografickeho-oboru/
https://www.krajskelisty.cz/plzensky-kraj/okres-plzen-mesto/6892-plzen-si-pripomene-udalosti-listopadu-roku-1989-prijdte-na-klubovou-noc-underground-do-pekla-na-jardu-hutku-sveceni-zvonu.htm
http://www.jaroslavkucera.com/cs/info/agentura-signum.html